

Βιογραφικό

Ο Γιάνης Δ. Λύρας γεννήθηκε στη ΒΑΛΥΡΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ το 1947. Είναι μέλος πολύτεκνης οικογένειας (5 παιδιά) και ορφάνεψε μικρός, από πατέρα. Τελειώνοντας το **Λύκειο ΜΕΛΙΓΑΛΑ** (πρακτική κατεύθυνση) και τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, εισάγεται με εξετάσεις στη ΔΕΗ. Παραίτεται, παίρνει πτυχίο λογιστικής και στη συνέχεια τελειώνει το πανεπιστήμιο ΠΑΤΡΩΝ (τμήμα βιολογίας), καλύπτοντας μόνος του τα έξοδα σπουδών εργάζομενος *ferien arbeit* στην Ελβετία μαθαίνοντας παράλληλα Γερμανικά. Πριν διοριστεί δημιουργεί **ιδιόκτητο φροντιστήριο** στο Μελιγαλά και είναι διευθυντής στις σχολές «**ΝΙΚΑ**» στην Καλαμάτα. Το 1976 διορίζεται καθηγητής στο λύκειο που αποφοίτησε και διδάσκει παράλληλα στα σχολεία **Ανδρούσας -Μερόπης**, για 3 χρόνια. Στη συνέχεια μετατίθεται για **ΠΑΤΡΑ**, διδάσκοντας βιολογία δέσμης. Συμμετέχει ως βαθμολογητής - αναβαθμολογητής των πανελλήνιων εξετάσεων, στο μάθημα της βιολογίας, διδάσκει στο μεταλυκειακό, παρακολουθεί διάφορα συνέδρια εσωτερικού - εξωτερικού, προγράμματα του υπουργείου παιδείας, αρθρογραφεί σε εφημερίδες -περιοδικά και είναι συγγραφέας βιβλίων της ειδικότητάς του. Με τη συνεργασία του ο καταξιωμένος γκραβουρίστας Γιώργος Τσανακί-

δης από την Πάτρα σχεδίασε σε γκραβούρες τα 2 μοναστήρια του **Βουλκάνου (Καθολικό και Νέο)** και το κάστρο της **Αρκαδίας (Κυπαρισσίας)**. Έχει βραβευτεί από την εταιρεία **ΑΧΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ** με τιμητικό δίπλωμα, για το βιβλίο με τίτλο «**Πάτρα Ονομάτων Επίσκεψις**» που έγραψε με άλλους 3 συναδέλφους του, από το **δήμο Πατρέων** με τιμητική πλακέτα για τις περιβαλλοντικές του δραστηριότητες και από το υπουργείο πολιτισμού για το έντυπο με τίτλο: Πρόταση για ένα **CORPUS των Βυζαντινών Μνημείων του Δήμου Ιθώμης (2004)**. Συμμετείχε στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού με θέματα: το **νερό** και την **ενέργεια** για τις ανάγκες του πρώτου περιβαλλοντικού κέντρου στην Ελλάδα, στην **Κλείτορρα Καλαβρύτων**. Συμμετείχε στις φοιτητικές εκλογές 14-11-1972, τις οποίες νόθευσε η χούντα και στις πρώτες μεταδικτατορικές κοινοτικές εκλογές του χωριού του, το Μάρτιο του 1975 (δεν εκλέχθηκε). Ήταν εκλεγμένος γραμματέας της **ΣΕΛΜΕ Πατρών** το 1983 και από τα ιδρυτικά μέλη του πολιτιστικού συλλόγου του χωριού του «**Ο ΘΑΜΥΡΗΣ**» και της **Π.Ε.Β. (Πανελλήνια Ένωση Βιολόγων)**. Διοργάνωσε έκθεση ασπρόμαυρης φωτογραφίας με τίτλο «**Η Βαλύρα στο Χρόνο, στο Χώρο και στη Ζωή**» τα έτη 1995-96 και λαχειοφόρο μαζί με τον αδελφό του το 1997, τα έσοδα της οποίας διατέθηκαν στον **Α.Π.Σ. «ΑΣΤΕΡΑ ΒΑΛΥΡΑΣ**». Έχει αξιοποιήσει τις νέες τεχνολογίες στην παιδαγωγική, διδακτική και μαθησιακή διαδικασία δημιουργώντας λογισμικό (**Μοντέλα - Προσομοιώσεις**), παρουσιάζοντας σε **Εικονική Πραγματικότητα**, τα μαθήματα της ειδικότητάς του. Έχει σχεδιάσει το χάρτη του χωριού του, το χάρτη του **ΔΗΜΟΥ ΙΘΩΜΗΣ**, το χάρτη της **ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ** (29 δήμοι-2 κοινότητες) και το **σχέδιο εξέλιξης** της πόλης των Πατρών (1828-1980). Το πλούσιο και σπάνιο φωτογραφικό υλικό του χωριού του, είναι σε έντυπη και ψηφιακή μορφή (σε πρόγραμμα power point). Έχει στην κατοχή του σε δερματόδετο τόμο: «**ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ <ΒΑΛΥΡΑ> 1982-1999**», πλούσιο φωτογραφικό -λαογραφικό, και ιστορικό υλικό από την περιοχή του, και πέραν αυτής. Στον ελεύθερο χρόνο του ασχολείται με τη **φωτογραφία -λαογραφία** και με τη μελέτη -έρευνα-καταγραφή, των «**Διατηρητέων Μνημείων της Φύσης** και της πολιτικής κληρονομιάς.

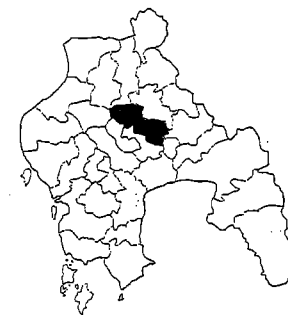
Είναι παντρεμένος με την **Αικατερίνη Λαζαράκη** από Ζάκυνθο η οποία εργάζεται στο γενικό νοσοκομείο Πατρών «**Άγιος Ανδρέας**» και η κόρη του **Διονυσία** είναι διορισμένη στην **νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας**, αποφοιτώντας από το τμήμα φυτικής παραγωγής, του **γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**.

Τέλος το έντυπο αυτό, αφιερώνεται στην κόρη του που ακολουθεί πιστά τα βήματά του πατέρα και τοπικά και την ευχαριστεί, για τις εύστοχες και αυστηρές παρατηρήσεις συντελώντας στο τελικό διαμόρφωσή του και της εύχεται καλή επαγγελματική σταδιοδρομία πετυχαίνοντας τους στόχους της.

Ένα Οδοιπορικό στο Χρόνο και στο Χώρο

Γιάνης Δ. Λύρας

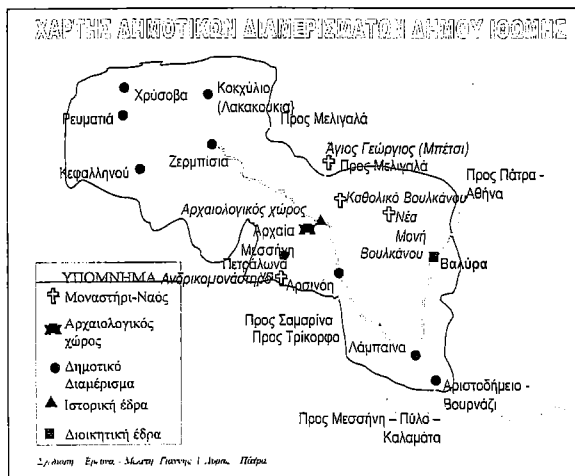
ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ένα Οδοιπορικό στο Χρόνο και στο Χώρο

Γιάνης Δ. Λύρας
Βαλύρα
Νοέμβριος 2005

Αρχαιολογικός Χώρος Αρχαίας
Μεσσήνης
του Δήμου Ιθώμης Μεσσηνίας

Από Θεού Αρχεσθαι

Ο Δ. Μπουζαλάς και η παρέα του τρώγοντας καρπούζι

Φωτογραφίες: 250
Σελίδες: 176
Διαστάσεις: 17X24

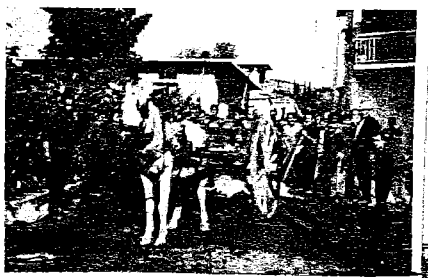
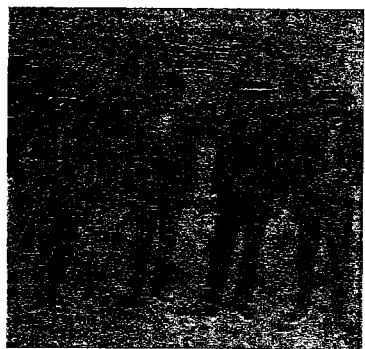
Πίνακας Περιεχομένων

1-134

Ολυμπιακή λάμπα
του 1860
με τους 5 Ολυμπιακούς
Κύκλους

ΓΙΑΝΝΗ Δ. ΛΥΡΑ
Βαλύρα, Νοέμβριος 2005

Οι παλιές καλές εποχές

Η **κοσμογονία** μελετά την καταγωγή του σύμπαντος.

Η **κοσμολογία** μελετά τη δομή και λειτουργία του σύμπαντος.

Η **φύση** είναι απλή και επιλύει το κάθε προβλήμα της με τον απλούστερο τρόπο και δεν δημιουργεί τίποτα μάταια και περιττά.

Η **φύση** δημιουργεί αντίπαρο σε κάθε υπερβολική δύναμη εξομοιώνοντας έτσι ανισότητες και αντιθέσεις.

Ο **άνθρωπος** μιμείται τη φύση σε όλες τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις του, στην όλη πορεία της εξέλιξής του.

Ο Χρόνος , ο Χώρος και τα Φαινόμενα

Είμαστε όλοι εδώ

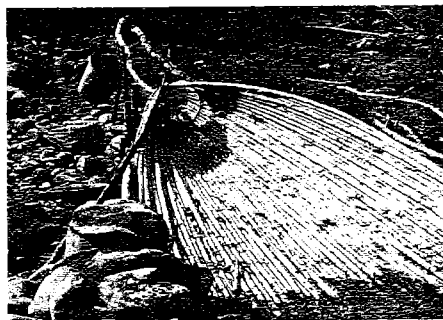
Τόσο πολύ μακριά-Τόσο πολύ κοντά

Τα όνειρα δεν έσθυσαν
Οι ελπίδες δεν χάθηκαν
Τα οράματα και οι αξίες υπάρχουν

Αγροτική Ζωή - Συνεταιρισμός Βαλύρας - Καλαμωτή στο Μούλκι

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Η γενιά μου ήταν και άτυχη και τυχερή. **Τυχερή**, γιατί δε γνώρισε τη φρίκη της κατοχής και του **εμφυλίου** και γιατί δίνανε νόημα στη ζωή μας, έχοντας στις διάφορες εκδηλώσεις μας σήματα, κώδικες, σύμβολα και κανόνες επικοινωνίας. **Άτυχη**, γιατί είμαστε δέσμιοι μεγάλων στερησεων. Βιώσαμε το κομματικό κράτος, την εξαγορά της ψήφου με εκφοβισμό, με αντάλλαγμα μισό σακί αλεύρι, ή κάποια υπόσχεση ρουσφετιού και τη μετανάστευση. Είδαμε πολλές φορές και ολόκληρες οικογένειες, οικογενειακά και φιλικά μας πρόσωπα και με τη συνοδεία των τραγουδιών του Στέλιου Καζαντζή, με αποσκευές ένα μπαούλο και μια βαλίτσα, τα απολύτως αναγκαία να αναχωρούν με το τραίνο, το φτηνό μεταφορικό μέσο της εποχής «για **άλλη γη και άλλα μέρη**» για μια θέση στον ήλιο. Ζήσαμε την αστυφιλία, το περιοδεύον στα 18 για να καταταγούμε στο στρατό και μετά το ξεβράκωμα μας έπαιρνε την παρθενιά μας η Μορφία, τη διάκριση των στρατιωτών σε εθνικόφρονες (Ε1,Ε2), κομμουνιστές (Α, Β, Γ) και άγνωστης ιδεολογίας (Χ), τα καψόνια, η σκοπιά, η καραβάνια η ΕΗΔ, (εθνική ηθική διαπαιδαγώγηση) το ΕΣΔΑΣ, (εσωτερικό δίκτυο ασφαλείας στρατοπέδου) ΕΞΔΑΣ (εξωτερικό δίκτυο ασφαλείας στρατοπέδου) και η αποψίλωση τα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, το κράτος του χωροφύλακα και το τεφτέρι του μπακάλη. Παρόλα αυτά γευτήκαμε τη **χαρά της δημιουργίας** και την **απόδραση στο όνειρο**. Ζήσαμε ως αγλιόπαιδες. Παρακολουθήσαμε τις ιπποδρομίες στο Πλατύ και τα πανηγύρια των γειτονικών χωριών, βιώσαμε τη φτώχεια, τα μαθητικά συσσίτια με το γάλα σκόνη και το τυρί σαπουνέ, τις αυστηρές εξετάσεις, το μάθημα της καλλιγραφίας που λερώναμε τους συμμαθητές μας και λερώνομασταν από το μελάνι, τους κονδυλοφόρους και τις πέννες, αλλά ευτυχώς κυκλοφόρησαν τα μπίκι. Αγοράζοντας τύχες, γνωρίζαμε όλους τους ποδοσφαιριστές, ήθοιους, τραγουδιστές και με τα χαρτάκια παίζαμε ή γινόταν ανταλλαγή για να συμπληρωθεί η σειρά κερδίζοντας διάφορα δώρα. Κάθε Σεπτέμβρη γινόταν η αγορά, πώληση και τράμπα βιβλίων, σχολικών και μη, και συνέπιπτε με το πανηγύρι (εμποροπανηγύριο-ζωοπανηγύριο) του Μελιγαλά και διασκεδάσαμε στο λούνα πάρκ, γύρω του θανάτου, ποδοσφαιράκια και φλιμπεράκια και γίνονταν αγορές για όλη την οικογένεια, πουλώντας τη καλοκαιρινή σοδειά. Απολαύσαμε το σχολικό κήπο με τις πολέμιστρες και τα φυλάκια, παίζοντας τους ληστές, τους κλέφτες και αστυνόμους, βιώσαμε το φόβο και τον τρόμο του παιδονόμου νιώσαμε τις ψείρες, τα τσιμπούρια και τους ψύλλους στο κορμί μας, αφού συμβιώναμε άνθρωποι και ζώα μαζί και δίπλα μας υπήρχαν οι αποθηκευτικοί χώροι με τρόφιμα και για τους μεν και για τους δε, χωρίς μέτρα προφύλαξης. Δεν ξεχνάμε τις βδέλλες που κολλούσαν στο κορμί μας ψαρεύοντας στο βάλτο, (τις πουλούσαμε στο γιατρό Γούναρη ή σε γυρολόγους), τα ομαδικά εμβόλια, το κατράμι και το κάντιο για τις παραμαγούλες, τη βάρκα του Κοιλάνκου πηγαίνοντας για κοκολού στην **Πέρα Μεριά** και την αγωνία της θεμελίωσης της γέφυρας, το 1953.

Το ντύσιμο και το πόδεμά μας ήταν από αποφορία άλλων γεμάτα με μπαλώματα με μόνο ακέραιο το σωπάκι. Ζήσαμε τις πολιτικές αναταραχές της λατινικής Αμερικής και της ανεξαρτησίας κρατών της Αφρικής από τους αποικιοκράτες, την επανάσταση του Τσε Κέ Βάρα,

το ψυχρό πόλεμο και ανταγωνισμό για την κατάκτηση του διαστήματος ΗΠΑ και Ρωσίας, τη σκυλίτσα Λάικα στο διάστημα και την κατάκτηση της σελήνης το 1969 με το Απόλλων 11, τη δολοφονία του Κένεντυ και το γάμο της Τζάκι με τον Ωνάση, το θάνατο του γιου του σε αεροπορικό δυστύχημα, το ξεριζωμό των ρωμιών της Κωνσταντινούπολης, την έκρηξη των γεννήσεων, τη χούντα των συνταγματαρχών, το αντιπραξικόπημα του βασιλιά στις 13-12-1967 και μετά την αποτυχία του αναχώρησε για τη Ρώμη και αλλαγή του πολιτειακού σκηνηκού στην Ελλάδα, τη μεταπολίτευση. Χορτάσαμε το θόρυβο της αλάνας, παίξαμε μπάλα στους δρόμους βγάζοντας πολλές φορές τα νύχια των ποδιών μας, φτιάχναμε τα παιχνίδια και εργαλεία του κυνηγιού και ψαρέματος μόνοι μας, κάναμε κοπάνες από το σχολείο για να απολαύσουμε ένα μπάνιο στο ποτάμι, αυτοσχεδιάζαμε πίσω από το μπερντέ του Καραγκιόζη. Τρέξαμε, ιδρώσαμε, πετροβοληθήκαμε, σκαρφαλώσαμε σε μάντρες, κάναμε βουτιές στο **Δυρό** του βάλτου, στον **Κάκαβο** και την **Πινημένη**, πέσαμε από δέντρα κάνοντας τραμπάλα πηγαίνοντας από το ένα κυπαρίσσι στο άλλο σαν τους πιθήκους, μπήκαμε πολλές φορές τσαμπατζήδες στο τραίνο και στον κινηματογράφο Ηλέκτρα, στην Καλαμάτα, πονέσαμε που μας κοροϊδévανε στο τάξιμο του θελήματος που κάναμε. Και όταν όλα αυτά μας έπνιγαν βρίσκαμε καταφύγιο, ακούγοντας από το ραδιόφωνο ομαδικά μουσική των Μπιτλς, Ολύμπιανς, Ελβις Πρίσλεϊ, ή τραγουδάγαμε και χορεύαμε. Διαβάζαμε Ιούλιο Βερν, Βίκτορα Ουγκώ, Καζαντζάκη και η φαντασία μας οδηγούσε σε άγνωστα μέρη με δίψα για περιπέτεια. Στο περίπτερο του χωριού μας αγοράζαμε με ρεφενέ ή δανεϊζόμαστε ή γινόμαστε λαθραναγνώστες, τα περιοδικά της εποχής, «Εικονογραφημένα Κλασικά» «Ρομάντζο», «Εικόνες», «Ντόμινο», «Θησαυρό» και το πιο αγαπητό μας, «**το Μικρό Ήρωα**». Ήταν ένα από τα δημοφιλή περιοδικά του '50-'60 ο «Μικρός Ήρωας» με πρωταγωνιστές το παιδί φάντασμα Γιώργο Θαλάσση, την όμορφη και γενναία Κατερίνα, το Σπίθα με τη λαιμαργία και τις γκάφες του το μικρό μπόμπιρα βοηθό όλων τους, το Τζιτζίκι. Τα παιδιά ήταν μέλη μιας μυστικής αντιστασιακής οργάνωσης και με κίνδυνο τη ζωή τους έφεραν σε πέρας επικίνδυνες αποστολές, εναντίον των ναζί. Τα κείμενα έγραφε ο Στέλιος Ανεμοδουράς ο οποίος πέθανε πρόσφατα και η εικονογράφηση ήταν του Βύρωνα Απτόσογλου. Εκδόθηκε από το 1952 έως το 1967 όταν απαγορεύτηκε η κυκλοφορία και έκδοσή του από τη χούντα των συνταγματαρχών, η οποία, όπως είναι γνωστό, έβαλε την Ελλάδα στο γύψο από το 1967-74, έφερε την coca-cola, έκανε τη σύμβαση με την ΠΕΣΙΝΕ για τους βωξίτες Παρνασσού και τα πετρέλαια της Θάσου. Πραγματοποίησε το δεύτερο εκτοπισμό των αριστερών στα παλιά γνώριμα μέρη της εποχής του '50, ενίσχυσε τα ΤΕΑ (τάγματα εθνικής ασφαλείας) που πραγματοποιούσαν στα χωριά προπαγανδιστικές ομιλίες και πρόβαλαν «**τα επίκαιρα της εποχής**» ή τα κλασιάρικα έργα, στην πλατεία του χωριού, σχεδόν κάθε εβδομάδα, τα οποία μαζί με το κράτος του χωροφύλακα, έβαζαν σε καταστολή και φόβο, τα προοδευτικά μυαλά. Βιώσαμε το κυπριακό με πρώτα θύματα τους Καραολή και Δημητρίου, τον πόλεμο της Κορέας και του Βιετνάμ με τις ανατριχιαστικές εικόνες, τις παρεμβάσεις της βασιλικής οικογένειας στην πολιτική ζωή της χώρας, την αποχώρηση του Κ. Καραμανλή με το ψευδώνυμο Τριανταφυλλίδης, στη Γαλλία, την αποστασία του Μητσotάκη και τη δημιουργία 5 κυβερνήσεων από την ίδια κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου, τη δολοφονία Λαμπράκη, τα Ιουλιανά, τα «**γαργάλατα**», το θάνατο του φοιτητή Σωτήρη Πέτρουλα, το ντελίριο των ελλήνων για το «θαυματουργό» νερό του Καματερού

στη διάρκεια της χούντας, την απόπειρα δολοφονίας του δικτάτορα Παπαδόπουλου από τον Αλέξανδρο Παναγούλη, τον Αύγουστο του 1968, που αντάμωσε ξαφνικά το θάνατο το μεγαχολικό πρωινό της πρωτομαγιάς του 1976 σε «**τροχαίο ατύχημα**» και την κατάληψη-διχοτόμηση της Κύπρου τον Ιούλιο-Αύγουστο του 1974, από τα σχέδια των Τούρκων Αττίλα 1 και 2, με τη βοήθεια των Ιωαννίδη, Κίσιγγκερ και παρατρεχάμενων «πολιτικών». Αφιερώναμε τραγούδια στο ραδιοφωνικό σταθμό Αμαλιάδας, και κάναμε διαγωνισμό τραγουδιού στο ποτάμι κάτω από το φεγγάρι από ακούσματα κυρίως των Καζαντζίδη, Αγγελόπουλου, Μπιθιώτη, Χατζιδάκη, Περγινιάδη, Ζαγοραίου και Μαρινέλας. Γευθήκαμε την κάθε εποχή, τα βιολογικά προϊόντα της μάνας γης, χωρίς ορμόνες, φυτοφάρμακα και λιπάσματα, αλλά μόνο με τη χρήση της χωνεμένης κοπριάς των ζώων, το γλυκορίζι, ή γλυκόριζα τους βολβούς, τα σπαράγγια, τα φρούτα, τα μανιτάρια, τα άγρια χόρτα, τα πουλιά, τα ψάρια, τις γευστικές και νόστιμες κόκκινες αγκαθωτές μενίδες και γκαστρούδες του βάλτου, τα χέλια, τα καβούρια, και ξεδιψάγαμε από τα κρυστάλλινα και γάργαρα νερά του ποταμού και των ρεμάτων των χωριών της περιοχής μας που δεν είχαν φυτοφάρμακα, νιτρικά και μικρόβια. Το καλοκαίρι οι ψάθινες, καλαμένιες ή από καναβάτσο καλύβες πάνω στα δέντρα ή το χώμα και τα αγροτόσπιτα, έσφυζαν από ζωή με την παρουσία ζώων και ανθρώπων που κοιμόμασταν δίπλα τους. Μέναμε στα **Ποτιστικά**, στο **Παρασπόρι**, στις **Γανιές** δίπλα στο ποτάμι, εκτρέφοντας διάφορα ζώα και καλλιεργώντας μπουστανικά και λαχανικά. Στον κάμπο είχαμε τα ρύζια και ντομάτες, στα συκοπερίβολα μαζεύαμε τα σύκα και τα λιάζαμε πάνω στα καλαμωτά, στα αμπέλια και σταφίδες κάθε βράδυ οι παρές διασκέδαζαν στα αλώνια και φύλαγαν την περιουσία τους από τυχόν κλέφτες. Το χωριό άδειαζε τελείως από ανθρώπους. Δε θα ξεχάσουμε τη διώροφη καλύβα, πάνω σε μια θεόρατη μελισσομουργιά που είχε φτιάσει η γιαγιά μου Αλεξαγού, στις Γανιές, που την παρέσυρε μια κατεβασιά ή «αυγατισιά» του ποταμού, το 1955, αλλά η μουριά ήταν γαντζωμένη στις ρίζες της. Από τότε φύγαμε και μέναμε τα καλοκαίρια στο **Τσαγκάρι τη βρύση**, γιατί ήταν εκεί τα συκοπερίβολα και η σταφίδα. Υπάρχει ακόμη το αγροτόσπιτο που μέναμε και η ξελότζα που εκτρέφαμε διάφορα ζώα, αλλά οι επτά βρύσες που έβγαζαν νερό, στέρεψαν. Πιο πάνω από εκεί που κατέληγαν οι πέντε δρόμοι προς τα μοναστήρια, καθολικό ή οικουμενικό και νέο, κάθε δεκαπενταύγουστο, ο μπάμπας μου, ο **Βαγγέλης Βάκρινος**, έφτιαχνε παράγκα ή μπαράκα πουλώντας παστέλια, αναψυκτικά, τσαπελόσυνκα, καρπούζια, νηστίσιμα φαγητά και ανήμερα της **Παναγίας** πουλούσε γουρνοπούλα με τη συνεργασία άλλων και εμείς βοηθάγαμε στα ώνια και προσέχαμε την πρoμάτεια, από επίδοξους κλέφτες με το συνθηματικό της κατοχής «παπούτσια». Εκεί ξαπώνουν και δροσίζονταν οι προσκυνητές και αγωγιάτες, ερχόμενοι με τα πόδια ή τα ζώα τους μέσα από καλντερίμια από τα γύρω χωριά. Καταστράφηκαν (εκτός από ένα μικρό κομμάτι) και τη θέση τους πήρε η άσφαλτος.

Ξεπεράσαμε σύντομα σε, πολύ μικρή ηλικία, τους πιθανούς κινδύνους και φοβίες με τα ζώα κατοικίδια και μη τα οποία δρούσαν πολύ ψυχοθεραπευτικά σε μας. Γνωρίσαμε στη δύση της, τη σηροτροφία, μαζεύοντας μουρόφυλλα, ζώντας στη βρώμα, το βιολογικό κύκλο του μεταξοσκώληκα και τα χειμαδιά των τσοπάνηδων με τους ήχους της φλογέρας που συνόδευαν ανθρώπους και ζώα. Βλέπαμε το γητευτή φιδιών **Ντίνο Φεργάνη** να βγάζει από το κορμί του ζωντανά φίδια και μας έμαθε πώς να τα πιάνουμε ζωντανά κτυπώντας τα με το καλάμι, τους

κουζουλούς (ες) του χωριού μας που μας διασκεδάζαν με τις ιδιαιτεροτητές τους χωρίς παρεξηγήσεις και πιάναμε από τις φωλιές τους κιρκινέζια, με χνουδωτό φτέρωμα και τα εξημερώναμε ταΐζοντάς τα στο στόμα με ακρίδες, σαύρες και τζιτζίκια. Με καπαντζέδες πιάναμε και τους γονείς τους καθώς και άλλα πουλιά, όπως φλώρους και γαρδέλια. Βιώναμε τον αναπαραγωγικό κύκλο όλων των κατοικίδιων και μη ζώων, προσέχοντας τα μικρά τους και τρώγαμε κροκοφίγκι από το πρώτο γάλα, μετά τη γέννα των αιγοπροβάτων. Φορτώναμε τα ζώα (άλογα, μουλάρια, γαϊδούρια) με 12 διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με το τι μεταφέραμε στο σαμάρι τους ή χωρίς σαμάρι και το όργωμα- οβάρνισμα με άλογο ήταν δημιουργική ευχάριστη απασχόληση και παιχνίδι μαζί. Στήναμε δόκανα, βεργιά, θηλιές και πλακοπαίδια πιάνοντας πουλιά, εξασφαλίζοντας το φαγητό και το χαρτζιλίκι μας. Τα πιο ευχάριστα συναισθήματα για όλα τα παιδιά ήταν η απασχολησή μας με το φυτό λινάρι. Όταν ωρίμαζε το ξεριζώναμε και το κάναμε μάτσα. Στη συνέχεια του κόβαμε τις ρίζες και την κορυφή με τον καρπό, από τον οποίο βγάλαμε το λιναρόσπορο. Αφού το λιάσαμε για μερικές μέρες να ξεραθεί, το φορτώναμε στα ζώα και το πηγαίναμε στο ποτάμι μαζί με λούπινα (όσοι είχαν) να τα ξεκαιράνουμε στο ποτάμι για να τα φαμε, βάζοντας τα μέσα στο νερό. Το λινάρι το πλάκωναμε με πέτρες για να μουλιάσει 2 εβδομάδες και μετά το βγάλαμε να στεγνώσει για να το πάμε σπίτι. Οι επισκέψεις στο ποτάμι συνοδεύονταν με μπάνιο, ψάρεμα και παιχνίδι, που συμμετείχαν πολλά παιδιά. Γυναίκες και άντρες με τους κόπανους, κακαβόστρες, σαπούνι, αλσιβα, έπλεναν τα χειμερινά «σκουτιά» του ύπνου και ότι άλλο υπήρχε για πλύσιμο. Όλοι είμαστε σε δράση. Στη συνέχεια οι διαδικασίες επεξεργασίας στο λινάρι ήταν:

- Σπάσιμο στο λάκκο.
- Λανάρισμα με τα λανάρια, για να φύγουν οι μικρές σκληρές ίνες.
- Πλέξιμο στη ρόκα με το σφοντύλι για να γίνει νήμα.
- Το νήμα γινόταν θηλιές στην ανέμη, με τη συνεργασία της σβίγας.
- Βάψιμο με διάφορα επιθυμητά χρώματα, από αγριόχορτα ή φλοιούς δέντρων που ήταν φυλαγμένα σε αρμαθιές και κρεμασμένα στη ντράβα του σπιτιού, δίπλα στις φωλιές, που έχτιζαν τα χελιδόνια κάθε άνοιξη, μπαίνοντας από τις χαραμάδες της πόρτας. Που μυαλό να καταγράψουμε αυτές τις απλές συνταγές βαψίματος με τα διάφορα αγριόχορτα και φυτά.
- Γέμισμα καλαμποκανιών με τη βοήθεια της σβίγας και ανέμης.
- Τοποθέτηση τους στις σαίτες διαφόρων μεγεθών.
- Το ίδισμα (μήκος και αριθμός κλωστών στημονιού) το περνούσαν σε διχαλωτές φουρκάδες μπιγμένες στο έδαφος από τα καλαμποκάνια (μασούρια) της διάστρας (πλάισιο). Στη συνέχεια περνούσαν όλες τις κλωστές της μιας άκρης τους στο αντί και τις τύλιγαν όλες μαζί. Την άλλη άκρη των κλωστών περνούσαν μία-μία από τα μυτάρια και το χτένι. Αφού τις έδεναν στην άλλη άκρη του αργαλιού με το υφάδι έβγαζε φωτιές. Τη δουλειά αυτή την έκαναν κυρίως οι γιαγιάδες.

Τέλος αφού ήταν έτοιμο το στημόνι με τελευταία δραστηριότητα να περνάμε με τέχνη τις κλωστές από τα μυτάρια και το χτένι μαζί με το υφάδι, ο αργαλιός έπιανε φωτιά. Η μαγεία των χρωμάτων των κλωστών που κρέμονταν πάνω στον αργαλιό, το σχέδιο ύφανσης και το μέτρο των πόντων, ήταν για μας παιχνίδι, ιεροτελεστία, ηδονή και δημιουργία. Βγάλαμε έτσι και το χαρτζιλίκι μας ή αυτοσχεδιάσαμε στην ύφανση ή υλοποιούσαν οι γονείς μας μια υποσχεσή τους. Όλα τα σπίτια είχαν τον αργαλιό τους και με τις δραστηριότητες αυτές

ξύπναγε πολύ σύντομα το μυαλό των παιδιών και ήταν ένα από τα καλύτερα και ευχάριστα μαθήματα ζωής, γιατί έκαναν παρόε με έμπειρες γιαγιάδες τις οποίες τώρα τα νέα παιδιά δεν έχουν και η όλη δραστηριότητα γύρω από τον αργαλιό και το λινάρι τους είναι άγνωστη. Όταν ο ρουχισμός πάλιανε τον κάναμε κουρέλια και στη συνέχεια υφαίναμε κουρελούδες που ήταν αρκετά χρηστικές για κάθε νοικοκυριό.

Η σημερινή εποχή μας, έχει κάνει άγνωστα ή σπάνια τα ελληνικά λινά υφάσματα και τον αργαλιό. Πιστεύω όμως ότι πολύ σύντομα θα επανέλθει αυτή η ευχάριστη δραστηριότητα και η ανακύκλωση επαναχρησιμοποίηση υλικών.

Τότε υπήρχε η πολυπυρηνική οικογένεια και η πολυτεχνία (τώρα οι πιο πολλές είναι μονογονικές και το δημογραφικό πρόβλημα συνεχώς μεγαλώνει). Στο παραγώνι κάθε βράδυ γινόταν μυσταγωγία, γιατί η γιαγιά πλέκοντας ή γνέθοντας έλεγε παραμύθια στα μεγαλύτερα εγγόνια, άλλα διάβαζαν με το φως της φωτιάς, του λυχναριού, της ασυτελίνης ή της λάμπας και κάθονταν σε σκαμινιά, ψαθί ή κουρελού, τα μικρότερα στη νάκα ή μπισίκι λικνίζονταν για να τα πάρει ο γλυκός ύπνος, η μάνα θήλαζε το μωρό φτιάχνοντας ταυτόχρονα το βραδινό δυναμωτικό φαγητό που ήταν κυρίως χυλός από καλαμπόκι με πετμέξι ή ζάχαρη. Στη συνέχεια αμπαρώναμε το σπίτι με τον τάκο στην εξώπορτα της αυλής, ελέγχουμε τα ζώα και πηγαίναμε όλα τα παιδιά μαζί για ύπνο στρωματσάδα στο καλαμένο κρεβάτι, με στρώμα από άχυρα, ανάβοντας το καντήλι στο εικονοστάσι του σπιτιού, κάνοντας την προσευχή μας και μας έπαιρνε ο γλυκός ύπνος, ακούγοντας τις βροχερές μέρες του χειμώνα τις σταλαματιές της βροχής που έπεφταν σε κάποια δοχεία. Κάθε Σάββατο πλενόμαστε στη σκάφη, αφού προηγουμένως είχε γίνει η προεργασία του προζυμιού και του ζυμώματος περιμένοντας να ωριμάσει το προζύμι, να κάψουμε το φούρνο για να έχουμε το ψωμί της εβδομάδας. Στη συνέχεια οι νοικοκυρές έπαιρναν ότι είχαν για πλύσιμο και πήγαιναν στο αυλάκι, στις κακαβόστρες και έπλεναν. Το πιο ευχάριστο συναισθήματα όταν η γιαγιά μας πήγαινε καλικότσια στην αγορά και μας ψώνιζε τα γλειφιτζούρια της εποχής, σφυρίχτρες και γιογιό. Οι **αλάνες** ήταν γεμάτες παιδιά, το καθένα με το παρατσούκλι του, πιστεύοντας ότι κάποτε θα παίξουμε στον ποδοσφαιρικό μας σύλλογο **«Αστέρα Βαλύρας»** με χαρούμενες φωνές, παιχνίδια, συζητήσεις, ρομαντισμό. Στα **πηγάδια**, με τις φαγωμένες πέτρες στο στόμιο τους, από τις πολλές τριχιές, που σέρνονταν πάνω τους, **για άντληση νερού με το μπουγγέλο**, μαθαίναμε όλα τα νέα του χωριού. Τα πηγάδια ήταν για όλους μας τόπος ψυχοθεραπείας, σχολίων, κουτσομπολιού και λακρινι. Συντροφιά μας καθημερινή το μαγκάνι, ο μπουγγέλος, το τσιγκέλι, η γούρνα, η λαίνα και τα δοχεία σε πλήρη δράση για την προμήθεια νερού απαραίτητου για τη λάτρα του σπιτιού, τα ζώα και τις διάφορες άλλες ανάγκες. Συμμετείχαμε δημιουργικά και βιώναμε τα ήθη-έθιμα (Χριστούγεννα- Πάσχα- Απώκριες -Πανηγύρι-Γάμους- Κηδείες -Βαπτίδια -Ονομαστικές γιορτές -Πρωτομαγιά κ.λ.π.). Το δωδεκαήμερο, το Τριώδιο, οι χαίρετισμοί κάθε Παρασκευή αμέσως μετά την Καθαρά Δευτέρα και η νηστεία, οι ολονυχτίες της Μεγάλης Εβδομάδας με τα τροπάρια, τη **«Υπερμάχω»** και το **«νυμφώνα σου βλέπω»**, ο ηλεκτροφωτισμός όλου του χωριού από το Βάκη, το στόλισμα του επιταφίου από λουλούδια που μαζεύαμε από τους κήπους μας, η περιφορά του σε όλο το χωριό με τη συνοδεία των πένθιμων κτύπων της μικρής και μεγάλης καμπάνας, οι φωτιές μπροστά από κάθε σπίτι όπου ο παπάς διάβαζε της ευχής υπέρ υγείας και ανάπαυσης ψυχών, η χορωδία με τους βυζα-

ντινούς ύμνους «**η ζωή εν τάφω**», «**αι γενεαί πάσαι**» και το «**άξιον εστί**», η συνοδεία με βαρελότα, κροτίδες, σαίτες, μπαλαφουμάδες που φτιάχναμε μόνοι μας με μπαρούτι Δημητσάνας, τραπουλόχαρτα και φυτίλι, το άσπρισμα και στόλισμα κάθε γειτονιάς με αψίδες γεμάτες άνθη, γιρλάντες και στεφάνια από λουλουδία που μαζεύαμε στους κήπους μας, σκόρπιζαν το άρωμα τους στους πιστούς. Το πέρασμα κάτω από τον επιτάφιο επιστρέφοντας στην εκκλησία από εκεί που ξεκίνησε και το πάροισμο ενός άνθους για το εικονοστάσι του σπιτιού από τον επιτάφιο, έδινε στους πιστούς μια κατανυκτική ατμόσφαιρα. Τα κυριακάτικα απογεύματα της άνοιξης και του καλοκαιριού όλο το χωριό βρισκόταν σε σχόλη. Όλες οι ηλικίες έβαζαν τα καλά τους κάνοντας βόλτες στο χωμάτινο δρόμο, από την νεοδημιουργηθείσα πλατεία μέχρι το γεφύρι ή το κέντρο του **Τσαγκάρη** όπου γινόταν ένα σωστό νυφοπάζαρο. Τα ραντεβού, ραβασάκια, σημειώματα, προξενιά, προίκα, ιδώματα, φλερτ, έδιναν και έπαιρναν, παρότι, υπήρχαν προκαταλήψεις ταμπού μιας και ο κύκλος ήταν πολύ στενός και περιορισμένος. Όταν έπεφτε ο ήλιος αράζαμε στα καφενεία ή ταβέρνες, παρακολουθούσαμε τις φωτογραφίες του τοπικού σινεμά και συμμετείχαμε στο θεατρικό σύλλογο του χωριού. Οι ρομαντικοί μετά μουσικής και σερβιρισμένης γουρνοπούλας στο χασαπόχαρτο έμεναν στον Τσαγκάρη ή στο καφενείο του σταθμού με τις μουριές. Στη συνέχεια πηγαίναμε κινηματογράφο ή θεατρική παράσταση από μπουλουκία ή τον τοπικό σύλλογο ή καρναγιοζή.

Είχαμε τον **"πλούτο"** της **"φτώχειας"** και της ξυπολησίας και τη μαγεία της φύσης με την ηρεμία της και τη γαλήνη. Τσακωνόμαστε για μια μενίδα, έναν τσιμπουργιάνο, ένα μανούσι, η για το ποιος θα στήσει τα δόκανα, τα αγκίστρια, τις πλακοπαίδες στο καλύτερο μέρος, για να πιάσει πουλιά ή ποιος θα φλομώσει τη λίμνη στο ποτάμι, ή θα φτιάσει καλαμωτή, ή ποιος θ' ανέβει πρώτος στο δέντρο, για να μαζέψει τα καρακαξάβγουλα ή τα μικρά πουλιά τους με ανταγωνιστή πολλές φορές τη δεντρογαλιά. Ο καθένας μας μάξευε το κοκολοί, για να βγάλει το χαρτζιλίκι του, ζώντας την ένταση, την αγωνία, την περιπέτεια. Τώρα ζούμε τη **«δυστυχία»** και **«φτώχεια»** του πλούτου και των ανέσεων. Μας συντροφεύει η τηλεόραση, το κινητό και το διαδίκτυο. Η επικοινωνία μας γίνεται μόνο με το SMS, καταργώντας την αλληλογραφία. Όμως το γράμμα κάποτε είχε πολύ συναίσθημα και αγωνία.

Το μπάνιο στη λίμνη του **Μύλου**, στο ποτάμι μας, με αδαμαία περιβολή και το μαύρο κάμποτο για μπανιερό, συνοδευόταν με τα αμέτρητα γιουρούσια στα ποτιστικά, για να γεμίσουμε το στομάχι μας από τα φρούτα της εποχής. Όταν μαθαίναμε μπάνιο, όποιος περνούσε τα **βουρλάκια** ήταν πλέον έτοιμος κολυμβητής. Μετά από πολλές ώρες μπάνιου ερχόταν ο γλυκός ύπνος κάτω από τις καρυδιές και τα κυπαρίσσια με τα ακούσματα των τσιτζίκιων, των πουλιών και τη συντροφιά του γκιώνη και των άστρων, μας έδινε τροφή για διαλογισμό. Παραμονές της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος όλο το χωριό ψάρευε στο ποτάμι και ανήμερα πηγαίναμε εκδρομή στο **Ανδρομονάστηρο**, στα Πετράλωνα τρώγοντας τα ψάρια που είχαμε πιάσει και βακαλάο παστό με ντομάτα, μέναμε εκεί μέχρι το απόγευμα πηγαίνοντας με τα ζώα και τα πόδια.

Γνωρίζαμε όλους τους δρόμους και τα μονοπάτια του χωριού και είχαμε εντολές από τους γονείς μας για καθημερινή απασχόληση δραστηριότητα και φροντίδα για τα δέντρα, τους καρπούς τους, τα ζώα, τα μικρά τους και τα προϊόντα τους. Το ψάρεμα στο ποτάμι - αυλάκι με φλόμο, αλεβούρι, ασβέστη, λαμαρίνες, ασυτελίνη, καλαμωτές, κόφες, δίχτυα, βρό-

χια, κοφίνες, αγκίστρια, καβούλα, πεταχτό, δυναμίτη κ.λπ και το κυνήγι στον κάμπο με δόκανα, αγκίστρια, ή λάστιχο, ήταν για μας τρόπος ζωής, το καλοκαίρι. Η μαγεία του ραδιοφώνου μας ψυχοθεράπευε ακούγοντας την αναμετάδοση των ποδοσφαιρικών αγώνων, αφιερώσεις, εκπομπές, εκλογικά αποτελέσματα με στοιχήματα, δημιουργούσαν μια ατμόσφαιρα που χάθηκε ανεπιστρεπτί.

Το χαρτζιλίκι μας με πεντάρες, δεκάρες, πενήνταράκι και δραχμή καμιά φορά, από κάλαντα, μικροθελήματα, αγώγια στο μοναστήρι, από τη δράση μας ως μικροπωλητές προϊόντων (σαλιγκάρια, πουλιά, ψάρια, φρούτα, μανούσια,) κοκολοί στις ελιές και ξεφούρτσι καμιά φορά, περνώντας πάνω από το ξύλινο γεφύρι, τη βάρκα του Κουλάκου ή και μέσα από το ποτάμι, με κίνδυνο τη ζωή μας. Στη συνέχεια είχαμε το άγριο κυνηγητό από τους αγροφύλακες, το κλέψιμο στο ζύγι και την πληρωμή από τους ευκαιριακούς τζαμπάτζηδες του χωριού, προκαλούν ανάμικτα συναισθήματα, στη θύμησή τους.

Το ούρι στα βαπτίσια και το γάμο, τα συχαρίκια για το όνομα, πολλές φορές ύστερα από συνεννόηση για το ποιος θα φτάσει πρώτος να πει το όνομα για να πάρει τα πολλά χρήματα, τα στερνά στο νεκροταφείο, τα μάσκουλα με τους κρότους στο χώρο της εκκλησίας τις γιορτές, το κρύψιμο στην τουαλέτα του τραίνου, για να γλιτώσουμε το εισιτήριο, το μεροκάματο στα καμίνια Βαλύρας-Λάμπαινας και το τεφτέρι του μπακάλη στο πανωγράνιμο, στο ζύγι (είχαν άλλα σταθμά για την αγορά και άλλα για την πώληση), στο λογαριασμό, την τιμή και την εξόφληση. Η πάνινη μπάλα ή η μπάλα από την κύστη του γουρουνιού, στις γουρνοσφαξίες στο γήπεδο του σταθμού και τις αλάνες του χωριού, το μαθητικό πηλίκιο και η ποδιά, το κάπνισμα με τσιγάρα σέριτικα Δαμηλάτη, η από βουτούμι, μαρίτσα, καλαμπόφυλλα, (ήταν σκέτη αυτοκτονία), αλλά το θεωρούσαμε και μαγκιά, η υποχρεωτική απαγόρευση της κυκλοφορίας μετά τις επτά το απόγευμα, ο υποχρεωτικός εκκλησιασμός και το κατηχητικό, οι απόκριες γύρω από τις τεράστιες φωτιές, με τα γλέντια, ξενύχτια και τα αθώα πειράγματα, η βόλτα με το ποδήλατο, το κρέμασμα πίσω στο αυτοκίνητο ή κάρο, το σβήσιμο του λουξ με το λάστιχο στο φτωχικό μπακάλικο για να πάρουμε κάτι φαγώσιμο, ήταν στην καθημερινότητά μας.

Το σβήσιμο της μηχανής, για να μπούμε τζάμπα στο σινεμά, ήταν ένα συνηθισμένο φαινόμενο. Τα φλιπεράκια, ποδοσφαιράκια και τσουμποξ με δισκάκια των 33 στροφών ήταν γεμάτα κέρματα δικής μας κατασκευής από μολύβι που εξασφαλίζαμε, κλέβοντας τις σφραγίδες των τραίνων του ΣΠΑΠ ή καταστρέφοντας τις καβούλες που πιάνανε τα χέλια στο ποτάμι.

Από τα παιχνίδια με τα μισά χαρτιά της τράπουλας μονοπωλίου στα καφενεία (και στις αλάνες του χωριού για μας τους πιτσιρικάδες αφού απαγορευόταν η παραμονή μας στα καφενεία) το πιο συναρπαστικό και έξυπνο ήταν το **«ΣΚΑΜΠΙΑΙ»**, επειδή ήταν, απρόβλεπτο με πολλές γκάφες και πολλούς διαφορετικούς κώδικες επικοινωνίας χειρονομιών, μορφασμών, συναισθημάτων, νοημάτων, και επειδή παιζόταν με 6 άτομα σε 2 ομάδες. Τα καλοκαίρια πολλές φορές γίνονταν αγώνες, στο παιχνίδι αυτό, όταν έρχονταν για διακοπές οι διαμενόντες στην Αθήνα βαλυραίοι και τα στοιχήματα και τα τσιμπούσια έδιναν και έπαιρναν για πολλές ώρες, κάνοντάς μας να νιώσουμε την παρέα ομάδα.

Τις ημέρες των Χριστουγέννων τα τυχερά παιχνίδια έδιναν και έπαιρναν. Οι σημαδεμένες

τραπούλες, τα γεμάτα ξάρια, τα συνθηματικά, τα νοήματα, το απόλυτο σκοτάδι σβήνοντας τα φώτα, η εκδίκηση του καθρέφτη να έχεις 30 και να βλέπεις τον άσσο και να τραβάς για τριαντάνα, (οι ανυποψίαστοι ζούσαν στον κόσμο του πάθους τους) δημιουργούσαν μια απογοητευτική ατμόσφαιρα για χαμένους και κερδισμένους με κοινωνικές προεκτάσεις και ανάρμοστες συμπεριφορές.

Τα μικροθελήματα για λίγα στραγάλια, καραμέλες ή λουκούμι, το φύλαγμα ζώων, ο κήπος, ο μπαξές, ο μανάβης-τζαμπάζης στα πανηγύρια, Μελιγαλά, Κυπαρισσίας, Μεσσήνης, και οι άγνωστες για την τωρινή εποχή μας δραστηριότητες του θερισμού, αλωνίσματος, το κουβάλημα του άχυρου με τα χαράρια, αλέσματος στο μύλο, τρυγητού, λινού, χαράκι των κλημάτων της σταφίδας με τα γόνατα στο χώμα, μπρούντα ή ανάσκελα με τσιμπήματα από φίδια, σκορπιούς, και τα μάτια γεμάτα σκόνη, θειάφι, γαλαζόπετρα, άπλωμα σταφίδας στα αλώνια όπου οι «γαιοκτήμονες» είχαν τους εργάτες ηλιοβάρεμα-ηλιοβασίλεμα, σκάψιμο και λιομάζωμα., το κόψιμο του σανού με την κόσα και το μπάλιασμα σε αυτοσχέδιο μπαλιαστικό από ξύλο ή καλάμι με τη χρήση του δικρασιού πιάνοντας φίδια, πουλιά, χελώνες, σκαντζοχέρια που φώλιαζαν τη νύχτα μέσα στο σανό, μας γέμιζαν πλούσια συναισθήματα. Η αγωνία όλης της οικογένειας ήταν ζωγραφισμένη στα προσώπα τους στη διάρκεια της συγκομιδής, στην κάθε εποχή από τα απρόβλεπτα καιρικά φαινόμενα τις τιμές και τη διάθεση των προϊόντων λέγοντας κάποιος στη γυναίκα του από τη πώληση της σταφίδας ότι του έμεινε το φτυάρι και το κόσκινο. Το λιοτρίβι, το αλώνι, ο λινός, η άθληση, η υγιεινή διατροφή, το μόνο λίστασμα στις καλλιέργειες ήταν η χωνεμένη κοπριά των ζώων, η γαλαζόπετρα, το θειάφι και ο ασβέστης η παραγωγή αγνών προϊόντων χωρίς συντηρητικά, (Εψιλον τα λέμε τώρα), βελτιωτικά και φυτοφάρμακα, η παντελής έλλειψη ασθενειών της εποχής μας, αφού το μαγείρεμα γινόταν αργά στο παραγώνι με τη τσουκάλια πάνω στη σιδεροστιά και από κάτω η φωτιά με ξύλα μαζεμένα από ελιές, πουρνάρια, μουριές, ομόρφαιναν τη ζωή μας. Τώρα υπάρχουν τα ετοιματζήδικα στα φάστ φουντ, η χύτρα ταχύτητας, ο φούρνος μικροκυμάτων και τα σούπερ μάγκετ είναι γεμάτα με προμαγειρεμένα φαγητά. Χάθηκαν οι παλιές γεύσεις από δέντρα, φρούτα, λαχανικά και τα βότανα που ήταν φυλαγμένα σε κάθε σπίτι πάνω στην τράβα δεν υπάρχουν, γιατί πολλά έχουν εξαφανιστεί από την αλόγιστη χρήση των φυτοφαρμάκων. Δεν υπήρχαν πυρκαγιές, γιατί τα κτήματα δεν λόγγωναν ποτέ και η προσωπική εργασία για όλα τα κοινωφελή έργα του χωριού γινόταν χωρίς τίμημα. Το καλάμι ήταν για πολλές χρήσεις και μαζί με τη λυγιά, τον σχοίνο και την ιτιά ήταν υλικά καλαθοπλεκτικής και τα προσέχαμε, γιατί ήταν χρηστικά και είχαμε οικονομικό όφελος. Δεν υπήρχαν σκουπίδια και χωματαρές, γιατί γινόταν η παραγανάλωση και ανακύκλωση επιτόπου. Δυστυχώς οι κάθε λογής γυρολόγοι με το σύνθημα «όλα τα παλιά αγοράζω», σίδερα και αλουμίνια, λήστεψαν τα ιερά κειμήλια του κάθε σπιτιού, αγοράζοντας ή ανταλλάσσοντας με ευτελή προϊόντα ότι πολύτιμο υπήρχε σε κάθε φτωχό νοικοκυριό και αυτό γινόταν για καθαρά λόγους επιβίωσης.

Το μοίρασμα στη χαρά, στη λύπη, στις αγροτικές εργασίες, στη δανεικαριά σε ζώα και εργαλεία, έδιναν σταθερότητα, αλληλεγγύη, ασφάλεια και κοινωνική συνοχή, στην τοπική μας κοινωνία.

Ζήσαμε τη φύση, χορτάσαμε το παιχνίδι ατομικό και ομαδικό, κάναμε διαγωνισμό στις

μονές-διπλές κούνιες για το ποιος θα φτάσει πιο ψηλά και όταν η τριχιά ήταν φθαρμένη είχαμε ατυχήματα. Νιώσαμε τη ζεστασιά της ανθρωπιάς χωρίς να έχουμε μεγάλες διαφορές και είμαστε ευτυχισμένοι. Ζούσαμε τη **σταθερότητα στη θέση** με πίστη στον εαυτό μας, τους ανθρώπους, το Θεό το παρελθόν και μέλλον, την **πληρότητα στη σχέση** με το συναίσθημα και το **σεβασμό στις ιδέες**, με τη λογική. Καθημερινά είμαστε ευτυχισμένοι, γιατί κουβεντιάσαμε με τα φυτά, τα ζώα, τους ανθρώπους και τη φύση. Εκπέμπουμε θετική ενέργεια και θετική σκέψη. Με τις πέντε αισθήσεις βίωναμε πρωτόγνωρες εμπειρίες, φιλοσοφώντας το μεγαλείο της φύσης και δημιουργώντας την **έκτη αίσθηση** με την υπέρβαση. Παρότι φτωχοί, είμαστε πολύ πλούσιοι σε συναισθήματα, μοιραζόμαστε τα πάντα και είμαστε εντάρχεις. Η πραγματική επιθυμία για αληθινή επικοινωνία, η ψυχική ανάγκη να μοιραστούμε τα πάντα με τους άλλους, μας έδινε γνήσια πνευματική ευχαρίστηση και υπήρξε για μας μια σταθερή πηγή χαράς. Το να νοιάζεται κάποιος για το τι γίνεται μέσα μας, να μας επισημαίνουν τα ελαττώματα και αδυναμίες μας, ήταν για μας τρόπος ζωής.

Στεριώναμε την πίστη μας πως κάποτε όλα θ' αλλάξουν. Εξασφαλίσαμε εργασία με οχτάωρο από τους αγώνες της προηγούμενης γενιάς και τώρα στα παιδιά μας παραδίνουμε την απασχόληση και ανεργία. Τώρα δυστυχώς το όνειρο έσβησε. Ξεπεράσαμε τις στερόσεις της φτώχειας και ανέχειας, **μεγαλώσαμε**, έχοντας παραπανίσια κιλά, λιγότερες τρίχες και μυαλό στο κεφάλι, φώλιασε η κακία και ζήλια μέσα μας, αδιαφορήσαμε, καταστρέψαμε και αφήσαμε να καταστραφούν ήθη, έθιμα, περιβάλλον, πολιτιστική παράδοση και κληρονομιά, δεν δημιουργήσαμε τίποτα, είμαστε δήθεν επαναστάτες του βολέματος, χάθηκαν οράματα, αξίες, ιδανικά, μπέσα και ομερτά, έχουμε σήμα κατατεθέν και φετίχ το αυτοκίνητο, είμαστε άδειοι από συναισθήματα και συγκινήσεις, **καταναλώσαμε, καταναλωθήκαμε** και κυρίως **ξεχάσαμε**. Τώρα δεν θυμόμαστε τα μικρά ονόματα των παιδικών μας φίλων. Και αν διασταυρωθούμε στο δρόμο δεν μιλά ο ένας στον άλλον, γιατί ο αρρωστημένος εγωισμός δεν επιτρέπει την ταπεινότητα. Τα παιδικά μας χρόνια, **«η εποχή της αθωότητας»**, ήταν η μόνη γεύση αιωνιότητας, γιατί δεν παρακολούθησαμε τη ζωή μας, **τη ζήσαμε**. Και το μόνο που μας απομένει είναι οι εμπειρίες ως ιδανικές αισθήσεις ζωής και τελικά ως αναμνήσεις.

Ήρθε όμως το πλήρωμα του χρόνου και κάποιοι έπρεπε να διαφυλάξουν όλα αυτά τα βιώματα, μέσα σε ένα έντυπο, διαθέτοντας μεράκι, χρόνο, κόπο και χρήμα. Η συλλογή ακίνητων και σιωπηλών **φωτογραφιών** είναι ο καρπός της αγάπης μας για να μην χαθούν **οι μνήμες, οι δραστηριότητες και οι εκδηλώσεις** της περιοχής μας. Η άμεση δύναμη της «εικόνας» με πρόσωπα, φύση, δραστηριότητες, ήθη, έθιμα, επαγγέλματα (μυθολογία, ιστορία, υλικός-κοινωνικός-πνευματικός πολιτισμός), είναι γεμάτη φως και αισιοδοξία. Διακινεί συναισθήματα και ευχάριστες δημιουργικές σκέψεις, μας δείχνει την πορεία της εξέλιξης **«ολιστικά»** συγκρίνοντας το τότε και το τώρα, το τι χάσαμε και τι κερδίσαμε.

Οι **φωτογραφίες** ποτέ δεν λένε **ψέματα**, λένε πάντοτε ολόκληρη την **αλήθεια**. Το στιγμιαίο αποκαλύπτει **"φώτα ολόφωτα"**. Οι φωτογραφίες αιχμαλωτίζουν το φευγαλέο και αφήγούνται πολύ περισσότερα απ' όσα χωράνε. Οι εικόνες του εντύπου αυτού προέρχονται από την πλούσια συλλογή του χωριού μας **Βαλύρα Μεσσηνίας**, διοικητική έδρα του **Δήμου Ιθώμης**. Αιχμαλωτίζουν με το φως τους το θεατή ενώ αριετές φορές του προκαλούν δέος. Η πλούσια θεματογραφία προβάλλει το Δήμο Ιθώμης με πολύ χάρη και ο πλούτος των εικόνων

κάνει πιο έντονο τον «ειδικό φωτισμό». Η ιστορία του **φωτορεπορτάζ** αρχίζει στα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα.

Σήμερα η παραδοσιακή ιστοριογραφία υποχωρεί μπροστά στην **"Εικονογραφημένη Ιστορία"**. Είναι επιτακτική ανάγκη να ανακαλυφθούν και να μελετηθούν **διεπιστημονικά – πολυεπιστημονικά** οι διαθέσιμες οπτικές πηγές, ώστε ο συνδυασμός **"φωτογραφίας – λόγος"** της **«κληρονομιάς»** να γίνει κτήμα καθενός, που ενδιαφέρεται για την Αειφορο Ανάπτυξη της περιοχής μας.

Για όσους γεννηθήκανε και μοχθούμε σ' αυτό τον τόπο η **«ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ»** αποτελεί **Ουσιαστική Έκφραση** του Εθνικού μας Προσώπου. Γι' αυτό η διάσωση και προβολή στο ιστορικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό γίγνεσθαι, είναι υπόθεση όλων μας. Κάθε μέρα πασχίζουμε για μια γνήσια ανθρώπινη ζωή και αισθανόμαστε δεμένοι πάντα με το παρελθόν. Οι προγονικές μας ρίζες αποτελούν το πλαίσιο αυτής της ποιότητας ζωής.

Μέσα από τις φωτογραφίες ζουν οι μνήμες, οι χαρές, οι λύπες, ο κύκλος της ζωής, οι δραστηριότητες των απλών ανθρώπων στο σχολείο, στην ταβέρνα, στο καφενείο, στο χωράφι. Δεν λείπουν οι οικογενειακές και προσωπικές στιγμές με τα προσφιλή μας πρόσωπα, μέσα από τις οποίες δένουμε το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον.

Η περιοχή του δήμου Ιθάμης, στην οποία αναφερόμαστε, διαθέτει πλούσια ιστορία και μνήμη. Η αγάπη μας προς αυτήν μας οδήγησε στη συλλογή αυτού του υλικού, η έκδοση του οποίου αποτελεί για μας χρέος τιμής και σεβασμού.

Σπουδαία συμβολή σ' αυτή την προσπάθεια είναι το έντυπο αυτό, γιατί περιέχει υλικό που περιμένει αδιαμαρτύρητο την παρουσίασή του, για να βιώσουμε το παρελθόν της περιοχής μας, που ευτυχώς δεν χάθηκε χάρη στην φιλότιμη προσπάθεια των συνδημοτών μας.

Παρουσιάζουμε ένα βασικό υλικό, του οποίου η κάθε θεματική ενότητα μπορεί να γίνει πληρέστερη στο μέλλον, με την προσθήκη νέων κειμένων και φωτογραφιών.

Ευχαριστούμε όλους αυτούς, που πρόσφεραν το φωτογραφικό τους υλικό για τη δημιουργία του εντύπου αυτού, που μας δίνει τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε το Μουσειακό Χώρο, στην περιοχή μας. Γιατί η καταγραφή στοιχείων έχει σκοπό να μάθουμε την τοπική μας ιστορία, να εκφράσουμε την αγάπη για το τόπο μας, το θαυμασμό για τους προγόνους μας και να γνωρίσουμε τις ρίζες μας.

Είχαμε την τύχη να μεγαλώσουμε σε μια ταραγμένη μεταβαλλόμενη ιστορική περίοδο και σε συνδυασμό με την σχεδόν ανεξέλεγκτη ελευθερία των παιδικών μας χρόνων, είχαμε την ευκαιρία να περπατήσουμε και να παρατηρήσουμε πράγματα, γεγονότα, καταστάσεις τα οποία καταγράψαμε και συγκεντρώσαμε. Αυτό το πλούσιο πληροφοριακό υλικό αποτελεί βασικό σημείο αναφοράς για μελέτη και σύγκριση από ειδικούς επιστήμονες διεπιστημονικά και πολυεπιστημονικά.

Το έντυπο αυτό μέσω των φωτογραφιών, ανασύρει παραστάσεις-πληροφορίες και κώδικες επικοινωνίας ενός **χαμένου παραδείσου**, που λεηλατήθηκε άγρια από τις μεγάλες επιδρομές με την άναρχη ανάπτυξη των αστικών κέντρων και την εγκατάλειψη της περιφέρειας. Έτσι η εγκατάλειψη των οικισμών και χωριών έγινε δρόμος χωρίς επιστροφή στις ρίζες. Γι' αυτό και πληρώνουμε σήμερα όλοι το τίμημα.

Αφιερώνουμε το έντυπο αυτό στους μετακατοχικούς αγυλιόπαιδες, που με ένα καμποτέ-

νιο σάβρακο πέρασαν όλο το καλοκαίρι τον ελεύθερο χρόνο τους στις αλάνες, στο ποτάμι παίζοντας, ψαρεύοντας, κυνηγώντας, στοχαζόμενοι και μελετώντας, τη φύση και τη ζωή και ευχόμαστε να γίνει:

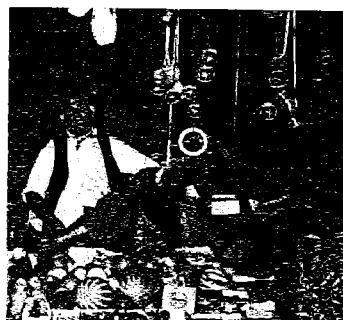
Πιο Ανθρώπινη η Σκέψη.

Πιο Ζεστή η Φωνή.

Πιο Ειλικρινής η Καλημέρα.

Ένας από τους μετακατοχικούς
αγυλιόπαιδες
Γιάννης Δ. Αύρας
Βαλύρα 2005

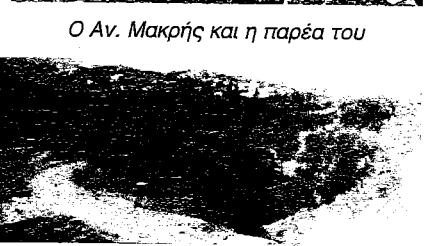
Αστέρας Βαλύρας-Βάκρινος-Βαλύρα του 50 - Βασιλόπουλος-Σχόλη-Πάνω Μοναστήρι

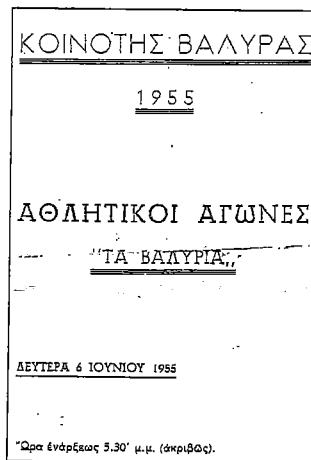
Παν. Μιχαλόπουλος

Ο Αν. Μακρής και η παρέα του

Η Βαλύρα του '50

Απόκριες '63

Βάρκα '53

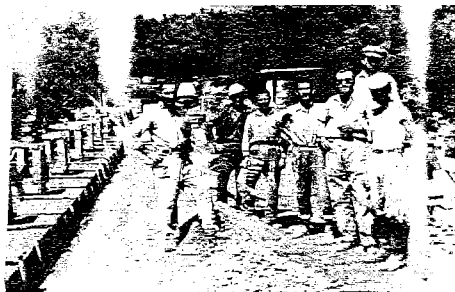
Αδελφές Λύρα Δημητρίου

Απόκριες '60

Η Δέση της Βαλύρας το καλοκαίρι

Η κατασκευή της γέφυρας το 1953

Παρέες Μπιζανίου

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΜΑΣ (ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ)

- Διατηρητέα μνημεία της φύσης (Αιωνόβιες ελιές, πλατάνια, βελανιδιές).
- Μυθολογία (Θάμυρις – Μαυροζούμενα – Πανυσανίας).
- Ιστορία 1821-1972 (φοιτητικές εκλογές):
- Μνημεία (Αρχαία – Βυζαντινά – Μεταβυζαντινά – Νεώτερα)
- Αγροτικές δραστηριότητες.
(Σίτος – Οίνος – Έλαιον)
- Κοινωνικός Βίος (Ήθη – Έθιμα)
(Γάμος – κηδεία – βαπτίσι – απόκριες – πανηγύρι – ψυχαγωγία - κυνήγι – κυνηγοί)
Επαγγέλματα. (Μπακάλικα – ταβέρνες – κουρεία – μελισσοκομία – πραμάτειες – κάρα – καμίνια).
- Μαθητική ζωή. (Δημοτικό – Ελληνικό Βαλύρας)
- Μετανάστευση.
- Τοπική Αυτοδιοίκηση. (Δήμος Ιθάμης, Δήμος Δερών, Δήμος Οικαλίας, Κοινότητα Βαλύρας, Δημοτικές Εκλογές 1835 – 2002).
- Συνδημότες που έγραψαν για την περιοχή μας.

Όποιος μαθαίνει την ιστορία του, μακραίνει τη ζωή του.

Η καταγραφή πληροφοριακών και ιστορικών στοιχείων έχει σκοπό να μάθουμε την **τοπική μας ιστορία**, αγάπη για το τόπο μας, θαυμασμό για τους προγόνους μας που θυσιάστηκαν και αγωνίστηκαν για τη πατρίδα, να μάθουμε τις ρίζες μας και να διακινήσει συναισθήματα.

Πιστεύουμε πως δεν είναι ολοκληρωμένη η πληροφόρηση όσο και αν προσπαθήσουμε, γιατί τα χρόνια που πέρασαν κάνουν δύσκολη την έρευνα. Απλώς θα διώξει το σκοτάδι της σωπής και θ' αρχίσει δειλά το ξετύλιγμα της ιστορίας.

Γίνεται προσπάθεια να δοθούν κάποιες εξηγήσεις, κάποιες απαντήσεις στο πλήθος των ερωτημάτων που προβάλλονται, ώστε η περιοχή μας να βρει τη θέση που της ανήκει στη εθνική μας ζωή και εμείς να γνωρίσουμε από πού ερχόμαστε και που πηγαίνουμε, για να μάθουμε τις ρίζες μας.

Το Υπουργείο Παιδείας, θα πρέπει να συμπεριλάβει στα διδακτικά εγχειρίδια, αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας γιατί οι μαθητές μας την αγνοούν παντελώς.

Το μέλλον ανήκει στην **Ιστοριολογία**.

32. **ΣΚΡΕΠΕΤΟΣ ΦΩΤΗΣ**. Από ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ. Πολέμησε σε διάφορες μάχες και το 1825 σκοτώθηκε στο Μανιάκι με τον ΗΛΙΑ ΚΟΡΜΑ.

33. **ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**. Από ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ. Πολέμησε στη ΤΡΙΠΟΛΗ, ΒΕΛΤΕΤΣΙ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ, ΚΟΡΙΝΘΟ, και σκοτώθηκε στο Μανιάκι. ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΟΥ σελ. 92.

34. **ΓΑΤΖΟΣ ή ΣΓΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ**. Από ΑΓΙΟ ΦΛΩΡΟ. Ήταν στρατιώτης του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΑΓΡΕ και σκοτώθηκε στο Μανιάκι.

35. **ΚΟΥΤΣΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ**. Από περιοχή Ιθάμης.

36. **ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ**. Από περιοχή Ιθάμης. Σκοτώθηκε στη διάρκεια του αγώνα.

37. **ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**. Από ΧΑΣΑΜΠΑΣΑ. Διετέλεσε δήμαρχος Ιθάμης και συνέδεσε το ονομά του με κοινωνική έργα.

38-41. Οι **ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ, ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΛΕΒΕΝΤΗΣ** και ο εκατόνταρχος **ΜΟΥΡΙΚΗΣ**. Από ΡΕΥΜΑΤΙΑ. Τον ΜΟΥΡΙΚΗ η πολεμική στολή και τα όπλα βρίσκονται στο μουσείο Μπένεακι. (ΑΧΕ βιβλιοθήκης).

Θυσιάστηκαν μαζί με τον Ηλία Καρμά στο Μανιάκι 42-3 ΓΑΚ-Υ.Π.-Φ.81. Ο Κωνσταντής Νέξης και Ανδρινόπουλος ήταν υπερασπιστές στο φρούριο του Νεόκαστρου.

44-50 ΓΑΚ-ΥΠ-Φ26-11-9-1824. Το 1824 στα παράλια του Μεσσηνιακού κόλπου πολέμησαν από ρευματιά οι: Δήμος Αναστασόπουλος, Δημ. Ανδρινόπουλος, Δημ. Γεωργόπουλος, Ανασ. Γεωργακόπουλος, Γιάννης Σταματελόπουλος, Παν. Γιαννόπουλος και Παν. Ντεντούσις.

51. **ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**. Από ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΕΙΟ. Πολέμησε στη ΤΡΙΠΟΛΗ, ΒΑΛΤΕΤΣΙ ΑΡΓΟΣ και ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ. Από την επαρχιακή δημογεροντία Μικρομάνης το 1825 επροτάθη πεντηκόνταρχος.

52. Αφήσαμε τελευταίο το Νικολιούλα. Ήταν το φόβητρο και ο τρόμος των Τούρκων. Τον δηλητηρίασε ο κουμπάρος του στη Μάνη και πριν ξεψυχήσει τον σκότωσε λέγοντά του. Εγώ 99 και εσύ 100. Άφησε απόγονους τους Κλεφτογιανναίους που ζουν ακόμη στο Ζερμπίσινα.

*Υπάρχουν σε πρωτότυπα φωτοαντίγραφα σε δερματόδετο τόμο τα παραπάνω στοιχεία καθώς και για πολλά χωριά της άνω Μεσσηνίας

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ - ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΡΙΣΤΕΙΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1825-31, ΕΝΟΡΚΟΙ ΔΙΚΑΣΤΕΣ

Φ 283

Ονομαστικός κατάλογος με **Χαλκούν (Χάλκινο) Αριστείον** από τα χωριά ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ, α/α= 354-359, ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ, ΣΙΜΙΖΑ και ΛΟΥΜΙ, α/α=354-436

Από το χωριό ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ

354. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΟΒΗΣ 55. ΠΑΝΑΓ. ΔΟΥΡΑΜΑΚΟΣ 56. ΠΑΝ. ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ 57. ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ 58. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΙΔΙΕΡΗΣ 359. ΑΓΓΕΛΟΣ ΛΙΟΝΤΗΡΗΣ

Από το χωριό ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ

397. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ 401. ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΗΣ 402. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΤΑΛΟΠΟΥΛΟΣ 403. ΚΩΝ. ΚΟΥΒΕΛΑΚΗΣ 406. ΦΩΤ. Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ 407. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Από το χωριό ΣΙΜΙΖΑ

412. ΠΑΝΑΓ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ 436. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΚΟΥΣΟΠΗΣ

Από το χωριό ΛΟΥΜΙ

413. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ 414. ΦΩΤΗΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΘΩΜΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΑΚΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ ΤΟΥ 1821 ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΑΡΙΣΤΕΙΟ ΜΑΥΡΟΜΑΤΙ (ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ)

Φ.115. Γεώργιος Μπαλόπουλος Χαλκούν, Θεόδωρος Δ. Παναγόπουλος Χαλκούν Κων/νος Γεωργακόπουλος Χαλκούν, Φ.268. Αλέξιος Κότζαρης Χαλκούν, Δημήτριος Θεοχαρόπουλος Χαλκούν, Κ. Ντούφας Χαλκούν, Φ.281. Γιαννάκης Σταθόπουλος Αργυρούν, Φ. 43. Κωνσταντής Κουβελάκης Αργυρούν, Κωνσταντίνος Γεωργόπουλος Αργυρούν Μήτρος Θανατοκόπουλος Αργυρούν, Φ.86. Κώστας Κωστόπουλος Αργυρούν, Φ.220. Αριστεία 1844, Γεώργιος Ν. Σταθόπουλος εξ Ιθάμης Σιδηρούν, Σπύρος Γεωργόπουλος εξ Ιθάμης Σιδηρούν, Φ135 Γιάννης Σταθόπουλος, Κωσταντής Παπαγιάννης*, Αντώνιος Δ Γεωργοπούλος, Ιωάννης Γ. Κουβελάκης Πανουσόπουλος Βασίλειος Αναστάσης Χριστοπούλος, Αναστάσιος Κουντούρης (ΟΛΟΙ ΣΙΔΗΡΟΥΝ)

* Στη Βίγλιζα (νότιο φυλάκιο Αρχαίας Μεσσήνης) πηγαίνοντας η αδελφή του ψωμί του είπε να φύγει γιατί την παρακολουθούσαν δυο τούρκοι. Τους περίμενε και πιάνονταν τον έναν με τα χέρια τον πετά στον άλλον. Αυτοί ήταν προσθοφυλακή και όταν ήρθαν κι άλλοι γλύτωσε και ξέφυγε πηδώντας από το ένα δένδρο στο άλλο. Ένας από τους απογόνους του είναι ο Χρίστος που είχε τα παιδιά Αντώνη, Γιώργο και Ντίνα έχοντας ιερά κειμήλια τα όπλα του και το σπαθί του (βλέπ. σελ. 35).

ΣΙΜΙΖΑ (ΑΡΙΣΙΝΟΗ)

Φ286 Κωνσταντίνος Γιατόπουλος, Γιάννης Ντόκος, Φ.281. Νικόλαος Λέκας, Αργυρό

Φ.232. Νικόλαος Κορμάς πολέμησε εις Τρίπολη, Τρίκορφο, Μεσσηνία και Φρούρια.

Φ.258. Αδαμόπουλος Κωνσταντής. Μπαμπαδήμος Δημήτριος Ντόκος Γιαννάκης Πανουσόπουλος Γεώργιος. Ποιότης Κωνσταντής Τζήρος Παναγιώτης Χριστοφιλόπουλος Δημήτριος Χριστοφιλόπουλος Ευστάθιος Γιάννης Λέκας Γιάννης Τζήρος Ντεπεγιώτης Παναγιώτης Τσίρος Γιαννάκης..

ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ

Φ.115. Παναγιώτης Κλεφτογιάννης Χαλκούν Φ135 Γεώργιος Κλεφτόγιαννης Σιδηρούν Φ258 Ιωάννης Π. Κλεφτόγιαννης Σιδηρούν Νικόλαος Αναστασόπουλος Σιδηρούν Φ244 Ηλίας Γεωργόπουλος Σιδηρούν Ευστάθιος Ηλιόπουλος Σιδηρούν Γιαννάκης Σταθόπουλος Σιδηρούν ή Κορμάς Στρατικής Σκρατετός Σιδηρούν Νικόλαος Γεωργόπουλος Σιδηρούν Ζωής Γιαννακόπουλος Σιδηρούν ή Παπαδημάς

ΚΑΦΑΛΛΗΝΟΥ

Φ.207 Πανάγος Ηλιόπουλος Χαλκούν Παναγιώτης Κορμάς Χαλκούν Παναγιώτης Κατζούρας Χαλκούν Γιαννάκης Κάτζουρας Χαλκούν Φ258 Κωστής Κωστόπουλος Σιδηρούν Δημήτριος Κωστόπουλος Σιδηρούν Γεώργιος Ντελής ή Θανασόπουλος Σιδηρούν Χρίστος Παναγιωτόπουλος Σιδηρούν Φ.286. Γεώργιος Μπέκλος Χαλκούν Θωδορής Γιαννακόπουλος Σιδηρούν Ιωάννης Ρίζος Σιδηρούν Αθανάσιος Παναγόπουλος Σιδηρούν Παναγιώτης Παναγόπουλος Σιδηρούν

Φ286 ΛΟΥΜΙ (ΡΕΥΜΑΤΙΑ)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΖΗΣ Σιδηρούν ΗΛΙΑΣ ΚΟΝΤΑΞΗΣ Σιδηρούν ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Σιδηρούν Φ258 ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Σιδηρούν

ΛΕΖΙ (ΛΑΜΠΑΙΝΑ)

Φ.170 Ιωάννης Λέκας Φ218 Σιδηρούν Φ258 [34] Γιάννης Θεοδωρακόπουλος Χαλκούν Θεοδωράκης Καλιμάνης Χαλκούν

ΧΑΣΑΜΠΑΣΑ (ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΕΙΟ)

Φ.175. Αναγνώστης Λυμπερόπουλος Αργυρούν Φ258 006,017,024 Δαμήλης Λάμπρος, Κούβελας Ανασ, Πανταζής Δημ.

ΜΠΟΥΡΝΑΖΙ (ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΕΙΟ)

Φ.227 258 006,017,024 Θεοδωρόπουλος Γιάννης
Φ43

202. Αριστεία των: ΗΛΙΑ ΜΠΟΤΣΙΚΑ κατοίκου Τζαφερεμινίου, ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΟΛΥΔΟΥΡΗ κατοίκου ΘΟΥΡΙΑΣ ΚΑΙ 3 από ΑΝΩ ΚΑΡΒΕΛΙ δήμου Αλαγονίας, 5-10-1841.

203. Κατάσταση Αριστείων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΜΑΣ χαλκούν ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ σιδηρούν ΣΚΑΛΑ

207. Αίτηση για αριστείο του ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ από Σκάλα Μεσσηνίας, προς το δήμαρχο ΔΕΡΡΩΝ Βασίλη Λινάρδο και περιγράφει σε ποιες μάχες πολέμησε, 26-9-1839. 212. Ομοίως ως άνω, αίτηση ΗΛΙΑ ΜΠΟΤΣΙΚΑ, 3-10-1839.

222. Ομοίως ως άνω, αίτηση ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΚΑΝΔΡΑΚΗ από Σκάλα Μεσσηνίας

223. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ. Ονομαστική κατάσταση α/α 1-44

1. ΗΛΙΑΣ ΜΠΟΤΣΙΚΑΣ ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗ ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ

6. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΖΑΝΑΣ ΜΗΛΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΤΟΚΟΣ

7. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΚΟΠΟΥΛΟΣ ΣΙΜΙΖΑ, ΠΕΤΡΟΣ ΘΑΝΑΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΑΚΗΣ ΚΩΝΝΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΘΟΔΩΡΗΣ ΠΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ 18. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΔΕΔΟΥΣΗΣ ΧΡΥΣΟΒΑ 19. ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ 20. ΗΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΗΛΑ 21. ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΡΙΚΑΣ ΛΟΥΜΙ ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΕΚΚΑΣ ΣΙΜΙΖΑ 33. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ 42. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΝΑΖΗΡΙ 228. Αίτηση για αριστείο του ΓΕΩΡΓΑΚΗ ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗ, προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ ετών 49, 25-7-1839 και περιγράφει σε ποιες μάχες πολέμησε.

229. Αίτηση για αριστείο του ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΖΑΝΑ ετών 52 κατοίκου ΜΗΛΑ προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ ετών 49, 25-7-1839 και περιγράφει σε ποιες μάχες πολέμησε. 230. Αίτηση αριστείων δημάρχου ΙΘΩΜΗΣ, 16-7-1839.

231. Αίτηση δημάρχου ΙΘΩΜΗΣ Δ. ΜΠΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, προς τη διοίκηση Μεσσηνίας, 13-7-1839, 10 συνδημοτών του για περαιτέρω ενέργειες. 232. Αίτηση του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1789 προς το δήμαρχο ΙΘΩΜΗΣ, ότι υπηρέτησε καθ' όλην την διάρκεια του υπέρ ελευθερίας αγώνος 23-8-1839. 233. Αίτηση του ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΝΤΟΚΟΥ, γεν το 1790, κατοίκου ΣΙΜΙΖΑ προς τον δήμαρχο ΙΘΩΜΗΣ ότι ήταν πενήνταρχος σ' όλη την διάρκεια του αγώνα, 20/7-1839.

234. Αίτηση του ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΛΕΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1802 προς το δήμαρχο ΙΘΩΜΗΣ, ότι υπηρέτησε καθ' όλην την διάρκεια του υπέρ ελευθερίας αγώνος 20-7-1839, κατοίκου Σιμίζα.

235. Αίτηση του ΜΗΤΡΟΥ ΘΑΝΑΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1793 προς το δήμαρχο ΙΘΩΜΗΣ, ότι υπηρέτησε καθ' όλην την διάρκεια του υπέρ ελευθερίας αγώνος 20-7-1839, κάτοικος Μαυρομματίου. 236. Αίτηση του ΚΩΝΣΤΑΝΤΗ ΚΟΥΒΕΛΑΚΗ, γεν το 1795 προς το δήμαρχο ΙΘΩΜΗΣ, ότι υπηρέτησε καθ' όλην την διάρκεια του υπέρ ελευθερίας αγώνος 23-8-39, κάτοικος Μαυρομματίου. 237. Αίτηση του ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1802 προς το δήμαρχο ΙΘΩΜΗΣ, ότι υπηρέτησε καθ' όλην την διάρκεια του υπέρ ελευθερίας αγώνος 18-7-1839, κάτοικος Μαυρομματίου. 238. Ομοίως αίτηση ΘΟΔΩΡΗ ΠΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1794 κατοίκου ΣΙΜΙΖΑ, 18-7-1839. 239. Ομοίως αίτηση ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1793 κατοίκου ΣΙΜΙΖΑ, 29-7-1839. 240. Ομοίως αίτηση ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ ΜΠΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1798 κατοίκου ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙΟΥ, 29-7-1839. 241. Ομοίως αίτηση ΚΑΛΑΜΠΟΚΗ γεν το 1799, κατοίκου ΜΠΙΕΤΣΙ *, 20-7-1839.

* Το χωριό ΜΠΙΕΤΣΙ τώρα δεν υπάρχει. Ο παλιός μαθητής μου στο ΜΕΛΙΠΑΛΑ ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, καταγωγή από ΝΙΟΧΩΡΙ, κατόπιν πολλών οραμάτων έφτιαξε μόνος του το ναό του ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ο οποίος εγκαινιάστηκε την 1-5-2003 και είναι ένα στολίδι της περιοχής που το φυσικό τοπίο και ο χώρος θα αποζημιώσει τον επισκέπτη. 242. Προς την στρατιωτική γραμματεία της επικράτειας. Περί αριστείων. Αίτηση των δημοτών ΒΕΛΥΡΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΥ ΤΖΩΡΤΖΗ, ΔΗΜΟΥ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΟΥΡΙΚΑ, ΗΛΙΑ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΠΑΝ. ΚΟΡΜΑ, ΓΕΩΡΓΑΚΗ ΝΤΕΔΟΥΣΗ και ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΝΕΖΗ, δια του διοικητού Μεσσηνίας. Ο γραμματέας Γ. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

243. Αίτηση του δημάρχου ΒΕΛΥΡΑΣ προς τη διοίκηση Μεσσηνίας των 7 συνδημοτών του για έγκριση αριστείων ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ, 13/7-1839.

244. Αίτηση προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ του ΓΕΩΡΓΑΚΗ ΔΕΔΟΥΣΗ γεν το 1790 κάτοικος ΧΡΥΣΟΒΑΣ, 10-7-1839.

245. Αίτηση προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ του ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΝΕΖΗ, γεν το 1780 κάτοικο ΛΟΥΜΙ, 11-7-1839.

246. Αίτηση προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ του Δ.ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1801 κάτοικος ΜΗΛΑ, 9-7-1839.

247. Αίτηση προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ του Η.ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1792 κάτοικος ΜΗΛΑ, 9-7-1839.

248. Αίτηση προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ του ΙΩΑΝΝΗ ΜΠΟΥΡΙΚΑ, γεν το 1801 κάτοικος ΛΟΥΜΙ, 9-7-1839.

249. Αίτηση προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΡΜΑ, γεν το 1795 κάτοικος ΛΟΥΜΙ, 10-7-1839.

250. Αίτηση προς το δήμαρχο ΒΕΛΥΡΑΣ του ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΥ ΤΖΩΡΤΖΗ. Περιγράφει τις μάχες που πολέμησε.

262. Αίτηση του δημάρχου Ιθώμης προς τη διοίκηση Μεσσηνίας των συνδημοτών ΙΩΑΝΝΗ ΛΕΚΚΑ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, για περαιτέρω ενέργειες.

263. Αίτηση του ΙΩΑΝΝΗ ΛΕΚΚΑ, γεν το 1780 προς το δήμαρχο Ιθώμης. Περιγράφει που πολέμησε στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα. ΣΙΜΙΖΑ, 14-8-1839.

264. Αίτηση του Π.ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεν το 1799 προς το δήμαρχο Ιθώμης. Περιγράφει που πολέμησε στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ, 14-8-1839.

277. Αίτηση του ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ προς το δήμαρχο ΕΥΑΣ. Κάτοικος

ΝΑΖΗΡΙΟΥ. ΝΑΖΗΡΙ 30-8-1839.

278. Αίτηση του ΠΑΝΑΓΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΥ προς το δήμαρχο ΕΥΑΣ Περί εθνοσήμου κάτοικος ΝΑΖΗΡΙΟΥ. ΝΑΖΗΡΙ 30-8-1839.

ΦΙΛΟΣ ΚΩΝΝΟΣ ΑΠΟ ΜΕΛΠΕΙΑ ΓΑΚ, ΥΠ. ΕΣ. ΦΑΚΕΛΟΣ 43 19-9-1824

ΗΤΑΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΠΡΟΕΣΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΜΕΣΣΗΝΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ. ΜΥΗΜΕΝΟΣ ΣΤΗ ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΕ ΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΗΧΘΗ ΣΕ ΧΙΛΙΑΡΧΟ ΤΟ 1824. ΠΟΛΕΜΗΣΕ ΣΕ ΤΡΙΠΟΛΗ, ΒΑΛΤΕΤΣΙ, ΑΡΓΟΣ ΚΑΙ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ, ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΛΗ.

ΟΙ ΠΡΟΚΡΙΤΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ ΤΟ ΦΙΛΟ ΚΩΝΝΟ, ΝΑ ΕΚΛΕΓΕΙ ΝΟΜΙΜΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ, ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΕΙ ΓΝΗΣΙΟΣ ΝΟΜΙΜΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ

ΤΟ ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΠΡΟΚΡΙΤΟΙ:

ΓΕΡΟΣ ΜΗΤΡΟΣ ΠΕΤΡΟΒΑΣ, ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΚΟΡΜΑΣ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΤΟΓΚΑΣ ΑΠΟ ΑΝΑΡΟΥΣΑ, ΗΛΙΑΣ ΚΑΤΣΩΛΗΣ ΑΠΟ ΜΕΛΠΕΙΑ. ΘΑΝΑΣΗΣ ΓΚΟΝΟΣ ΑΠΟ ΜΑΛΤΑ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗΣ ΝΑΝΟΣ ΑΠΟ ΜΑΤΖΙΑΡΙ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΜΠΟΥΓΑ, ΘΟΔΩΡΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟ ΒΟΥΡΝΑΖΙ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ, ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΑΛΕΥΡΑΣ ΑΠΟ ΠΠΕΡΙΤΣΑ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΠΟ ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟ ΚΑΛΑΜΑΡΑ,

ΟΙ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΕΣ

ΑΝΤΡΟΥΤΣΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ ΑΠΟ ΜΗΛΑ, ΦΩΤΗΣ ΧΩΡΙΣ ΕΠΙΘΕΤΟ ΑΠΟ ΖΕΖΑ, ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ ΑΠΟ ΜΠΙΕΤΣΙ, ΓΙΩΡΓΗΣ ΠΡΙΣΚΟΛΛΕΞΗΣ (ΜΠΡΙΣΚΟΛΑΣ) ΑΠΟ ΓΚΟΛΕΜΙ, ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟ ΑΓΡΙΛΟΒΟΥΝΟ

Φ115. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

29. Παναγιώτης Κουτρομυτής, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 31-32. Γ. Δ. Μπαλόπουλος 32, 33, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 34-35. Μήτρος Θανασακόπουλος, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 36. Παναγιώτης Κλεφτόγιαννης, Δήμος Ιθώμης, Ζερμπίσις, 40. Θωδωρής Πανουσόπουλος, Δήμος Ιθώμης, Σιμίζα, 42. Κων. Γεωργακόπουλος, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 44. Αλέξης Κάτζαρης, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 63. Θόδωρος Φερέτος, Δήμος Αμφειας, Πολιάνη, 76. Παπαπαναγιωτόπουλος Αναγνώστης, Ζαγάρενα, 77. Νικόλαος Λεκάπουλος, Δήμος Ιθώμης, Σιμίζα, 78. Αδαμόπουλος Παναγιώτης, Δήμος Ιθώμης, Σιμίζα, 86. Πανάγος Γεωργακόπουλος, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 94. Αθαν. Π. Μπαλόπουλος, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 98. Γεώργιος Παπαδόπουλος, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, Αναστάσιος Κουτσούκος, Δήμος Ιθώμης, Μπέτσι, Αναστάσιος Μπούζας, Δήμος Ιθώμης, Μπέτσι.

Φ 127*Υπουργείο πολέμου 30-31/8 1825, Φύλλα 101-104

101. Ονομαστικός κατάλογος στρατιωτών του στρατηγού ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΕΦΑΛΑ αλ 1-127

102. Ονομαστικός κατάλογος στρατιωτών (όνομα, επίθετο, πατρίς, μισθός και διάρκεια της δηλώσεως)

103. Δεύτερος ονομαστικός κατάλογος στρατευμένων υπό την οδηγία του στρατηγού ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΕΦΑΛΑ (όνομα, επίθετο, πατρίς, εποχή) αλ 1-101. Από το χωριό ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ ΑΝΑ 24-38. Ο ΛΥΡΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (παππούς μου) έχει αλ 29 και συμμετείχε από τις 10 Σεπτεμβρίου.

104. Λογαριασμοί σιτηρεσίου στρατιωτών. Ημέρες 64=14+50=286-31/8. Σύνολο δραχμές 3.697,36.

*Υπάρχει και στη σελίδα 419 των Μεσσηνιακών του Α τόμου του 1968 του Μίμη Φερέτου.

Φ135. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

108. Από Μαυρομαμάτι Ιθώμης. Χρίστος Πετρόπουλος, Πανάγος Φράγκος, Αθανάσιος Φράγκος, Ηλίας Κλεφτόγιαννης και Μήτρος Αλεξόπουλος, 110. Ηλίας Μητρογιαννόπουλος, Δήμος Ιθώμης, Μήλα 167. Γεώργιος Δεδούσης, Δήμος Ιθώμης, Χρύσοβα, 169. Παναγιώτης Ντόκος, Δήμος Ιθώμης, Σιμίζα 173. Αθαν. Δεδούσης, Δήμος Ιθώμης, Χρύσοβα, 182. Αθαν. Φράγκος, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 470. Ανασ. Καζανός, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 472. Γιώργης Καζανός, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 473. Δημήτριος Τσουραπάς, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 475. Λάμπρος Τζωρτζής, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 477. Παναγιώτης Τζωρτζής, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 478. Χριστόφιλος Τζωρτζής, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 481. Δημήτριος Καζανός, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 483. Δημήτριος Ανδρούτσος, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 485. Γεώργιος Κλεπτόγιαννης, Δήμος Ιθώμης, Ζερμπίσις, 487. Κων. Κουβελάκης, Δήμος Ιθώμης, Μαυρομαμάτι, 491. Θανάσης Ρούφος, Δήμος Ιθώμης, Μήλα, 1-60. Δημος Αχιος, 61-72. Ανδανία, 72-100. Εύα, 101-107. Ανδανία, 118-147. Θουρία, 151. Ανδανία, 373-386, 498-514. Αλαγονία - Σίτσοβα 391, 400-4

Φ135. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

1.ΗΛΙΑΣ ΜΗΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ, 2.ΠΑΝΟΣ ΦΡΑΓΚΟΣ 3 .ΜΗΤΡΟΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ 4. ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΜΗΛΑ ΣΙΔΗΡΟΥ 5.ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΣΙΚΟΣ ΜΠΟΥΓΑ ΑΡΓΥΡΟΥΝ 6.ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΛΕΠΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ ΣΙΔΗΡΟΥΝ 7.ΚΩΝ.ΚΟΥΒΕΛΑΚΗΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ

Φ144 . ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

16. Αίτηση αριστείου ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΥΚΟΥ του χωριού ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ δήμου Οικαλίας 22-9-1841.

17. Περιγραφή στην αίτηση που πολέμησε . 19-9-1841.

18. Αίτηση αριστείου ΗΛΙΑ ΜΠΟΤΣΙΚΑ του χωριού ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ, ετών 45 , 229\1841.

19. Περιγραφή στην αίτηση, που πολέμησε. 30-8-1841

Φ169. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

184.Στάθης Αναγνωστόπουλος, Χασάμπασα Θουρία, Μέλπεια ,Εύα ,Καλαμάτα

Φ170. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

128.Κώστας Κανελλόπουλος Μαυρομμάτι Ιθάμης Ιωάννης Λέκκας, Σιμίτσα Ιθάμης Ανδανία, Εύα, Αρις, Θουρία

Φ175. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ

17.Κατάσταση ονομάτων αα 1-35. Παπατσώνης Παναγιώτης Ναζήρι Εύας Αναγνώστης Λυμπερόπουλος ή Χασάμπασιώτης ,Χασάμπασα Εύας

Φ207.ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΡΙΣΤΟΥΧΩΝ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΩΝ

7. αα1-32 ,χωριά Μεσσηνίας 9. αα1-48, χωριά Μεσσηνίας 10. Αα 1-63, χωριά Μεσσηνίας, Αρφαρά ,Πολιανή, Μικρομάνη, Μπούγα 1Αλέξιος Κατζαρής ,Μαυρομμάτι 2Κων. Γεωργακόπουλος ,Μαυρομμάτι 3.Θόδωρος Πανουσόπουλος, Σιμίτσα 4.Γεώργιος Μπαλόπουλος, Μαυρομμάτι 5.Μήτρος Θανασιόπουλος ,Μαυρομμάτι 6. Παναγιώτης Κλεφτόγιαννης ,Ζερμπίσια 9.Παναγιώτης Κουτρομπής, Ρεμματιά 18.Διονύσιος (παπάς) Αντωνίου,Μήλα 28.Αναστάσιος Κουτσούκος, Μπέτσι 29.Αθ. Π. Μπαλόπουλος ,Μαυρομμάτι 30.Ανασ. Μ πουζας, Μπέτσι 31.Γεώργιος Παπαδόπουλος, Μαυρομμάτι 54. Νικόλαος Λεκόπουλος ή Λέκας, Σιμίτσα 55. Παναγιώτης Αδαμόπουλος, Σιμίτσα 12. Χωριά Μεσσηνίας αα1-20 και 30-59 Πανάγος Ηλιόπουλος, Παναγιώτης Κορμάς και Δημήτρης Κωνσταντόπουλος, από Κεφαλληνού Εύας, χαλκούν αριστείον Αναστάσης Ρέππας ,από Γλιτά Πολίχνης, χαλκούν αριστείον Από το χωρίο Μελιγαλά έλαβαν σιδηρούν αριστείο οι :Αθανάσιος Σκλήρης Γιαννάκης Σκλήρης Θεοδώρακης Κυρκιλής Δημήτριος Δελιγιάννης και Παναγιώτης Δελιγιάννης.

Φ 218. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΩΝ ΑΠΟ ΛΑΜΠΙΝΑ (ΣΙΔΗΡΟΥΝ)

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ και ΣΑΡΔΕΛΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Φ220. ΑΠΟΦΑΣΗ 9-5-1844,ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΟΥ. ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ: ΑΛΩΝΙΑ, ΑΜΜΟ, ΑΝΔΑΝΙΑ, ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ, ΑΡΙ, ΑΡΦΑΡΑ, ΕΥΑ, ΚΑΤΣΑΡΟΥ, ΜΙΚΡΟΜΑΝΗ, ΟΙΚΑΛΙΑ, ΠΛΑΤΥ, ΣΠΕΡΧΟΓΕΙΑ, ΒΑΛΥΡΑ, ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ, ΖΕΥΤΟΛΑΤΙΟ, ΘΟΥΡΙΑ, ΚΑΡΤΕΡΟΛΙ, ΚΑΤΣΑΡΟΥ, ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΙ, ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ, ΜΕΛΙΠΑΛΑ, ΜΕΛΠΕΙΑ, ΜΠΑΛΑ, ΣΙΑΜΟΥ, ΣΠΑΝΟΧΩΡ Ι, ΣΚΑΛΑ, ΣΤΕΝΥΚΛΗΡΟΣ και ΦΙΛΙΑ

6. αα 1-45, χωριά Μεσσηνίας ,Δυρράχι 22. Αναγνώστης Γεωργόπουλος ,Τζεφερεμίνι 43. Μιχάλης Βρετός Ιθάμη αα1-61 ,χωριά Μεσσηνίας ,Δυρράχι 20. Μιχάλης Σταματόπουλος (ιερέας), Τζεφερεμίνι 25. Γιαννάκης Σκλήρης, Μελιγαλά 26. Νικήτα Νιάρχο ,Μπάλα 27. Γεωργάκης Κλεφτόγιαννης, Ζερμπίσια 29. Κωνσταντής Μιχαλόπουλος ,Μαυρομμάτι αα 1-61, χωριά Μεσσηνίας, Αναστάσοβα ,Αρφαρά ,Ασάλανα, Πολιανή, Τσερνίτσα 41. Από Παρδί, Παπακυριαζή. 26. Αα 1-17, χωριά Μεσσηνίας ,Γκορτζόγλι, Ασάλανα, Αρφαρά, Σιτζοβα, Μπούγα, Σίτσοβα, Πολιανή.28-28α. αα 1-59, χωριά Μεσσηνίας 52α. αα 44-74. Από Κορώνη τα 30 ονόματα 55. Αα 1-56, χωριά Μεσσηνίας 35. Γεώργιος Ν. Σταθόπουλος Ιθάμη 36. Γεώργιος Π. Φερέτος Αμφεια 48 .Παναγάνης Ν ικολακόπουλος, Ζευγολατιό 72-73α-73β. αα 1-133 Χωριά Μεσσηνίας ,Καλαμάτα, Αλαγονία, Ανδανία, Οικαλία , Θουρία Εύα, Αριστομένη, Δήμος Παμίσου 37. Σταύρος Γεωργόπουλος ,δήμος Ιθάμης 38. Κωνσταντής Γεωργακόπουλος ,δήμος Ιθάμης 39. Αθανάσιος Κλεφτόγιαννης ,δήμος Ιθάμης 40. Μήτρος Θανασιόπουλος ,δήμος Ιθάμης 73α ,41. Αναγνώστης ,,,,,,, ,δήμος Ιθάμης 42. Βασίλειος Κωνσταντόπουλος ,δήμος Ιθάμης 43. Χοράλαμπος Φλώρος ,δήμος Ιθάμης 44. Γεώργιος Ν. Σταθόπουλος ,δήμος Ιθάμης 95.αα 1-55, χορήγηση αργυρού αριστείου από χωριά Σίτσοβα, Αναστάσοβα, Λαδά, Πολιανή κλπ. Από ΣΚΑΛΑ Μεσσηνίας Δημήτριος Μπακάλης, από Ζευγολατιό Δημήτρης Μαράκας, από Σολάκι Δημ. Βασιλόπουλος και από Ανδανία Αντώνιος Μπότσος. 99-99α. αα 1-48,

χωριά Μεσσηνίας ,Ανδανία, Θουρία, Οικαλία, Αμφεια 31. Διαμαντής Νικολακόπουλος, Οικαλία 32. Κων. Νικολακόπουλος ,Οικαλία 49. Δημήτριος Τζεφερεμίνης ,Οικαλία 119-119α-119β. αα1-133, Χωριά Μεσσηνίας, Θουρία , Αρις, Αμφεια 61. Αθανάσιος Οικονομόπουλος ,Οικαλία 62. Δημήτριος Καρδαράς, Οικαλία 68. Καλόγερος Χριστόπουλος Δήμος Ιθάμης 69. Θόδωρος Δημητρεακόπουλος 70. Αναγνώστης Λυμπερόπουλος 71. Παναγιώτης Παγώνης 72. Γιάννης Θεοδωρόπουλος 73. Παναγιώτης Καλογερόπουλος 74. Τάσος Παπαδήμος 75. Ιωάννης Π. Σταθόπουλος 85. Παν. Μπόρης ,Δήμος Οικαλίας 86. Παν.Πατασαραντόπουλος 87. Νικόλαος Μπάκας 88. Ιωάννης Μπακόπουλος (ιερέας) 89. Παν. Πανόπουλος, δήμος Ιθάμης 90. Αθαν.Παντζόπουλος 91 .Γεώργιος Παντζής 92. Αναγν. Ψ υχογιός 99. Χρίστος Κυριακόπουλος, Οικαλία 100.Δημήτριος Πατασαραντόπουλος, Οικαλία

Φ227.ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ.ΝΑΖΗΡΙ,16-3-1843

111-112. Π. Κωνσταντόπουλος και Ηλίας Κωνσταντόπουλος από Εύα 113-115. Λάμπρος, Γιώργος και Μήτρος Θεοδωρόπουλος από Βουρνάζι.116-117. Γεώργιος, Δήμος, Χρισόφιλος, Κωνσταντής και Πέτρος Αργυρόπουλος από Βουρνάζι.

Φ244. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΡΙΣΤΕΙΟ ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ

1.ΗΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ 2.ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ 3.ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ή ΚΟΡΜΑΣ 4.ΣΤΡΑΤΙΚΗΣ ΣΚΡΕΠΙΕΤΟΣ. 5. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ 6. ΖΩΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ή ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

αα. 40 ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΚΑΣ ΣΙΜΙΖΑ αα. 44 ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αρ.25, 24\4\1826. Πληρεξούσιοι στην εθνοσυνέλευση από τη Μεσσηνία οι: Γεώργιος Δαρειώτης Κωνσταντής Δεδούσης ,εκατόνταρχος, Σπύρος Φραγκίσκος, Αναγνώστης Πουλόπουλος, Παπάς Μιχαήλ Σαραντόπουλος, Αναγνώστης Δικαίος, Αθανάσιος Γρηγοριάδης και Παναγιώτης Παπατσώνης.

Αρ.97, 2\10\1826. Φονευθέντες στη μάχη Αθηνών 29-8-1826.

Γεωργάκης Λέκκας, Στεφανής Καλαμπόκης.

Αρ.18, 1827. Πληρεξιούσος επαρχίας Ανδρούσης, Σπύρος Φραγκίσκος.

Αρ.24, 22\5\ 1827 Ερμιάνη. Πληρεξιούσος Αναγνώστης Δικαίος.

Αρ.27, 3\2\1827. Πληρεξούσιοι στην εθνοσυνέλευση Ερμιάνης από τη Μεσσηνία οι: Γεώργιος Δαρειώτης και Κωνσταντής Δεδούσης ,εκατόνταρχος.

Αρ.28, 3\2 Αιγίνα 1827. Πληρεξιούσοι Γεώργιος Δαρειώτης Κωνσταντής Δεδούσης, Σπύρος Φραγκίσκος,Λιβέριος Λυμπερόπουλος.

Αρ.92,8\12\1828. Κατάλογος 235 μετακομισθέντων απελευθερωθέντων ανδρών. Γεώργιος Πανάγος, ετών 19, από Τζεφερεμίνι.

Αρ.35,18\5\1829. Κατάλογος 135 ελευθερωθέντων από διάφορα μέρη της Ελλάδος και Μεσσηνίας

Αρ.21,12\3\1830. Σχολεία στην Ελλάδα.

Αλληλοδιδασκτικά σχολεία 62, μαθητές 5418.

Ελληνικά σχολεία 49, μαθητές 2406.

Σύνολο σχολείων 111 και μαθητών 7814.

Αρ. 88, 8\1\1830. Έρρανος υπέρ των εν Ηλίδι συστηθησομένων σχολείων

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΦΟΙΝΙΚΕΣΑΕΠΤΑ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΕΟΚΑΣΤΡΟ	57
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΗΣΑΝΑΡΟΥΣΑ	114	
ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ		
ΘΑΝΑΣΗΣ ΝΤΣΑΣΗΣ		
Π.Α. ΚΑΡΑΣΗΣ	ΜΕΘΩΝΗ	136 80
Π.ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ		
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΗΣΙ	
.....		11 40
ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΜΙΚΡΟΜΑΝΗ	11 40
ΖΑΦΕΙΡΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΙ	22 80

ΦΥΛΛΟ 66, 16-8-1830. Ψήφισμα στον Ι. Καποδίστρια, από Βαλύρα Ν. Μαυροειδής
ΦΥΛΛΟ 58, 1-8-1831.Ψήφισμα πολιτών της επαρχίας Μικρομάνης στις 19-7-1831 .Από τη Βαλύρα υπογράφουν οι :Πατασαράντος Μ. ιερέυς Οικονόμος Παπαγιάννης Θαν. Μπόρης Β.Λιναρδόπουλος ή Λινάρδος Σ. Σαραντόπουλος Α.Ράγκος Ν.Μαυροειδής και Π.Σπηλιωτόπουλος
Από τη Μικρομάνη υπογράφει ο Α. Τζεφερεμίνης .Ακολουθούν υπογραφές από άλλα 6 χωριά

ΦΥΛΛΟ 74, 26-9-1831. Ψήφισμα πολιτών της επαρχίας Ανδροούσης.

Υπογραφές από τα χωριά της περιοχής.

Από Σιμίζα, Λέκας-Τσίρος, Από Ζερμπισία, Π. Κλεφτόγιαννης, Από Μαυρομμάτι Α. Δημόπουλος, Από Μπέτσι Γ. Κουτσούκος, Από Γκολέμι Γ. Μπριονόλας, Από Βουνάτζι Θ. Λαμπρόπουλος, Χριστόπουλος και από Ζέξα, Φ. Κωνσταντόπουλος, Α. Οικονομίδης και Α. Αργυρογάμπρος.

ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ*

Γενικός κατάλογος των εχόντων προσόντα ενόρκου πολιτών κατοίκων των διαφόρων δήμων του νομού Μεσσηνίας για την υπηρεσία του έτους 1859 αποπερατωμένος και διορθωμένος επί τη βάση των υπό της νομαρχίας εκδοθεισών αποφάσεων.

Ο Καρυοφιλιάς του Παν. Μπόβη
(Βλέπ. σελίδα 30).

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

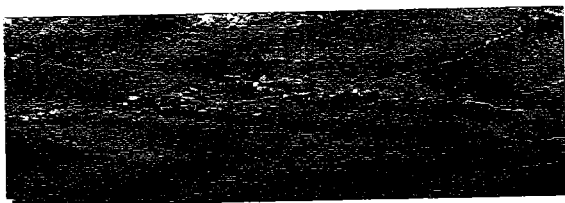
Α/Α	ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΕΠΙΤΗ ΔΕΥΜΑ	ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
1	Γεώργιος Κούβαλης ή Κούβελας	51	ΧΑΣΑΜΠΑΣΑ	ΚΤΗΜΑ ΤΙΑΣ		2400
2	Βασίλειος Χριστόπουλος	32				1000
3	Παν. Λυμπερόπουλος	44				1000
4	Ιωαν. Ευσταθ. Λυμπερόπουλος					1200
5	Αναγ. Λαμπρόπουλος				5300	
6	Λαμπρος Θεοδωρόπουλος	46	ΒΟΥΡΝΑΖΙ			1500
7	Κων. Αργυροφιλιόπουλος	44				1800
8	Μήτρος Θεοδωρόπουλος	45				1100
9	Παν. Κοντρομπής*	51	ΛΟΥΜΙ	Έτος γεν. 1809		1400
10	Κων. Καλιμάνης	51	ΛΩΖΙ (Λέζι)			1400
11	Αναγνώστης Καράς	44	ΛΑΖΙ (Λέζι)			1000
12	Γεώργιος Α. Δικαίος	41			6000	
13	Χρήστος Αργυρόπουλος				7000	
14	Παν. Ντάκος	48	ΣΙΜΙΖΑ			2000
15	Δήμος Ανδροούσης	46	ΜΗΛΑ			1000
16	Δημήτρης Καρούτζος	48	ΔΑΛΑΚΑΗ			1000
17	Θωμάς Κωνσταντόπουλος	48	ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ			1000
18	Γεώργιος Ψαρσίλης		ΖΑΓΑΡΑΙΝΑ			1200
19	Παν. Ηλία Κορμάς		ΚΕΦΑΛΙΝΟΥ			1300
20	Αθανασόπουλος Μήτρος*	42	ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ	Έτος γεν. 1812		1150
21	Κουβελάκης Ιωάννης*	38		1816		1150
22	Κατσάρας Γιαννάκης*	55	ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ	1799		1000
23	Κλεφτόγιαννης Ηλίας*	40	ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ	1814		1000
24	Λαχανάς Γεώργιος*	60	ΜΠΕΤΣΙ	1794		1000

* 1854. Φικ. Υπ. Δικαιοσύνης. Προτείνονται ως δικαστικοί σύμβουλοι, από το δήμο Ιθώμης, για το έτος 1854.

ΔΗΜΟΣ ΟΙΚΑΛΙΑΣ

Α/Α	ΟΝΟΜΑ ΚΑΙ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΕΠΙΤΗ ΔΕΥΜΑ	ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
1	Αλέξιος Αναστασόπουλος	67	ΖΕΥΓΟΛΑΤΙΟ	ΚΤΗΜΑ ΤΙΑΣ		2500
2	Αναγν. Πίκουλας	52				1500
3	Ηλίας Αλεβίζος	67				1000
4	Διαμαντής Νικολακόπουλος	56				1200
5	Αθ. Μαράκας	47				1200
6	Δημ. Πάνιας	52	ΜΕΛΙΓΑΛΑ			1500
7	Φώτης Σακίρης	67				1500
8	Καλόγηρος Αλεβίζος	57	ΚΑΤΣΑΡΟΥ			1000
9	Ιωάννης Καρακίτσος	60				1400
10	Γεώργιος Κυριακόπουλος	47				1000
11	Ιωάννης Παπαδημητρίου	40				1000
12	Δημήτρης Παπαουραντόπουλος	52	ΤΖΕΦΕΡΕΜΗΝ			1000
13	Θεόδωρος Τσαγκάρης	44				1500
14	Αναγνώστης Καρτερούλιώτης	52				1000
15	Αθανάσιος Γουτάκης	52	ΦΙΛΙΑ			1500
16	Δημήτρης Βασιλόπουλος	59	ΣΟΛΑΚΙ			1200
17	Αναγνώστης Γεωργιάδης	66	ΤΖΕΦΕΡΕΜΗΝ		10000	1500
18	Δημήτρης Σαανής ή Σπανός ή Φερμάνης	44			6000	
19	Παναγιώτης Σταθάς	41		ΠΑΝΤΟ ΠΩΛΗΣ	9000	2000
20	Γεώργιος Δρακάς	41	ΣΚΑΛΑ	ΠΑΝΤΟ ΠΩΛΗΣ	10000	2000
21	Αναγνώστης Κατανέας ή Κοτανονός	51		ΚΤΗΜΑ ΤΙΑΣ	8000	
22	Αναγνώστης Παπαδημητρίου	31	ΚΑΤΣΑΡΟΥ		10000	1600
23	Σωτήρης Κυρκιλής	41	ΜΕΛΙΓΑΛΑ		8000	1000
	Γεώργιος Κυρκιλής	43			10000	1600
24	Σωτήρης Παρσιλής	48			8000	1000
25	Παναγιώτης Καριζάς ή Καριζής	60	ΚΑΤΣΑΡΟΥ			2000
26	Κωνσταντίνος Νικολακόπουλος		ΖΕΥΓΟΛΑ			1800
27	Αθανάσιος Πανουσάκης	48	ΜΕΛΙΓΑΛΑ			1600
28	Περικλής Π. Μασούτος	30				1400
29	Αποστόλης Παπαδόπουλος	48		ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΕΞΕΠΡΑΚΤΟΡΑΣ		1900

Ο αριθμός των ενόρκων από τους δήμους, στο νομό Μεσσηνίας, για τα έτη 1859, 60 και 61 ήταν αντίστοιχα: 659, 695 και 704.

Το Δυρράχι
η γενέτειρα
του Παν.
Κεφάλας

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΡΜΑΣ
ΤΑΞΙΑΡΧΟΣ
1785-1845

Ο Οπλαρχηγός
Παν. Κεφάλας

Κορμάς Ηλίας

Μαρίνος Λυμπερόπουλος

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΡΜΑΣ
ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ
1783-1825

Δημ. Παπατσώνης

Οι Μαυροματαίοι σε δράση
στο δρόμο του πάνω μοναστηριού

Οικία Κλεφτογιάννη
(Ζερμπίσια)

Βασίλης Δαβίλας

Η συμμετοχή της Βαλύρας το 1821

Η Βαλύρα με την ενεργή συμμετοχή της στο μεγάλο ξεσηκωμό του 1821 δίνει γενναίο παρόν για την υπόθεση της πολιτιστικής λευτεριάς.

Φέρνοντας στη δημοσιότητα για πρώτη φορά τα άγνωστα αυτά ντοκουμέντα, από το ΓΑΚ Υπουργείο Πολέμου (30 Αυγούστου 1825) ρίχνει φως σε μια άγνωστη για πολλούς σελίδα της Βαλυραϊκής ιστορίας.

Οι Βαλυραίοι, ανήκαν στο σώμα των οπλαρχηγών **Παναγιώτη Κεφάλας*** από το Δυράχι της Μεγαλόπολης και του **Αναστασόπουλου Αλέξη** από το Ζευγολατιό Μεσσηνίας. Έλαβαν μέρος στην πολιορκία και την απελευθέρωση της Τριπολιτσάς, στις μάχες του Βαλτετσίου των Δερβενακίων και της Κορίνθου. Συμμετείχαν επίσης το 1824 στις αμυντικές προσπάθειες στα παράλια της Μεσσηνίας για απόκρουση πιθανής επιδρομής των Αράβων οι οποίοι βοηθούσαν τότε την καταρρέουσα Τουρκική Αυτοκρατορία στη μάχη στο Μανιάκι, στις 20-5-1825 και στη μάχη ΒΕΡΓΙΑΣ-ΑΛΜΥΡΟΥ στις 22-24/06/1826.

Από το Δυράχι κατάγεται και η οικογένεια Λύρα. Έχει τρεις μαχαλάδες και ο ένας ανήκει στην οικογένεια Λύρα. Το χωριό είναι στα σύνορα των νομών Λακωνίας Μεσσηνίας - Αρκαδίας. Λειτουργεί νερόμυλος τεσσάρων γενεών και το καλοκαίρι η θέα και απόλαυση είναι κάτι το μοναδικό. Αξίζει σε όλους τους φυσιολάτρες να το επισκεφθούν.

• Η Εκδοτική Αθηνών, περιγράφει στο 12ο τόμο, στις σελίδες 89, 91, 95, 147, 176, 177, 255, 327, 328, 330 και 331 τη δράση του στην επανάσταση του 1821, όπου σκοτώθηκε στο Μανιάκι σε ηλικία 37 ετών, μαζί με τους Κορμάδες και Παπαφλέσσα.

Βιογραφικό σημείωμα των Βαλυραίων αγωνιστών του '21.

1. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΤΕΡΟΥΛΙΩΤΗΣ επώνυμο του το οποίο διατηρείται και σήμερα στη Βαλύρα σε έξι οικογένειες.

Ήταν πρόκριτος στο Τζεφερεμίνι και είχε μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία, αμέσως με την έκρηξη της επανάστασης μπαίνει στη πρώτη γραμμή σαν αρχηγός σώματος στη Πολιορκία της Τριπολιτσάς μέχρι την απελευθέρωσή της. Πολέμησε επίσης στα Δερβενάκια, Άργος Κόρινθος και στα διάφορα κάστρα της Μεσσηνίας κ.α.

Το 1823 συνυπογράφει σαν πρόκριτος και εκλέτωρας, αναφορά προς το Υπουργείο Εσωτερικών κατά του «μη νομίμως εκλεγέντος» βουλευτή Νησιού (Μεσσηνίας) και τάχθηκε υπέρ της εκλογής του Γ. Δαρειώτη (ΓΑΚ) Το. Εσωτ. 23-7-1823 φάκελος 19) Από το παρακάτω έγγραφο φαίνεται ότι βοήθησε και οικονομικά τον αγώνα.

Κατά μήνα Αύγουστον 1822 εμέτρησεν εις το Κοινόν Ταμείον της Πελοποννήσου ο κύριος Πανάγος Καρτερουλιώτης εκ Νησί, γρόσια εξακόσια δύο, παράδες 30, αριθ. 60230 δια χειρός Ιωάννη Μαυρομιχάλη και Π. Ζάρκου, ως σταλείσα παρ' αυτών εις το Ταμείον καταγραφή, εν υποσχέσει ν' αποδοθώσιν αυτώ εκ μέρους της Πατρίδος, μετά την αποκατάστασιν του ελληνικού έθνους.

Τριπολιτσιά τη 29 Ιανουαρίου 1823.

Ο Κορίνθου Κύριλλος αντιπρόεδρος Ασημάκης Φωτήλας.

Παταγιαννόπουλος, Δημ. Καραμάνος, Ιωαν. Γ. Οικονομίδης, Σπύρος Φραγκίσκος.

Γεννήθηκε στο Τζεφερεμίνι (σημ. Βαλύρα). Πιθανότατα η καταγωγή της οικογένειάς του ήταν το Καρτερώλι από το οποίο πιθανό προέρχεται και το έγγραφο:

Ίσον απαράλλακτον του προτύπου

Εν Νησίω την 17 Μαρτίου 1847

Ο Δήμαρχος Παμίσου

(Τ.Σ.) Παν. Δαρειώτης

Ο Παν. Κατερουλιώτης κατατάχθηκε στην τάξη των αξιωματικών της φάλαγγας (ΑΑΕΒ, Μητρ. Αξιωμ. αυξ. αριθ. 2842). Έπρεσε πολεμώντας κατά των Αράβων επιδρομών

2. ΜΑΥΡΟΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Γεννήθηκε στο Τζεφερεμίνι (Βαλύρα) και ήταν υπαξιωματικός Β' επικεφαλής ομάδας Βαλυραίων. Τούτο το διαβεβαιώνουν στα 1865 οι αξιωματικοί του αγώνα Κων. Μπούρας δημοστυνόμενος της Ανδανείας τότες και Αντ. Κων. Μπούρας. Η ομάδα αυτή του Μαυροειδή πήρε μέρος στις μάχες Καρύταινας Βαλτετσίου Τριπολιτιάς (Πολιορκία απελευθέρωση) Κορίνθου, Δερεβενάκων, Τρίκορφων, καθώς και στις μάχες κατά των Αράβων. Στη διάρκεια του αγώνα προήχθηκε σε πεντηκόνταρχο και μετά την απελευθέρωση του αναγνωρίστηκε ο βαθμός του υπαξιωματικού Β' ύστερα από πολλές διαμαρτυρίες του. [ΓΑΚ Βλαχ. Φακ.220.].

3. ΜΠΟΒΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Γεννήθηκε στο Τζεφερεμίνι (Βαλύρα). Σ' όλη τη διάρκεια του αγώνα ήταν στρατευμένος στις τάξεις των αγωνιστών. Το έτος 1842 υπηρετούσε σαν ειδικός δημοκρατικός πάρεδρος της Βαλύρας στο Δήμο Ουχάλιας. Επειδή όμως ήτανε αγράμματος υπόγραφε αντί γι' αυτόν άλλος (Γενικά αρχεία Κράτους, φακελ. Μοναστηριακών Σεπτεμβ. 1842). Ο καρνοφιλάς του Παν. Μπόβης έχει 18 χαρακιές που σημαίνει ότι σκότωσε 18 Τούρκους. Διατηρείται σε κακή κατάσταση γιατί στη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής το 40-44 ήταν χωμένη στα φουσκιά επειδή οι Γερμανοί μάζευαν τα όπλα. Την έχει ο τρισεγγονός του Κώστας Μπόβης που ο παππούς του ήταν πρόεδρος της κοινότητας Βαλύρας. Ο Παναγιώτης Μπόβης θείος του Κώστα έχει γιο του συμμαθητή μου Δημήτρη ο οποίος εργάζεται στον ΟΤΕ είναι παντρεμένος, έχει δύο παιδιά και είναι συνταξιούχος.

4. ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Γεννήθηκε στο Λέξι (Λάμπαινα) είναι πρόγονος της γνωστής οικογένειας Παπαγεωργίου που υπάρχει και στη Βαλύρα (παππούς της μάννας μου).

Ο Θ. Παπαγεωργίου ύστερα από ένορκη βεβαίωση του οπλαρχηγού Εμ. Δαρειώτη πολέμησε επικεφαλής Λαμπεναίων και υπό τον Μητροπέτροβα στην Καρύταινα Βαλτέτσι, Τρίπολι, Άργος, Δερεβενάκων, Τρίκορφα, Δραμπάλα. Την εξαιρετική δράση του στον αγώνα του 1821 υπογράφουν οι συγχωριανοί και συμπολεμιστές του. Παν. Καλογερόπουλος, Παν. Κοσμάς, Αναγ. Σταματόπουλος, Γιαν. Θεοφιλόπουλος, Ιωαν. Πουλημενάκος, Χρ. Αργυρόπουλος, Παν. Σταθόπουλος, Ιωαν. Χρονόπουλος.

Στην τελευταία του αίτηση στις 5 Ιούνη 1865 ο Θ. Παπαγεωργίου έγραψε ότι είχε απομείνει «ο πλέον αδικημένος οικογενειάρχης αγωνιστής και τόνιζε ... «Βλέπω σήμερα πολλούς άλλους αγωνιστές τους οποίους είχα υπό την αδηγίαν μου και λαμβάνουν συντάξεις και βαθμούς, ενώ εγώ έμεινα ο πλέον αδικημένος ... Η μάννα του Γιάννη Λύρα είναι το γένος Παπαγεωργίου.

5. ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ (και Ξύδης) ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Από την Βαλύρα (Τζεφερεμίνι). Καταταγείς στο σώμα του οπλαρχηγού της Επαρ.

Εμπλακίων Παν. Κεφάλα επολέμησε στην Τρίπολι, Βαλτέτσι, Δερεβενάκων. Στα 1825 αναφέρεται και πάλιν υπηρετών στο σώμα του Παν. Κεφάλα (ΓΑΚ, Υπ. Πολ., 30 Αυγ. 1825, και «Μεσσηνιακά 1868», σελ. 420).

6. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Από τη Βαλύρα (Τζεφερεμίνι). Επολέμησε υπό την αρχηγία του Παπαφλέσσα στην Τρίπολι, Βαλτέτσι, Δερεβενάκων, Κόρινθο, Άργος, Ναύπλιο ως πεντηκόνταρχος. Αίτησι για τις υπηρεσίες του πατέρα της υπέβαλε η κόρη του Μαρία Σαραντοπούλου μαζί με ένορκο βεβαίωσι των Ι. Καρακίτσου και Μητρον Κοράτση από την Ανθούσα (Ζέζα). Παρά ταύτα ουδεμίας ηθικής ή υλικής αμοιβής έτυχε.

7. ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΚΑΡΥΔΗ*

Μετά την απόφαση της κήρυξης της Επανάστασης, κανείς Έλληνας δεν έμεινε αδιάφορος. Άνδρες και γυναίκες παιδιά και γέροι εξεσηκώθηκαν και ο καθένας με τον τρόπο του, πολέμου με ανθρωποθυσία, το βάραθο καταχτητή. Ενθαυθέντες δε και οι υπερασπιστές του Τζεφερεμινίου ανέλαβαν ενεργό δράση εναντίον ολοκλήρου της Τουρκικής φρουράς.

Ημέρα και νύχτα παρενοχλούσαν τους Τούρκους και ουδέποτε διέκοψαν τις εφόδους τους. Σκοπός τους ήταν ή διά παντός τρόπου εξόντωση των Τούρκων και η κατάληψη του χωριού (οχυρόν Μπιζάνι) γιατί θα εξησφαλίζετο ή παρατέρα αναδιοργάνωση των δυνάμεων και των γύρω χωριών, αλλά και το συνεχές κυνήγημα των Τούρκων.

Ο Αγώνας ήτο άνισος από απόψεως δυνάμεων, μέσων και εφοδίων λόγω όμως της σοβαρότητας έσπευσαν και απο άλλα μέρη, ήτοι απο Μεγαλόπολη – Άνω Κούρταγα – Σούλι, Δερεβένι της Αρκαδίας αλλά και εκ Μεσσηνιακής Μάνης, άνθρωποι γενναίοι γνήσιοι Έλληνες θαρραλέοι και εξαιρετοι πολεμιστές – φέροντες πλήρη οπλισμό και τροφή και ενωθέντες μετά των πολεμιστών του Τζεφερεμινίου οι οποίοι επί επτά μήνες πολιορκούσαν τους Τούρκους.

Οι Τούρκοι απο τη πεισματική αντίσταση των Ελλήνων αναγκάσθησαν να εγκαταλείψουν τη θέση **Μπιζάνι** και να τραπούν σε φυγή ακολουθώντας την βορεία έξοδο του χωριού καταφυγόντες στα χωριά **Αλητούργη – Μίλα** και **Κάστρο** ενωθέντες εκεί με τους Τούρκους του τρομερού εις αγριότητα **Δευτέρ Αγά**. Αλλά και ο Δευτέρ Αγάς αυτήν την τύχη είχε.

Η πορεία των Ελλήνων υπήρξε ακάθεκτη, το κίνημα αστραπιαία διεδίδετο και οι Τουρκικές φρουρές η μία μετά την άλλη έπεφταν στα χέρια των Ελλήνων. Μεταξύ των οπλαρχηγών ήταν και οι αδελφοί Κων/νος και Σταυριανός Καρύδης που ελευθέρωσαν τη Βαλύρα από τον Τζεφέρ Αγά και τα άλλα πέντε αδέρφια Ιωάννης, Θόδωρος ή καπετάν Πόρτας, Σπύρος, Βασίλειος και Αναστάσιος πολέμησαν σε πολλές μάχες στο Μωριά.

Από την πρώτη ημέρα επαναστάτησαν οι κάτοικοι του χωριού και οι αδελφοί Σταυριανός και Κωνσταντής Καρύδης (Βλέπε σελ. 41-42). Η προέλευσης τους όμως κατά τον στρατηγόν Καρύδη Ιωάννη φέρεται το χωριό Σάλεση της επαρχίας Μεγαλονυπόλεως. Εκτός των ανωτέρω δύο αδελφών υπήρχον και άλλοι πέντε αδελφοί: ο Ιωάννης που έδρασε στην περιοχή Σπάρτης, ο Θεόδωρος ή Καπετάν Πόρτας ο οποίος έδρασε στην Τρίπολη και Βαλτέτσι ο Σπυρίδων που έδρασε στην Ζακύνθο και οι Βασίλειος και Αναστάσιος δράσαντες στην Λευκάδα και Πρέβεζα. * (Πληροφορίες από το Θανάση Καρύδη).

Έτσι απελευθερώθηκε το Τζεφερεμίνι και απο αυτή την προόδο προέκυψε το θέμα της αξιοποίησης πλέον της περιοχής αλλά και εγκατάσταση ανθρώπων, που θα πραγματοποιού-

σαν την αξιοποίηση αυτής με την εργασία και καλλιέργεια της γης.

Την πρώτη βέβαια εγκατάσταση πραγματοποίησαν οι αδελφοί Σταυριανός και Κωνσταντής Καρύδης οι οποίοι υπήρξαν στρατιωτικοί και πολιτικοί παράγοντες του τόπου.

8. ΡΑΜΜΟΓΙΑΝΝΗΣ

Από τα Μεσσηνιακά 1969-1970 σελ. 410 του **Ιστοριοδίφη - Ερευνητή Μίμη Φερέτου** αντιγράφουμε τα εξής, τα οποία αναφέρονται στη Βαλύρα.

«Την 28 Αυγούστου 1843 δια του ακαμάτου ζήλου του αξιοτίμου δημάρχου Παμίσου κ. Παν. Δαρειώτη συνελήφθη ο αδελφός του περιβόητου ληστού Γ. Ράμμου, εκ Τζερεμίνης φυγάς προ οκτώ εκτών εκ των φυάκων της Πύλου και εδιευθύνθη εις την Εισαγγελίαν Καλαμών. Ο τοιούτος Δήμαρχος είναι άξιος της Βασιλικής ευμενείας (Εφ. Αθηνών «Η Ταχύπτερος Φήμη» αριθ. φύλλου 338.7 Σβρ. 1843 σελ. 4α)».

Ο Γιάννης Ράμμος είχε αναγκαστεί να «βγει στο κλαρί» όχι ως κακοποιός, αλλά ως δυναμικός αντίπαλος του καθεστώτος και είχε χαρακτηριστεί ως «ληστής», όπως έκανε για όλους τους ανεπιθύμητους σ' αυτό το βουναρικό καθεστώς. Η λαϊκή μούσα όμως τιμώντας την πατριωτική δράση του και τους υπέρ του λαού αγώνες του, αφιέρωσε στο Ραμμόγιαννη - όπως έμεινε γνωστός - Δημοτικό τραγούδι που τραγουδιέται ακόμη στη Μεσσηνία.

Ερευνώντας, το τραγούδι αυτό το βρήκαμε στη σελ. 258 του βιβλίου του Παν. Β. Παπαδόπουλου, Ταξίαρχου Π.Δ., «Φράγκοι, Ενετοί και Τούρκοι στην Πελοπόννησο 1204-1821».

Ο Ραμμόγιαννης

Εδώ, παιδιά, που σμίξαμε τα τρία κατετανάτα
πρέπει και να χωρίσουμε, μπουλούκια να γενούμε.

Άλλοι να πάνε στα νησιά κι άλλοι στη Μέσα Μάνη,
όσο να φύγ' η Παγανιά και η βαρεία κατάρα.

Ο Γιάννης πάει στις Αιμυαλούς κι ο Γιώργος πάει στην Πιάνα
κι ο Γιάννης ο Ραμμόγιαννης στα Ρικωτά πηγαίνει.

Βάνει δυο βίγλες και τηράν, δυο βίγλες κι αγναντεύουν.

Η πάνω βίγλα μίλησε και η κάτω απενοήθη:

- Γιάννη, δύο Τούρκοι έρχονται κι οι δυο Καβαλαραίοι!!

Τρεις ντουφεκιές του ρίξανε ...

Από το τραγούδι βγαίνει το συμπέρασμα ότι ο Ραμμόγιαννης υπήρξε και προεπαναστατικός κλέφτης με δική του ομάδα, όπως ο Γιάννης Κολοκοτρώνης (Ζορμπάς), αδελφός του Θόδωρου Κολοκοτρώνη και ο Γιώργος Μπέλκος από τον Αετό Τριφυλίας.

Ένα άλλο τραγούδι για το Ραμμογιαννη λέει:

Τρεις περδικούλες κάθονταν Γιάννη Ραμογιάννη Στα Ρικωτά, στη ράχη

-Η μια κοιτάει του Χάμουζα Γιάννη Ραμογιάννη Κι η άλλη του Βουλκάνου

Και η Τρίτη η καλλιτέρη Γιάννη Ραμογιάννη Μοιρολογά και λει

-Γιάννη 3 τούρκοι έρχονται Γιάννη Ραμογιάννη Με τα' άλογα καβάλα

-Παιδιά μη τους χαλάσετε Γιάννη Ραμογιάννη Παιδιά μη τους σκοτώστε

-Τι θα τους πιάσω ζωντανούς Γιάννη Ραμογιάννη Να πάρω τα' αρματά τους

-Και μιας στο γκέμι κτύπησε Γιάννη Ραμογιάννη να πάρει τα' αρματά τους

-3 μπαταριές του δώσανε Γιάννη Ραμογιάννη και σκότωσαν το Γιάννο.

Ο ΓΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΩΡΙΑ ΣΤΗ ΒΑΛΥΡΑ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑΤΡΕΓΜΟΣ ΤΗΣ ΚΛΕΦΤΟΥΡΙΑΣ

Το 1805 φεύγοντας ο Κολοκοτρώνης από τη Μάνη πέρασε τον Άγιο Φλώρο και έφθασε στη Σκάλα. Είχε μαζί του γύρω στους 70-80 αρματωμένους και προσπαθούσε να διαφύγει προς τον Αετό από τα Κοντοβούνια, κάτω από την πίεση, σχεδόν όλου του κόσμου του Μωρηά, ύστερα από την κοινοποίηση της περιβόητης «πανταχούσας» του Πατριάρχη Γρηγορίου του Ε, μέσω του Παλαιών Πατρών Γερμανού. Ο κλήρος, στην πλειοψηφία του, μαζί με τους Τουρκολάτρες Κοτζαμπάσηδες, κήρυξαν την εξόντωση της Μωραϊτικής Κλεφτουριάς και σχεδόν κατάφεραν να την ξεκληρίσουν σ' όλο το Μωρηά.

Ο Κολοκοτρώνης πολύ γρήγορα κατάλαβε πως πρέπει να αποσυρθεί προς την Γαράτζα και από εκεί να προσπαθήσει να φύγει με τους δικούς του, όσοι ήθελαν, στη Ζάκυνθο.

Οι Τούρκοι, εκείνο τον καιρό είχαν σουβλίσει στη «**Ράχη**» της Σκάλας το φίλο του Κολοκοτρώνη Καρακίτσο από το χωριό Κατσαρού της άνω Μεσσηνίας. Από τότε η ράχη πήρε το προσώνυμο «**Παλουκοράχη**», που υπάρχει μέχρι σήμερα. Έτσι αναγκάστηκε και πήγε στο μικρό τότε χωριουδάκι, που ήταν στην πλαγιά της «**Τσούκας**», Τζεφερεμίνι, σημερινή Βαλύρα, με σκοπό να περάσει στα δυτικά Κοντοβούνια και από εκεί στον ΑΕΤΟ Τριφυλίας, για να ξεφύγει την καταδίωξη των Τούρκων και των Τουρκολατρών, προσκυνημένων. Η Ανδρούσα τότε ήταν Διοικητικό κέντρο και έδρα της Επισκοπής Μεσσηνίας, με Μητροπολίτη τον Ιωσήφ και αποτελούσε Τουρκική βάση Στρατού.

Μόλις πάτησε στο **Τζεφερεμίνι** ο Κολοκοτρώνης με το Ασκέρι του, κάποιοι προδότες, που δεν λείπουν ποτέ, ειδοποίησαν τους Τούρκους στην Ανδρούσα και το Δεσπότη, και άμποσους επικουρικούς δικούς μας, με εντολή να εξοντώσουν τον φημισμένο Κλέφτη του Μωρηά μαζί με τα παλικάρια του.

Ο Κολοκοτρώνης πήρε τα μέτρα του όταν ειδοποιήθηκε ότι έρχονται Τούρκοι και προσκυνημένοι. Στη θέση που είναι τώρα η Γέφυρα του ποταμού «**Μουροζούμενα**» που τότε δεν υπήρχε, και στην περιοχή που είναι τα ερείπια της εκκλησίας του Αγίου Βλάση, ο Κολοκοτρώνης έστησε την ενέδρα του με αποτέλεσμα να εξοντώσει τους περισσότερους τούρκους, μερικοί από τους οποίους πνίγηκαν στο ποτάμι, ενώ οι υπόλοιποι, ελάχιστοι άλλωστε τόβηλαν στα πόδια μαζί με τους επικουρικούς τους. Ο Κολοκοτρώνης τους κυνήγησε μέχρι το χωριό ΛΕΖΙ, σημερινή Λάμπαινα, και προχώρησε.

Περνώντας από τις πλαγιές του βουνού «**Άγιος Βασίλειος**» Ιθάμης, έφτασε στο χωριό ΣΙΜΙΖΑ, σημερινή Αρσινόη, πέρασε από το Μαυρομμάτι και την Αρχαία Αρκαδική Πύλη και βγήκε στην περιοχή της τότε Αρκαδίας (Κυπαρισσίας), διαφεύγοντας ένα τρομερό κίνδυνο, όταν Θεοί και δαίμονες, προύχοντες και Δεσποτάδες, είχαν υποταχθεί στο Σουλτάνο και ορκίστηκαν να εξαφανίσουν την Κλεφτουριά από το πρόσωπο της Γής.

Αυτό το πέρασμα του Κολοκοτρώνη από το ασήμαντο χωριουδάκι, το Τζεφερεμίνι, αναφέρεται στα Απομνημονεύματα που συνέγραψε ο Γραμματικός του Κασομούλης, όταν ο Μωρηάς είχε ηρεμίσει και απελευθερωθεί από τη φοβερή σκλαβιά αιώνων, της Τούρκικης Τυραννίας.

Ο Κολοκοτρώνης πέρασε άλλες δύο φορές κατά τον Αγώνα της Μεσσηνίας από το Τζεφερεμίνι, καταδιωκόμενος από τα Τούρκικα Ασκέρια. Μία φορά ήταν στις 23 Μαρτίου του

1821 όταν μετά τη δοξολογία στην Καλαμάτα, βγήκε στον Άγιο Φλώρο στη Σκάλα και από εκεί στο Τζεφερεμίνι. Τότε ο οικισμός είχε επεκταθεί μέχρι τη σημερινή πλατεία του χωριού μας.

Στο κέντρο φέρανε μια μεγάλη πέτρα (κοτρώνα) όπου κάθισε να ξεκουραστεί ο Γέρος του Μωρηά και η οποία υπήρχε μέχρι το 1958 περίπου. Χάθηκε μετά την διαμόρφωση της σημερινής πλατείας. Διασώζεται σ' έναν κήπο κοντά στην πλατεία, στο δρόμο προς Πλατύ.

Από το χωριό πέρασε και ο Παπαφλέσσας, πηγαίνοντας για το Μανιάκι.

Ήταν Γενάρης προς Φλεβάρη του 1806.

Την ίδια εποχή κι ενώ διαρκούσε ακόμα ο χειμώνας, ξανάφτασε ένα βράδυ στο Τζεφερεμίνι ο Γέρος του Μωρηά με τα παλικάρια του προερχόμενοι από το Πήδημα. Στο μεταξύ κατέφθασε στη Σκάλα ο Κεχαγιάμπης με 2.000 Τούρκους με τα παλόνια. Έτσι οι Κολοκοτρωνάιοι φεύγουν και πηγαίνουν πιο ψηλά στο Αλητούρι όπου τους περίμενε νέα περιπέτεια.

* Η λαϊκή παράδοση λέει ότι ο Κολοκοτρώνης κατά το πέρασμά του από την Βαλύρα φιλοξενήθηκε στο τριώροφο του Πουλόπουλου και στον Λινάρδου.

Μια άλλη άποψη όπως ακούγεται από την ίδια την πηγή, είναι ότι ο γέρος του Μωρηά έμεινε στο Γεωργοπουλαϊκό σπίτι στον Αι- Δημήτρη κοντά.

Η μάνα μου στα χαρτιά του γάμου της έχει το επίθετο Κοντοβουνίσου.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΟΘΩΝΑΣ ΣΤΗ ΒΑΛΥΡΑ ΚΑΙ ΜΟΝΗ ΒΟΥΛΚΑΝΟΥ

Απόσπασμα επιστολής της Μεσσηνίας μηνολογούμενης 29-5-1840.

Εφημερίδα της Αθήνας «Αθήνα» φύλλο 721, 5-6-1840, σελίδα 1847.

Σε φανερώνω προς γνώσιν σου ότι ο Βασιλεύς την 25 αναχωρήσας από Καλάμας διανυκτέρευσε εις Τζεφερεμίνην, καθ' οδόν του έδωκαν αναφοράς συσσωματομένοι πολλοί, φωνάζοντες να κάμη έλεος και να δώση ακρόασιν εις τα κατά των αρχών παράπονά των, εβγήκαν και άλλοι εναντίοι εις εν μέρος δώσαντες αναφοράς υπέρ των Αρχών και εκφράζοντες ότι αυτά όλα είναι κινήματα του Δαρειώτου και Παπατσώνη οδηγημένων από τους Δελιγιαννένους. Ο Βασιλεύς με αποστροφήν είπεν έφιππος ιστάμενος, έχετε αποδείξεις και περιστατικά και μη δυνηθέντες να είπωσι τι εσιώπησαν κατακρυφθέντες.

Από το Τζεφερεμίνιον αναχωρώντας, την 26 καθ' οδόν πάλι επαρουσίασαν αναφοράς κατά των αρχών εις το Χάνι της Τσακώνας. Εκεί παρουσιάσθη και εις Δήμαρχος λέγοντας ότι έχουν ευχαρίστησιν από τα αρχάς και αυτά είναι κινήματα του Δαρειώτη, Παπατσώνη, Μπενάκη.

Τότε το πλήθος όλο εφώναζε κατ' αυτού ότι είναι σύντροφος και αυτός και άλλοι δήμαρχοι ακόμη εις τα πράξεις του Διοικητού και άλλων σχετικών, ότι είχαν συντροφίας εις τον πνοιμακόν φόρον και άλλα πάμπολλα έμπροσθεν του Διοικητού Σούτζου, παρουσιάσαντες απόφασιν του Διοικητικού Δικαστηρίου παράνομον.

Ο Βασιλεύς επιόρισε τον Προβελέγγιον και έλαβε πληροφορίες από τους όσους κατά των αρχών είχαν παράπονα, ώστε ο Προβελέγγιος έφθασε μετά δύο μέρες εις τα Δερβένια, όπου έκαμεν ο Βασιλεύς το πρόγευμα.

Η ΜΑΧΗ ΒΕΡΓΑΣ-ΑΔΑΜΥΡΟΥ (22-24/6 -1826)

Στην ιστορική μάχη της Βέργας*, ο ΙΜΠΡΑΗΜ ο οποίος ήθελε να καταλάβει τη Μάνη, συνάντησε εκτός του πέτρινου τείχους (ξερολιθιά) μήκους 900 μέτρων (σήμερα σώζονται 170 μέτρα) και ανθρώπινο τείχος, από 5 χιλιάδες πολεμιστές εκ των οποίων πολλοί ήταν Μεσσήνιοι. Οι πολεμιστές των χωριών απο τους δήμους ήταν:

ΔΗΜΟΙ ΟΙΧΑΛΙΑΣ - ΑΝΔΑΝΙΑΣ - ΔΕΡΩΝ

Νιάρχος, Κουρέτας και Καμαρινός από **Μπάλλα**.

Τράγος και Μαργαρίτης από **Κατσαρού**.

Αδελφοί Ρεραίοι από **Καλύβια**

Κριμπάς, Μαρτάκης, Νταλαχάνης, Κούσουλας, Κωστολιάς και Κομίνης από **Μερόπη**.

Μητράκας, Ρίζος, Προύντζος, Λαπιώτης από **Οιχαλία**

Λιάρης Νταβραβτας, Μπαράκος και Μαυράνδας από **Λουτρό**

Πίκουλας και Σουλιμιώτης (Νικολαΐδης) από **Ζευγολατιό**

Μαρμαράς από **Αλειτούργι**

Πετρογιάννης από **Μαγούλα**

Κιρκίλης, Δημαράς, Μαρκής, Μπούτος, Δορκοφύκης, Δελιγιάννης, Μηλιώνης και Φώτος από **Μελιγαλά**.

Λύρας, Φειδάς, Ξύδης ή Ξυδόπουλος* και Φερμάνης από **Βαλύρα**

Χονδρός, Τσιλίκας, Κάβουρας και Λατζούνης από **Σκάλα**

* Ο Γιώργης Ξυδόπουλος είχε παιδιά:

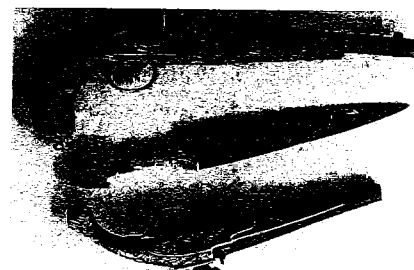
-Τον Αλέξη (που είχε αδελφή τη γιαγιά του Γιωργή Μπαρσακάρη) που απόχτησε το γιό Παναγιώτη και αυτός με τη σειρά του απόχτησε τα παιδιά Γιώργη και Γλυκερία. Ο Γιώργης απόχτησε την Κατερίνη που παντρεύτηκε το Γιώργο Τσιλίκα και έχουν μια κόρη.

-Τον Αντρέα που είχε παιδιά τη Σταθούλα που παντρεύτηκε ο Πουλόγιαννης τη Βγενικούλα που παντρεύτηκε ο Ηλίας Μαρκής και το Γιώργη (αναγνώστη) ο οποίος απόχτησε τα παιδιά Γιάννη, Αντρέα και Ντίνα που παντρεύτηκε το Γιάννη Φειδά και απόχτησαν τα παιδιά Κώστα και Ελένη.

-Το Νικόλαο που είχε τα παιδιά Θανάση, Ελένη και Δημήτρη Παπαξύδη ο οποίος απόχτησε το γιο Νίκο ο οποίος έχει 3 κόρες.

-Τον Δημήτρη που έφυγε οικογενειακά στη Μάνη, επειδή σκότωσε έναν τούρκο και άλλαξε το οनाμά του σε Ξυδέας.

Ο πολεμιστής Γιώργης Ξυδόπουλος είχε αδελφό τον επίσης πολεμιστή του 1821 Παναγιώτη.

Τα όπλα και το σπαθί
του Κωνσταντή Παπαγιάννη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΙΕΡΗ ΜΟΝΗ ΒΟΥΛΚΑΝΟΥ

Η Συμβολή της ιερής μονής Βουλκάνου στον αγώνα του 1821

Αμέσως με την έκρηξη της επανάστασης του '21 το μοναστήρι του Βουλκάνου ζει έντονα τον παλμό του αγώνα, και προσφέρει τις υπηρεσίες προκειμένου να γίνει πραγματικότητα το όραμα της εθνικής παλιγγενεσίας.

Σε ξεχωριστό φάκελο του αρχείου των αγωνιστών, καταγράφονται με κάθε λεπτομέρεια όλα τα χρηματικά ποσά καθώς και οι διάφορες άλλες πολύτιμες υπηρεσίες που προσέφερε το μοναστήρι για την διατροφή και ενίσχυση των επαναστατικών στρατευμάτων που περνούσαν απ' εκεί.

Το 1822 οι μοναχοί έδωσαν στην ερανική επιτροπή αγώνα την οποία αποτελούσαν ο Γ. Δαρειώτης και ο μοναχός άνθιμος Βουλκανιώτης σκεύη αξίας 3.600 γροσίων.

Το 1823 εδόθησαν στον έπαρχον Μεσσήνης Πάγκαλο διάφορα είδη αξίας 2.250 γροσίων. Στις 26 Μαΐου του ίδιου έτους η Μονή του Βουλκάνου εχορήγησε στην Πελοποννησιακή Γερουσία χρεωστική ομολογία 8.000 γροσίων για την κάλυψη αναγκών του πολέμου η οποία όμως ποτέ δεν εξοφλήθηκε.

Πέρα από την υλική συνδρομή, το μοναστήρι του Βουλκάνου εβοήθησε και ενεργά τον απελευθερωτικό αγώνα. Ο Βουλκανιώτης ιερομόναχος Ιωσήφ πολέμησε γενναία με το καριοφίλι του τους Τούρκους παίρνοντας μέρος σε πολλές μάχες.

Επέζησε του αγώνα και μετά την απελευθέρωση ξαναγύρισε στο μοναστήρι όπου πέθανε το 1861 σε ηλικία 90 χρονών. Επίσης ο Αγάπιος Σπηλιωτόπουλος ο οποίος διετέλεσε και διάκος του Παλαιού Πατρών Γερμανού, πήρε ενεργό μέρος στον αγώνα και πρόσφερε πολύτιμες υπηρεσίες στην υπόθεση της Λευτεριάς.

Στα 1825 το καταστροφικό πέρασμα του Ιμπραήμ από τη Μεσσηνία ήταν ιδιαίτερα εφιαλτικό και για το Βουλκάνο εξ αιτίας της συμμετοχής του στον αγώνα του '21.

Η λαϊκή μούσα απέδωσε όσο πιο ζωντανά μπορούσε το θλιβερό πέρασμα του Ιμπραήμ πασά από την Μεσσηνία και το θρήνο της καταστροφής των δέντρων με τους παρακάτω στίχους:

Τι έχεις καημένε Πλάτανε και στέκεις μαραμένος
Μέρα και νύχτα με νερό και πάλι μαραμένος
Παιδιά σαν με ρωτήσετε να σας το μολογήσω
Μπαήμ πασάς επέρασε με δεκαοχτώ χιλιάδες,
κι όλοι στον ίσκιο μου έκατσαν, κι όλοι στην αποσκιάδα
κι' όλοι σημάδι μ' έβαλαν κι' οι δεκαοχτώ χιλιάδες
Αχ, με εκείνος που με μάρανε, ήτανε ο Ιμπραήμης.

Οι μοναχοί προκειμένου να γλυτώσουν από την καταστροφική μανία των Τουρκοαιγυπτίων αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το μοναστήρι παίρνοντας κοντά τους ότι μπορούσαν για να το διαφυλάξουν. Άλλοι κατέφυγαν στη Μάνη ενώ άλλοι έφθασαν μέχρι την Ζάκυνθο όπου υπήρχε ασφάλεια.

Στον κώδικα του μοναστηριού σώζεται σχετικό ημερολόγιο το οποίο δίνει μια χαρακτηριστική εικόνα για τις καταστροφές που έπαθε η μονή από τις ορδές του Ιμπραήμ.

Μερικές απ' αυτές είναι «1828 Μαρτίου 1: αρχίσαμε και ανακαινίσαμε τα εργαστήρια τα ευρισκόμενα εις Καλαμάτα τα οποία τα είχαν ο Ιμπραήμης καίμένα. Εις τα 16 εργαστήρια όπου επιτάσθησαν εξοδεύθησαν εις αυτά γρόσια 8.000». «1829: εφέραμε την αγίαν τράπεζαν από του Σημίτζα και εις εγκαινιασμόν της εκκλησίας γρόσια 100».

«1829 Οκτωβρίου 1: επιτάσαμε τον μύλον και το γεφύρι της μαυροζούμενας ονομάζεται κεραμίδα, ξυλική, λιθάκια, βαγένα, νεροτριβί και όπου ήταν άλλα καίμένα από τον Ιμπραήμ γρόσια 1500».

«1829 Απριλίου 25: επιτάσαμε εν αργασήριον εις το Νησί το οποίον το είχε καίμενον ο Ιμπραήμης και εξοδεύτηκαν γρόσια 1200».

«1827 Δεκεμβρίου 10: Απόθανεν ο προηγούμενος Ανθιμος εις την Ζάκυνθον όπου ήταν πηγμένος με την αγίαν εικόνα από την φυγήν του Ιμπραήμ. Εις το ίδιος αίτιος Απριλίου 23β απέθανεν ο προηγούμενος Ιωακείμ εις την μονήν εις το χωρίον προστίο».

«1828 Δεκεμβρίου 1: Ήλθαμε από την Μάνην και εκατοικήσαμεν εις γαρδίκι την αυτήν χρονίαν απέθανεν ο προηγούμενος παρθένιος».

«1828 Ιουλίου 20: Ήλθαμε και οι λοιποί ευρεθέντες πατέρες εις το μοναστήριον βουρκάνου, ο προηγούμενος Δανιήλ, σκευοφύλαξ Χρύσανθος προηγούμενος Γρηγόριος Παππά Γαβριήλ, Παππά Ιγνάτιος, Παππά Ιωσήφ, Παππά Ιάκωβος εις ιεροδιάκων Γαλακτίων και δύο ιδιώται, ότε παΐσιος και γερμανός αναγνώσται δύο μας ενέμεναν τα ζώα, μουλάκια, δύο άλλον ένας βόας 2».

Στις παρατηρήσεις καταλόγου στον οποίο είναι γραμμένα «τα ακίνητα κτήματα της ιερής μονής του Βουλκάνου των ιδιοκτητών και εθνοϊδιοκτητών και ηγορασμένων και ετέρων πληροφοριών» αναφέρονται τα εξής: «τα ελαιόδενδρα αλλά με εισί κεκαυμένα, αλλά δε κεκοιμένα εκ της εποχής του Ιμπραήμ ωσαύτως και τα συκοδενδρα ομοίως και τα μορεόδενδρα».

Με τις συνεχείς προσπάθειες των μοναχών και την συμπαράσταση των πιστών, το μοναστήρι του Βουλκάνου δεν άφησε να ορθοποδήσει και να αποκτήσει σιγά – σιγά την γνώριμη μεγαλοπρεπή του όψη προκειμένου να συνεχίσει να γράφει την ιστορία του στους αιώνες των αιώνων.

Το τίμημα των αγωνιστών της ελευθερίας το 1821

Το 1833 συστάθηκε μια επιτροπή για να συντάξει κατάλογο όλων των αγωνιστών που πολέμησαν στον εθνικό αγώνα του 1821-1829. Η επιτροπή ζητούσε από τους αγωνιστές να στείλουν πιστοποιητικά και βεβαιώσεις για το που πολέμησαν προκειμένου να τους απονεμηθούν ηθικές και οικονομικές αμοιβές. Συνάντησαν όμως την απροθυμία των απογοητευμένων αγωνιστών και αφού συγκέντρωσε λίγες αιτήσεις διαλύθηκε και δεν ολοκλήρωσε το έργο της.

Το κράτος το 1865 (σαράντα χρόνια μετά την επανάσταση) και αφού επεκράτησαν οι στρατιωτικοί μετά τον εμφύλιο του 1864 και την έξωση του Όθωνα από την Ελλάδα, δημιούργησε μια άλλη επιτροπή η οποία δούλεψε πάνω στις αιτήσεις του 1833 και σε νέες αιτήσεις απογόνων, αφού πολλοί αγωνιστές είχαν πια πεθάνει. Το έργο κράτησε 10 χρόνια μέχρι το 1876 και συγκροτήθηκε το σημερινό αρχείο πιστοποιητικών βεβαιώσεων και αυτογράφων των αγωνιστών καθώς και οι κατάλογοι που βρίσκονται στο τμήμα Χειρογράφων του Εθνι-

κού Ιστορικού Μουσείου στην Εθνική Βιβλιοθήκη Αθηνών, όπου σχεδόν σώζονται όλα τα παλιά και νέα πιστοποιητικά που βεβαιώνουν που πολέμησε και τι πρόσφερε ο κάθε ένας αγωνιστής. Ο αριθμός είναι πολύ μικρότερος, γιατί πολλοί δεν υπέβαλαν δικαιολογητικά. Οι επιτροπές κατέταξαν κατά τη κρίση τους, τους αξιωματικούς του αγώνα σε 7 κατηγορίες ή "τάξεις" ανεξάρτητα από το βαθμό που έφεραν κατά τη διάρκεια της επανάστασης. Η πρώτη τάξη καθορίστηκε να ισοδυναμεί με το σημερινό βαθμό του στρατηγού, και στη συνέχεια του συνταγματάρχη, αντισυνταγματάρχη, ταγματάρχη, λοχαγού, υπολοχαγού και η έβδομη του ανθυπολοχαγού.

Τους "Μπουλουξήδες" οι επιτροπές τους κατέταξαν σε δύο κατηγορίες και τους ονόμασαν "υπαξιωματικούς" και σε δύο τάξεις Α και Β. Τέλος κατέταξαν στα μητρώα και τους απλούς φαντάρους.

Στους πίνακες υπάρχει το ονοματεπώνυμο, ο αριθμός μητρώου, ο τόπος καταγωγής, και ο στρατιωτικός βαθμός που είχε κατά τον αγώνα.

Η ίδια επιτροπή παρέδωσε ακόμη ένα μητρώο πολιτικών ανδρών και ένα μητρώο οικονομικών ενισχυτών του αγώνα. Η ιστορία του Νεοελληνικού μας Έθνους δεν έχει σοβαρά ερευνηθεί παρότι υπάρχει σπουδαίο υλικό και έχουν γράψει επίσης πολλοί ξένοι περιηγητές. Το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να πρωτοστατήσει στη κίνηση αυτή μαθαίνοντας στα Ελληνόπουλα την ιστορία της Ελλάδος.

Τα μητρώα αγωνιστών, υπάρχουν στα γενικά αρχεία του κράτους (Γ.Α.Κ.) με υπότιτλους όπως:

*Γ.Α.Κ. ΑΡΙΣΤΕΙΑ

*Γ.Α.Κ. Φάκελλοι Αριστείων

*Γ.Α.Κ. ΟΘΩΝ Αρχείο

*Γ.Α.Κ. Προικοδοτήσεις κ.λ.π.

*Αρχείο Υπουργείου Στρατιωτών κ.λ.π.

*Υπάρχουν πολλά ιδιωτικά αρχεία που κατέχουν ιδιώτες ή απόγονοι πολεμιστών.

Για παραδείγματα αναφέρουμε

1. Κατάλογος αριστούχων (χαλκούν) από 1-53 επαρχία Μεσσηνίας τα χωριά Γαϊδουροχώρι, Γκλιάτα, Ασάναγα, Γκορτζόγλι, ΤΖΕΦΕΡΜΙΝΙ, Αλητούργι, Μελιγαλά, Κατζαρού, Μαντζάρι, Σκάλα, Σιάμου, Δουσίλα, Ζευγαλατιό, Ανδρούσα, Μπάλα, Αβριμού, Στρέφι, Χαλβάτζου, Μαυρομμάτι, Σιμίζα κ.λ.π.

2. Κατάλογος χαλκούν (1-90) εκ χωρίων Μεσσηνίας, Αλαγονίας, Καλαμών, Γλιάτα, Πύλου, Τριπόλεως, Αθηνών Νησιού, Κορώνης Καρυταίνης, Γορτυνίας, Νησιού, Μαυροματίου, ΤΖΕΦΕΡΜΙΝΙ.

3. Κατάλογος σιδηρών (57-100) από τα χωριά Σκάλα, ΤΖΕΦΕΡΜΙΝΙ, Αλιτσελεπή, Ζευγαλατιό, Φίλια, Αρφαρά, Βρωμόβρυση, Πολιανή Μεσσηνίας.

4. Κατάλογος χαλκούν (1-64) από τα χωριά Καλαμών, Μεθώνης, Νησί Ναξήρι, Καλαμάρα, Λούμη, ΤΖΕΦΕΡΜΙΝΙ, Βούντενη, Φρουτζάλα.

Μετά την επανάσταση του 1821 συνέβησαν οι εμφύλιοι του 1823, 1834, 1848 και 1864 οπότε και επικράτησαν οι στρατιωτικοί. Επειδή η ιστορία επαναλαμβάνεται συνέβησαν ακριβώς τα ίδια και απαράλλακτα στην εποχή μας το 1946-49.

Στους εμφύλιους του 1824, 1834, 1848, 1863, και του 1944-9, χάθηκε η λογική και το συναίσθημα, γιατί κυριάρχησε το πάθος της εκδίκησης.

Φ283

171. Ονομαστικός κατάλογος Αριστούχων (α/α 1-389, είδος αριστείου, όνομα, επώνυμο, χωριό, δημοσ, επαρχία).

α/α. 107-133 ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ

α/α. 144-145 ΛΟΥΜΙ

α/α. 148-149 ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ

α/α. 165-167 ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ

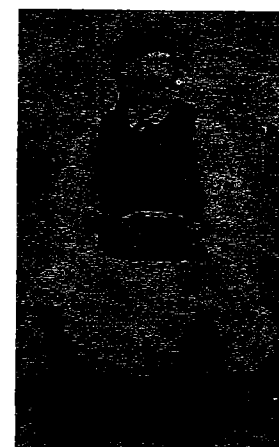
α/α. 323-325 ΘΟΥΡΙΑ

Ονομαστικός κατάλογος Αριστούχων από ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ ΟΙΚΑΛΙΑΣ*

107. Ανέστης Νακόπουλος
108. Παύλος Νανόπουλος
109. Στράτος Καρύδης
110. Δημήτριος Σπανός
111. Θανάσης Σωτηράκης
112. Γεώργιος Σταματόπουλος
113. Νικόλαος Θρούμπης
114. Γιάννης Καραγιάννης
115. Φώτης Μπέλας
116. Γαλάνης Κατσιλιέρης
117. Δημήτριος Κόλιας
118. Θανάσης Κολιογάμπρος
119. Νικόλαος Λιοντήρης
120. Θανάσης Σγούρος
121. Παναγιώτης Γεωργόπουλος
122. Παναγιώτης Μπέλιος
123. Θανασούλης Μπάκας
124. Σταύρος Ιωάννου
125. Παναγιώτης Λυμπερόπουλος
126. Δημήτριος Λιοντήρης
127. Δημήτριος Φωτεινός
128. Παναγιώτης Τασόπουλος
129. Ιωάννης Δουραμάκος
130. Παναγιώτης Περιβολάκης
131. Γεωργάκης Κ. Καρύδης
132. Βασίλειος Καρύδης
133. Ιωάννης Σπηλιάδης
165. Γιάννης Μπέλας

Κατίρης
Καρτερολιώτης

Αθανάσιος Λύρας,
πολεμιστής του 1821

Μπακόπουλος
Χαράλαμπος

166. Γεωργ. Δ. Γεωργόπουλος

167. Βασίλειος Κατσιλιέρης

Το αριστείο στα νούμερα 107-133 ήταν σιδηρούν και στα νούμερα 165-167 ήταν χαλκούν.

* Η αρίθμηση είναι όπως στο πρωτότυπο.

240.α.α. ειδος αριστείου, όνομα, επώνυμο, χωριό, δήμος, επαρχία)

Α.Α. 349-353 Γλιάτα Ανδανίας

Α.Α. 354-359 Τζαφερεμίνι Οικαλίας

Α.Α. 367-380 Γλιάτα Ανδανίας

Α.Α. 408-411 Κλίμα Ιθώμης

Ονομαστικός κατάλογος με χαλκούν Αριστείον από τα χωριά ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ ,
ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ ,ΣΙΜΙΖΑ και ΛΟΥΜΙ , α.α=354-436

Από το χωριό ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ

354. Δημήτριος Μπόβης

355. Παναγ. Δουραμάκος

356. Παν. Μπουρίκας

357. Σταύρος Μπουρίκας

358. Αναστάσιος Κατσιλιέρης

359. Αγγελος Λιοντήρης

Αν. Ραμογιαννόπουλος

ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΙΝΑΡΔΟΥ* ΚΑΤΟΙΚΟΥ ΤΖΕΦΕΡΕΜΙΝΗ, ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΕΡΩΝ ΕΙΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑ, ΕΤΩΝ 48. ΠΕΡΙ ΑΡΙΣΤΕΙΟΥ. ΕΝ ΤΖΕΦΕΡΕΜΙΝΗ ΤΗ 9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1839

Ο αναφερόμενος δήμαρχος, κάτοικος του δήμου τούτου, δεν υπάρχουν άλλοι δημότες
του φέροντος το τοιούτον ονομα και επώνυμο και δεν κατεδικάστη από το αρθρο 22 του Ποι-
νικού Νόμου. Εγεννήθη εν Τζεφερεμίνη Μεσσηνίας.

Ο Δήμαρχος Δερών

Σφραγίδα - Υπογραφή

Βασίλης Λινάρδος

Προς τον Δήμαρχο Δερών

Ο υποφαινόμενος δεν έλειψε από του να συντρέξει απ' αρχής μέχρι τέλους εις ολας τας
μάχας τας γενομένας κατά των Οθωμανών, δια του περι ανεξαρτησίας αγώνος υπο την οδη-
γίαν του οπλαρχηγού ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΕΦΑΛΑ. Υπηρέτησε με βαθμό λοχαγού. Ανεφέρθη
κατά το 1836 με την επι των αριστείων επιτροπήν επισυνάψας τα πιστοποιητικά με την ανα-
φοράν μου, αλλά μέχρι τούδε με απορίαν μου δεν έλαβα το ανήκον αριστείον. Δια τούτο
παρακαλείσθε κύριε δήμαρχε να διευθύνεται την παρούσαν όπου δει και να απολαύσω το ως
είρηται αριστείον για να φαίνομαι και εγώ ως εις των αγωνιστών της πατρίδος, υποσημει-

ούμαι ευσεβάστως.

Ο ευπειθέστατος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΛΙΝΑΡΔΟΣ

* Το πρωτότυπο φωτοαντίγραφο είναι στη διάθεση του οποιουδήποτε ενδιαφερομένου.

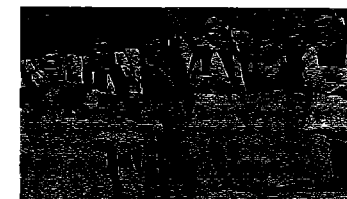
ΓΙΑΚ [ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ]

ΘΕΑΤΡΟΥ 6 ΑΘΗΝΑ

ΦΑΚΕΛΟΙ ΑΡΙΣΤΕΙΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ 258

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΟ 1844 από το
χωριό ΤΖΕΦΕΡΕΜΙΝΙ [Βαλύρα] ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Καλαμάτα, 23η Μαρτίου 1967

Α.Α	ΦΥΛΛΟ	ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ		
1	066	χαλκούν
2	078	
3	..	
4	028	
5	..	
6	..	
7	..	
8	..	
9	..	
10	..	
11	082α	Σιδηρούν
12	034α	
13	..	
14	..	
15	..	
16	..	
17	..	
18	..	
19	082	
20	..	
21	..	
22	..	
23	..	
24		
25		
26		
27		

Πανάγος Τσαγκάρης
Δημητράκης Καρτερολιώτης
Γεώργιος Κοντοπανάγος
Χρίστος Τσαγκάρης
Ανάργυρος Καρτερολιώτης
Παναγιώτης Παπασαραντόπουλος
Αναγνώστης Γεωργόπουλος
Ιωάννης Λινάρδος
Ζαχαρίας ιερέυς Κανελλόπουλος
Ιωάννης ιερέυς Μπακόπουλος
Γιαννάκης Καρύδης
Ιωάννης Μπουζαλάς
Γεώργιος Μπόβης
Γιαννάκης Μπόβης
Σταυριανός Καρύδης
Παναγιώτης Ντουραμάκος
Πέτρος Τσιλιβίτης
Δημήτριος Τσιλιβίτης
Παναγιώτης Ντουραμάκος
Παναγιώτης Μπακόπουλος
Αναστάση Κατσιλιέρη
Αγγελής Μπουρολιάς
Πανάγος Μπουρίκας
Νικόλαος Μυλωνάς
Γεώργιος Λύκος *
Δημήτριος Μυλωνάς
Παναγιώτης Τσιμποκλής

28	Γιαννάκης Χριστάκης	39	Δημήτριος Βασιλόπουλος
29	Αθανάσιος Χαλικούρας	40	Γιάννος Μπάλας
30	Θεόδωρος Χαλικούρας	41	Νικόλαος Σταθόπουλος
31	Γεώργιος Χριστάκης	42	Καλόγερος Γκομέσης
32	Αγγελος Λεοντάρης (Λιοντήρης)	43	Αντώνιος Γκομέσης
33	Αναγνώστης Μπουρολιάς	55	Θεόδωρος Κ.Τσαγκάρης
34	Αναστάσιος Σπυρόπουλος	56	Σταυριανός Μπουρίκας
35	Γεώργιος Σαραντόπουλος	57	Φ32 Χαλκούν Βασίλης Λινάρδος
36	Κωνσταντής Καρύδης	58	Φ144 Σιδηρούν Αθανάσιος Λύκος
37	Χριστος Βασιλόπουλος		
38	Γεώργιος Μυλωνάς		

Διάφορα έγγραφα από την Ε.Β.Ε. (ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΛΑΔΟΣ)

ΤΟΜΟΣ 1

Σελίδα 113 Επαρχία Ιμπλακίων . Στην τουρκοκρατία και κατά την επανάσταση στην επαρχία Ιμπλακίων υπήγοντο τα χωριά Σπερχογεία, Αιθαία, Ανθεια, Αριοχώρι, Εύα, Αλποχώρι, Αμφιθέα, Κούρτα-λι, Λυκότταρος, Καρτερώλι, Γαϊδουροχώρι, Ζευγολατιό, Διαβολίτσι, Κούρταγα, Δεσύλλα, Κατσαρού, Τρύφα, Σιάμου, Κλίμα, Πήδημα, Σαμπτάκλαφα, Χάρμα και 6 χωριά από τον αρκαδικό χώρο Τζεφέραγα, Δυρράχι, Λεφτίνι, Μαρμαριά, Ραφιομάτες και Τραγάνα. Από το Δυρράχι κατήγοντο ο Π. Κεφάλας και Ν. Λαδάς. 147 Κώδικας νόμων - Δάνειο, 154 Πεζικό - μισθός - φαγητό, 441 Συνέλευση Καλτεζών (Θεοδωράκης Πουλόπουλος)

ΤΟΜΟΣ 15 Μέρος Γ

ΛΥΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΤΟΥΣ 1822

Ευρετήριο Τόπων 403 Τζεφερεμίνι, Γ.27,90,183,200,377 Ιμπλακίων Ανδροσύης Κουτζούκ Μάνης

Σελίδα 27. Όσα εδώσαμε προς τον Πετρόμπετην.

Τη 14 Μαρτίου από Τζεφερεμίνι με ανθρώπους μας 2339 γρόσια

Σελίδα 90. Λογαριασμός Δημοπρασίας Κιοντσούκ Μάνης και Ιμπλακίων.

Ιουνίου 8. Το χορίον Ντζιαφέρ Εμίνη ό και ή ομολογία της ασ.3600 ελάβομεν το πεσινάτη ασ .1000

Τον ιδίων Ντζιαφέρ Εμινέον ένα μύλο 140. Το πεσινάτη του μύλου θα δοθεί το Σεπτέμβριο.

Σελίδα 183. Δια μίαν ομολογίαν όπου στείλαμε σήμεραν του κυρ. Σπίρου Φρανζεσκόπουλου με το Γιωργάκη Μανιάτη του μύλου Τζαφερεμίνι. Επί του νώτου. Καταγραφή των όσων έμειναν ασύνακτα από δημοπρασία Ανδροσύης και Εμπλακίων επιστατούντος Θ. Καρδαρόπουλου και λουπάν. 189βρίον <1>822 εδόθη εις το ταμείο αριθμός 2.

Επαρχία Κουτζιούκ Μάνης

Χορίων Καλάμη γρόσια 600, Καμάρι 1812 Τζιαφέρ Εμίνη 2600, Κωνσταντίνους 2730, Αίξαγα 1733,14

ΣΥΝΟΛΟ 9475,34

Τη 129βρίου 1822 Νησί.

Ασύνακτα είναι ο Τζεφμινέικος μύλος δια γρόσια 140, Από Κάμερ μένουιν 100. Από Κωνσταντίνους σε 6 χωρία 270

Λινάρδος Βασίλης

Η ομολογία εις Α Κοκολόπουλο 760, Γρόσια 7510, Τα συναχθέντα εκατέρω 9475,34
Το πρώτο κέσπι 16985,34+8.304, σύνολο= 25290,00

σελίδα 126 Έρρανος Νησί Α/Α γρόσια
Πανάγος Καρτερολιώτης 119 602,30
Αναστάσης Πουλόπουλος 122 250

ΤΟΜΟΣ 15 ΜΕΡΟΣ Α-Β ΤΟΜΟΣ 7

Σελίδα 32. Είσπραξη εισοδημάτων επαρχίας Ανδροσύης (χωριά-γρόσια). «Σημειώνω τα όσα χωρία εδώσαμεν εις Λιτζάμια το υποεφόρων και λουπάν.» Μαγγανιακό 406, Σιμίτζα 600, Ζέζα 500, Μπουρνά-ζι 650, Σάμαρι 425, Λέξι 800, Ζερμπίτσια 200, Τζεφαλινού 450.

ΤΟΜΟΣ 16 (ΤΟΜΟΣ 9) Από Θεοδώση Καρδαρόπουλο δια τον μύλο Λέξι

ΤΟΜΟΣ 17 (ΤΟΜΟΣ 10) Ευρετήριο Πραγμάτων - Σπάνιων Λέξεων Σελίδες 135-143

ΤΟΜΟΣ 10 Θεοδωράκης Πουλόπουλος Σελίδα 79

Πρόταση στρατιωτικών προαγωγών, Περίοδος Β αριθμός 720, Προσωρινή Διοίκησης της Ελλάδος. Το εκτελεστικό σώμα

Προς τον εκλαμπρότατο πρόεδρο του Βουλευτικού.

Διαν το σκοπό του να μη εμποδιστεί η εκστρατεία αλλά να γενεί με την απαιτούμενη ταχύτητα και προθυμία κρίνει εύλογον το εκτελεστικό να κάμει τους εξής προβιβασμούς: Τον Θεοδωράκη Πουλόπουλο Εκατόνταρχο, 22 Μαΐου 1823 Τριπολιτζά

Ο πρόεδρος Πετρόμπετης Μαυρομιχάλης ο Γ. Γραμματέας Α. Μαυροκορδάτος

ΤΟΜΟΣ 11, Γλωσσάριον σελίδα 257

ΤΟΜΟΣ 12 Σελίδες 268-271 Εκλογές ψηφοφορία κυρίου Γεωργίου Δαρειώτου, Πανάγος Καρτερολιώτης από Τζεφερεμίνι Δημήτριος Μαυροειδής από Τζεφερεμίνι

Μεταξάς Ιωάννης

ΤΟΜΟΣ 10 Σελίδα 329. Βαρεία φορολογία άλατος

Αρχείο πολέμου αγωνιστών. 25 Αύγουστου 1825

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ

Η Επαρχία Μικρομάνης συσταθείσα κατά την Τουρκοκρατία ως διοικητικό τμήμα (Καζάς), διατηρήθη κατά την επανάσταση και μετά την ατελευθέρωση ως το 1835 που συστήθηκαν οι δήμοι, αλλά και μέχρι το 1843-4 ως εκλογική περιφέρεια. Στην επαρχία Μικρομάνης υπήγοντο τα χωριά Μικρομάνη (έδρα), Καμάρι (συνουικισμός, σημερινή Θουρία) Καλάμι (Αϊτζάγα) Αντικάλαμος (Αζήσαγα) Κωνσταντινοί, Βαλύρα (Τζεφερεμίνι), Στενύκλαρος (Σανδάνι), Φίλια και Σπανοχώρι.

Στις 20 Απριλίου 1829 ανακήρυξαν «γνήσιο πολίτη» της επαρχίας τον κυβερνήτη της Ελλάδος Ιωάννη Καποδίστρια με ψήφισμα οι υπογράφωντες κάτοικοι από τη Βαλύρα ήταν:

Νικ. Παπαβασιλόπουλος, Ηλ. Μπότσικας, Σπύρος της Αναγνωστός, Παν. Δουραμάκος, Νικ. Σταματόπουλος, Αγγ. Λιοντήρης, Αναγν. Ράμμος, Παν. Μπόβης, Παν. Σπηλιώτης, Παπασαράντος, Παπαμιχάλης, Αναγ. Γεωργόπουλος, Σωτ. Σαραντόπουλος, Θεοδ. Μπόβης, Δημητ.

Μπουρολιάς
Δημήτριος

Μπάκας
Βασίλειος

Παπαϊωάννου
Ιωάννης

Καρακίτσος Αρισ.

Ιωάννης
Κωνσταντακόπουλος

Καρύδης, Βασίλης Λινάρδος*, Νίκος Μαυροειδής

Οι δημοπρόκριτοι της επαρχίας Μικρομάνης ανακηρύσσουν γνήσιο πολίτη της επαρχίας των Ιων. Καπιδίστρια το 1829.

Εν Μικρομάνη τη 27/4/1929

Καρτερολιώτης ο οποίος απεβίωσε πρόσφατα και διασώζεται η φουστανέλα με όλα τα εξαρτήματά του Βασιλείου Λινάρδου.

3. Ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ στο βιβλίο του με τίτλο <ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ> έχει κατάλογο με τα ονόματα των εκ του νομού Μεσσηνίας καταγομένων και αγωνισθέντων υπέρ της ανεξαρτησίας του έθνους αγωνιστών, ητοι ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ, ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ, ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ Κ.Λ.Π. οσων τα ονόματα διεσώθηκαν και περιελήφθησαν στο μητρώο πολεμιστών του αρχείου αγγινιστών της ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Ενδεικτικά αναφέρω μερικά ονόματα από την ΑΝΩ ΜΕΣΣΗΝΙΑ που υπάρχουν στο βιβλίο του στις σελίδες 250-280

Γεωργακόπουλος Ιωάννης*

Ευδης Γεώργιος

Μουμούσης Καλόγερος Σολάκι

Ντεντούσης Αδαμης ΧΡΥΣΟΒΑ

Τσαγκάρης Παναγιώτης

Πουλόπουλος Θόδωρος, αντιστράτηγος το 1825

Γεωργακόπουλος Παναγιώτης

Τα μάσκουλα Αγ. Αθανασίου
Ο φόβος και ο τρόμος των Τούρκικων
αλόγων

Βασιλοπουλος Δημητριος

Καρτερολιώτης Ιωάννης

Κυρκιλής Ιωάννης Μελιγαλά

Κυρκιλής Νικόλαος Μελιγαλά

Κλεφτόγιαννης Γεώργιος ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ

Μουρίκης Ιωάννης Ρευματιά

Ντεντούσης Κωννος ΧΡΥΣΟΒΑ

Ξερίκος Αναστάσιος Ζευγολατιό

Πανιάς Γιαννάκης Μελιγαλά

Πανουσόπουλος Γιάννης Σιμιζα

Πίκουλας Αναγνώστης Ζευγολατιό

Πίκουλας Γύφτος Ζευγολατιό

Σιάγκρης Αθανάσιος, Χριστόφίλος, Παναγιώτης και

Βασίλης από Κατσαρού

Σαραντόπουλος Γεώργιος, Σκάλα

Σαραντόπουλος Καλόγερος, Σκάλα

Σκληρής Καμαρινός, Μελιγαλά

Σταυρόπουλος Καμαρινός Κατσαρού

Τζίρος Κίτρος

Τσίρος Παναγιώτης

* Όλοι οι υπόλοιποι κατάγονται από τη ΒΑΛΥΡΑ

Οικία Τζαφέρ Αγά

Οικογένεια Λατζούνη

Πότα - Χρυσανθος
Σταυριανόπουλος

Στις 15-12-1825 στο ΝΤΕΛΙΜΕΜΙ [ΑΙΘΑΙΑ] εξελέγησαν ως πληρεξούσιοι της επαρχίας ΕΜΠΛΑΚΙΩΝ οι: Π. ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ, ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΝΤ ΠΕΡΡΩΤΗΣ και ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ. ΠΑΠΑΤΣΩΝΗ ΠΑΝ. (Απομνημονεύματα σελ. 114-115).

Το κείμενο είναι γραμμένο όπως στο πρωτότυπο.

Κατάσταση στρατιωτών του οπλαρχηγού Παναγιώτη Κεφάλα

Αναφέρεται εις κατάστασιν στρατιωτών του Παν. Κεφάλα, που υπεβλήθη στο Υπουργείο Πολέμου (ΓΑΚ, Υπ. Πολ. 30 Αυγ. 1825) ως δικαιολογητικό για την πληρωμή των εξόδων τροφοδοσίας κλπ, που είχε καταβάλει ο Στρατηγός Κεφάλας. Στις δύο αυτές καταστάσεις άλλοτε σημειώνεται και τόπος καταγωγής των αγωνιστών, και άλλοτε όχι, έχουν δε κατ' αλφαβητική σειρά οι αναφερόμενοι αγωνισταί ως εξής:

Αγγελόπουλος Κυρ.
 Αδαμόπουλος Κων.
 Αθανασόπουλος Ιω. (Μελιγαλά)
 Αθανασόπουλος Νικ.
 Αλεξανδρόπουλος Αθαν. . (Βαλύρα)
 Αλεξανδρόπουλος Δημ. . (Βαλύρα)
 Αλεξίου Παν.
 Αλευράς Παν. (Πιπερίτσα)
 Αμτάλας (ή Αβδάλας) Κ. (Αριοχώρι)
 Αναστασόπουλος Νικ.
 Ανδρεόπουλος Μήτρος (Πλατύ)
 Αργιανάς Καλ. (Ανθούσα)
 Βασιλαδιώτης Αλεξ. (Καρτερόλι)
 Βελονόπουλος Αθ. (Σολάκι)
 Βελονόπουλος Ιωαν. (Σολάκι)
 Βελονόπουλος Τζαννής (Σολάκι)
 Βενιζέλος (Μπενιζέλος) Γεώργ. (Γαϊδουρο-
 χώρι Παμίσου)
 Γαζουλόπουλος (Γαζούλης) Γεώργ.
 Γικούνης Γαλάνης
 Γάτσης Αθαν. (Κατσαρού)
 Γεωργακόπουλος Δην. (Μαγούλα)
 Γεωργακόπουλος Ιω. (Βαλύρα)
 Γεωργακόπουλος Θ. (Μαγούλα)
 Γεωργακόπουλος Παν. (Βαλύρα)
 Γεωργακόπουλος Πανάγος (Βαλύρα)
 Γεωργόπουλος Παν. (Βαλύρα)
 Γιακουμής Δημ. (Σπερχογεία)
 Γιαουρδάς Αναγν. (Βαλύρα)
 Γιαννόπουλος Γεώργ.
 Γκονόπουλος Γεώργ. (Δεσύλλα)
 Γκονόπουλος Παν. (Μάλτα)
 Γρίβας Δημ. (Ανθεία)

Δημητρακόπουλος Γ. (Δεσύλλα)
 Δημητρακόπουλος Γ. (Κατσαρού)
 Δημητρακόπουλος Δημ. (Βαλύρα)
 Δημητρακόπουλος Βασ. (Σιάμου)
 Δημητρακόπουλος Καλ. (Κατσαρού)
 Δημόπουλος Γιάννης. (Βαλύρα)
 Δημόπουλος Στάθης (Βαλύρα)
 Δρακόπουλος Γιάννης (Αριοχώρι)
 Δρακόπουλος Χαρ. (Αριοχώρι)
 Δρακόπουλος Παν. (Αριοχώρι)
 Δρούγας Αναγν. (Σπερχογεία)
 Δρούλιας (Ντρούλιας) Δημ. (Κατσαρού)
 Ζαχαλής Γιάννης (Σπερχογεία)
 Ζαχαλής Νικ. (Σπερχογεία)
 Θεούρης Πούλος
 Καλαμαρόπουλος Κων.
 Καλαμπόκης Γιάν. (Σκάλα)
 Καλογερόπουλος Βασ. (Μελιγαλά)
 Καλογερόπουλος Γεώργ. (Μελιγαλά)
 Καλογερόπουλος Κυρ. (Μελιγαλά)
 Καλογερόπουλος Νικ.
 Καλύβας Ανασ.
 Καμαρινόπουλος Ηλ. (Σκάλα)
 Καμαρινόπουλος Μαρ. (Σκάλα)
 Καντρέβας Αθαν.
 Κατόμπασης Γιάν. (Σκάλα)
 Καρακίτσος Γιάννης (Κατσαρού)
 Καραμούζης Στάθης (Σπερχογεία)
 Καραμπάγιας Θεόδ. (Καρτερόλι)
 Καρδαράς Κων. (Κατσαρού)
 Καρύδης Ανδ. (Βαλύρα)
 Καρύδης Δημ. (Βαλύρα)
 Καρύδης Κων. (Βαλύρα)

Καρζόπουλος (ή Καρζής) Παν. (Κατσαρού)
 Καστάνης Θεόδ. (Σπερχογεία)
 Καστάνης Κων. (Σπερχογεία)
 Καστάνης Παν. (Σπερχογεία)
 Καστανόπουλος Δημ. (Σπερχογεία)
 Κατσούρης Αναγν. (Διαβολίτσι)
 Καφυρόπουλος (Καφύρης) Παν. (Κουτήφαρι)
 Κόνικαλης Κων.
 Κοκκώνης Νικ. (Καλύβια)
 Κοκκώνης Παν. (Καλύβια)
 Κόλλιας Γεώργ. (Βαλύρα)
 Κονταξής Γιάν.
 Κονταξής Ηλ.
 Κοντογιώργος Γιώργ.
 Κοντογιώργος Γεώργ.
 Κοντόγιωργας Παν. (Σπερχογεία)
 Κουρόπουλος Δ. (Βαλύρα)
 Κουτρόπουλος Δ.
 Κουτσογιαννόπουλος Δημ.
 Κυριαζόπουλος Αναγ. (Σκάλα)
 Κυριαζόπουλος Θεόδ.
 Κυριακόπουλος Αθανάσιος (Κατσαρού)
 Κυριακόπουλος Κων.
 Κυριακόπουλος Στάθης (Κατσαρού)
 Κυριακόπουλος Φώτης
 Κωνσταντακόπουλος Λάμπρος (Εύα)
 Κωνσταντόπουλος Βασ. (Εύα)
 Κωνσταντόπουλος Δημ. (Βαλύρα)
 Λαχάνης Μιχ. (Πήδημα)
 Λέκκας Νικ. (Σπερχογεία)
 Λεοναρδόπουλος Β. (Βαλύρα)
 Λύρας Αθαν. (Βαλύρα)
 Μακαρούνης Γιάν. (Λυκότραφος)

Μαλικιούρης Αντ. (Σπερχογεία)
 Μαργαρίτης Απόστ. (Κατσαρού)
 Μαρινόπουλος Δ. (Σκάλα)
 Μαυροειδής Νικ. (Βαλύρα)
 Μιστριώτης Ιω. (Βραχάταγα Αριοχωρίου)
 Μιχαλόπουλος Θεόδ.
 Μουμούσης Αναγν. (Σολάκι)
 Μουραφέτης Παν. (Σπερχογεία)
 Μπακάλης Δημ. (Σιάμου)
 Μπακολιάς Ηλ. (Σπερχογεία)
 Μπακαράκης Τριαν.
 Μπακούρος (Μπακουρόπουλος) Αθαν. (Σιάμου)
 Μπαλτάς Νικ. (Δεσύλλα)
 Μπαλτόπουλος (ή Μπαλτάς) Κων. (Δεσύλλα)
 Μπάμπταλης Αθ. (Καρτερόλι)
 Μπαρούτσος Γεώργ.
 Μπαρούτσος Ιω.
 Μπαρούτσος Χαρ.
 Μπαρούτσος Χρ. (Αλεποχώρι)
 Μπελεγκίτης Αναγν.
 Μπελεγκίτης Κων.
 Μπελεγκίτης Παναξής (σήμερα το επώνυμο
 είναι Μπελεγκής)
 Μπερδέλης Παν.
 Μπότσιας Αναγν. (Βαλύρα)
 Μπότσιας Ανασ. (Βαλύρα)
 Μπογιουκλής Νικ.
 Μπουκουράκης Δημ.
 Μπουτόπουλος (Μπούτος) Γιάννης (Σκάλα)
 Μπουτόπουλος Παν. (Μελιγαλά)
 Μυλωνόπουλος Γεώργ. (Βαλύρα)
 Νάκης Παναγ. (Διαβολίτσι)
 Νερούλιας Δημ. (Μελιγαλά)

Νικολακόπουλος Ι. (Σκάλα)
 Νικολόπουλος Αναγν. (Σολάκι)
 Νικολόπουλος Γιάννης (Σολάκι)
 Νικολόπουλος Παν. (Σολάκι)
 Ξαπλαντερόπουλος (Ξαπλαντέρης) Ιωάν. (Σιάμου)
 Ευδόπουλος Παναγ. (Βαλύρα)
 Οικονομόπουλος Αθανάς.
 Οικονόμου Αναγν. (Δεσύλλα)
 Παιδαρόπουλος (Παίδαρος) Θεόδ.
 Παναγουρόπουλος Παν.
 Πανουσόπουλος Αθαν.(Σκάλα)
 Πανουσόπουλος Παναγ. (Σκάλα).
 Παπαδόπουλος Γεώρ. (Σκάλα)
 Παπαδόπουλος Παναγ. (Σκάλα)
 Παπαδόπουλος Σαρ. (Σκάλα)
 Παρασκευόπουλος Γαλάνης (Άνθεια)
 Πετρόπουλος Δημ.
 Πετρόπουλος Καμαρινός
 Πετρόπουλος Παν.
 Πνευματικάκης Αναγν.
 Πρωτόπαπας Αναγν.
 Πολιτάκης Κυρ. (Αίπεια)
 Ράφτης Γεώργ.
 Σαραντόπουλος Παν. (Βαλύρα)
 Σαραντόπουλος Σπύρος (Βαλύρα)
 Σαραντόπουλος Σωτ. (Βαλύρα)
 Σγουράκης Θεόδ. (Πλατύ)
 Σερφετόπουλος Παν. (Βαλύρα)
 Σιαγκρόπουλος (Σιάγκρης) Παν. (Κατσαρού)
 Σιαγκρόπουλος Χριστ. (Κατσαρού)
 Σκούφης Αναγν. (Τρίκορφο)
 Σουλιμιώτης Νικ.
 Σουλιμιώτης Στάθης

Σπανόπουλος Δημ.
 Στυρόπουλος Θεόδ. (Βαλύρα)
 Σταθόπουλος Αργύρης. (Βαλύρα)
 Σταθόπουλος Δημήτ. (Βαλύρα)
 Σταματάκης Γεώρ. (Σπερχογεία)
 Σταμπολτζής Ιω.
 Σταυρόπουλος Θεόδ. (Κατσαρού)
 Στασινόπουλος Απόστ.
 Στασινόπουλος Βας.
 Στεργιόπουλος Παν. (Θουρία)
 Στυλιανόπουλος Πανάγος (Καρτερόλι)
 Ταταρούνης Γεώρ. (Σπερχογεία)
 Τζετζερης Αθαν.
 Τζετζερόπουλος Λάμπρος
 Τζωρτζόπουλος Πανάγος (Πλατύ)
 Τομαράς Αθαν. (Καρτερόλι)
 Τομαράς Γιάννης (Καρτερόλι)
 Τομαρόπουλος Γιάννης (Καρτερόλι)
 Τραγόπουλος (ή Τράγος) Χρ. (Κατσαρού)
 Τσιμόγιαννης Ανασ. (Σπερχογεία)
 Φλωρόπουλος (Φλώρος) Δημ. (Ξεροκάσι)
 Φλωρόπουλος Ιωαν. (Ξεροκάσι)
 Φλωρόπουλος Κων. (Ξεροκάσι)
 Φλωρόπουλος Παναγ. (Ξεροκάσι)
 Χριστακόπουλος Αναγν. (Πηλαίστρα)
 Χριστακόπουλος (Αντ. (Καρτερόλι)
 Χριστακόπουλος Παν. (Καρτερόλι)
 Ψυχράμης Αναγν. (Εύα)
 Ψυχογιός Δημ.
 Ψωμάς Γιάννης (Σπερχογεία)

Ο Παν. Κεφάλας, γνωστός και σημαντικός οπλαρχηγός, που έπεσε μαζί με τον Παπαφλέσσα ηρωικά στο Μανιάκι πολεμώντας κατά των Αράβων, καταγόταν από το Δυρράχι, που σήμερα υπάγεται στην επ. Μεγαλοπόλεως της Αρκαδίας. Στην Τουρκοκρατία όμως και κατά την επανάσταση το Δυρράχι διοικητικός υπήγετο στην επαρ. Εμπλακίων, που όλα σχεδόν τα χωριά της πλην 6 ανήκαν στο Μεσσηνιακό χώρο. Έτσι ο Κεφάλας, θεωρούμενος οπλαρχηγός της επαρ. Εμπλακίων, ήτο υποχρεωμένος να στρατολογεί από την επαρχ. Εμπλακίων στην οποία υπήγοντο τα χωριά Κουρτζαούσι (Σπερχογεία), Ντελίμεμι (Αιθαία), Βείζαγα (Άνθεια), Γαϊδουροχώρι (Αριοχώρι), Ναζήρι (Εύα), Αλποχώρι, Βρωμόβρυσσι (Αμφιθέα), Κούρταλι, Λυκότραφος, Καρτερόλι, Γαϊδουροχώρι (Παμίσου), Πεντιά (Τρίκορφο), Ξεροκάσι, Ράδου, Κουτούφαρι, Σκάλα, Σολάκι, Κατσαρού, Σιάμου, Μούστα (συν. Μερότης), Μαγούλα, Ζευγολατιό, Διαβολίτσι, Κούρταγα, Δεσύλλα, Τρύφα, Πουλίτσι, Κλίμα, Πήδημα, Σαμπάκαλα, Χάρμα. Μερικά από τα χωριά αυτά σήμερα δεν ακούγονται παρά ως τοπωνύμια. Στην επαρχία Εμπλακίων κατά τον Π. Παπατσώνη υπήγοντο από την επ. Μεγαλοπόλεως σήμερα τα χωριά Τζαφέραγα, Δυρράχι (Δορράχι), Λεφτίνη, Μαρμαριά, Ραψομάτες, Τραγάνα. Γνωστοί όμως και σημαίνοντες πολιτικοί και στρατιωτικοί ηγέτες του Δυρραχίου ήσαν οι Π. Κεφάλας και Ν. Λαδάς (Παπατσώνη Παν.: Απομν. σελ. 111 και αλλαχού).

Αφού όμως ο Παν. Κεφάλας στρατολογούσε από τα χωριά της Μεσσηνίας οι πιο πάνω αναφερόμενοι αγωνιστάι, έστω και αν δεν αναφέρεται ο τόπος καταγωγής τους, είναι Μεσσήνιοι και κατάγονται από το χωριό τα οποία εσημειώσαμε ως υπαγόμενα στην επαρχ. Εμπλακίων. Εκρίναμε σκόπιμο να παραθέσω εδώ τον κατάλογο των αγωνιστών αυτών γιατί το έγγραφο στο οποίο περιέχονται ως δικαιολογητικό του Π. Κεφάλα, Αρκαδός οπλαρχηγού, δεν έχει θέση στα «Μεσσηνιακά», και έτσι θα παρέμεναν άγνωστοι, αν δεν εδημοσιεύαμε τον κατάλογο (Βλέπε φωτ. σελ. 28).

Οι απόγονοι των ανωτέρω αγωνιστών ευκόλως θα διαπιστώσουν ποίοι είναι οι δικοί τους πρόγονοι και από ποιο χωριό έκαστος κατάγεται.

ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΙΟΣ *

Αποκαλείται στα έγγραφα του αγώνα ΖΕΥΓΟΛΑΤΑΙΟΣ. Ήταν πρόκριτος της περιοχής, με προεπαναστατική δράση και εμπειρία πολεμική. Μόλις εξερχόγη η επανάσταση εξελέγη καπετάνιος των χωριών της Οιχαλίας. Επικεφαλής μεγάλης ομάδας από 100 περίπου αγωνιστές των χωριών: Ζευγολατιού, Σκάλας, Σολακίου, Σιάμου, Βαλύρας, Δεσύλλα, Διαβολιτσίου, Χάρμα κ.λ.π. Πολέμησαν στην πολιορκία Τρίπολης Δεσβενακίων, Βαλτέτσιου, Αργους, Τρίκορφου, Δραμπάλας, Μεσσηνιακών φρουριών και άλλαχού. Το 1822 προήχθη σε 100νταρχο, το 1823 σε ταξίαρχο και το 1825 έπρωτάθη σε υποχίλιαρχο. Το 1822 οι επαρχιακοί έφοροι ΕΜΠΛΑΚΙΩΝ τον διόρισαν εκατόνταρχο με δικαίωμα στρατολογίας. 25νταρχοι ήταν οι ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ από ΣΚΑΛΑ και ΣΕΜΠΡΑΚΟΣ από ΚΕΝΤΡΙΚΟ.

Ο αριθμός των στρατιωτών από τα αντίστοιχα χωριά ήταν: από ΣΚΑΛΑ 23, ΚΑΚΟΥΡΑ 20, ΣΙΑΜΟΥ 5, ΣΟΛΑΚΙ και ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ 8, ΖΕΥΓΟΛΑΤΙΟ 9, ΜΠΑΛΑ 4, ΜΑΓΟΥΛΑ 5, ΚΟΥΡΤΑΓΑ 6, ΔΕΣΣΥΛΑ 8, ΣΤΡΕΦΙ 7, ΔΙΑΒΟΛΙΤΣΙ 12, ΧΑΡΜΑ 5, ΣΥΝΟΛΟ 112.

Το 1830 ως δημογέρων κι' εκλέκτωρ έλαβε μέρος στην επαρχιακή συνέλευση στον ΑΓΙΟ

ΑΘΑΝΑΣΙΟ στη θέση ΚΑΜΑΡΙ κοντα στο χωριό ΣΚΑΛΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ για την εκλογή δικαστικών συμβούλων που θα εχρησιμοποιούντο για την επάνδρωση των πρώτων δικαστηρίων.[Μ.ΦΕΡΕΤΟΣ τόμος Α σελ.427-9]

Δίδομεν το πιστοποιητικόν κατ' αιτήσιν του να το χρησιμοποιήσει οπου δει.

Εν Μελιγαλά τη 3-5-46

Θ. Πουλόπουλος, πρόεδρος Π. Δελιγιάννης, πρωτοκολλιστής.

Τα μέλη: Ηλίας Μπότσιας, Γιάννης Κατόμπασης

Επικυρούται, ΜΕΛΙΓΑΛΑ 5-5-1846 Ο Δήμαρχος Οικαλίας Αναγ. Σταθουλόπουλος.

*Στο φάκελο 52 στις σελίδες 141-142 υπάρχουν τα στοιχεία καθώς και τα φωτοαντίγραφα από τα πρωτότυπα των ΓΑΚ με τα στοιχεία, Αναστασόπουλος Αλέξης, δήμος Στενυκλήρου, Ζευγολατιό.

Αυτοί που πολέμησαν και θυσιάστηκαν για την πατρίδα, απο τη Βαλύρα (1897-1923)

Α. 1897 Ελληνοτουρκικός Πόλεμος

Στον πόλεμο του 1897 έλαβε μέρος και ο Βαλυραίος ΠΕΡΙΚΛΗΣ Γ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ. Γεννήθηκε το 1860 και κατατάχτηκε εθελοντής στο στρατό. Φοίτησε στη σχολή υπαξιωματικών και αποφοίτησε με το βαθμό του ανθυπασπιστή. Στο πόλεμο του 1897 πολέμησε με το βαθμό του λοχαγού κατά των Τούρκων και διακρίθηκε. Πέθανε το Μάιο του 1912 εν ενεργεία ταγματάρχης. (Στρ.Ναυτ. εγκυκλοπαιδεία, τόμος Β, ΣΕΛ.551Β)

Ο ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ συμμετείχε ενεργά στο πόλεμο του 1897. Υπάρχει έγγραφο ντοκουμέντο που πήρε άδεια, επειδή ήταν βαρεια άρρωστος.

Παπαθεοδώρου Ιωάννης. Πολέμησε το 1897 (Ιατρός – Αριστοδήμιο). Από Ζερμπίστα οι: Γιαννάκης Λεβέντης, Αντώνιος Μπαρδάκης, και Παναγιώτης Κλεφτογιάννης, πολεμιστές του 1897 στην Κρήτη.

Β. Μακεδονικός Αγώνας

Ο Παναγιώτης Γ. Χαράλαμπούλος ή Καπετάνιος κατετάγη στο σώμα του Παύλου Μελά. Αχρηστεύθηκε το αριστερό του πόδι στο Μακεδονικό Αγώνα και έχοντας ακόμη 7 τραύματα υπέκυψε.

Μαρίνος Λυμπερόπουλος ή Κρόμπας. 1875-1905. Ήταν αξιωματικός και στο Μακεδονικό αγώνα του 1904 ήταν επικεφαλής. Εφονεύθη εις Πεταλίνα το 1905. Καταγόταν από το Αριστοδήμιο.

Λυμπερόπουλος Αλέξανδρος Ι ή καπετάν Πισάρας Μακεδονομάχος – Οπλαρχηγός (Αριστοδήμιο).

Ευθύμιος Κ. Σπηλιώτης: Κλάσεως 1918 όστις έχει τιμηθεί δια πολεμικού Σταυρού και δια μεταλλίου Νίκης εις την μάχην Αινγκιόλ, υπηρετήσας εις το μέτωπον Μακεδονίας και Μ. Ασίας επί τέσσερα (4) συνεχή έτη.

Ιωάννης Φωτεινός: Κλάσεως 1903, ανάπηρος πολέμου.

Δημήτριος Π. Λαμπρόπουλος: Τυγχάνει έφεδρος κλάσεως 1916 υπηρετήσας εις το μέτωπον Μακεδονίας και Μ. Ασίας.

Χρήστος Π. Μπουρολιάς: Κλάσεως 1917 υπηρετήσας εις το μέτωπον Μακεδονίας και έχοντα θανάοντα αδελφό εν πολέμω, (το Θωμά).

Στυλιανός Π. Μελισουργός: Κλάσεως 1898, υπηρετήσας εις τας τάξεις του στρατού, εις

διαφόρους επιστρατεύσεις.

Ο Ιωάννης Τσιλίκας του Δημητρίου ήταν εθελοντής Μακεδονομάχος.

Γ. 1912-1913 Βαλκανικοί Πόλεμοι

Δημήτριος Ν. Μπόβης Λοχίας, σκοτώθηκε στις 7-6-1913, στη Μανωλιάσα,

Αριστείδης Χρ. Καρακίτσος Δεκανέας, σκοτώθηκε στις 5-6-1913, στην Κρέσνα

Ιωάννης Γεωρ. Φιλίππου Δεκανέας,

Αναστάσιος Χαρ. Ραμογιαννόπουλος, σκοτώθηκε στις 7-1-1913 υποδεκανέας, στη Μανωλιάσα,

Αντώνιος Ανδρ. Φειδάς στρατιώτης εξ ασθενίας λόγω τραυμάτων και

ο Σπυρίδων Βίγκος, δεκανέας σκοτώθηκε στο Ηπειρωτικό μέτωπο.

Διονυσόπουλος Χαρίλαος Παν. Πολέμησε στους Βαλκανικούς πολέμους και στους πολέμους 1917-23 (Ταγματάρχης από Βουρνάξι).

Από Ρευματιά. Θυσιάστηκαν οι κ. Παπαδόπουλος, Γεώργ. Δ. Σωτηρόπουλος.

Δ. 1918-1923 Μικρασιατική καταστροφή

Αναστάσιος Πούλου Πουλόπουλος Λοχίας (Μ. Ασία) 11-8-1921, Αθανάσιος Πούλου Πουλόπουλος Στρατιώτης (Μ. Ασία), Νικόλαος Ευθ. Ματσούκας Στρατιώτης, αιχμάλωτος το 1922 και χάθηκαν τα ίχνη του (Μ. Ασία), Κωνσταντίνος Ευθ. Ματσούκας Στρατιώτης εξαφανισθείς (Μ. Ασία), Χαράλαμπος Βασ. Μπακόπουλος Στρατιώτης 1921 Κιουτάχεια (Μ. Ασία), Βασίλειος Γεωρ. Σαρλάς Στρατιώτης 20-10-1918 στρατ νοσοκομείο Καλαμάτας Νικόλαος Δημ. Σαρλάς Στρατιώτης (Μ. Ασία), Δημήτριος Ανδρ. Φωτεινός Στρατιώτης (Μ. Ασία), Νικόλαος Ανδρ. Φωτεινός Στρατιώτης πέθανε στη Μακεδονία, Θεμιστοκλής Μηχ. Παπασαραντόπουλος Στρ. λόγω τραυ. υπέκυψεν, Νικόλαος Κων. Σταθόπουλος Στρ. λόγω τραυ. Υπέκυψεν, Μαρίνος Ηλ. Μακρής Στρ. λόγω τραυ. Υπέκυψεν στις 11-2-1919, στο στρατ. Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, Παναγιώτης Ιωάν. Σταθόπουλος Στρ. λόγω τραυ. Υπέκυψεν, Πέτρος Ιωαν. Γεωργόπουλος* Στρ. λόγω τραυ. Υπέκυψεν στις 24-12-1918 στο στρατ. Νος. Θεσσαλονίκης, Νικόλαος Παν. Μπουρίκας Χωροφύλαξ Υπέκυψεν στις 16-3-1821, Θωμάς Παν. Μπουρελιάς Στρ. λόγω τραυ. Υπέκυψεν, Γεώργιος Ανδ. Σπηλιώτης Στρ. λόγω τραυ. Υπέκυψεν.

Χαρίλαος Β. Μπάκας.** Λοχίας Πέθανε στο στρατιωτικό νοσοκομείο διακομιδής 9-7-1921. Ιωάννης Ευσταθίου Μπουρελιάς*** Δεκανέας. Πέθανε στο στρατ. νοσοκομείο Πατρών στις 17-10-1918. Ο Κωνσταντακόπουλος Ιωάννης από Κορομηλιά πολέμησε 7 χρόνια στη Μικρά Ασία. Τραυματίστηκε διαμπερές από μιά σφαίρα και στα δύο πόδια. Κάθε χειμώνα είχε συρίγγιο και δεν πήρε καθόλου σύνταξη.

* Από το βιβλίο, Αγώνες και νεκροί, τόμος Α, σελ. 208Α

** Από το βιβλίο, Αγώνες και νεκροί, τόμος Β, σελ. 615

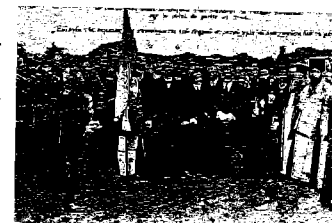
*** Από το βιβλίο, Αγώνες και νεκροί, τόμος Β, σελ. 432Α

Από Ρευματιά: Κων. Γ. Ζάμπαρας, Αδάμ Θ. Ζαμπάρας, Σ. Μπολέτης.

Από το βιβλίο

«Πράξεων του Αγροτικού συμβουλίου Βαλύρας 1930-1943»,

Διαπιστώνουμε τη συμμετοχή συγχωριανών μας στις διάφορες μάχες, που δημοσιεύονται για πρώτη φορά, για να 'μαστε εμείς σήμερα ελεύτεροι.

Πράξη 25 (4-3-1931). Σελίδες 41-48.

Θέμα: Εκλογή τακτικών και αναπληρωματικών αγροφυλάκων Αγροτικής περιοχής Βαλύρας.

Αγροτικό Συμβούλιο.

Μιχάλης Πουλόπουλος	Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Μπόβης	Μέλος
Γεώργιος Περιβολάρης	Μέλος
Κωνσταντίνος Ντουραμάκος	Μέλος

Υποψήφιοι Αγροφύλακες.

Χρήστος Σ. Μπάκας
Στυλιανός Μελισουργός
Σταμάτιος Μπουζαλάς
Δημήτριος Λαμπρόπουλος
Χρήστος Μπουρολιάς
Ιωάννης Στ. Μπόβης
Ευθύμιος Σπηλιώτης
Νικόλαος Ντουραμάκος
Ιωάννης Φωτεινός

Κώστας Μπόβης

Οι υποψήφιοι είχαν στις αιτήσεις τους υποβάλει τα απαραίτητα δικαιολογητικά και κάθε μέλος πρότεινε για τακτικό και αναπληρωματικό μέλος αγροφυλακής.

A ΤΑΚΤΙΚΟΙ

Οι εκλεγέντες από τα παραπάνω διαδικασία τακτικοί και αναπληρωματικοί είναι:

1. Ευθύμιος Σπηλιώτης	ψήφοι 5
2. Δημήτριος Λαμπρόπουλος	ψήφοι 4
3. Χρήστος Μπουρολιάς	ψήφοι 4

B ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΙΚΟΙ

1. Νικόλαος Α. Ντουραμάκος	ψήφοι 4
2. Ιωάννης Σ. Μπόβης	ψήφοι 4
3. Στυλιανός Μελισουργός	ψήφοι 3

Συγκέντρωση Βαλυραίων
για τον αναδασμό

ΜΙΚΡΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

1. **Χρήστος Σ. Μπάκας :** Στρατεύσιμος εις όλες τας επιστρατεύσας με το βαθμό του λοχίου κλάσεως 1913α. Αιχμάλωτος πολέμου εν Μικρά Ασία κατά επτά μήνας.
4. **Ευθύμιος Κ. Σπηλιώτης :** Κλάσεως 1918 όστις έχει τιμηθεί δια πολεμικού Σταυρού και δια μεταλλίου Νίκης εις την μάχην Αινιγκιόλ, υπηρετήσας εις το μέτωπον Μακεδονίας και

Μ. Ασίας επί τέσσερα (4) συνεχή έτη.

5. **Ιωάννης Φωτεινός:** Κλάσεως 1903, ανάπηρος πολέμου.
6. **Δημήτριος Π. Λαμπρόπουλος:** Τυγχάνει έφεδρος κλάσεως 1916 υπηρετήσας εις το μέτωπον Μακεδονίας και Μ. Ασίας.
7. **Χρήστος Π. Μπουρολιάς:** Κλάσεως 1917 υπηρετήσας εις το μέτωπον Μακεδονίας και έχοντα θανάοντα αδελφό εν πολέμω.
8. **Ιωάννης Σ. Μπόβης:** Κλάσεως 1919 υπηρετήσας επι τέσσερα (4) έτη εις το μέτωπον της Μικράς Ασίας.
9. **Στυλιανός Π. Μελισουργός:** Κλάσεως 1898 ,υπηρετήσας εις τας τάξεις του στρατού, εις διαφόρους επιστρατεύσεις.

Πράξη 3η (1931). Σελίδες 135-139

Αγροτικό Συμβούλιο.

Δημήτριος Τσάμης ,	πρόεδρος
Σταύρος Μπόβης ,	μέλος
Γεώργιος Α. Φωτεινός	
Κωνννος Η. Μακρής	
Κωνννος Κολλιόπουλος	

Υποψήφιοι Αγροφύλακες.

1. Ευάγγελος Σταύρου Τσάμης
2. Ευστάθιος Αθανασίου Γαλανόπουλος
3. Κωνννος Γ. Σπηλιώτης

Εκλέγεται ο Ευάγγελος Τσάμης και αναπληρωματικοί Κωνννος Γ. Σπηλιώτης και Ευστάθιος Αθανασίου Γαλανόπουλος

Σταυρούλα Μακρή

ΜΙΚΡΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

1. Ευστάθιος Αθανασίου Γαλανόπουλος

Τυγχάνει παλαιός πολεμιστής με υπηρεσία μέτωπον μετασχόντος εις τους πολέμους και της εκστρατείας της Μικράς Ασίας το 1912-1913 με βαθμό δεκανέως τιμηθείς δια παράσημου ανδρείας κ.λ.π.

2. Κωνσταντίνος Γ. Σπηλιώτης

Ούτος τυγχάνει παλαιός πολεμιστής μετάσχων εις τους πολέμους 1912-1913 και μετέπειτα τοιούτους άγων ηλικίαν 48 ετών και οικογενειάρχης 2 τέκνων.

Το σπάνιο αρχείο της κοινότητας Βαλύρας θα πρέπει να προστατευθεί, αποδελτιωθεί και δημοσιοποιηθεί για να γίνει κτήμα όλων των Βαλυραίων , να μάθουμε τις ρίζες μας ,την ιστορία της και το παρελθόν της.

Οι Σ. Ιωάννου και Κ. Ντουραμάκος έσωσαν τον τραυματισμένο Δημήτρη Δ. Γεωργακόπουλο μεταφέροντάς τον σε μακρινή απόσταση από το πεδίο της μάχης στη Μικρά Ασία. (Βλέπε σελ. 18).

Μια φωτογραφία του Ελληνικού σχολείου Βαλύρας Μεσσηνίας το 1907-8 με πολλές ιστορίες.

Σειρά Αη Άνω: Χρίστος Ανδ. Τσαγκάρης - Βασ. Αν. Τσαγκάρης -Κων. Αντ. Τσαγκάρης.

Σειρά Βη Δημ. Στ. Βασιλόπουλος 2) Λεων. Δ. Γεωργακόπουλος 3) Ευθ. Κ. Σπηλιώτης 4) Βασ. Αρ. Μπακόπουλος 5) Παντ. Γ. Τσαγκάρης 6) Ηλίας Μιλ. Ηλιοπούλος 7) Παν. Μπουζα-
λάς 8) Πέτρος Γεωργόπουλος 9) Φιλίππου Αντώνιος 10) Μαρίνος Μακρής 11) Νικ. Α. Νιφό-
ρος (δάσκαλος). (Βλέπε φωτογραφία σελίδα 55).

Σειρά Γη 1) Κων. Παναγόπουλος 2) Φώτης Σιάγκρης 3) Νικ. Κ. Σταθόπουλος 4) Χαρ. Β.
Μπακόπουλος 5) Γ. Ματσούκας 6) Παν. Αρ. Ντουραμάκος 7) Δημ. Γ. Δημόπουλος 8) Αθ. Δ.
Μπότσικας 9) Χρήστος Η. Καρτερολιώτης /Διδάσκαλος Βαλύρας -ιδιος 10) Κων. Ι. Καρτε-
ρολιώτης (αδελφός του) 11) Δημ./ Αγ. Παπασαραντόπουλος (γεωπόνος).

Σειρά Δη 1) Παν. Παπασαραντόπουλος 2) Αθαν. Περιβολάρης 3) Αθ. Περιβολάρης 4) Αθ.
Περιβολάρης 5) Παν. Μελισσουργός 6) Πραξ. Θεοδωρόπουλος 7) άγνωστος 8) Σταύρος Β.
Χριστάκης 9) Κων. Ματσούκας 10) Αρισ. Σπηλιώτης.

Σειρά Εη 1) Παν. Αργυρόπουλος 2) Ιωαν. Σωτηρόπουλος 3) Γ.Β.Καρύδης 4) Θεοδ. Καπό-
της 5) Φώτης Τσαγκάρης (ιατρός) 6) Παν. Γαλανόπουλος 7) Βασ. Φ. Μυλωνάς 8) Ν. Μπου-
ρίκας

Καθήμενοι: 9) Αθ. Κ.Σπηλιώτης 10) Κ.Ι.Φειδάς 11) Βασ. Δ. Μπουζαλάς 12) Βασ. Αρ.
Μπουζαλάς 13) Φώτης Βασιλόπουλος 14) Γεωρ. Ι. Γεωργακόπουλος.

Διδ/λοι Δημ. Καρακίτσος (Βαλύρα) -Ιωαν. Δημητριάδης εκ Τεγέας Τρίπολης.

- Ο Πέτρος Ιων. Γεωργόπουλος 2η σειρά -8ος πέθανε στις 24-12-1918 στο Β' στρατιωτικό νοσοκομείο Θεσσαλονίκης στρατιώτης υποκύπτοντας στα τραύματά του.
- Ο Μαρίνος Μακρής του Ηλία 2η σειρά -10ος αδελφία Γιώρη (1874), Δημήτρη (1879), Κώστα (1890), και τις αδελφές του Γιάννη Λιοντήρη (Μπαφάκια) τη μάνα Αντωνία, του Θανάση Τσιλικά η μάνα και την Αφροδίτη γυναίκα του Φωτεινού. Πέθανε στο στρατιωτι-
κό νοσοκομείο Θεσσαλονίκης στις 12/2/1919 γι' αυτό αργότερα ο αδελφός του Κώστας
έβγαλε το όνομα Μαρίνο στο ένα από τα δυο παιδιά του ο οποίος είναι γιατρός γυναικο-
λόγος στην Καλαμάτα ο δε αδελφός του Τάσος έχει μπακάλικο στη Βαλύρα και παιδιά
το Κώστα, Κλημεντία και Γιώργο.
- Ο Στρατιώτης Κων/νος Ματσούκας 4η σειρά 9ος εξαφανίστηκε στη Μικρά Ασία. Στο
μητρώο Αρρέων Βαλύρας το 1844 γεννήθηκε ο Ματσούκας Ανδρέας του Παναγιώτη και
στο βιβλίο του δημοσιογράφου Θόδωρου Μαργαρίτη με τίτλο "Η Σκάλα Μεσσηνίας"
(ιστορία -λαογραφία) εκδόσεις βιβλιονομία Αθήνα 1995 στις σελίδες 134-135 γράφει. Στις
εκλογές του 1865 στο βιβλίο η "Μαύρη Βίβλος" που εξέδωσε ο αντίπαλος συνδυασμός
του Κουμουνδούρου που τον αποτελούσαν οι: Α. Νικολαΐδης Παπατσώνης και Κ. Αντω-
νόπουλος, στη σελίδα 61 της "Μαύρης Βίβλου" καταγγέλλονται οι παρανομίες κατά την
ψηφοφορία στο Δήμο Οιχαλίας, και στη σελίδα 62 καταγγέλλεται ότι "πλην των ανωτέρω
επεμβάσεων επιτροπή η ψηφοφορία προς τον Πανάγο Ματσούκα του Τζεφερεμινίου...
(Βλέπε σελ. 18).
- Για τα 2 αδελφία Νικόλαο και Κων/νο Ματσούκα, παιδιά του ιερέα της Βαλύρας Ευθυ-

μίου Ματσούκα έχει γραφεί το τραγουδι με τα παρακάτω λόγια:

Πήγανε δυο πουλιά
Στη Κοκκίνη Μηλιά
Που λένε τα γραμμένα
Τον σκοτώθηκε
Τα άλλο λαβώθηκε
Δε γύρισε κανένα
Για το μαρμαρωμένο βασιλιά
Ούτε φωνή ούτε λαλιά
Το τραγουδάει ολος ο ντονιάς
Στα παραμύθια της γιαγιάς
Στείλαμε δυο πουλιά
Στη Κοκκίνη Μηλιά
Δυο μαύρα χελιδόνια
Τον λαβώθηκε
Τα άλλο σκοτώθηκε
Καταραμένα χρόνια

Μαθητική Βαλύρας 1907 Ελληνικού Σχολείου

- Ο Μπακόπουλος Χαράλαμπος του Βασιλείου σειρά 3η -4ος σκοτώθηκε στην Κιουτάχεια της Μικράς Ασίας.
- Ο μοναχογιός Μπουρίκας Νίκος του Παναγιώτη πέθανε στις 16/3/1921. Κληρονόμησε τη
περιουσία του ο ανηψιός του Ηλίας Μπουρίκας τα δυο σπίτια που τώρα είναι ιδιοκτη-
σία των Ηλία Δαβίλα και Θάνου Μπουρολιά , γιατί ο Ηλίας Μπουρίκας τα πούλησε στη
συνέχεια.

Ο Θανάσης Περιβολάρης του Αριστείδη 4η σειρά 2ος. Βορειοδυτικά του ενοριακού ναού
Αγίου Αθανασίου Βαλύρας υπήρχαν τρία σπίτια Περιβολαρέϊκα. Το ένα ήταν του Αριστείδη
Περιβολάρη. Παντρεύτηκε τη Στεκούλα το γένος Ράμμου από την Μικρομάνη Μεσσηνίας.
Ήταν πολύ νέα που έμεινε χήρα και ζούσε με μια αγελάδα τα 3 παιδιά της. Την έκλεψαν και
έμεινε χωρίς τίποτα η Ευσταθία (Στεκούλα). Ήταν η προσωποποίηση της καλοσύνης και πριν
πεθάνει ξεμολόγησε και ευλόγησε όλες τις γειτόνισσες που την είχαν χαρακτηρίσει "αγία".

Η Στεκούλα είχε 3 παιδιά την Αφροδίτη, το Θανάση και την Αγγέλω. Η Αφροδίτη
παντρεύτηκε τον Αναστάσιο Ραμμογιαννόπουλο και έκανε την κόρη της Σταυρούλα δίνοντας
το όνομα της γιαγιά της..Παντρεύτηκε τον Πάτροκλο Λινάρδο (τον είχε βαπτίσει ο πατέρας
μου Δημήτρης Λύρας) και απόκτησαν τα παιδιά Δημήτρη, Νίκο, Αφροδίτη, Καλιοπίτσα, Τάσο
και Βασίλη

Η άλλη κόρη της Στεκούλας παντρεύτηκε το Μπουρίκα Ευθύμιο και αποκτησαν τα παι-
διά Φωτούλα , Σταυρούλα και Παναγιώτη(μένει στον Καναδά).

Η Σταυρούλα παντρεύτηκε τον Αγγελόπουλο και απόκτησαν τα παιδιά Δημήτρη, Νίκο
και Ιωάννα.

Ο Θανάσης Περιβολάρης απόκτησε τα παιδιά Εφη και Αναστάσιο.

Η Εφη παντρεύτηκε τον Αυγερινό και απόκτησαν τα παιδιά Σίσυ και Νίκο.

Τον άντρα της Αριστείδη είχαν επιλέξει στους 10 Μεσσηνίους όταν παντρεύτηκε η βασι-

λισσα Όλγα και πήγαν με άλογα στο γάμο της φορώντας τις στολές τσολιά. Για να φτιάξει τη στολή του πούλησε ένα στρέμμα σταφίδα. Σώζεται το νυφικό, η στολή του και μια εικόνα που είναι οικογενειακό κειμήλιο. Η φουστανέλα κόπηκε και έγινε προίκα στα κορίτσια. Ο Αριστείδης πέθανε όταν ο γιος του Αθανάσιος ήταν 3 μηνών. Είχε δύο αδελφές την Αφροδίτη και Αγγελική. Η Αφροδίτη παντρεύτηκε και απέκτησε ένα κορίτσι τη Σταυρούλα που παντρεύτηκε ο Πάτροκλος Λινάρδος. Η Αφροδίτη παντρεύτηκε αλλά πέθανε πολύ νέα. Το χήρο γαμπρό πάντρεψε η πεθερά Στεκούλα με τα μάννα του Θανάση Ραμμογιαννόπουλου, γι' αυτό και έβγαλε το όνομα Θανάση το παιδί της. Ο Αναστάσιος Χαράλ. Ραμμογιαννόπουλος σκοτώθηκε στους Βαλκανικούς πολέμους το 1912-13.

Η Αγγελική παντρεύτηκε και απέκτησε τα 3 κορίτσια. Ο Θανάσης αποφοίτησε το δημοτικό σχολείο Βαλύρας και το σχολαρχείο Μελιγαλά. Υπηρέτησε 7 χρόνια στη Μικρά Ασία στο Αφίο Καραχισάρ στη 1η Μοίρα Αεροπλάνων και έχει ενθύμιο του πολέμου δύο οβίδες ζωγραφισμένες. Το 1923 τελείωσε το στρατό και κατετάγη στην αστυνομία εκπαιδευόμενος στην Κέρκυρα. Ήρθε στη Πάτρα το 1924 μαζί με τη μητέρα του, μένοντας στην οδό Αράτου. Όλα του τα χρόνια ήταν στο τμήμα Γενικής Ασφαλείας Πατρών με όλους τους βαθμούς προαγωγής του. Τα τελευταία χρόνια της υπηρεσίας του υπηρέτησε στο 1ο Α.Τ. Πατρών όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Παντρεύτηκε την Ελένη Καράλη που ο πατέρας της ήταν στρατιωτικός γιατρός και με μεγάλη περιουσία στα Καλάβρυτα. Απέχτησαν τα παιδιά Ευσταθία και Αναστάσιο. Η Ευσταθία παντρεύτηκε το Γιώργο Αυγερινό από Ζαχλωρού απόφοιτο της Σχολής Ευελπίδων και ΕΜΠ Αθηνών. Έχουν τα παιδιά Σίσυ και Νίκο Οδοντογιατρό και γιατρό αντίστοιχα. Ο Αναστάσιος παντρεύτηκε τη Διαμάντω Φωτοπούλου και απέκτησαν την Παναγιώτα.

Ο Αθανάσιος Περιβολάρης έζησε αρμονικά με τον εξάδερφό του Παναγιώτη Περιβολάρη που ήταν και αυτός στην αστυνομία πόλεων Πατρών. Η αστυνομία έκανε επιλογή προσωπικού για να φοιτήσουν στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Μεταξύ των επιλεγέντων ήταν και ο Αθανάσιος Καρύδης. Η γυναίκα του όμως αντέδρασε έντονα. Η απόφαση της αυτή του έσωσε τη ζωή γιατί στον Ισθμό έγινε η ανατίναξη του τραίνου και σκοτώθηκαν όλοι. Υπάρχει τύμβος στο Α' κοιμητήριο Πατρών με τα ονόματα των αστυνομικών που σκοτώθηκαν.

Η Σταυρούλα σύζυγος του Ηλία Μακρή απόκτησε τα παιδιά (Βλέπε φωτ. σελ. 53).

1. Γιώρη (1874) πατέρα του Αναστασίου, Αγαθοκλή και Αθανασίας
2. Δημήτρη (1879) πατέρα του Ηλία
3. Κώστα (1890) πατέρα του Τάση και Μαρίνου
4. Μαρίνο που τραυματίστηκε στη Μικρά Ασία και πέθανε στο νοσοκομείο Θεσσαλονίκης
5. Σταύρο πατέρα του Μήτσου, Γιώρη, Ανδρέα, Ηλία
6. Αντωνία μητέρα του Γιάννη Λιοντήρη (Μπαφάκια)
7. Άννα μητέρα του Θανάση Τσιλίκα και
8. Αφροδίτη μητέρα του Δημήτρη, Ανδρέα, Θανάση, Γιώργη και Βούλας Φωτεινού.

Το τέλος των μαθητών του Ελληνικού σχολείου ΒΑΛΥΡΑΣ το 1907-8.

Το πεπρωμένο φυγείν αδύνατον

Τα χαμόγελα των 49 μαθητών του σχολαρχείου Βαλύρας για πολλούς σταμάτησαν ναρκωτικά. Όλοι σχεδόν πολέμησαν στην Μικρά Ασία. Πολλοί από αυτούς τραυματίστηκαν ή σκοτώθηκαν. Στο σημερινό φύλλο παρουσιάζουμε τα ντοκουμέντα για αυτούς που υπάρχει φωτογραφικό υλικό, σεβόμενοι τη μνήμη τους -πληρώνοντας τα λάθη άλλων, χύνοντας το αίμα τους και χάνοντας τη ζωή τους για να είμαστε εμείς σήμερα ελεύθεροι.

Επειδή υπάρχει αρκετό υλικό κρυμμένο και ξεχασμένο σε αρχεία και ιδιωτικές συλλογές, θα πρέπει κάποιος φορέας ιδιωτικός ή δημόσιος να κάνει καταγραφή για όλους αυτούς που θυσιάστηκαν και πρόσφεραν στην πατρίδα, ώστε ο καθένας μας να γνωρίζει την ιστορία του τόπου του. Έτσι θα είμαστε περήφανοι για τους προγόνους μας που δεν πρόκειται να τους ξεχάσουμε και λησμονήσουμε ποτέ.

(Φωτογραφικό Υλικό για κάθε ενδιαφερόμενο)

1. Ενθύμιο Μικράς Ασίας.
- 2η Σειρά. 1ος Λεωνίδας Γεωργακόπουλος σκοτώθηκε μαχόμενος. (Βλέπε σελ. 18).
- 2ος Γεώργιος Ματσούκας. Σκοτώθηκαν τα δυο του ξαδέλφια Κων/νος και Νίκος Ματσούκας παιδιά του Παπαθύμιου. (Βλέπε σελ. 18).
- 2.Ο αδελφός του Λεωνίδα Γεώργιος, γιατρός και πολλές φορές εκλεγμένος πρόεδρος. Πρώτος πρόεδρος το 1914 της νεοσύστατης κοινότητας Βαλύρας μετά τη κατάργηση των δήμων.
- 3.Η κηδεία του Γιώργη Γεωργακόπουλου το 1961.
- 4.Ο Νικόλαος Σταθόπουλος σκοτώθηκε μαχόμενος.
- 5.Ο Χαράλαμπος Μπακόπουλος σκοτώθηκε μαχόμενος. (Βλέπε σελ. 39).
- 6.Ο γιατρός Φώτης Τσαγκάρης με τη μητέρα του Σταυρούλα πολέμησε στη Μικρασία και δήμαρχος Καλαμάτας στα δύσκολα χρόνια της κατοχής.
- 7.Ο δάσκαλος Χρίστος Καρτερολιώτης με Καρζή, Αδαμόπουλο και Φώτιο Τσαγκάρη.
- 8.Ο δεκαετής Βασίλειος Αρισ. Μπακόπουλος του 8ου συντάγματος 3ου λόγου 4η μεραρχίας πολέμησε στη Μ.Ασία.
- 9.Ο Παν. Μελισσουργός 2ος κουρέας του χωριού Βαλύρας συνεχίζοντας το επάγγελμα ο γιος του Θωμάς με το Χρίστο Καρατζά.
- 10.Το παντοπωλείο των Θ. και Η. Μπότσια στο σπίτι του Χ. Καρτερολιώτη που εικονίζεται η οικογένειά του.
- 11.Ο Ανδρέας Τσαγκάρης και Γεώργιος Καρύδης 1η σειρά 2ος και 3ος αντίστοιχα στα κάτεργα της Μακρονήσου το 1948 (Βλέπε φωτογραφία σελ. 176).
- 12.Ο Γεώργιος Γεωργακόπουλος με τη γυναίκα του Ηλέκτρα στο τρύγο της σταφίδας.
- 13.Ο Αντώνης Φιλίππου (στο μέσον) στο καμίνι στη Σκάλα Μεσσηνίας.
- 14.Στρατής, Μπουζαλάς, Γεωργακόπουλος και Καπότης. Στο καφενείο παίζοντας χαρτιά.
- 15.Νανόπουλος, Βασιλόπουλος, Σπηλιώτης και Φειδάς. Στο Σονές πίνοντας μπύρες.
- 16.Ράμμος, Ηλιόπουλος, Γκομέσης, (2 άγνωστοι), Στρατής, Σπηλιώτης, Καπότης και Τζοβύρης. Προσωπική εργασία στη Βαλύρα.

17.Μακρής, Γεωργακόπουλος, Σπηλιώτης και Γεωργακόπουλος. Με φρόντο τις καλαμωτές στο ποτάμι φορώντας τις ντρίτσες.

18.Η οικία του Βασιλοπουλέων που είχαν πολλά ζώα κάνοντας αγωγή στο μοναστήρι όπου σώζεται το βιβλίο των επισκεπτών Άγγλων λόρδων.

19.Ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μονεμβασιάς και Σπάρτης Ευστάθιος, όταν έγινε μοναχός στη Ι.Μ. Βουλκάνου και δίπλα ο πατέρας του με άλλους ιερείς.

20.Ο δεσπότης Μονεμβασιάς και Σπάρτης Ευστάθιος.

Κατοχή - Αντίσταση (1941-44)

Τον Απρίλιο του 1941 οι Έλληνες στρατιώτες επιστρέφουν ηττημένοι από το Αλβανικό μέτωπο. Είναι εξαντλημένοι και απογοητευμένοι. Ακολουθεί στη συνέχεια η τριπλή κατοχή της Ελλάδος από Γερμανούς, Βουλγάρους και Ιταλούς. Η ελληνική κυβέρνηση και ο Βασιλιάς Γεώργιος ο Β' καταφεύγουν στην Αίγυπτο. Στην Αθήνα σχηματίζεται κατοχική κυβέρνηση. Ο χειμώνας 41-42 υπήρξε εφιαλτικός. Οι θάνατοι από αστία στα μεγάλα αστικά κέντρα μέρα με τη μέρα μεγάλωναν, ενώ χιλιάδες άμαχοι βρήκαν φρικτό θάνατο στα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Στις 30-5-1941 ο Μανώλης Γλέζος και Απόστολος Σάντας σκαρφάλωσαν από μια υπόγεια στοά στην Ακρόπολη των Αθηνών και κατέβασαν την πολεμική σημαία του Γ' Ράιχ ο δικαστής της Γκεστάπο Τόϋμπελ είπε: Αν δεν βρεθούν οι ένοχοι θα τη πληρώσει ο Αθηναϊκός λαός. Την υπόθεση είχε αναλάβει ο Βασίλειος Κ. Δαβίλας ο οποίος κατάγεται από τα Πετράλωνα του Δήμου Ιθώμης Μεσσηνίας τίμησε το δικαστικό σώμα στα δύσκολα χρόνια της κατοχής γιατί ήταν ο ανακριτής στην υπόθεση της κλοπής της σημαίας από τον ιερό βράχο της Ακρόπολης. (Βλέπε σελ. 28).

Μέσα σε αυτές τις τραγικές στιγμές γεννήθηκε η Εθνική Αντίσταση.

Το ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο) ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1941 στις 27/9. Σκοπός του ήταν η απελευθέρωση και πλήρης ανεξαρτησία του Έθνους. Το ΕΑΜ οργάνωσε τον ΕΛΑΣ (Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός) με επικεφαλής τους Στέφανο Σαράφη και Άρη Βελουχιώτη.

Το 1943 ιδρύεται η ΕΠΟΝ (Ενιαία Πανελλαδική οργάνωση νέων) που αναλαμβάνει να πληροφορεί το λαό με αυτοσχέδια χωνιά, να εξασφαλίζει την "κουραμάνια" από τα καμιόνια των Γερμανών και κλέβοντας ρεζέρβες αυτοκινήτων. Τα μικρά παιδιά οργανώθηκαν σε "αετόπουλα" και "γερακίνες" (αγόρια και κορίτσια αντίστοιχα).

Πολλά από αυτά ανέβαιναν στα βουνά και το δήθεν ανέμελο παιχνίδι τους μετέφεραν σημαντικές πληροφορίες περνώντας μέσα από μπλόκα και φυλάκια των κατακτητών.

Μάθαιναν επίσης να διαβάζουν και να γράφουν στα σχολεία του βουνού που ίδρυσαν φωτισμένοι αντιστασιακοί παιδαγωγοί.

Ένα από τα δημοφιλή περιοδικά του '50 -'60 ήταν ο "Μικρός Ήρως" με πρωταγωνιστές το παιδί φάντασμα Γιώργο Θαλάσση, την όμορφη και γενναία Κατερίνα, το Σπίθα με τη λαιμαργία και τις γκάφες του και έχοντας όλοι τους το μικρό μπόμπιρα βοηθό τους, το τζιτζι-

κι. Τα παιδιά είναι μέλη μιας μυστικής αντιστασιακής οργάνωσης και με κίνδυνο τη ζωή τους έφεραν σε πέρας επικίνδυνες αποστολές, εναντίον των ναζί. Τα κείμενα έγραφε ο Στέλιος Ανεμοδουράς ο οποίος πέθανε πρόσφατα και η εικονογράφηση ήταν του Βύρωνα Απτόσσηλου. Εκδόθηκε από το 1952 έως το 1967 που απαγορεύτηκε η κυκλοφορία και έκδοσή του από τη χούντα των συνταγματαρχών.

Στην Ευρυτανία στις 10-3-44 σχηματίστηκε από το ΕΑΜ η ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης) με πρόεδρο τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Αλέξανδρο Σβάλο.

Τον Οκτώβριο του 1941 ιδρύθηκε ο ΕΔΕΣ (Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος) με αρχηγό το Ναπολέοντα Ζέρβα και η ΕΚΚΑ (Εθνική και Κοινωνική απελευθέρωση) με αρχηγό το συνταγματάρχη Δημήτρη Ψαρρό.

Στις 25-11-42 ο ΕΛΛΑΣ, ΕΔΕΣ και Άγγλοι κομάντος ανατίναξαν τη γέφυρα του Γοργοποτάμου, για να εμποδιστεί ο ανεφοδιασμός του άξονα στην Αφρική.

Στις 28-2-43 η κηδεία του Κωστή Παλαμά μεταβλήθηκε σε παναθηναϊκή εκδήλωση και ο Άγγελος Σικελιανός αντί για επικήδειο απήγγειλε ένα ποίημά του "Εθνικό εγερτήριο", ενάντια στους φασίστες, ενώ τα κατοχικά στρατεύματα κατέστρεφαν πόλεις και χωριά και εκτελούσαν χιλιάδες αμάχους. Στη Δράμα και Δοξάτο εκτελέστηκαν χιλιάδες άτομα από Βούλγαρους, ενώ το Δεκέμβριο του '43 έγινε η πυρπόληση των Καλαβρύτων βρίσκοντας το θάνατο 1100 άτομα ανάμεσά τους και παιδιά.

Το Μάιο του 1944 στο Λίβανο μπήκαν οι βάσεις για το σχηματισμό "κυβέρνησης εθνικής ενότητας" που ορκίστηκε στο Κάιρο στις 3 Σεπτεμβρίου με συμμετοχή υπουργών του ΕΑΜ. Λίγες ημέρες αργότερα στις 26 Σεπτεμβρίου στην Καζέρτα της Ιταλίας υπογράφηκε συμφωνία που αφορούσε τις αντάρτικες δυνάμεις που δημιουργήθηκαν στην περίοδο κατοχής. Στις 18 Οκτωβρίου έφτασε στην Αθήνα η πρώτη μεταπελευθερωτική κυβέρνηση με πρωθυπουργό το Γεώργιο Παπανδρέου. Τα προβλήματα της χώρας ήταν: Πρόσφυγες, άστεγοι, τρόφιμα, εθνικό κράτος. Οι υπουργοί που προέρχονταν από το ΕΑΜ παραιτήθηκαν στις 2 Δεκεμβρίου. Την επομένη έγινε διαδήλωση του ΕΑΜ στην πλατεία Συντάγματος και ήταν η αφετηρία ένοπλης σύγκρουσης μεταξύ του ΕΛΑΣ, στρατιωτικών και αγγλικών μονάδων που διήρκεσε ένα μήνα με πολλά θύματα. Στις αρχές Ιανουαρίου σχηματίστηκε η κυβέρνηση Πλαστήρα και στις 12 Φεβρουαρίου του 1945 υπογράφηκε η συνθήκη της Βάρκιζας.

Πολλοί από τις δύο πλευρές δεν είχαν αποδεχτεί την συνθήκη της Βάρκιζας και από τον Οκτώβριο του '46 ως το καλοκαίρι του '49 η Ελλάδα είχε μετατραπεί σε πεδίο μαχών μεταξύ του Ελληνικού στρατού και του στρατού των ανταρτών που είχε ονομαστεί σε "Δημοκρατικό Στρατό". Οι τελευταίες σκληρές μάχες του εμφυλίου δόθηκαν στο Γράμμο και Βίτσι με ήττα των ανταρτών που υπεχώρησαν στο Αλβανικό έδαφος.

Ε. 1940-1949 (Κατοχή - Αντίσταση - Εμφύλιος)

Οι αδικοχαμένοι στον πόλεμο του 40, τη κατοχή και τον εμφύλιο.

Δημήτριος Αθ. Κατσίρης Ιππεύς, Παναγιώτης Γ. Ηλιόπουλος Στρατιώτης, Χρίστος Στυλ. Βίγκος Στρατιώτης, Βασίλειος Νικ. Βίγκος Στρατιώτης, Τρύφωνας Χαρ. Βίγκος Στρατιώ-

της, Κωνσταντίνος Στυλ. Μπάμπαςλης Ανθ/τής Χωρ/κής, Γεώργιος Στυ. Μπάμπαςλης Χωροφύλαξ, Βασίλειος Καπότης Ανθ/της Χωρ/κής, Παναγιώτης Καπότης (Υιός), Αθανάσιος Δ. Δημόπουλος, Αγαθοκλής Γ. Μακρής Λοχίας, Βασίλειος Αθ. Μπάκας Χωρ., Κωνσταντίνος Δ. Γρίβας Χωρ., Γεώργιος Π. Καρύδης, Γεώργιος Φιλίππου, Μαρία Σταθοπούλου, Αθανάσιος Καλαμπόκης, Κωνσταντίνος Μανωλόπουλος Διδάσκαλος, Ευστάθιος, Μανωλόπουλος Ευστάθιος, Αθ. Σπηλιώτης, Δημήτριος Αθ. Σπηλιώτης, Βασίλειος Νικολόπουλος, Αθανάσιος Βας. Χαλικούρας, Κώστας Χριστάκης, Χρυσάνθος Σταυριανόπουλος, Λεωνίδας Κοντοδήμος, Αφροδίτη Γεωργακοπούλου, Στέφανος Μπάκας και τα αδέρφια Κώστας και Νίκος Χαλαλαμπόπουλος.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ*

Ο **Θανάσης Δημόπουλος** είχε αδελφό το Γιώργο Δημόπουλο (Συφορούλια). Τον πήραν στα τάγματα ασφάλειας στο Μελιγαλά όπου έμειναν πρώτα στη πάνω αγορά και μετά στη κάτω. Τον έπιασαν με την γυναίκα και κόρη του και τους έκλεισαν στο μπεζεστενί. Το 42 παντρεύτηκε τη Μαρία Χόνδρου από Σκάλα Μεσσηνίας, το 43 απόχτησαν τη Βούλα και το 44 σκότωσαν το Θανάση, γιατί δεν είχε ταυτότητα κυκλοφορίας. Η μάνα του ήταν από το Μπαλιάγα το γένος Σταθοπούλου. Στον Χαλβάτσου σκότωσαν τα δύο αδέρφια της Μαρίας Παναγιώτη και Νικίτα το γένος Χόνδρου Αθανασίου.

Ο **Μανιάτης Δημήτρης** (ανηψιός του γέρο Ξένου) τον Ιούνιο του 48 σκοτώθηκε μαχόμενος στη Νέδουσα Αλαγονίας. Ο Μανιάτης Δημήτρης ήταν νιόπαντρος και η γυναίκα του ήταν έγκυος. Σε λίγες ημέρες θα απολυόταν, δεν πήρε όμως απολυτήριο γιατί σκοτώθηκε. Η γυναίκα του Τίτκα έδωσε στο αγόρι το όνομα του. Ο άνδρας της ήταν παιδί του αδελφού του γέρο Ξένου που τα ανήψια του από Αμερική έχουν δωρίσει το ρολόι στο καμπαναριό της ενοριακής Εκκλησίας Αγίου Αθανασίου το οποίο κτυπά τις ώρες και ακούγεται σε όλο το χωριό.

Ο **Στέφανος Μπακόπουλος** είχε πατέρα το Θανάση του οποίου πατέρας ήταν ο **Ιωάννης Μπακόπουλος**. Είχε τα παιδιά Γεωργίτσα, Ευγενία, Αλέξη, Παναγιώτη, Νικολή, Θανάση και Λεωνίδα. Η Γεωργίτσα παντρεύτηκε στην Καλαμάτα, η Ευγενία στο Μελιγαλά το Παπά-Πούλο (Παπαδόπουλο Παναγιώτη). Ο Παναγιώτης απόχτησε το Γιώργη (οδοντογιατρό) και Αθανασία, ο Νικολής απόχτησε τα παιδιά Ευγενία, Γιάννη, Στέφανο και Αγαθοκλή, ο Λεωνίδας απόχτησε τα παιδιά Γιάννη Λουίτσα και Λιλή και ο Θανάσης μια κόρη που πέθανε νωρίς και το Στέφανο. Ήταν δασικός στην Καλαμάτα και πήρε μετάθεση για Τρίπολη. Ο γιος του Στέφανος έφυγε έφεδρος ανθυπολοχαγός και σκοτώθηκε στο Χάνι της Γραβιάς. Υπάρχουν τα παράσημά του φυλαγμένα. Η προτομή του είναι στο Χάνι της Γραβιάς και στο νεκροταφείο Μπραχαμίου. Σπούδαζε στη νομική και ήταν συμφοιτητής του Γιάννη Ευδόπουλου. Το πατρικό τους σπίτι ήταν στο νυν Βασιλή Τσάμη στο δρόμο προς τον Άγιο Δημήτρη. Όταν συνταξιοδοτήθηκε ο πατέρας του Στέφανου έμεινε στην Άνω Δάφνη μαζί με τη γυναίκα του και τελείωσαν εκεί τη ζωή τους. Ο Στέφανος υπάρχει σε μαθητική φωτογραφία με το Γιάννη Ευδόπουλο και Θανάση Δημόπουλο και πολλούς Βαλυραίους το 1935 (σελ. 132).

Ο **Θανάσης Βασιλόπουλος** ήταν διοικητής του αστυνομικού τμήματος Κορωπίου. Του έστησαν ενέδρα οι αντάρτες στο λεωφορείο που πήγαινε στο Κορωπί για να φέρει ένα κουτί

μέλι στον αδελφό του Φώτη και τον εκτέλεσαν. Ήταν άοπλος και αντίθετος κάθε είδους εχθροπραξιών και από τις δυο πλευρές.

Τα αδέρφια **Νίκο και Κώστα Χαλαλαμπόπουλο** εκτέλεσαν οι αντάρτες στα Κουφάλια Θεσσαλονίκης το 44, με διαφορά 10 ημέρες ο ένας από τον άλλο.

Οι Βαλυραίοι **Κώστας Χριστάκης, Γιάννης Φειδάς, Γιάννης Λιοντήρης, Νίκος Περιβολάκης και Παναγιώτης Στρατής** ήταν φαντάροι στο στρατόπεδο Καλαμάτας {9ο Σύνταγμα πεζικού}. Εφυγαν με άλλους φαντάρους για να κάνουν εξευρενήσεις στον Πάρνωνα. Η οπισθοφυλακή ανοίξε μάχη με τους αντάρτες. Σκοτώθηκαν από όλομο οι Κώστας Χριστάκης, Γιάννης Φειδάς.

Ο **Χρυσάνθος Σταυριανόπουλος** σκοτώθηκε στην Αθήνα.

Ο **Θανάσης Καλαμπόκης** σκοτώθηκε στην Ανδρούσα..

Ο **Βοίλης Μπάκας**, αδελφός του Ντίνου και Σωκράτη, σκοτώθηκε σε συμπλοκή με αντάρτες.

Ο **Γεώργιος Καρύδης**, ήταν στρατιώτης και σκοτώθηκε το 1949 στο Γράμμο και Βίτσι, παραμονή της Παναγίας.

Ο **Γεώργιος Φιλίππου** σκοτώθηκε στο Πήδημα από αντάρτες.

Ο **Κωνίνος Μανωλόπουλος** γεννήθηκε το 1905 και σε ηλικία 14 χρόνων πήγε ψυχοπαίδι στην οικογένεια Τσερέπη στη Μεσσήνη. Τον βοήθησαν να σπουδάσει και τον πάντρεψαν με την κόρη τους Παρασκευούλα. Ήταν δάσκαλος στην Καλλιθέα στην Αθήνα και ελαβε μέρος στην εθνική αντίσταση. Τον έπιασαν σε μπλόκο στη Νέα Σμύρνη τα τάγματα ασφαλείας και βασανίστηκε 5 ημέρες στο κελί της οδού Μέρλιν Αθήνας και έπειτα τον μετέφεραν στις φυλακές Καλλιθέας. Μαζί με 17 άλλους πατριώτες εκτελέστηκε από τους Γερμανούς στα Μέγαρο Στα 2 σανίδια του κελιού του εγραψε με το αιμα του.

«Αγωνία 12 ώρες, 7 το πρωί ως 6 θα τουφεκιστεί ο ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ δάσκαλος Καλλιθέας ΙΧ δημοτικού σχολείου. Ας ειδοποιηθεί η οικογενεία μου για τη λευτεριά 16-5-44 (Μεσσηνιακό βιογραφικό λεξικό). Τα δυο σανίδια του κελιού του τα πήρε στο τέλος του πολέμου η οικογενεία του.

Ο **Ευστάθιος Μανωλόπουλος**. Τον σκότωσαν στο Νιοχώρι Μεσσηνίας, όταν πήγε να συναντήσει τη γυναίκα του που καταγόταν από εκεί.

Ο **Αθανάσιος Χαλικούρας** είχε πάει με τον **Παρασκευά Φειδά** να πουλήσουν πορτοκάλια στην Καλαμάτα. Το προηγούμενο βράδυ ο πατέρας της Άννα Πουλοπούλου είχε δώσει ένα γράμμα να το πάνε στον Μπούζα το ιατρείο. Έκαναν μπλόκο οι Γερμανοί και τον εκτέλεσαν γιατί δεν είχε μαζί του την ταυτότητα κυκλοφορίας.

Κάθε χρόνο ο δήμος Καλαμάτας τελεί μνημόσυνο των εκτελεσθέντων Μεσσηνίων από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής. Στις 8-2-1944 γύρω από τον περίβολο του ιστορικού ναού των αγίων Αποστόλων οι γερμανοί έκαναν μπλόκο και με τη βοήθεια κουκουλοφόρων συνέληφθησαν όσοι αγρότες πωλούσαν τα προϊόντα τους. Οι συλληφθέντες οδηγήθηκαν στο 9ο Σ.Π. και το βράδυ της ίδιας ημέρας εδέχοντο μια σφαίρα στο κεφάλι. Μετάφέρθηκαν σε πρόχειρους τάφους κοντά στα τότε σφαγεία. Πολλοί ήταν ημιθανείς. Ο δήμος αργότερα μετέφερε τα ιερά λείψανα σε κενοτάφιο στο νεκροταφείο Καλαμάτας. Μεταξύ των 176 εκτελεσθέντων ήταν ο βαλυραίος αγρότης **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΑΛΙΚΟΥΡΑΣ** ετών 31 και ο μελιγαλαίος κτηματίας **ΔΡΟΥΤΣΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ** ετών 27. (ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

σελίδες 3,6 13-2-2003).

Ο **Κωνίνος Γρίβας** { κλάση 36 } ήταν χωροφύλακας και τον σκότωσε το απόσπασμα του Πέρδικα στη Μεγαλόπολη.

Οι **Στάθης Σπηλιώτης** και **Βασίλης Νικολόπουλος** σκοτώθηκαν από όλμο ,στη μάχη κοντά στο Μουζάκι ,στον Γαργαλιάνους Μεσσηνίας.

Οι **Βασίλης Καπότης** και **Αγαθοκλής Μακρής** τους σκότωσαν οι αντάρτες στην Καλαμάτα

Ο **Παναγιώτης Καπότης**, γιός του Βασίλη σκοτώθηκε στο Μελιγαλά ,ενώ γλύτωσε η γυναίκα του και το παιδί του.

Ο **Δημήτρης Σπηλιώτης**, αδελφός του Στάθη σκοτώθηκε στη Κόνιτσα κοντά στην Πλάκα το 49. Υπάρχει ο τάφος του στο κοιμητήριο της Κόνιτσας κοντά στην είσοδο.

Οι **Κωνίνος** και **Γεώργιος Μπάμπας** σκοτώθηκαν από αντάρτες.

Η **Μαρία Σταθοπούλου** σκοτώθηκε στο Μελιγαλά και τέλος.

Η **Αφροδίτη Γεωργακοπούλου**. Λόγο συγγενείας της με το Λυκούργο Καρβέλη από Λάμπαινα την επίασαν μικρό παιδί, την πήγαν στην Ανδρούσα και μετά στον Ταύγετο, που έχουν χαθεί τα ίχνη της από τότε.

Το κατηγορητήριο ήταν ότι μετέδιδε τα μυστικά του ΕΑΜ Βαλύρας στον Καρβέλη .

Τον **Λυκούργο Καρβέλη**, ετών 54 από το δημοτικό διαμέρισμα Λάμπαινας, δήμου Ιθώμης, σκότωσαν στα γεγονότα του Μελιγαλά, στις 14 Σεπτεμβρίου του 1944, έξω από το **Μπεζεστένι**. Την άλλη μέρα σκότωσαν και το γιό του **Φώτη** στην «**πηγάδα**» του **Μελιγαλά**. Μεταξύ των άλλων σκοτώθηκαν και τα αδέλφια **Λυκούργος** και **Αλκιβιάδης Λατζούνης** (Βλέπε φωτογραφία Σελ. 45).

Από Ρευματιά: Κων. Κ. Νέξης, κ. Ι. Ανδρινόπουλος, Σωτ. Θ. Σωτηρόπουλος και Θεόδ. Βασ. Παπαδόπουλος.

Τέλος το 1953 στη μάχη της Κορέας συμμετείχαν από τη Βαλύρα οι: Αθανάσιος Βασιλόπουλος και Αναστάσιος Μπατάλιας. Στη συνέχεια:

Γίνονται οι νόθες φοιτητικές εκλογές το 1972, η κατάληψη της νομικής το Φεβρουάριο του 1973 και το Νοέμβριο έχουμε τα γεγονότα του Πολυτεχνείου. Τον Ιούλιο του 1974 έχουμε την επιστροφή Καραμανλή, την επαναφορά της Δημοκρατίας, την κατάργηση της Βασιλείας και το 1975 τη δίκη των υπευθύνων της εφτάχρονης δικτατορίας στην Ελλάδα.

Στο Κυπριακό το 1974 με την κατάληψη της Κύπρου ήταν η τελευταία ένοπλη σύρραξη της Ελλάδος με την Τουρκία και μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί λύση.

* Σε 50 συνέχειες έχουν δημοσιευθεί στην εφημερίδα της Πάτρας «**Γεγονότα**» από 4-2-200 έως 8-10-2001 με πλούσιο κείμενο - φωτογραφικό υλικό με τίτλο: Αυτοί που πολέμησαν και θυσιάστηκαν για την Πατρίδα 1821-1974.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ ΓΡΑΜΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΣΥΝΔΗΜΟΤΕΣ ΜΑΣ

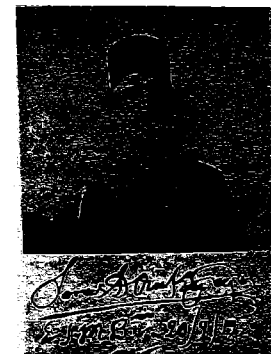
Έχουν κάνει καταγραφή των γεγονότων του Δήμου Ιθώμης της Μεσσηνιακής ιστορίας του 1821, του έπους του '40 του εμφυλίου 1946-1949 και της Μετανάστευσης.

Κάνουν καταγραφή προσώπων που έζησαν, πολέμησαν, εξορίστηκαν και έγραψαν, φέρνοντας στο φως ,τη φρίκη του εμφυλίου και όλων των δεινών που έζησε η χώρα μας από ξένους και ντόπιους κατακτητές. Τα πρόσωπα αυτά από το δήμο Ιθώμης που ο καθένας είχε διαφορετικές εμπειρίες και βιώματα. είναι:

1. Παναγιώτης Παπαγεωργίου
2. Κωνσταντίνος Φερμάνης
3. Θανάσης Καρύδης
4. Δημήτρης και Σοφία Κοντοπανάγου
5. Γαρυφαλιά Κατσαμπάνη – Τσαγκάκη
6. Φώτιος Τσαγκάκης
7. Στέλιος Βασιλόπουλος
8. Θόδωρος Μαργαρίτης
9. Ιωνάς Κεφάλας
10. Αθανάσιος Καρύδης
11. Βασίλης Κλεφτόγιαννης
12. Βενετσάνος Κουβελάκης
13. Άννα Σιδηροκαννέλη
14. Γιαννούλης Παναγιωτόπουλος
15. Κων-νος Κορμάς
16. Δημήτριος Θεοδορακόπουλος
17. Γιώργου Τσώνη
18. Απόστολος Στ. Δρακόπουλος

Παρέα 1954

1. Παναγιώτης Παπαγεωργίου

Ο Παναγιώτης Παπαγεωργίου*, γεννήθηκε στο 1918 στο χωριό Βαλύρα Μεσσηνίας. Μπήκε στο Εαμικό κίνημα το 1943, ως ανταρτοεπώνιμης. Σταμάτησε την αμαξοστοιχία του σιδηρόδρομου στη Βαλύρα Μεσσηνίας, που μετέφερε Ιταλούς. Μπήκε στην ομάδα κρούσης της Ο.Π.Λ.Α. Κατόπιν ανέλαβε στρατιωτικός υπεύθυνος του Εφεδρικού Ε.Λ.Α.Σ. της Βαλύρας. Το 1944 μπαίνει στην υποδειγματική Ε.Π.Ο.Ν. ανταρτοεπώνιμης του 9ου Συντάγματος του Ε.Λ.Α.Σ. Έλαβε μέρος και διεκρίθηκε για το αγωνιστικό του θάρρος και την αυταπάρνηση, σε πολλές μάχες, ενάντια στους ναζίδες Γερμανούς και στους Γερμανοντυμένους συνεργάτες τους.

Το Μαρτίο του 1984 από τη νομαρχία Μεσσηνίας έγινε η επιτροπή κρίσης των αντιστα-

σιακών της περιόδου 1941-44. Η εφημερίδα <ΜΑΧΗ> της Καλαμάτας στις 19-3-1984 εγραψε ότι από την επιτροπή κρίσης αντιστασιακών αναγνωρίστηκε ο Π. Παπαγεωργίου για την αντιστασιακή του δράση 41-44 που κλείστηκε στις φυλακές της Γυάρου 4,5 χρόνια. Η προθεσμία αναγνώρισης της ιδιότητας του αντιστασιακού από την επιτροπή κρίσεως της νομαρχίας Μεσσηνίας ελγχε στις 27-4-1984. Το νομοσχέδιο για την αναγνώριση της <ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΚΗΣ> ψηφίστηκε το 1982 από τον υπουργό Γ.ΓΕΝΗΜΑΤΑ.

Το έντυπό του έχει τίτλο: Ανθολογία ποιημάτων της Εθνικής Αντίστασης, με 22 ποιήματα και πρόλογο Νίκου Γ. Δασκαλόπουλου. Ιωλκός Αθήνα 1976.

* Μου έχει παραδώσει 3 τετράδια με προσωπικές σημειώσεις και 35 ποιήματα από τα πέτρινα χρόνια κατοχής, εμφυλίου και εξορίας. Αποδότησε εις Κύριον 3-12-2005.

2. Ο Κων/νος Φερμάνης γεννήθηκε στη Βαλύρα το 1922 και πέθανε το 2001. Το βιβλίο με τίτλο: **Αμαρτωλές και Ανίκανες Ηγείες**, έχει 306 σελίδες και 14 φωτογραφίες. Έκδοση 1990 Πειραιάς. Δεν πρόλαβε να εκδώσει τα δύο βιβλία με τίτλο «Αμαρτωλά και βρώμικα πάθη».

Το αφιερώνει στους αγωνιστές που έδωσαν τη ζωή τους στη διάρκεια του μεγάλου αντιφασιστικού αγώνα και στον εμφύλιο. Αποδίδει μομφή στους ιδεολογικά υπεύθυνους (δεξιούς-αριστερούς), που δημιούργησαν τις προϋποθέσεις -για δικούς της η κάθε μια σκοπούς - να φουντώσει ο εμφύλιος με αποτέλεσμα να χυθεί ποτάμι το πολύτιμο αίμα χιλιάδων νέων Ελλήνων, να γίνουν ανυπολόγιστες καταστροφές και να πάει η χώρα μας για πολλά χρόνια πίσω. Περιγράφει σε 31 θεματικές ενότητες το χωριό, τα παιδικά του χρόνια, τη φρίκη του πολέμου, τη μέση Ανατολή, τον εμφύλιο, τα στρατοδικεία, τις εξορίες, τις εκλογές του 46 και την επαναφορά του Γλύξμπουργκ με το νόθο δημοψήφισμα.

3. Ο Αθανάσιος Καρύδης γεννήθηκε στη Βαλύρα το 1907. Μετά τη γέννησή του ο πατέρας του με τα αδέρφια του Δημήτριο, Γεώργιο και Αθανάσιο έφυγαν για Αμερική.

Ο παππούς του ήταν ιδιοκτήτης 80 στρεμμάτων με δένδρα ελιές, σικιές, αμπέλια, σταφίδες ξυνά και είχε 1300 πρόβατα. Είχε δε δώσει προίκα στο γαμπρό του Νίκο Μανιάτη άλλα 350 πρόβατα.

Στο πρώτο παγκόσμιο πόλεμο τα αδέρφια Δημήτριος Δημοσθένης και Αθανάσιος εγκατέλειψαν την Αμερική και ήρθαν να πολεμήσουν.

Μεταξύ των οπλαρχηγών του 1821 ήταν και οι αδελφοί Κων/νος και Σταυριανός Καρύδης που ελευθέρωσαν τη Βαλύρα από τον Τζεφέρ Αγά και τα άλλα πέντε αδέρφια Ιωάννης, Θόδωρος ή καπετάν Πόρτας, Σπύρος, Βασίλειος και Αναστάσιος πολέμησαν σε πολλές μάχες στο Μωριά (Βλέπε σελίδες 41 α.α. 15 και σελίδα 42 α.α. 36).

Διαθέτει ένα πλούσιο αρχαιολογικό υλικό διάσπαρτο και ατακτοποιητό. Είχε αρθρογραφήσει στην εφημερίδα ΒΑΛΥΡΑ που δυστυχώς σταμάτησε η κυκλοφορία της και τον συνάντησα για τελευταία φορά στις 8-12-2000 που ήμουν εισηγητής σε συνέδριο στη Θεσσαλονίκη με θέμα «Πολυμέσα». Είχε τόσο πάθος με τη Βαλύρα που στα γράμματά του έβαζε τη διεύθυνσή του με σφραγίδα και στο τέλος τη λέξη Βαλυραίος. Αιώνια του η μνήμη.

4-5. Ο Δημήτριος Κοντοπαγάνος Ταξίαρχος Ε.Α. το 1999 τύπωσε το έντυπο με τίτλο «Αναμνήσεις από τη περίοδο της δεκαετίας 1940-49». Το αφιερώνει στους 38 συμμαθητές του στις στρατιωτικές σχολές Ευελπίδων τάξεως 1942 οι οποίοι έπεσαν κατά τη 10ετία του 1940. Έζησε τα γεγονότα του 44 στην Αθήνα (Δεκεμβριανά τον εμφύλιο του 46-49 και περιγράφει

σε 35 σελίδες τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο, κατοχή, εθνική αντίσταση. Δεκεμβριανά και εμφύλιο. Η γυναίκα του **Σοφία** τύπωσε την «ποιητική της ανθολογία», Αθήνα 2000 και εκτός των άλλων αφιερώνει ποιήματά της στους πολεμιστές που έπεσαν στα πεδία των μαχών το 1821, 1940-41, 1944 και 1946-79. Είκοσι ποιήματα αφιερώνει στους παραπάνω πολεμιστές και το σύνολο των σελίδων του εντύπου είναι 76.

6. Ο Φώτης Τσαγκάρης πήρε μέρος στο Μικρασιατικό πόλεμο.

Στον πόλεμο του 40 προσέφερε σαν γιατρός τις υπηρεσίες του από τις τάξεις του Στρατού.

Με την είσοδο των Γερμανών στην Ελλάδα απεχώρησε από τις τάξεις του Στρατού και το Μάιο του 1941 εγκατεστάθηκε με την οικογένειά του στην Καλαμάτα. Το Δεκέμβριο του 1941 διορίστηκε στο ΙΚΑ Καλαμάτας. Παράλληλα έκανε και επισκέψεις σε ασθενείς στα σπίτια για να καταφέρει μετά βίας να επιβιώσει με την οικογένειά του.

Οι Καλαματιανοί, όσοι τον θυμούνται, ακόμα μιλούν για την πραότητα, την καλοσύνη και την αφιλοκέρδειά του. Όχι μόνο, λένε, δεν έπαιρνε αμοιβή από τους φτωχούς αλλά τους βοηθούσε από το υστέρημά του.

Στα τέλη του 1942, μετά από προτροπή πολλών συμπολιτών του, έγινε Δημοτικός Σύμβουλος Καλαμάτας. Δήμαρχος ήταν τότε ο Στασινόπουλος. Στις αρχές Μαΐου 1943 έφυγε με άδεια ο Δήμαρχος και αναπληρωτής Δήμαρχος έγινε ο Φώτης Τσαγκάρης. Αργότερα έγινε Δήμαρχος.

Σαν Δήμαρχος, άνθρωπος και γιατρός πρόσφερε, απ' όπου μπορούσε και όπως μπορούσε, τις καλές του υπηρεσίες στο στενάζοντα από τη σκλαβιά, πεινασμένο λαό της Καλαμάτας και της γύρω περιοχής.

Κατέβαλε υπεράνθρωπες προσπάθειες για την απελευθέρωση Ομήρων και φυλακισμένων, από τους Γερμανούς, Καλαματιανών και πολλές φορές τα κατάφερε.

Τότε η ικανοποίησή του και η χαρά του ήταν μεγάλη.

Στα τέλη Ιανουαρίου 1944 μετετέθη στο ΙΚΑ της Αθήνας και στις 14-2-1944 παραιτήθηκε από τη θέση του Δημάρχου Καλαμάτας και έφυγε οικογενειακώς για την Αθήνα.

Αργότερα επέστρεψε στο ΙΚΑ Καλαμάτας απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε.

Έζησε και πέθανε φτωχός αλλά σεβαστός απ' όλους.

Τις εντυπώσεις του, και τα βιώματά του τα χρόνια της Κατοχής, τα πικρά εκείνα χρόνια, ως Δήμαρχος Καλαμάτας ιστορεί στο βιβλίο του "Αναμνήσεις της Μεσσηνιακής Κατοχής", "Από την σκοπιάν της Δημαρχίας καλαμάτας".

Πέθανε στις 16-4-1977 και ετάφει με δαπάνη του Δήμου Καλαμάτας, τιμητικά.

7. Γαρυφαλλιά Κατσαμπάνη -Τσαγκάρη

Η Γαρυφαλλιά Κατσαμπάνη - Τσαγκάρη γεννήθηκε στο Δώριο -Τριφυλίας, από γονείς αγρότες, και σε ηλικία 7 ετών έχασε τον πατέρα της.

Τη στοιχειώδη και μέση εκπαίδευση τελείωσε στο χωριό της. Φοίτησε για ένα χρόνο στην Πάντειο. Για λόγους πάνω απ' τη θέλησή της διέκοψε τις εκεί σπουδές της. Στη συνέχεια εισήχθει στη Σχολή Μαΐων του Μαιευτηρίου Αλεξάνδρα. Ως μαία εργάστηκε 17 χρόνια σε Αγροτικά Ιατρεία του τόπου της.

Πριν 29 χρόνια παντρεύτηκε με τον Δημήτριο Τσαγκάρη, υπάλληλο Υπουργείου Γεωργίας,

από τη Βαλύρα, συγχωριανό μας και είναι μάννα δύο παιδιών.

Στα Γράμματα εμφανίστηκε το 1993 και έχει εκδώσει τα πιο κάτω βιβλία:

1. "Τα Χελιδόνια", ποιήματα για παιδιά, Καλαμάτα 1993
2. "Άλλα αλήθεια και άλλα παραμύθια", Αφηγήματα -Μύθοι, Καλαμάτα 1995
3. "Στην άκρη της πόλης", Διηγήματα, Καλαμάτα 1996
4. "Διέξοδος και φυγή", ποιητική Συλλογή, Καλαμάτα 1997
5. "Οι λεύκες ξαναγέμισαν πουλιά", Διηγήματα, Καλαμάτα 1999
6. "Μύθοι -Θρύλοι -Ιστορίες", Λαογραφικά -Ιστορικά, Καλαμάτα 2001.

Έχει συνεργαστεί με τα περιοδικά "Πνευματική Ζωή", "Τριφυλιακή Εστία", "Εστία", "Εκφραση", τις εφημερίδες "Μεσσηνιακά Νέα", "Νουμάς", "Βαλύρα", "Τα Νέα των Σουλιμαίων" κ.α.

Είναι μέλος Λογοτεχνικών Σωματείων και έχει τιμηθεί με πολλές και ποικίλες Πανελληνίες διακρίσεις. Τιμητικά Διπλώματα, Βραβεία και μετάλλια από τη Δ.Ε.Ε.Π., Βραβείο από τη "Διεθνή Ακαδημία Γραμμάτων και Τεχνών ΘΕΑ ΑΘΗΝΑ", και βραβείο, από το "Πατερικό και Βυζαντινό Ινστιτούτο Αμερικής".

Για το έργο της έχει ανθολογηθεί σε Λογοτεχνικές Εγκυκλοπαίδειες, (Διαρκής Ιστορία Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, τόμος 15, 1, 17 και 19, του Μιχ. Σταφυλά, (Πελοποννησιακή Λογοτεχνία, 8ος τόμος, Η Λογοτεχνία της Μεσσηνίας, σελ. 168-171) του Κων. Μ. Σταμάτη κ.α.

Ποιήματά της έχουν περιληφθεί σε αρκετές ποιητικές Ανθολογίες.

Η Γαρυφαλλιά Κατσαμπάνη -Τσαγκάκη μεγάλωσε σε οικογένεια με Κέντρο -Αριστερή Ιδεολογία. Άνθρωποι του στενού οικογενειακού της περιβάλλοντος, πήραν μέρος στην Αντίσταση και γι' αυτό διώχθηκαν, φυλακίστηκαν, εξορίστηκαν.

Στα έργα της, σ' όλα τα βιβλία της, δεν χάνει ευκαιρία να αναφέρεται πολύ συχνά στον πόλεμο και τις συμφορές του, ειδικά στον εμφύλιο, και να υμνεί την Ειρήνη και τα αγαθά της.

Ειδικά στο βιβλίο της "Στην άκρη της πόλης", που οι ήρωές της είναι παιδιά του πολέμου της, στέρησης και της προσφυγιάς, ιστορεί τα πάθη και τις συμφορές του πολέμου. Είναι ένα βιβλίο καθαρά αντιπολεμικό, ένας ύμνος και μια ακόμα σημαία για την Ειρήνη.

Τα τελευταία 16 χρόνια, η Γαρυφαλλιά ζει και δημιουργεί στη Βαλύρα -Μεσσηνίας.

Εξχωρίζουν ιδιαίτερα τα παρακάτω:

"Ειρήνη" (ποίηση από τη συλλογή τα Χελιδόνια) σελ. 50

"Οι δύο φίλοι" από το βιβλίο διηγημάτων. "Στην άκρη της πόλης" σελ. 38.

Από το βιβλίο "Οι λεύκες ξαναγέμισαν πουλιά". Σελ. 52: από... "Δεκάξη χρόνων ήμουν που γίνηκε ο πόλεμος... (έως σελ. 53)... Ανάθεμά τους που τον κάνουν..."

Και σελ. 30 από "... Πέρασαν χρόνια και ο Μητροπολίτης περνούσε καλά... (έως) ... όλοι οι πόλεμοι είναι παραλογισμός, μα οι εμφύλιοι είναι η κορφή του παραλογισμού και η πιο βαριά κατάρα..."

8. Ο Στέλιος Βασιλόπουλος είναι απόγονος του κοτσαμπάση **Πουλόπουλου** από Σκάλα Μεσσηνίας.

Συμμετείχε ενεργά στην εθνική αντίσταση και ήταν ένας από τους πρωτεργάτες στην ανάταξη του μεταλλείου στο **Ζερμπίσια Μεσσηνίας**, το οποίο προμήθευε μέταλλευμα το Γερμανικό στρατό κατοχής και ο πατέρας του ήταν έπιστάτης.

Κατέγραψε σε **37 ποιήματα** τα χρόνια της κατοχής, κάνοντας μία προσπάθεια να πλατύνει τη γνώση, να δημιουργηθούν ερωτήματα, να φθάσουμε σε αναζήτηση, να διακινήσει συναισθήματα και να μάθουμε αντικειμενικά την αλήθεια για τον εμφύλιο, την κατοχή και την εθνική αντίσταση.

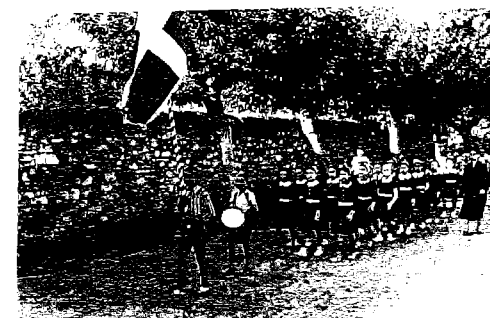
Ο τίτλος είναι «**Μνήμες Πικρές Κατοχικές**» με υπότιτλο «**Ποιήματα Κατοχής**» **Αθήνα 1985**. Είναι τυπωμένο σε λευκό χαρτί και έχει 63 σελίδες.

9. Ο τίτλος του βιβλίου: **Περνώντας έναν αιώνα**, γραμμένο στα αγγλικά είναι από την μετανάστρια στην Αμερική **ANNA ΣΙΑΗΡΟΚΑΝΝΕΛΗ** απόγονο του γένους **ΚΑΛΑΜΠΟΚΗ**, από τη Βαλύρα (Βλέπ. σελ. 82).

Το βιβλίο έχει 297 σελίδες και πλούσιο φωτογραφικό υλικό από Ελλάδα και Αμερική και είναι γραμμένο στα Αγγλικά.

Μαθητική Βαλύρας 3η σειρά:
3ος Στέλιος Βασιλόπουλος,
6ος Δημήτριος Κατσιρής, 1931.

Μαθητική Βαλύρας του '50

Από το δήμο Ιθώμης έχουν γράψει και οι παρακάτω:

10. Από τα Ζερμπίσια ο Βασίλης Κλεφτόγιαννης.

Το βιβλίο του έχει τίτλο:

«Όπως τάξησα μαρτυρία μιας βασανιστικής πορείας». Αθήνα 1994 σελίδες 235. Του απονεμήθη αναμνηστικό μετάλλιο της εθνικής αντίστασης 41-45.

Περιγράφει την εποχή 40-49 τις προσωπικές του εμπειρίες (μάχες, εξορίες, βασανισμούς, κατοχής, το ύμνο της ΕΛΑΣ, το όρκο του ΕΛΑΣΙΤΗ, τον όρκο των ταγμάτων ασφαλείας που στη Μεσσηνία δημιούργησαν οι Περωτής - Παπαδόγγοντας και στο Μελιγαλά εγκαταστάθηκαν το Μάρτιο του 44).

11. Από τη Λάμπαινα είναι ο Ίωνας Κεφάλας. Το βιβλίο του έχει τίτλο: Η ιστορία της Μεσσηνίας Τομ. Α 1935 σελ. 339 και θα περιγράψουμε αναλυτικά σε ιδιαίτερο άρθρο.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΙΩΝΑ ΚΕΦΑΛΑ**
(ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ)

ΕΤΟΣ	ΗΜ/ΝΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΤΡΟΦΕΣ-ΣΤΙΧΟΙ	ΤΟΠΟΣ
1892	15/6	ΟΠΟΙΟΣ ΠΕΙΝΑ ΣΤΟΝ ΥΠΝΟ ΤΟΥ ΨΩΜΙ ΖΗΤΑ	15,4	ΛΕΖΙΟΝ
1898	8/8	ΙΩΑΝΝΗ Ο. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ	4,6	
1908	15/2	Η ΠΑΤΡΙΔΟΜΑΝΑ ΜΑΣ	12,6	ΒΟΣΤΩΝΗ
1909	25/3	ΟΙ ΕΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΕΛΛΗΝΕΣ	10,4	ΠΑΝΑΜΑΣ
1908	15/2	ΤΟ ΤΑΞΙΔΙΑΡΙΚΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ	5,6	ΑΘΗΝΑ
1913	1/4	Ω ΕΛΛΑΣ ΕΥΚΛΙΑ ΜΟΥ ΠΑΤΡΙΔΑ	8,4	ΑΒΑΝΑ
1915	25/3	Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΗΡΩΣ ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ	16,4	ΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ
1919-20	15/8	Ο ΜΥΣΤΡΑΣ ΤΗΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ	17,4	ΣΠΑΡΤΗ
1920	5/5	Η ΒΟΥΡΚΑΝΙΩΤΙΣΑ ΠΑΝΑΓΙΑ	12,4	I.M.B.
1924	24/7	ΑΠΟΧΕΡΑΤΙΣΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ	18,5	ΧΑΛΚΙΔΑ
1925	5-5/7	Η ΜΑΝΝΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	10,4	ΑΘΗΝΑ
1927	12/12	Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΔΡΑΜΠΑΛΑΣ	10,4	
1928	5/9	Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ	12,4	
1929	30/1	ΔΥΣΤΡΟΠΙΑ	8,4	
1930	25/3	Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ	14,4	
1931	22/3	Η ΝΗΣΟΣ ΤΗΝΟΣ ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ	11,4	
1933*	3/3	ΣΤΟΥΣ ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	3,6	ΛΕΖΙ
1933*	25/3	ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ ΕΛΕΓΕΙΟΝ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗ	4,8	ΛΕΖΙ
1937	9/3	ΠΑΛΟΥΚΟΡΑΧΗ ΤΗΣ ΣΚΑΛΑΣ	4,4	ΣΚΑΛΑ
1938	21/5	Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑΤΣΩΝΗ	10,4	ΕΥΑ
1938	23/4	ΕΜΜΟΥΣΟΣ ΥΜΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΘΕΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	17,8	ΛΑΜΠΑΙΝΑ
1939	31/1	ΓΟΗΤΡΑ ΘΕΛΓΗΤΡΑ ΚΑΙ ΦΙΑΤΡΑ ΤΗΣ ΒΑΛΥΡΑΣ	20,6	
1939	23/4	ΠΩΣ ΠΡΟΗΛΘΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΒΑΛΥΡΑ	30,6	
1949	23/3	ΠΡΟΣ ΕΝ ΗΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΟΝ	24,6	ΜΕΣΣΗΝΗ
1949	23-25/3	ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	6,6	ΜΕΣΣΗΝΗ
1950	23-25/3	Η ΦΟΥΣΤΑΝΕΛΛΑ	56,5	I.M.B.:
ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ ΜΟΥ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ ΙΩΝΑ ΔΡΑΓΟΥΜΗ ΓΥΝΑΙΚΑΔΕΛΦΟΥ ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝΔΟΣΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ				
Το Επαναστατικό Πνεύμα των Μεσσηνίων κατά την επανάσταση του 1821-9			9,4	PAN MESSENIAN FEDERATION OF AMERICA, INC 1949 BOSTON

*ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΕ ΤΙΤΛΟ: «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ», ΣΕΛΙΔΑ 16, 270-1

** Έχουμε στην κατοχή μας τα παραπάνω ποιήματα.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟΥ ΛΑΜΠΑΙΝΕΟΥ ΙΩΝΑ ΚΕΦΑΛΑ (1875-1957)

Νομικός, δικηγόρος (πρωτοδίκης), ιστορικός, δημοσιογράφος, ποιητής και προσωπικός φίλος του ΙΩΝΑ ΔΡΑΓΟΥΜΗ. Μετανάστευσε στην Αμερική το 1904 όταν πέθανε η μάννα του την οποία είδε στον ύπνο του και πήγε να την βρεί. Πήγε στο προξενείο του Παναμά και βρήκε ένα γράμμα που έγραφε: «Σε χαιρετώ μάδερ». Πήγε στη διεύθυνση, αλλά δεν βρήκε κανέναν, παραιτήθηκε και επέστρεψε στην Ελλάδα το 1912. Συμμετείχε εθελοντής λοχαγός με τους ερυθροχιτώνες του Αλέξη Ράμα στον ηττητικό αγώνα, στη μάχη του Δρίσκου (26-28/11-1912), όπου και διακρίθηκε. Εκεί σκοτώθηκε ο τότε βουλευτής ΛΟΡΕΝΤΖΟΣ ΜΑΒΙΛΗΣ.

Ακολούθησε το δικαστικό κλάδο και όταν υπηρετούσε στην Σπάρτη, σε μια δίκη οι δικηγόροι του έκλειψαν τη δικογραφία και του έβαλαν πλαστή. Την ώρα της απόφασης είδε ότι δεν ήταν η πραγματική, διακόπτει τη δίκη πάει στο γραφείο του και παίρνει ένα πιστόλι. Μετά από καυγά σκοτώνει τους 2 δικηγόρους (ο ένας λεγόταν Θέμελης και είχε συγγένεια με το μητροπολίτη Μεσσηνίας Χρυσόστομο) και ο τρίτος του είπε ότι θα του παραδώσει τη δικογραφία, αλλά δυστυχώς τον σκότωσε και αυτόν. Για να τον δικάσουν, όπως έλεγε ο νόμος, έπρεπε να γίνουν τρία δικαστήρια. Αν στο πρώτο και δεύτερο δικαστήριο απαλλασσόταν, τότε θα αθωνόταν. Στο τρίτο δικαστήριο πληρώθηκαν δικαστές και δικηγόροι και τον δίκασαν 12 χρόνια, χωρίς αναστολή και 4 χρόνια στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων του. Το 1925 ο υπουργός δικαιοσύνης ήθελε να φτιάξει τους νέους νόμους του και τον το ενημέρωσε ένας φίλος του στη φυλακή. Επειδή ήταν γλωσσομαθής, ήξερε επτά γλώσσες και γνώριζε καλά τους γαλλικούς και αγγλικούς νόμους, τους ετοίμασε σε 20 ημέρες. Ο υπουργός του έστειλε αμέσως την απόλυση και είπε ότι δέχεται την απόλυση με την προϋπόθεση να γίνει μοναχός, στο μοναστήρι του Βουλκάνου. Ήταν πνευματικός αδελφός με τον πατέρα του Δημήτρη Πανουσόπουλου (ψηλού), Παναγιώτη, από το χωριό Αρσινόη του δήμου Ιθώμης.

Έχει εκδώσει τον πρώτο τόμο της ιστορίας της Μεσσηνίας, το 1935 (σελίδες 352,26 κεφάλαια και περιέχει τον κατάλογο συνδρομητών (ονοματεπώνυμο, επάγγελμα, μόνιμη κατοικία). Είναι πολυταξιδεμένος στην Ελλάδα και το εξωτερικό και σε μια άτυχη στιγμή της καριέρας του έγινε δολοφόνος γιατί τα πρακτικά του δικαστηρίου ήταν αντίθετα της δικής του απόφασης όπως αναφέραμε παραπάνω. Φυλακίστηκε και εκάρη μοναχός στη διάρκεια της κατοχής και απεσύρθη στην Ιερά Μονή Βουλκάνου.

Έχει δημοσιευμένα ποιήματα γραμμένα από το 1892-1950 και πιστεύω ότι δεν είναι μόνο αυτά και συγγράμματα του διδάσκονταν στη νομική Αθηνών.

Από το 1931-1935 έχει δημοσιεύσει σε εφημερίδες των πόλεων Καλαμάτας (Σημαία, Θάρος, Μεσσηνία Λαοφωνή), Κυπαρισσίας (Νέος Ορίζοντας), Ανδρίτσαινας (Επικουρο Απόλλωνα), Μεγαλόπολης (Αναγεννησιν) και Τρίπολης (Μωριάς).

Στις εφημερίδες Θάρος, Αύγουστος 1934 και Μεσσηνία 1932, έχει αρθρογραφήσει για την Πύλο, στη Σημαία το 1933 έχει αρθρογραφήσει για την Μεγάλη Τάφρο (Ζέζα, Τσούκα, Σκάλα, Μελιγαλά και ποταμό Τζαμή) και στο Θάρος από 1-9/11/1932 έχει αρθρογραφήσει για την οροσειρά της Ιθώμης. Στα φύλλα 19, 20, 22 και 23 της εφημερίδας Σημαίας του μήνα Δεκεμβρίου, το 1936 έχει αρθρογραφήσει σε συνέχειες με τίτλο: «ΟΙ ΜΕΣΣΗΝΙΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ» στο οποίο παραπέμπει και ο Θόδωρος Μπρεδήμας στο βιβλίο του με τον ίδιο τίτλο (σελίδες 25-26).

Είχε πλούσιο αρχείο στο οποίο υπήρχε και ο δεύτερος τόμος της ιστορίας της Μεσσηνίας (ρωμαιοκρατία, βυζαντινοκρατία, σλαβοκρατία, φραγκοκρατία, βενετοκρατία και τουρ-

κοκρατία, το οποίο πιστεύω ότι θα βρεθεί για να μάθουμε το παρελθόν μας. και δεν γνωρίζουμε αν είχε γράψει και τον τρίτο τόμο σχετικά με την επανάσταση του 1821

Θα πρέπει ο δήμος Ιθώμης να επανενδώσει τα ποιήματα του και να γίνει μια τιμητική εκδήλωση στη μνήμη και το έργο του.

12. Από το Μαυρομάτι ο Βενετσάνος Ι. Κουβελάκης. Το βιβλίο του έχει τίτλο: Παιουσανίου Μεσσηνιακά (εισαγωγή, μετάφραση, σημειώσεις, εικόνες, οδηγό) Αθήνα 1959 σελ. 199.

13. Από τα η Σκάλα ο Θόδωρος Γ. Μαργαρίτης (δημοσιογράφος) έγραψε το βιβλίο με τίτλο: Η Σκάλα της Μεσσηνίας (ιστορία - λαογραφία) εκδόσεις βιβλιογονία Αθήνα 1995 σελίδες 383.

14. Από τη Χρύσοβα Μεσσηνίας ο Γιαννούλης Παναγιωτόπουλος* το 1986 εγραψε το βιβλίο με τίτλο "αντίλαλοι μιας εποχής" και με υπότιτλο "αφηγήσεις πεζές και έμμετρες ενός αντάρτη δικηγόρου". Έχει 314 σελίδες και χωρίζεται σε 3 ενότητες (οι ρίμες (1-45), οδοιπορικό (46-298) και λίγα από τα τραγούδια μου (299-314)). Το βιβλίο περιέχει 42 σκίτσα, 46 φωτογραφίες, 34 ποιήματα, 4 τραπέζογραμμάτια της κατοχής και 34 τραγούδια. Το βιβλίο τελειώνει μ' ένα ποίημα που περιγράφει το σεισμό της Καλαμάτας που έγινε στις 15-9-1986.

Γεννήθηκε το 1908 στη ΧΡΥΣΟΒΑ στην οποία είχαν δώσει το όνομα "Μικρή Μόσχα". Το 1920 πήγε στο ελληνικό σχολείο στο Βαρυμπόπη και τελείωσε το γυμνάσιο ΜΕΛΙΠΑΛΑ το 1927, ζώντας παράλληλα βουκολικά από το μεγαλύτερο σούπερ μάκετ τη φύση, βιώνοντας και παρατηρώντας τις εναλλαγές των εποχών, συμμετέχοντας στις αγροτικές καλλιέργειες και διαβάζοντας παράλληλα εξωσχολικά βιβλία, ακούγοντας τις φωνές των ζώων-πουλιών και βλέποντας τις εναλλαγές των χρωμάτων στα άνθη, καρπούς των δέντρων -φυτών. Όλα αυτά τον οδήγησαν στην γρήγορη αυτονομία του και απογαλακτοποίησή του. Εσάγεται στη νομική σχολή Αθηνών και το 1932 επιστρέφει πτυχιούχος δικηγόρος στην ΚΑΛΑΜΑΤΑ, μπαίνοντας όπως γράφει στο πεζοδρόμιο της ζωής. Από το 1933-40 συμμετέχει ενεργά στους κοινωνικούς αγώνες χωρίς ανάπαυση. Το 1936 συλλαμβάνεται από την δικτατορία ΜΕΤΑΞΑ και αναφέρει το βαλυραίο υπενωματάρχη ΜΠΑΜΠΑΛΗ που τον βοήθησε να καταστρέψει τα προοδευτικά βιβλία του, για να μην έχει τραβήγματα (σελ. 162, & 1). Το 1940 στρατεύθηκε στην ΑΛΒΑΝΙΑ περιγράφοντας τον πόλεμο του 40, τα χρόνια της αντιστάσης, τη δράση των ταγμάτων ασφαλείας και του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Τέλη Φλεβάρη του 45 στην Καλαμάτα καλωσόρισε τον ΠΑΝ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟ εκπρόσωπο της κυβέρνησης εθνικής ενότητας, ως εκπρόσωπος του ΕΑΜ και ο ΩΡΙΩΝΑΣ ως εκπρόσωπος του ΕΛΑΣ. Το 1967 συλλαμβάνεται από την χούντα των συνταγματαρχών και πήγε "εταξίδι αναψυχής" στη ΓΙΟΥΡΑ. Το 1984 αναγνωρίζεται η εθνική αντίσταση στη βουλή ομόφωνα απ' όλες τις παρατάξεις. Στην τελευταία ενότητα αναφέρεται στη <ΦΟΝΙΣΣΑ> του ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ υπονοώντας τη διχόνοια (βλέπε φωτογραφία σελ. 71).

Κλείνει το βιβλίο του με ένα ποίημα στο σεισμό της Καλαμάτας που έγινε στις 13-9-1986 που θα εγκαινιάζονταν η ακτοπλοϊκή σύνδεση Καλαμάτας-Κρήτης.

*Ο Ι ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ έχει ανηψιό τον ΚΩΣΤΑ ΔΕΛΟΥΣΗ, συμμαθητή μου στο ΜΕΛΙΠΑΛΑ και είναι αναπληρωτής γενικός διευθυντής στην εμπορική τράπεζα.

15. Ο Κων-νος Κορμάς από Κεφαλληνού έχει γράψει το βιβλίο με τίτλο: "Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΙΝΟΥ" και με υπότιτλο Ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία, Καλαμάτα Νοέμβριος 1996. Στις σελίδες 203-6 υπάρχουν 154 ονόματα Κοντοβουνισίων αγωνιστών του 1821

Περιέχει 21 θεματικές ενότητες, 26 ασπρόμαυρες φωτογραφίες σε σύνολο 434 σελίδων. Διετέλεσε πρόεδρος του Κεφαλληνού 13 χρόνια. Το 1943 το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ του χωριού του

τον πρόεδρο και αργότερα έγινε μέλος του λαϊκού δικαστηρίου.

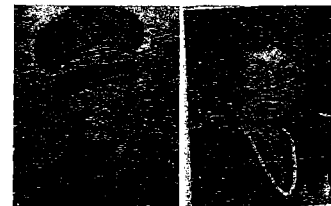
16. Ο δάσκαλος Δημήτριος Θεοδωρακόπουλος έχει γράψει το βιβλίο με τίτλο: Ιστορία του Αγίου Φλώρου Μεσσηνίας, Αθήνα 1982, Το βιβλίο περιέχει 7 θεματικές ενότητες, 50 ασπρόμαυρες φωτογραφίες σε 156 σελίδες.

17. Γεώργιος Τσώνης. Ο τίτλος του εντύπου είναι: Βαλύρα Μεσσηνίας με υπότιτλο, Ιστορική Μελέτη και περιέχει τοπογραφικό χάρτη σε κλίμακα 1/2500, Βαλύρα 2001. Περιέχει 9 θεματικές ενότητες με αναφορές στη γεωλογία, μυθολογία, γλωσσικά δάνεια, ιστορία, τοπική αυτοδιοίκηση και οικογενειακές ρίζες Βαλυραίων.

18. Απόστολος Στ. Δρακόπουλος από Μαυρομάτι. Ο τίτλος του εντύπου είναι: Το Μαυρομάτι Ιθώμης και με υπότιτλο, Ιστορία, Λαογραφία, Χιούμορ, Ποίηση, Ιούλιος 2004.

Βασίλης Κλεφτογιάννης

Ζεύγος Κοντοπανάγου

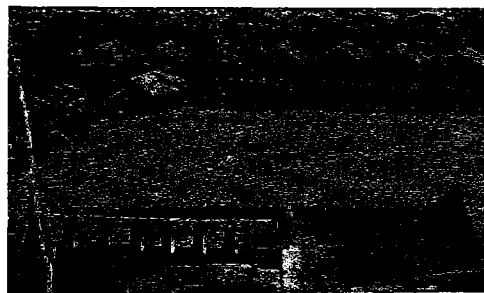
Γαρυφαλλιά
Κατσαμπάνη
Τσαγκάρη

Θεόδωρος
Μαργαρίτης

Ζεύγος Καρύδη -Τσάμη-Θεοδωρόπουλος-Τσάμης

Παν. Κανελλόπουλος
Γιαννούλης Παναγιωτόπουλος
στην Καλαμάτα το '44

Ο Παν. Παπαγεωργίου στη Γιάρο

Ο Θάμυρις

Φύλλα της Εφημερίδας,
Βαλύρα (1981-1999)

Τρεις γενιές Χριστάκη και ο Στα-
μάτης Μπουζαλάς

Ηλιόπουλος - Μανιάτης -
Νανόπουλος

Τσουρούχης-Βασιλόπουλος

Σπίτι Γεωργακόπουλου

Στο Συνεταιρισμό

Αγώνες Βαλύρας

Στο Σουέζ
πίνοντας κρασί

Κων/νος Μακρής

Μετανάστευση Βαλυραίων

Μπαούλο Μετανάστη

Γραμματόσημο με τη σφραγίδα
Τζεφερεμίνια το 1910

Μετανάστες Βαλυραίοι στην Αυστραλία

Κόρες Γ.Τσιμπουκλή και Μπόβη Μαρία

Πατέρας - γιός Ντουραμάκος

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Η δύσκολη ζωή στην ύπαιθρο και τα προσωποπαγή κόμματα ανάγκαζαν μέρος του αγροτικού πληθυσμού είτε να μεταναστεύει, είτε να εγκαθίσταται στα αστικά κέντρα. Οι βουλευτές διόριζαν τους ψηφοφόρους-πελάτες σε δημόσιες θέσεις με ολέθριες επιδράσεις στο δημόσιο τομέα. Η Ελλάδα παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό δημοσίων υπαλλήλων απ' όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Η μετανάστευση των Ελλήνων στην Αμερική από το 1895-1922 είναι.

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ
1895	2075
1896	2175
1897	2502
1898	2510
1899	2935
1900	4019
1901	5919
1902	8115
1903	14376
1904	12625
1905	12144
1906	23127
1907	46283
1908	28808
1909	20262
1910	39135
1911	37021
1912	31566
1913	38644
1914	45881
1915	15187
1916	26792
1917	25919
1918	2602
1919	813
1920	13998
1921	31828
1922	3821

Γερμανία:

Οικογένειες Περιβολάρη, Νεόφυτος Παντζής

Αριάδνη Σταυριανοπούλου

Μαμή Σουνέλω

Από το 1889-1922 μετανάστευσαν στις ΗΠΑ εξη εκατομμύρια και από την Ελλάδα ήταν 250000 και είχαν εγκατασταθεί περίπου άλλοι τόσοι.

Στοιχεία για τη μετανάστευση από το Νεολόγο Πατρών στις 11-2-1907

Η μετανάστευση είναι αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης στο Ελληνικό κράτος, η μυθοποίηση του νέου κόσμου και η τυχοδιωκτική φύση του Έλληνα.

Η Πάτρα μετατρέπεται στο κυριότερο μεταναστευτικό λιμάνι της Ελλάδας, όπου κατά χιλιάδες περιμένουν οι μετανάστες τα καράβια που θα τους μεταφέρουν στους νέους τόπους.

Οι περισσότεροι παραμένουν στην πόλη τουλάχιστον 2 - 3 μέρες μέχρι να φτάσει το πλοίο για να τους παραλάβει. Σχεδόν όλοι συνοδεύονται από συγγενείς τους.

Από την εφημερίδα "Νεολόγο" Πατρών 11/2/1907 διαβάζουμε: "Αθρόως καταφθάνωσι τας ημέρας αυτάς οι δι' Αμερικνήν μετανάσται.

Όλοι ευσταλείς με τας καινούργιες των ενδυμασίας, τα επανωφόρια των, τους κούκους των και τα σήματα του πρακτορείου δια του οποίου θα μεταναστεύσουν, καταλύζουν τα ξενοδοχεία, εστιατόρια, ενδυματοπωλεία και εν γένει την αγοράν δια τας προμηθείας των. Οι πλείστοι εξ αυτών προέρχονται εκ Μεσσηνίας, είναι δε όλοι νεαροί και γεμάτοι από θέλησιν και αποφασιστικότητα, όπως διασχίσουν τον Ωκεανόν και ρυφθούν εις την πάλιν της ζωής μακράν της πατρίδος των εις ξένην χώραν εις την οποίαν προσβλέπουν ως τις πακτωλόν."

Στο διάστημα από 30 Ιουνίου 1902 έως 30 Ιουνίου 1903, οι Έλληνες μετανάστες στην Αμερική, κατά την έκθεση του Γενικού Προξένου Ν. Υόρκης έχουν ως εξής:

Κάτω των 14 χρόνων 1185, από 14 - 45 χρόνων 12951 και πάνω από 45 χρόνων 240. Από αυτούς 3653 δεν γνωρίζουν ούτε γραφή ούτε ανάγνωση. Οι 1184 έχουν μαζί τους πάνω από 30 δολάρια. Οι 10600 κάτω από 30 δολάρια. Συνολικά όλοι τους, έχουν 269822 δολάρια, δηλαδή κατά μέσο όρο ο καθένας τους 18,78 δολάρια.

Από όλους αυτούς διώχονται και ξαναγυρίζουν στην Ελλάδα 474 σαν άποροι, 20 επειδή έπασχαν από επικίνδυνα μεταδοτικά νοσήματα και 111 επειδή πήγαιναν για να εργαστούν επί συμφωνία.

Κατά επάγγελμα κατανέμονται ως εξής:

1. Αρτοποιοί	131
2. Κουρείς	31
3. Σιδηρουργοί	78
4. Ξυλουργοί	189
5. Υπάλληλοι	277
6. Κηπουροί	14
7. Ναυτικοί	343
8. Κτίστες	129
9. Υποδηματοποιοί	186
10. Ράφτες	88
11. Μικροέμποροι	345
12. Υπηρέτες	185
13. Γεωργοί	3902
14. Εργάτες	6048

Παντελής Θεοδωρακόπουλος, Τρίκαλα 1950

Μετανάστες Βαλυραίοι στην Αμερική από το 1902-1921

που πέρασαν από το νησί Ellis

(Με τη συνεργασία του Χαράλαμπου Ντουραμάκου)

Από τη βάση δεδομένων γνωρίζοντας τα επίθετα Βαλυραίων που μετανάστευσαν στην Αμερική.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΤΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΚΑΤΑΓΩΓΗ	ΕΤΟΣ	ΗΛΙΚΙΑ
1	Vasil L. Tsilivitis	Calamato	1902	19
2	Georg Di. Spiropoulos	Zefirimin	1903	19
3	Panayotis Maniatis	Yetteremine, Greece	1905	20
4	Xenophon Maniatis	Yetteremine, Greece	1905	23
5	Anastasios Fidas	Zefereiudgni, Greece	1905	23
6	Denis Fidas	Zefereiudgni, Greece	1905	28
7	Ioannis V. Fidas	Zeferemini	1905	35
8	Vassilio Fidas	Zeferemini	1905	26
9	Jean Stathopoulos	Zeperemin, Greece	1905	24
10	Jean Stathopoulos	Zeperemin, Greece	1905	30
11	Stavros Stathopoulos	Zeperemin, Greece	1905	16
12	Fotis D. Sotiropoulos	Jeferemini	1906	39
13	Athanos Botsikas	Tjeferemini	1906	15
14	Efstathios Liountiris	Zeferemini	1906	23
15	Athanassios D. Douramakos	Zeferemini	1906	26
16	Constantinos G. Burikas	Zeferemini	1906	30
17	John G. Burikas	Zeferemini	1906	20
18	John Th. Fidas	Zeferemini	1906	20
19	Panayotis Ath. Douramakos	Zeferemini	1906	35
20	Pauagiotis Alt. Douramakos	Zefernin	1906	35
21	Stavros Fermanis	Tjeferaemini	1907	24
22	Antonios karidis	Tjeferemini	1907	24
23	Kemantia fermani	Ttjeferemini	1907	20
24	Panayotis Maniatis	Zefercusini, Greece	1907	25
25	Despina L. Kalambokis	Zeferemini	1907	18
26	Georges Bovis	Zephiram...	1907	40
27	Vasilios Maniatis	Zephiranian	1907	38
28	Vassilios Maniatis	Zephiranian	1907	34
29	Demetrios Bovis	Zephirinnini	1907	18
30	Lyssandros Bovis	Zephirinnini	1907	18
31	Panagiotis Maniatis	Zoeferemini	1907	34
32	Anastasios Botsikas	Tjeferamini	1909	42
33	Kostantinos Botsikas	Tjeferemini	1909	4
34	Demetrios Karidis	Tjeferemini	1909	31

35	Nikolaos Douramatos	Tjeferemini	1909	19
36	Dimitrios liountiris	Zeferemini	1909	40
37	Christos Maniatis	Zeferemini, Greece	1909	37
38	Dimos Karidis	Zeferemini, Greece	1909	29
39	Elias Fotinos	Zeferemini, Greece	1909	18
40	Joannis Maniatis	Zeferemini, Greece	1909	18
41	Michail Fotinos	Zeferemini, Greece	1909	39
42	Theodoros Mourousis	Zeferemini, Greece	1909	30
43	Christos Maniatis	Zeferemiun, Greece	1909	38
44	Nikolaos Sarlas	Tjeferamini	1910	17
45	Antonios Fidas	Zeferemini, Greece	1910	19
46	Costantinos Fidas	Zeferemini, Greece	1910	18
47	George Tsiboucklis	Zeferemini, Greece	1910	44
48	Christos Botsikas	Dzeferemini, Greece	1911	20
49	Sotirios Sotiropoulos	Dzeferemini, Greece	1911	40
50	Georgios Douramakos	Greece, Tsefermini	1911	38
51	Haralambos Douramakos	Tjeferemini, Greece	1912	20
52	Charalabous Liountiris	Tjeferemini	1912	18
53	Fotis Liountiris	Tjeferemini	1912	38
54	Demetrios Liountiris	Trefermini	1912	19
55	Aristomenis Buricas	Tseferemini, Greece	1912	27
56	Demetrius Spiliotis	Tzeferemini, Greece	1912	19
57	Panagiotis Mouroussis	Zeferemini, Greece	1912	19
58	Athanasios Fidas	Tjeferemini Greece	1913	4
59	Georges Mouroussis	Tseferemini, Greece	1913	10
60	John Mouroussis	Tseferemini, Greece	1913	8
61	Marigo Mouroussis	Tseferemini, Greece	1913	29
62	Potis Mouroussis	Tseferemini, Greece	1913	4
63	Theodoros Mouroussis	Tseferemini, Greece	1913	35
64	Alexios liountiris	Djeferemini Greece	1914	22
65	Stavros Linardos	Djeferemini, Greece	1914	32
66	Demitrios Spiliotis	Tyeferemini, Greece	1914	40
67	Elias Spiliotis	Tyeferemini, Greece	1914	18
68	Vassilios Spiliotis	Tyeferemini, Greece	1914	48
69	Eugenios Siagris	Zeferemini, Greece	1914	9
70	Fotis Siagris	Zeferemini, Greece	1914	14
71	George Siagris	Zeferemini, Greece	1914	11
72	John Siagris	Zeferemini, Greece	1914	36
73	Marigo Siagris	Zeferemini, Greece	1914	29
74	Demetre Sarlas	Ttjeferemini	1915	40

75 Jean Fidas	Ijefereni..., Greece	1916	35
76 Georges Bovis	Izeferin, Greece	1916	49
77 Stathoula Fidas	Tzeferemini, Greece	1916	23
78 Stathoula Fidas	Tzeferemini, Greece	1916	10
79 Aggeliki Ioannou	Zeferemini, Greece	1916	21
80 Nikola Liountiris	Tzefereminor	1917	20
81 Georgios Kalabokis	Tjeferemini	1919	32
82 Georgios Mourousis	Djeferemini, Greece	1920	26
83 Ioannis Linardos	Djeferemini, Greece	1920	27
84 Theodoroe Botsikas	Ezefaremini, Greece	1920	26
85 Athanasios Douramakos	Tjeferemini	1920	39
86 Vassilios Douramakos	Tseferemimi, Greece	1920	31
87 Nikolaos Bakas	Tzeferemini, Greece	1920	31
88 Anastasios Milonas	Zeforemeni, Greece	1920	29
89 Stasinios Vassilopoulos	Djeferemini Greece	1921	49
90 Xenofon Maniatis	Djeferemini, Greece	1921	40
91 Nikolaos Liountiris	Tjeferemini	1921	15
92 Costas Stathopoulos	Lézi	1914	30

Ονοματεπώνυμα Βαλυραίων μαθητικής 1935

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΒΑΛΥΡΑΣ 1935*

1η σειρά: Ντίνος Φερμάνης, Αριστόδημος Μπουζαλάς, Γιώργος Μπουζαλάς, Αριστόδημος Τσαγκάκης, Ρεμπάκος (ο μεγάλος), Κώστας Χαράλαμπόπουλος, Θανάσης Φωτεινός, Τάσης Μακρής, Στέφανος Μπάκας, Λεωνίδας Νιφόρος, Χαράλαμπος Μπάκας, Παιδί Σταθμάρχη, Νίκος Νανόπουλος, Παντελής Θεοδωρακόπουλος, Παναγιώτης Λιοντήρης (αδελφός Μιχάλη), Δημόπουλος, Νίκος Μπόβης, Βασίλης Μπουρολιάς.

2η σειρά: Στέφανος Μπουζαλάς, Χρυσάνθος Σταυριανόπουλος, Λεωνίδας και Σταύρος Παπαδόπουλος, Πέτρος Ρεμπάκος, Λεωνίδας Φειδάς (πέθανε

τυφλός), Γιάννης Ευδόπουλος, Γρηγόρης Φιλίππου, Παναγιώτης Κοντοπανάγος, Θύμιος Γκομέσης, Μιχάλης Πουλόπουλος, Παιδί κλειδούχου, Νίκος Γεωργακόπουλος (γιος του γιατρού), Γρηγόρης Τζαλαβράς (σκοτώθηκε στο καμίνι), Παναγιώτης Φειδάς, Γιάννης Τσέκος, Δημήτρης Κομποτεάς, Γιώργος Μπαρζακάρης, Νίκος Σαρλάς, Σπύρος Μπάκας (παιδονόμος).

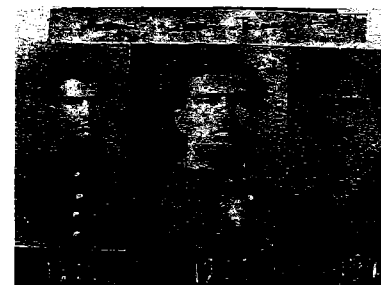
3η σειρά: Αστρη Μαρινοπούλου, Παναγιώτα Κοντοπανάγου, Σωτηρία Φειδά, Φωτούλα Νανοπούλου, Ευριδίκη Μπόβη, Μαρία Μερμηγκά (σύζυγος Παναγιώτη Λιοντήρη), Βάσω Τσαγκάκη, Δάσκαλοι Καρτερολιάτης και κόρη του Κατίνα, Νιφόρος Νίκος και Χρυσούλα Καρύδη, Μαρία Γεωργακοπούλου (σύζυγος Σινάπη), Ευσταθία Μπάμπη, Δέσποινα Τσώνη, Αδελφή κλειδούχου, Σοφία Ρεμπάκου, Νίκη Λιοντήρη (σύζυγος Γιάννη Λύρα), Γιαννούλα Γκομέση, Σμαραγδή Σαρλά, Μαρία Κομποτεά, Αδελφές Σπηλιώτη, Μαρία Γαλανοπούλου, αγνωστη.

4η σειρά: Γιάννης Μπάκας, Στάθης Μπουρολιάς, Φώτης Κοντοπανάγος, Μήτσος Φωτεινός, Στασινός Μπόβης, Σταθμάρχη παιδί και παιδιά δάσκαλου Νιφόρου, αδελφές Χαράλαμπουπούλου (Νίνα, Τούλα, Φωφώ), Ντίνα Ευδοπούλου, Μαρίκα Γεωργακοπούλου (κόρη γιατρού), αδελφές Νανοπούλου, αδελφή Θάνου Μπουρολιά, Παπαδοπούλου (σύζυγος Μιχάλη Λάγιου), αγνωστη.

* Είχαμε δημιουργήσει 2 εκθέσεις απορρόμησης φωτογραφίας: Το 1995 με θέμα : «Η Βαλύρα στο Χρόνο, το Χώρο και τη Ζωή» και το 1996 «Μαθητική Ζωή 60 Χρόνων, 1907-1967». Σε νέα έκδοση θα γίνει λεύκωμα με το φωτογραφικό υλικό και τα ονοματεπώνυμα.

Κ. Τσώνης

Αδελφοί Κεφάλα

Ζεύγος Ν. Μπάκα

Γ. Τσιμπουκλής

Αγ. Μπουρίκα

Γιάννης Μπουρίκας

Χρήστος
Παπαεωργίου

Οικογένεια
Θεοδωρακόπουλου

Η παρέα στην οικία Μιχάλη Λιοντήρη

Κατά πλειοψηφία μεταναστεύουν νέοι, υγιείς, ανύπαντροι και κυρίως από την Πελοπόννησο.

Υπάρχει και συναγωνισμός μεταξύ των ναύλων των ατμόπλοιων. Το εισιτήριο για θέση που άλλοτε είχε 200 δραχμές ως την Ν. Υόρκη κατεβαίνει στις 70 δραχμές μαζί με τη διατροφή 15 ημερών.

Ως το τέλος του 1911 μεταναστεύουν 221375 Έλληνες. Φεύγουν, φεύγουν, φεύγουν. Κατά τους Βαλκανικούς πολέμους η μετανάστευση απαγορεύεται για τους στρατεύσιμους. Το μεταναστευτικό κύμα ανακόπτεται προσωρινά και με το τέλος των Βαλκανικών πολέμων ξαναρχίζει ο ξενιτεμός.

Με την πάροδο του χρόνου η μετανάστευση μειώνεται επειδή η ΗΠΑ θέτουν φραγμούς και ουσιαστικά την απαγορεύουν.

Κ.ΜΟΣΚΩΦ. Η εθνική και κοινωνική συνείδηση στην Ελλάδα, 1833-1909, σελ.197 1974.

«Περνώντας έναν αιώνα»

Είχαμε γράψει σε πέντε συνέχειες στην εφημερίδα «ΕΒΔΟΜΑΔΑ» της Πάτρας το θέμα με τίτλο: «Πέντε γενιές ανθρώπινης παρουσίας». Είμαστε όλοι εδώ τόσο πολύ μακριά, τόσο πολύ κοντά. Στις 16-10-2000 στο 3ο μέρος είχαμε περιγράψει και το γενεαλογικό δέντρο Ντουραμάκου – Καλαμπόκη.

Στις 20-1-2001 λάβαμε το βιβλίο από τη συγγραφέα Άννα Σιδηροκανέλλη με τίτλο: «Περνώντας έναν αιώνα».

Η ιστορία ξεδιπλώνει και μας περνά από όλα τα κλαδιά ενός οικογενειακού δέντρου όπου περιγράφεται με λεπτομέρεια μια ελληνοαμερικανική Οδύσσεια. Η Άννα είναι παιδί μεταναστών 3ης γενιάς και αναλύει με σχολαστικότητα και γλαφυρότητα, με ρίζες πολύ βαθιές που φτάνουν σε δύο πολιτισμούς. Το βιβλίο αυτό μας οδηγεί από το παλιό κόσμο στο νέο, από ένα απλό χωριό (τη Βαλύρα Μεσσηνίας) σε μια πολυπληθή μητρόπολη στην Αμερική. Περιγράφει τη δημιουργία από την αρχή μιας εκπληκτικής αλλαγής και ενός εκπληκτικού βήματος στα ήθη, έθιμα, κατοικία και τεχνολογία. Ξεχασμένες πρακτικές και τελετουργικά, ξαναζωντανεύουν. Οι δύσκολες και νικηφόρες «μάχες» για την επιβίωση των μεταναστών για την πραγματοποίηση του αμερικανικού ονείρου είναι αναρίθμητες και έντονες. Αποτελεί ένα βιβλίο οικογενειακών ιστοριών και παράλληλα σκιαγραφεί την ανάπτυξη της Αμερικής κατά τη διάρκεια του 20 αιώνα. Ξεδιπλώνεται μια κοινωνική ιστορία που απορροφά τον αναγνώστη και απαριθμεί μια υπέροχη συλλογή από οικογενειακά πορτραίτα.

Το βιβλίο έχει 297 σελίδες και πλούσιο φωτογραφικό υλικό από Ελλάδα και Αμερική και είναι γραμμένο στα Αγγλικά.

Εχουμε στην κατοχή μας τα λευκώματα των Προμεσσηνιακών Συνεδρίων του 3ου και 5ου αιώνα που έγιναν αντίστοιχα το 1947 (Νέα Υόρκη) και 1949 (Βοστώνη).

Οι μετανάστες Έλληνες για την ΑΜΕΡΙΚΗ τα

Άννα Σιδηροκανέλλη

έτη 1896-1925 ήταν 404.280

ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ Ο ΓΙΟΣ

Της Αμερικής ο γιός
δεν ερχότανε πια νιός
ήρθε μ' άσπρα τα μαλλιά
κι ήθελε γυναίκα νια.

Μπογιατίζει το μουστάκι
να τον πουν παλληκαράκι
από κάτω από την τραγιάσκα
κρύβει τα μαλλιά του τ' άσπρα.

Ο Γ. Δαβίλλας με την παρέα του. Απόκριες 1960

Ότι θέλετε να πείτε
τίποτε δεν θα του βρείτε
με δολάρια και με λίρες
τη μικρούλα μας την πήρες
και αμα βγείς στο κάστρι-γκάρι
άλλος νέος θα στην πάρει.

*** Ποιήμα του Γεωργίου Δαβίλλα ή Νταβίλλα, για τη Μετανάστευση (από τη Βαλύρα)**

Πολλοί γεροι ελληνοαμερικάνοι έρχονταν και έπαιρναν νεαρά κορίτσια, σε γνώσει των γονιών τους, για να τους κληρονομήσουν αργότερα. Έτσι και εμεινε το ανέκδοτο.
<Ήρθε ο Μπρούκλινς από την Αμερική>, δηλαδή αυτοί που εμεναν στο ΜΠΡΟΥΚΛΙΝ

Ένα άλλο τραγούδι λέει:

Μη με στέλνεις μάνε, στην Αμερική
Γιατί θα μαραζώσω και θα πεθάνω κεί.
Δολάρια δεν θέλω, πώς να σου το πω
Κάλιο ψωμί κρεμμύδι και κείνον π' αγαπά.

_ Το 1922, 1.500.000 Έλληνες προέρχονται από τις χαμένες πατρίδες Ιωνίας και Πόντου, εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα σαν πρόσφυγες μετά από τη συνθήκη της ανταλλαγής των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδος Τουρκίας

_ Η περίοδος 1940 – 1951 εκτός από τις εσωτερικές μετακινήσεις πληθυσμού είχαμε και τη λαίλαπα ναζισμού – φασισμού

_ 1951. Εκατόμβες των θυσιών των Ελλήνων για μια παγκόσμια ελευθερία.

_ 1961, 1971 Ρεύματα μετανάστευσης, παλιννόστησης εξωτερικού-εσωτερικού υπογεννητικότητα, γήρανση πληθυσμού γιγαντισμός πόλεων, ερήμωση υπαίθρου και εγκατάλειψη αγροτικών περιοχών.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ 1833-2002
ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ ΠΡΙΝ ΤΟ 1840 (στην περιοχή μας)

Πρόλογος

Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης εφαρμόστηκε στην Αθήνα από την Κλεισθένη το 508 π.Χ. Στη Ρωμαϊκή περίοδο και στο Βυζάντιο περιήλθε σε παρακμή. Στην Τουρκοκρατία σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές με σκοπό την είσπραξη φόρων κυρίως από την περιφέρεια.

Με την απελευθέρωση του Ελληνικού κράτους το 1833 «**περί συστάσεων δήμων**».

το Ελληνικό κράτος διαιρέθηκε σε 10 νομούς με 42 επαρχίες, οι οποίες στη συνέχεια διαιρέθηκαν σε δήμους.

Το 1912 ο υπουργός εσωτερικών Εμμανουήλ Ρεπούλης στην κυβέρνηση Βενιζέλου προώθησε προς ψήφιση στη Βουλή που καθιέρωσε τη διάκριση του ΟΤΑ σε δήμους και κοινότητες λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ιστορικές και αναπτυξιακές ανάγκες της κάθε περιοχής. Το νομοσχέδιο αυτό υπήρξε σταθμός στην εξέλιξη της τοπικής αυτοδιοίκησης της πατρίδας μας απελευθερώνοντας την περιφέρεια από τον φεοδαρχικής έμπνευσης θεσμό του πατριαρχικού δημάρχου που καταδυνάστευσε την ύπαιθρο.

Το Σύνταγμα του 1927 με το άρθρο 107 αναγνώρισε για πρώτη φορά συνταγματικά την τοπική αυτοδιοίκηση και η λήξη των περιφερειακών αυτών έγινε με την ψήφιση του Συντάγματος το 1952.

Το 1994 καθιερώθηκε ο θεσμός του αιρετού νομάρχη (2ος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης) με ταυτόχρονη δημιουργία του περιφερειάρχη (3ος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης), ο οποίος είναι κυβερνητικό πρόσωπο.

Επειδή σήμερα η τοπική αυτοδιοίκηση αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα το Δεκέμβριο του 1997 ψηφίστηκε το πρόγραμμα Ιωάννης Καποδίστριας με σκοπό την κατάργηση και συνένωση κοινοτήτων δημιουργώντας τους νέους 900 δήμους και 133 κοινότητες.

Ο νέος δήμος Ιθώμης με έδρα τη Βαλύρα, προήλθε από τις συνενώσεις των κοινοτήτων:

Αριστοδημείου, Αρσινόης, Βαλύρας, Ζερμπισίων, Κεφαλληνού, Λαμπαίνης, Μαυροματιού και Ρευμματιάς.

Οι υπάρχοντες δήμοι στη Ελλάδα ήταν 434, κοινότητες 5343, και 12.548 οικισμοί.

Ο νομός Μεσσηνίας είχε 8 δήμους, 272 κοινότητες και 496 οικισμούς. Διαιρείται σε 4 επαρχίες (Μεσσηνίας, Καλαμάτας, Πυλίας, Κυπαρισσίας) και με το νόμο Καποδίστρια γίνονται 29 δήμοι και 2 κοινότητες. Διοικητικά η Βαλύρα ανήκει στην επαρχία Μεσσηνίας.

Η Βαλύρα {Τξαφερεμίνι} αναφέρεται στη Β Ενετοκρατία {1685-1715} και υπαγόταν διοικητικά στην επαρχία Ανδρουσίου με άλλα 68 χωριά και 3 μοναστήρια. Το 1828 υπαγόταν διοικητικά με άλλα 9 χωριά στην επαρχία Μικρομάνης. Η επαρχία Μικρομάνης είχε 355 οικογένειες με 1592 κατοίκους και η Βαλύρα είχε 100 οικογένειες. Συστάθηκε κατά την τουρκοκρατία ως διοικητικό τμήμα {Καζάς}, διατηρήθηκε κατά την επανάσταση και μετά την απελευθέρωση ως το 1833 που συστάθηκαν οι δήμοι, αλλά και μέχρι το 1843 ως εκλογική περιφέρεια.

Το 1833 «**Περί συστάσεως δήμων**» τα χωριά Βαλύρα -Σκάλα αποτέλεσαν το δήμο Δερών.

Καταργήθηκε το 1840 και μαζί με το δήμο Στενκλήρου υπάχθησαν στο Δήμο Οικαλίας που λειτούργησε μέχρι το 1911. Με το νόμο ΔΝΖ του 1912 σχηματίστηκαν οι νέοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και η Βαλύρα λειτούργησε ως κοινότητα από το 1914. Το 1998 με το νόμο «Καποδίστρια» έγινε έδρα του Δήμου Ιθώμης.

Διατηρητέα μνημεία της φύσης (Χλωρίδα - Πανίδα)

Οι αδυναμίες και ανεπάρκειες των νέων δήμων

Οι υποψήφιοι δήμαρχοι που δεν διαθέτουν δεσμούς με τις επιμέρους τοπικές κοινωνίες που συνιστούν τους νεοδημιουργούμενους ΟΤΑ, θα υποχρεωθούν να προσφύγουν στους μηχανισμούς των κομμάτων για να υποστηρίξουν την υποψηφιότητά τους, αναλαμβάνοντας ευνόητες δεσμεύσεις, όχι πάντα σύμφωνες με τα συμφέροντα των περιοχών τους.

Η οικονομική ασφυξία φαίνεται θα διαιωνιστεί και στους νέους ΟΤΑ. Γιατί η εκάστοτε κυβέρνηση πέραν του «τρικ» της αθροιστικής παρουσίασης των πόρων που προτίθεται να διαθέσει, είναι ελάχιστα μεγαλύτεροι από τις σημερινές ετήσιες επιχορηγήσεις και δεν δείχνει διατεθειμένη να δαπανήσει πραγματικά περισσότερα χρήματα στηρίζοντας το νέο δημιουργήμα της. Χωρίς ριζική φορολογική μεταρρύθμιση και αν οι ΟΤΑ δεν αποκτήσουν υγιείς πρωτογενείς πόρους, πάντα η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα βρίσκεται στο έλεος των διαθέσεων της εκάστοτε κυβέρνησης.

Είναι φανερό η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού ικανού να υποστηρίξει στελεχικά τη νέα προσπάθεια. Με το υπάρχον σήμερα προσωπικό οι νέοι δήμοι δεν πρόκειται να κάνουν πολλά. Ούτε οι διορισμοί ακατάρτιστων υπαλλήλων αποτελούν λύση. Έπρεπε αν ο σχεδιασμός ήταν σοβαρός να έχει προβλεφθεί ένα αναγκαίο χρονικό πλαίσιο για την προπαρασκευή στελεχών ώστε αυτά να εισέλθουν στην Τ.Α. έτοιμα να προσφέρουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους. Από τα παραπάνω προκύπτει πως το πρόγραμμα «**Ι. Καποδίστριας**», δεν αντέχει σε καμία σοβαρή επιστημονική κριτική. Παρουσιάζει εξόφθαλμες αδυναμίες και ανεπάρκειες που το καθιστούν θνησιγενές. Εκείνο που απλώς μένει, είναι ότι δια της προωθήσεώς του η κυβέρνηση απλώς εξυπηρετεί τις μικροκομματικές της σκοπιμότητες και το πολύ-πολύ ικανοποιεί τις δήθεν «εκσυγχρονιστικές» εμμονές της.

ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΑΣ ΤΟ 1833

ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΥΡΑΣ

Εδρα ΜΗΛΑ

Χωριά: ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ, ΛΟΥΜΙ, ΧΡΥΣΟΒΑ, ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ.

Δήμαρχος διορίστηκε ο Α ΠΑΠΑΔΗΜΟΥ ή ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ, αξιωματικός.

Καταργήθηκε το 1840 και εντάχθηκε στο ΔΗΜΟ ΙΘΩΜΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΩΝ

Εδρα ΣΚΑΛΑ

Χωριά: ΣΚΑΛΑ, ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ,

Δήμαρχος διορίστηκε ο πρόκριτος και φιλικός ΑΝ. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ από ΣΚΑΛΑ και εισπράκτορας ο Γ. ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ από ΣΚΑΛΑ. Το 1839 δήμαρχος ήταν ο Τζαφερεμίνος ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΙΝΑΡΔΟΣ. Ήταν συγκαταλεγόμενος με τους ΑΡ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑ και Γ. ΠΕΡΡΩΤΗ για στάση κατά του Βαβαρικού καθεστώτος. Καταργήθηκε το 1840 και εντάχθηκε στο δήμο Οιχαλίας. Η ΣΚΑΛΑ ήταν πρωτεύουσα Οιχαλίας μέχρι το 1860 γιατί ο πλούσιος ΚΟΝΤΟΣ εξαγόρασε το δημοτικό συμβούλιο και έτσι έγινε έδρα του δήμου ο ΜΕΛΙΓΓΑΛΑΣ.

ΔΗΜΟΣ ΥΑΜΕΙΑΣ.

Εδρα ΠΕΝΤΙΑ (Τρικορφο)

Χωριά: ΚΛΙΜΑ ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ, ΚΥΝΗΓΟΥ, ΔΡΑΪΝΑ, ΖΑΓΑΡΕΝΑ, ΠΟΥΛΙΤΣΙ, ΜΑΝΕΣΙ, ΞΕΡΟΚΑΣΙ, ΡΑΔΟΥ, ΚΑΤΩ ΝΤΑΛΑΚΛΗ.

Δήμαρχος διορίστηκε ο πρόκριτος ΑΝΑ. ΣΚΟΥΦΗΣ και εισπράκτορας ο Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Καταργήθηκε το 1840 και εντάχθηκε στο ΔΗΜΟ ΙΘΩΜΗΣ

Το όνομα από την αρχαία επαρχία ΥΑΜΕΙΑ που είχε διαιρέσει ο βασιλιάς Κρεσφόντης τη Μεσσηνία.

ΔΗΜΟΣ ΣΤΕΝΥΚΛΗΡΟΥ

Εδρα ΜΕΛΙΓΓΑΛΑ

Χωριά: ΖΕΖΑ, ΜΑΓΟΥΛΑ, ΑΛΗΤΟΥΡΙ, ΖΕΥΓΟΛΑΤΙΟ, ΣΟΛΑΚΙ,

Δήμαρχος διορίστηκε ο αξιωματικός ΠΑΝ. ΜΠΟΥΤΟΣ και εισπράκτορας ο Ν. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ. Το δημοτικό συμβούλιο υπογράφει ψήφισμα υπέρ των ΑΡ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑ και Γ. ΠΕΡΡΩΤΗ. Δημαρχιακός πάρεδρος ήταν ο Β. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ. Καταργήθηκε το 1840 και εντάχθηκε στο ΔΗΜΟ ΙΘΩΜΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ

Εδρα ΟΙΧΑΛΙΑ

Χωριά 21

Διορίστηκε δήμαρχος ο ΑΝΤ. ΣΤΑΘΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ που ήταν τυφλό όργανο του βαβαρικού καθεστώτος. Το 1841 δημαρχιακός πάρεδρος ήταν ο ΠΑΝ. ΜΠΟΒΗΣ από το

ΤΖΑΦΕΡΕΜΙΝΙ. Το 1846 στο δημοτικό συμβούλιο ήταν και ο Θ. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ

Στο δήμο ΙΘΩΜΗΣ πρώτος διορισμένος δήμαρχος ήταν ο Γ. ΜΠΑΛΟΠΟΥΛΟΣ από ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ και τελευταίος εκλεγμένος δήμαρχος ήταν ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΛΕΦΤΟΓΙΑΝΝΗΣ από ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ. (Βλέπε αναλυτικά παρακάτω.)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ

Την επαρχία ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ αποτελούσαν τα χωριά: ΑΝΔΡΟΥΣΑ, ΔΡΑΓΚΑ, ΧΑΛΒΑΤΣΟΥ, ΛΟΗ, ΣΤΡΕΦΙ, ΚΥΝΗΓΟΥ, ΠΟΛΕΝΑ, ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΙ πάνω και κάτω, ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΥ, ΣΙΑΜΑΡΙ, ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟ, ΖΑΓΑΡΕΝΑ, ΔΑΡΑ, ΜΗΛΙΩΤΗ, ΒΛΑΣΗ, ΝΤΑΛΑΚΛΗ, ΖΕΡΜΠΙΣΙΑ, ΜΟΥΣΤΑΦΑΜΠΑΣΑ, ΒΑΣΙΛΑΔΑ, ΚΑΛΑΜΑΡΑ, ΣΠΙΤΑΛΙ, ΑΛΗΤΣΕΛΕΠΗ, ΓΑΡΑΤΖΑ, ΑΓΡΙΛΟΒΟΥΝΟ, ΔΑΣΟΧΩΡΙ, ΜΑΛΤΑ, ΜΑΤΖΑΡΙ, ΜΠΟΥΤΑ, ΜΗΛΑ, ΖΕΖΑ, ΜΠΕΤΣΙ, ΓΚΟΛΕΜΙ και ΜΠΟΥΡΝΑΖΙ,

Είχε συσταθεί κατά την τουρκοκρατία και διατηρήθηκε κατά την ενετοκρατία που την αποτελούσαν 68 χωριά και 3 μοναστήρια.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΙΚΡΟΜΑΝΗΣ

Συστάθηκε ως καζάς (διοικητική περιφέρεια) κατά την τουρκοκρατία και διατηρήθηκε ως το 1833 που συστάθηκαν οι νέοι δήμοι. Την επαρχία ΜΙΚΡΟΜΑΝΗ αποτελούσαν τα χωριά: Μικρομάνη, Καμάρι, Καλάμι, Αντικάλαμος, Κωνσταντίνοι, Στενύκλαρος, Τζαφερεμίνι, Φίλια, Σπανοχώρι και Κεραστάρι.

Ο Δήμος Ιθώμης με το νόμο Καποδίστρια, το 1998

Διαμέρισμα (Κοινότητες)	Πληθυσμός (Απογραφή 1991)	Εκταση (σε στρέμματα)
1. Αριστοδήμειο	368	10.478
2. Αρσινόη	241	6.952
3. Βαλύρα	1038	11.064
4. Ζερμπισίων	212	10.378
5. Κεφαλληνού	191	14.553
6. Λαμπαίνης	290	5.827
7. Μαυρομμάτι	405	22.356
8. Ρευματιάς	135	8.278
Σύνολο	2880	90.428

Δήμος Ιθώμης

Με το Νόμο Καποδίστρια το 1998 ιδρύθηκε ο Δήμος Ιθώμης με έδρα τη Βαλύρα. Δήμαρχος εξελέγη ο **Κωνσταντίνος Γιαννακόπουλος**, ιατρός από την **Αρσινόη**. Πρώτος πρόεδρος της κοινότητας Βαλύρας μετά την κατάργηση των δήμων το **1912**, ήταν ο ιατρός **Γεώργιος Γεωργακόπουλος**.

*Το 1846 ο Δήμος είχε 2697 κατοίκους και 19 κοινότητες.

*Το 1850 ο Δήμος είχε 2824 κατοίκους.

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΘΩΜΗΣ το 1998 με το νόμο <Καποδίστρια>

Α. Τα ορεινά χωριά του Δήμου Ιθώμης

1. Ρευματιά (Λούμι): Η πρώτη οικογένεια ήταν του Δημητράκη Νέζη που ήρθε από το Παλαιό - Λούμι Γορτυνίας καταδιωκόμενη από τους Τούρκους γιατί η σύζυγός του για λόγους τιμής σκότωσε το Μπέη της περιοχής. Με την απογραφή Pacifico είχε το 1689, 313 κατοίκους. Στη Ρευματιά άνηκει και ο οικισμός Χρύσοβα.

Υπάρχει το σπήλαιο "Ταμπούρι" μήκους 300 m με πολλούς σταλακτίτες. Στην επανάσταση του 1821 πολέμησαν οι Κατζιάς ή Σωτηρόπουλος Γεώργιος και ο Κουτρομπής Παναγιώτης ο οποίος διέτελεσε δημότη των του χωριού του και ένορκος στο Κακουριγοδικείο Τρίτολης. Τέλος το μουσείο του Βαγγέλη Κάφια πρέπει να δρομολογηθεί νομικά.

2. Κεφαλινού ή Κεφαλληνού: Αναφέρεται στο κατάλογο του Pacifico ως "Κεφαλονίτσι". Πολεμιστές του 1821 ήταν οι: Κατσάρας Παναγιώτης, Σκορπετός Κων/νος και Κορμάς Ηλίας ο οποίος ήταν οπλαρχηγός Ανδρούσης. Εμυήθη στη φιλική εταιρεία από τον Παπαφλέσσα πριν τη μάχη του Μανιακίου. Ο Βασίλειος Κ. Δαβίλας τίμησε το δικαστικό σώμα στα δύσκολα χρόνια της κατοχής γιατί ήταν ανακριτής στην υπόθεση της κλοπής της Γερμανικής σημαίας από τον ιερό βράχο της ακρόπολης που είχαν κλέψει οι Γλέζοι - Σιάντος. Ο Δικαστής τα Γκεστάμπελ Τόμπμπελ είπτε στους δικαστικούς. Αν δεν βρεθούν οι ένοχοι θα το πληρώσει ο Αθηναϊκός λαός. Ήταν συγγραφέας πολλών νομικών έργων και συνεργάτης του περιοδικού "Θέμις".

Ιδιοκτήτης των μεταλλείων της περιοχής ήταν ο Παπαδόπουλος Ιωάννης. Το πούλησε το 1958.

3. Ζερμπίσις: Σλαβικό γυναικείο όνομα "αλογοπούλαρο" ή Δερβίσις ή Ντερβίσις που σημαίνει "Παλνάρια". Έχουν βρεθεί Μεσσηνιακά, Βυζαντινά, Ρωμαϊκά νομίσματα και έγχρωμοι μελανόμορφοι αμφορείς.

Αναβλύζει η πηγή "ΣΕΑ" που ποτίζει τους κήπους και καλλιέργειες.

Το καλοκαίρι είναι ιδανικός παράδεισος και βγάζει τη καλύτερη γεύση ντομάτας.

Ο Παναγιώτης Κλεφτογιάννης ήταν πρόκριτος και πολλοί Ζερμπισαίοι έδρασαν ως κλεφταρματολοί με το μπαϊράκι του θρυλικού Νικολούλια.

Ο δήμαρχος Ιθώμης Ανδρέας Κλεφτόγιαννης ήταν ένθερμος υποστηρικτής του Ελευθερίου Βενιζέλου ο οποίος του απένειμε αναμνηστικό μετάλλιο.

Ασχολήθηκε με τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις Μαγγανίου - Πυρολουσίτη στην εταιρεία Σκαλιστήρη - Ηλιοπούλου μέχρι την κατοχή. Την επιχείρηση ανατίναξαν οι αντάρτες του ΕΛΑΣ και επιστάτης ήταν ο Γιώργος Βασιλόπουλος από τη Βαλύρα.

Οι Ζερμπισαίοι Γιαννάκης Λεβέντης, Αντώνιος Μπαρδάκης και Παναγιώτης Κλεφτογιάννης πολέμησαν στην Κρήτη το 1897.

Το 1900 δημιουργήθηκε το γραμματοδιδασκαλείο.

4. Αρσινόη. Ο Λεύκιππος βασιλεύς της κάτω Μεσσηνίας νυμφεύθη τη Λευκοθέα εγγονή του Ευρυτου Μελανέως και απόχτησαν τρεις θυγατέρες: Φοίβη, Ιλάνειρα και Αρσινόη. Τις δύο πρώτες απήγαγαν οι Κάστωρ και Πολυδεύκης. Την Αρσινόη απήγαγε ο πατήρ του Απόλλων και την μετέφερε εις Ιθώμην κλιμακώεσαν όπου και έλουσεν αυτήν εις την εκεί καλirroήνη

και κρυερήν πηγοκρήνην κειμένη επί την Νότια κλιτύων της Ιθώμης.

Εκ του Ασκληπιδίου και της Αρσινόης γεννήθηκαν οι Ασκληπιάδες γιατροί Ποδαλείριος και Μαχαιόνας που συμμετείχαν στη μάχη της Τροίας και οι θυγατέρες Ακείσια, Ιασία, Αγλαΐα και Πανάκεια.

Κοντά στο Σιμίζα (Αρσινόη) είναι η Σαμαρίνα που την έχτισε η αυτοκράτειρα του Βυζαντίου Θεοδώρα το 800 μ.Χ. ή ο Ανδρόνικος Β ο Παλαιολόγος το 1200 μ.Χ.

Η λέξη Σιμίζα είναι Αρβανίτικη που σημαίνει κόλλησε σα μυίγα. Ο περιηγητής Λικ αναφέρει ότι το χωριό ήταν καλύβες με τσοπάνηδες. Διέθετε γεωργικό προμηθευτικό συνεταιρισμό, είχε πρόβλημα λυψειδρίας και ο τόπος είναι ιδανικός για καλλιέργεια αμυγδαλιών.

Υπήρχαν μετακινήσεις 20 οικογενειών (τσοπάνηδων) στα ορεινά της Αρκαδίας (ΑΤΕ 10). Από το Σιμίζα καταγόταν ο πολεμιστής του 1821 Κορμάς Ν. Ανατολικά του Σιμίζα πάνω στην κορυφή του Αγίου Βασιλείου υπήρχε το αρβανιτοχώρι Τζέμι.

5. Πετοάλονα. Έχει ενσωματωθεί στο χωριό Μαυροομάτι πριν μερικά χρόνια. Εκεί βρίσκεται το Ανδρομονάστηρο η Ανδρικομανάστηρο. Ανοικοδομήθηκε το 12ο αιώνα επί αυτοκράτορα Ανδρόνικου Παλαιολόγου. Ήταν καταφύγιο κλεφταρματολών. Υπάρχει θολωτή πέτρινη γέφυρα που πρέπει να περισωθεί από τη φθορά του χρόνου καθώς και το μοναστήρι. Διέθετε γεωργικό πιστωτικό συνεταιρισμό.

6. Μαυροομάτι Ιθώμης. Η Ιθώμη είναι νύμφη του ομώνυμου όρους της Μεσσηνίας σύμφωνα με τον τοπικό μύθο είχε ανατεθεί ν' αναθρέψει τον Δία όταν ήταν μωρό, μαζί με μια άλλη νύμφη που λεγόταν Νέδα. Αυτές είχαν τη συνήθεια να τον λούζουν στην πηγή Κλεψύδρα, που ήταν εκεί κοντά. Υπήρχε ένα ιερό του Δία Ιθωμάτα μέσα στο οποίο έφερναν για ανάμνηση κάθε μέρα νερό από την Κλεψύδρα. Ο Δίας Ιθώμης έδινε χρησμούς.

Διέθετε Αγροτική Λαϊκή Τράπεζα, Γεωργικό πιστωτικό κέντρο, γεωργικό προμηθευτικό συνεταιρισμό και σχολαρχείο (1924-1938). Το 1689 είχε 362 κατοίκους και το 1853 δημιουργήθηκε το δημοτικό σχολείο.

Το Μαυροομάτι ήταν έδρα του Δήμου Ιθώμης (θερινή από 20-4 / 9-11 ενώ καλοκαιρινή ήταν το Αριστοδήμειο ή Χασάμπασα).

* Το 1836 ήταν δήμαρχος ο πρόκριτος Γεωργ. Δ. Μπαλόπουλος

* Το 1855 διορίσθη δημαρχιακός πάρεδρος Ιθώμης ο Χριστόπουλος Βασίλειος. Με αριθμό μητρώου 4760 πολέμησε το 1821 ο Κουβελάκης Ιωάννης.

* Το 1879 δήμαρχος Ιθώμης ήταν ο Πανουσόπουλος Λεωνίδας, το 1866, 1887 ο Θεωδωρόπουλος Δημήτριος και το 1870, 1874 ο Λυμπερόπουλος Λυμπέρης γιός του δημάρχου και βουλευτή Κώστα Αναγ. Λυμπερόπουλου. Ο Κλεφτόγιαννης Αντρέας ήταν ο τελευταίος εκλεγμένος δήμαρχος Ιθώμης. Γεννήθηκε στα Ζερμπίσις το 1874 και ήταν Βενιζελικός μέχρι το τέλος της ζωής του. Πέθανε το 1952. Βορειοδυτικά υπήρχαν τα χωριά **Μπέτσι** και **Γκολέμι** και λόγο κατολισθήσεων μεταφέρθηκαν στο χωριό **Κρονητέ**.

Η μετωνομασία των χωριών της Μεσσηνίας έγινε το 1927 με Β.Δ. 13/1/ΦΕΚ, 281α γιατί ήταν κακόχη ή είχαν τουρκική, σλαβική ή αρβανίτικη ονομασία.

Β. Τα πεδινά χωριά του Δήμου Ιθώμης

7. Αριστοδήμειο και Βουρνάξι: Στην περιοχή του Αριστοδήμειου υπάρχουν τρεις τεχνητοί χωματόλοφοι. Πιστεύεται ότι ο ένας από τους τρεις είναι ο τάφος του Αριστοδήμου ο

οποίος από απελπισία, τύψεις και πόνο σκότωσε την κόρη του και στη συνέχεια αυτοκτόνησε γιατί οι Μεσσήνιοι δεν απελευθερώθηκαν από τους Σπαρτιάτες. Υπάρχει διατηρητέο κτίσμα με εντοιχισμένα πιθάρια, πολεμίστρες, καμάρες και θόλους. Ο Ιμπραήμ στο κτίσμα αυτό το 1825 είχε στήσει το στρατηγείο του που ήταν το κονάκι του τοπάρχη Χασάν Πασά. Διέθετε γεωργικό πιστωτικό συνεταιρισμό. Ήταν η χειμερινή έδρα του δήμου Ιθώμης (14/11-19/4). Ήταν από τα πρώτα χωριά που ξεσηκώθηκαν κατά των Τούρκων το 1821 με επικεφαλής τους Παπατσωναίους και τον Αναγνώστη Λυμπερόπουλο.

Το Βουρνάκι ενσωματώθηκε στο Αριστοδήδειο (πρώην Χασάμπασα) και υπάρχει το εκκλησάκι Άγιος Νικόλαος (8ος μ.Χ.).

8. Λάμπαινα (Λέξι). Τοπάρχης ήταν ο Αλεξ-Αγάς και το όνομα κληρονόμησαν σαν παρατσούκλι η οικογένεια Παπαγεωργίου (σού της μάννας μου) επειδή έμενε στο σπίτι τους.

Αρχικά κατοίκησαν στην περιοχή «**Κλήμεντι**» και στη συνέχεια «**στο σφακοβούνι**» το οποίο είχε πολλούς σκορπιούς. Για τρίτη φορά ρίζωσαν στο κάτω χωριό. Ο Ιερομόναχος Ιωνάς Κεφάλας είχε καταγωγή το Λέξι, έγραψε την ιστορία της Μεσσηνίας και ένα από τα ποιήματά του είχε τίτλο «το πώς προήλθε το όνομα του ποταμού και του χωριού Βαλύρα». Διέθετε λαϊκή τράπεζα και είχε αποστειρωτήριο σύκων. Είχε μετακινήσεις 10 οικογενειών με αιγοπρόβατα στα ορεινά της Αρκαδίας.

9. Βαλύρα (Τζεφερεμίνι). Το όνομα δόθηκε από το προοιμιακό μουσικό Θάμυρη (Βραφωδία Πιάδα 594-605) φημισμένο για την ομορφιά, τραγούδι και λύρα του θέλησε να συναγωνιστεί τις μούσες, έχασε τυφλώθηκε και πέταξε τη λύρα του. Έχει γράψει γι αυτό ο Ιωνάς Κεφάλας και το αφιερώνει στο Βαλυραίο δάσκαλο Νιφόρο. Το όνομα Τζεφερεμίνι αναφέρεται στο γνωστό Ενετικό κατάλογο του Pacifico το 1690 και ήταν ένα από τα 68 χωριά της Ανδρουσας. Η θέση της Βαλύρας ταυτίζεται με την ιστορία της αρχαίας Μεσσηνίας, είχε γεωργικό ταμείο, αγροτικό ταμείο, αγροτική λαϊκή τράπεζα, λαϊκή τράπεζα, Αγροτικό συνεταιρισμό. Αγροτολέσχη, Ελληνικό σχολείο και σύνδεσμο αγροφυλακής.

Το 1836 τα χωριά Σκάλα – Βαλύρα αποτελούσαν το Δήμο Δερών. Δήμαρχος ήταν ο Αναγνώστης Πουλόπουλος και το 1839-40 ο Βασίλης Λινάρδος.

Το 1841-50 η Βαλύρα ανήκε στο Δήμο Οικαλίας και πάρεδρους το 1841-2 ήταν ο Παν. Μπόρης. Ο δήμος είχε 21 χωριά και υπόγραψε από τη Βαλύρα ο Ιερεὺς Μιχαήλ (αγράμματος). Το 1998 με το «Νόμο Καποδίστρια» είναι η έδρα του Δήμου Ιθώμης και με πρώτο δήμαρχο τον ιατρό Γιαννακόπουλο Κων/νο, από την Αρσινόη (Σμύζα).

Ο πατέρας μου Δημήτρης και πατέρα του Θανάσης ήταν επίτροποι στον ενοριακό ναό Αγίου Αθανασίου όπως φαίνεται σε έγγραφα και εντοιχισμένη πλάκα (σελ. 97, 100-4).

Ο ενοριακός ναός Άγιος Αθανάσιος διαθέτει ξυλόγλυπτο τέμπλο. Οι πολυέλαιοι ήταν δωρεά του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΥΡΑ, που ήταν αδελφός του πατέρα μου και είχε εργοστάσιο πορσελάνης στη Μασσαλία της Γαλλίας. Είχε παντρευτεί τη Βάλια με την οποία απόκτησε 3 παιδιά και ήταν ανηψιά της Σοφίας η οποία είχε παντρευτεί τον ΣΛΗΜΑΝ. Οι ναοί Αγία Παρασκευή, Άγιος Νικόλαος, Άγιος Ιωάννης και Παναΐτσα, είναι ναοί από τον 9ο – 11ο μ.Χ. αιώνα.

Στο χωριό υπάρχει η «Δέση» για άρδευση του χωριού και λειτουργία μύλων. Είχε ηλεκτροφωτισμό από το 1927. Σώζεται το κονάκι του Τζεφέφ Αγά το οποίο πρέπει να συντηρηθεί γιατί σύντομα θα καταστραφεί. Την περιοχή ρήμαξαν οι φωτιές το 1998 και 1981.

Θα πρέπει να προβληθούν: Το Λαογραφικό Μουσείο, Τα Βυζαντινά κτίσματα, η Δέση, το Μπιζάνι με τα πέτρινα σπίτια του και η οικία του Τζαφέφ Αγά.

Σκάλα. Τη θέση της Σκάλας κατείχε το χωριό Ισθμός το οποίο αναφέρει ο Ηρόδοτος (θ. 35). Ο περιηγητής Πausanias το αναφέρει έμμεσα από τον Μεσσηνίο βασιλέα Ισθμίο. Η Σκάλα ήταν όχθη λίμνης.

Οι σπουδαιότεροι πρόκριτοι του χωριού ήταν οι Αναγνώστης και Θεόδωρος Πουλόπουλος και Καλόγερος Νικολακόπουλος. Στην τοποθεσία του ανεμόμυλου βρίσκεται η παλαιοκόραχη όπου στα χρόνια της Τουρκικής Σκλαβιάς παλούκωσαν και το Γιάννη Καρακίτσο φίλο του Θόδωρου Κολοκοτρώνη.

Οι αδελφοί Μήτρος, Γαλάνης και Πιέρος Τσιλίκας παιδιά του Γεωργίου Τσιλικά* πριν κηρυχθεί η επανάσταση σκότωσαν τρεις Τούρκους, έσπασαν τις αποθήκες και μοίρασαν τα προϊόντα που είχαν φορολογηθεί από τη Δεκάτη. Ο Γιάννης Καρακίτσος και Δημ. Δροῦλιας συνέλαβαν τον Τούρκο Ταχυδρόμο από Τρίπολη και του πήραν την έγγραφη διαταγή που έλεγε να πιάσουν πολλούς Έλληνες ομήρους γιατί γνώριζαν ότι επρόκειτο να γίνει επανάσταση. Ο Κοτσαμπάσης της Σκάλας Πουλόπουλος τους είπε να τον αφήσουν ελεύθερο για να μην του χαλάσουν οι Τούρκοι το σπίτι. Στη Σκάλα συναντήθηκαν οι Παπαφλέσσας – Κολοκοτρώνης και έκαναν γνωστή την προκήρυξη τους λέγοντας ότι: Η ώρα έφθασε και το στάδιο δόξας και ελευθερίας ηνοιχθή, (το αφηγείται και ο Κολοκοτρώνης στα απομνημονεύματά του προτρέποντάς τους να σύρουν και πολιορκήσουν τα κάστρα και σας προφθάνω με τρεις χιλιάδες στρατήγημα και έριξα 3 μπαταρίες για να ακούσει ο κόσμος. Το 1825 οι Γεώργιος Κουντουριώτης και Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος όρισαν σταθμό διοίκησης και στρατηγείων τη Σκάλα για ν' αντιμετωπίσουν τον Ιμπραήμ. Η Σκάλα μαζί με τη Βαλύρα αποτελούσαν το Δήμο Δερρών. Από τη Σκάλα ήταν ο Δημ. Αθ. Κάβουρας αντιπρόεδρος της Γερουσίας. Στη Γερμανική κατοχή το χωριό καταστράφηκε. Λειτουργεί εργαστήριο κεραμικής των αδελφών Κόμη.

***Απόγονοι των Τσιλικαίων στη Βαλύρα είναι οι:**

Ιουστίνη Τσιλικά γεν. το 1875. Πήγε στη μονή καλογραιών στον Άγιο Κων/νο το 1890 και έγινε μοναχή το 1904. Ο Ιωάννης Τσιλίκας του Δημητρίου ήταν εθελοντής Μακεδονομάχος και ο αδελφός του Γεώργιος το 1905 εγκαταστάθηκε στη Βαλύρα. Ήρθε δυο φορές σε γαμο απόκτησε συνολικά 9 παιδιά και ασχολήθηκε με τη γεωργία και το εμπόριο. Απεβίωσε στις 26-10-1961 σε ηλικία 86 ετών. Η πρώτη του γυναίκα ήταν η Ιωάννα Μακρή με την οποία απόκτησε τα παιδιά Ηλία, Κώστα, Θανάση και Σταυρούλα. Η δεύτερη γυναίκα του ήταν το γένος Καμαρινού από τον Αγρίλο και απόκτησε τα παιδιά Σταύρο, Δημητράκη, Γιάννη, Μαρία και Ευαγγελία. Ο Σταύρος ήταν ο τελευταίος αγροφύλακας του χωριού και ο Θανάσης είχε το κάρο που ήταν το μεταφορικό μέσο και το κληρονόμησε ο γιός του Γιάννης. Κάρα στη Βαλύρα είχαν οι αδελφοί Χριστάκη, οι αδελφοί Φωτεινού, ο Παρασκευάς Φειδάς, ο Νικόλαος Μαρινόπουλος και ο Ηλίας Ηλιοπούλος.

Δήμαρχοι-Φοροεισπράκτορες-Πάρεδροι-Πρόεδροι-Δήμαρχοι Από το 1833-2002

1. ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΡΩΝ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ 1839 ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΙΝΑΡΔΟΣ
ΦΟΡΟΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΑΣ ΠΑΝ.ΚΕΡΤΕΡΟΛΙΩΤΗΣ

2. ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ

ΦΟΡΟΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΑΣ 1841 ΠΑΝ. ΜΠΟΒΗΣ

3. ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΒΑΛΥΡΑΣ 1914-1998

1.Γεώργιος Δ. Γεωργακόπουλος	1914	2 μήνες, 1919, 1920, 1934, 39-42, 1953
2.Παναγιώτης Δ. Δουραμάκος	1914	4 μήνες
3.Αναστάσιος Καρύδης	1914	6 μήνες, 1916, 1918, 1923-4-5
4.Ιωάννης Μπόβης	1915	
5.Αναστάσιος Καρύδης	1916	
6.Στασινός Βασιλόπουλος	1916	
7.Γεώργιος Γεωργακόπουλος	1917	
8.Αναστάσιος Καρύδης	1918	
9.Γεώργιος Δ. Γεωργακόπουλος	1919	
10.Γεώργιος Δ. Γεωργακόπουλος	1920	
11.Ιωάννης Μπόβης	1921	
12.Δημήτριος Σταυριανόπουλος	1922	
13.Αναστάσιος Καρύδης	1923	
14.Αναστάσιος Καρύδης	1924	
15.Αναστάσιος Καρύδης	1925	
16.Ιωάννης Σιάγκης	1926	
17.Ηρακλής Σπυρόπουλος	1927	
18.Σπύρος Καρτερολιώτης	1928	
19.Κων/νος Μακρής	1929, 1933	
20.Κων/νος Μπόβης	1930	
21.Αντώνιος Παπαδόπουλος	1931	
22.Μιχάλης Πουλόπουλος	1932	
23.Κων/νος Μακρής	1933	
24.Γεώργιος Δ. Γεωργακόπουλος	1934	
25.Κων/νος Κολλιόπουλος	1935	
26.Σταύρος Μπόβης	1936	
27.Δημήτριος Τσάμης	1937 - 1938	
28.Γεώργιος Δ. Γεωργακόπουλος	1939 - 1942	Απρίλιος
29.Αθανάσιος Μυλωνάς	Απρ. 1942 - Δεκ. 1942, 1945	
30.Γεώργιος Ματσούκας	1943	
31.Αθανάσιος Μυλωνάς	1945 - Ιουλ. 1946	
32.Λεωνίδας Μπακόπουλος	1946-Δεκ. 1946	
33.Γεώργιος Φωτεινός	1947	
34.Δημήτριος Ι. Γεωργακόπουλος	1948	
35.Ελευθέριος Βίγκος	1949-50	
36.Γεώργιος Δ. Γεωργακόπουλος	1951	
37.Παντελής Τσάμης	1952	

Ο Πρόεδρος Γεωργακόπουλος Γεώργιος

Πρόεδροι: Λιοντήρης, Καρύδης, Καρτερολιώτης

38.Γεώργιος Στρατής	1953-4 ,55-6,57-61
39.Αναστάσιος Κ. Μακρής	1955 μέχρι Ιούλιο
40. Γεώργιος Στρατής	Ιουλ - Σεπτ. 1955
41.Νικόλαος Μπόβης*	Σεπτ. 1955-1956
42.Γεώργιος Στρατής	1957-1961
43.Σωτήριος Καρτερολιώτης	1962-Ιουλ 1964
44.Περικλής Καρύδης	Αυγ. 1964- Μάιο 1968
45.Αριστείδης Μακρής	Ιουν 1968. - Ιουλ. 1974
46.Χρήστος Δ. Γεωργακόπουλος	Ιουλ. 1974 - Μάιο 1975
47.Παναγιώτης Λιοντήρης	Ιουν. 1975 - 1982
48.Αθανάσιος Δημόπουλος	1983 - 1990
49.Αριστείδης Λιοντήρης	1991 - 1994
50. Αριστείδης Διαμαντόπουλος	1995 - 1998
Δήμος (Ιθάμη) - Εδρα Βαλύρα -Νόμος Καποδίστρια	1998
51.Γιαννακόπουλος Κων-νος	1998 - 2001.Απεβίωσε στις 25-6-2001
52.Αρις. Διαμαντόπουλος	2001-2002
53.Αρις. Διαμαντόπουλος	2003-2006
54. Γεωργακόπουλος Κων/νος	2007-2010

Ζεύγος Ματσούκα
(πρόεδρος)

Ζεύγος Βίγκου
(πρόεδρος)

Πρόεδρος
Κολλιόπουλος

Πρόεδρος
Καρύδης

Ο Πρόεδρος Αν. Μακρής
και η παρέα του
(στο μπακάλικό του)

Πρόεδρος
Παν. Ντουραμάκος

* Η **Καλλιρόη Λύρα** μια από τις 4 αδελφές (στην οικογένεια ήταν συνολικά τα 7 αδέλφια (4 κορίτσια και 3 αγόρια) παντρεύτηκε το Νίκο Μπόβη και απόκτησαν τα παιδιά Λύσανδρο**, Σταύρο Μήτσο και Κώστα. Ο Μήτσος είχε κόρη την Κατίνα η οποία είναι πεθερά του Νίκου Γεωργόπουλου που ήταν γραμματέας της κοινότητάς μας. Ο Κώστας απόκτησε τα παιδιά Νίκο, Σωτήρη και Μήτσο που έχει το γιού Κώστα, ουρολόγο γιατρό στο Τζάνειο νοσοκομείο στον Πειραιά. Όταν πέθανε η Καλλιρόη ο Νίκος ξαναπαντρεύτηκε την Μαγδαληνή Τσάμη και απόκτησε τα παιδιά Γιάννη και Αγγελο. Υπάρχει μια οικογενειακή φωτογραφία στη σιδερένια γέφυρα της Βαλύρας. Ο θείος του Νίκου, Σταύρος, ήταν και αυτός πρόεδρος της κοινότητας Βαλύρας.

Από το παραπάνω πίνακα προέδρων βλέπουμε ότι έχουν εκλεγεί από 6 φορές οι Γεωργακόπουλος και Καρύδης, 3 φορές ο Γεώργιος Στρατής και από 2 φορές οι: Ι. Μπόβης, Κ. Μακρής, Αθ. Μυλωνάς, Παν. Λιοντήρης και Αθ. Δημόπουλος.

Από το παραπάνω πίνακα έχουν εκλεγεί πατέρας και γιός των επιθέτων Καρύδη, Τσάμη, Γεωργακόπουλου και Μακρή.

Η οικογένεια Μπόβη έχει τους περισσότερους προέδρους {4} Γιάννη, Κώστα, Σταύρο και Νίκο.

Ο Αρις Διαμαντόπουλος ήταν ο τελευταίος πρόεδρος της κοινότητας Βαλύρας και ο δεύτερος δήμαρχος μετά τον απροσδόκητο θάνατο του πρώτου εκλεγμένου δημάρχου με το νόμο Καποδίστρια. Κων-νου Γιαννακοπούλου από το Σιμίζα.

Εχουμε φωτογραφικό υλικό των προέδρων -δημάρχων εκτός από 8, το οποίο πιστεύουμε να βρεθεί για να γίνει το αλμπουμ.

Γραμματείς της κοινότητας με τη σειρά ήταν: Καρακίτσος, Ευδόπουλος, Γεωργόπουλος και Ελένη Μακρή. Με τη συνένωση των κοινοτήτων γραμματείς του δήμου Ιθώμης είναι: Ελένη Μακρή από Βαλύρα, Δήμητρα Καλλιμάνη από Λάμπαινα, Βασιλεία Καλογεροπούλου από Αρσινόη, Νίκος Γεωργακόπουλος από Μαυρομμάτι και Πολυξένη Κορμά από Ζερμπίσι. Διοικητικός είναι η Ειρήνη Τούντα και μηχανικός η Ευθυμία Μουγγή. Οδηγός είναι ο Δημήτρης Κατσιάκης και υδρονομέας ο Κώστας Αθανασακόπουλος, από Μαυρομμάτι.

** Βλέπε σελίδα 76 και 30.

Ο Γιάννης Ντελής από Κεφαλληνού ήταν δημογέροντας για πολλά χρόνια στο Δήμο Ιθώμης. Με ιδιόχειρη υπογραφή του στρατηγού Μακρυγιάννη, στην Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου του 1824 έγινε πεντηκόνταρχος.

ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Η σύσταση Δήμων έγινε το 1833.

1. Πρώτος Δήμαρχος διορίστηκε ο πρόκριτος Γεωργ. Δ. Μπαλόπουλος και εισπράκτορας ο Γ. Γεωργακόπουλος ΦΕΚ. 50,28-12-1836. Επανεξελέγη Δήμαρχος το 1846.

2. Το 1840 δήμαρχος ήταν ο Μήτρος Αθανασόπουλος που ήταν αγράμματος και υπέγραφε με σφραγίδα δίκης του επινοήσεως και κατασκευής, γραμματέας του Δήμου ήταν ο Γ. Μπιλάλης.

3. Το 1848 δήμαρχος ήταν ο Αναστ. Μπούζας.

4. Το 1853 δήμαρχος ήταν ο Χριστόφιλος Τζώρτζης. Το 1853 συνεστήθη το Δημοτικό Σχολείο και το μισθό του δασκάλου θα πλήρωνε η Ιερά Μονή Βουλκάνου.

5. Ο γιός του Αναγνώστη Λυμπερόπουλου, Κώστας από Χασαμπάσα που ήταν το στερνοπούλι του εκλεγόταν επί 30 χρόνια δήμαρχος Ιθώμης και του έμεινε το παρατσούκλι

«Γέρος Ιθώματος». Στην επανάσταση του 1848 με ηγέτη το βουλευτή Γεωργάκη Περωτή συμμετείχαν οι δήμαρχοι Ιθώμης: Κ. Λυμπερόπουλος, Χ. Οικονομίδης και Οικαλίας Α. Σταθουλόπουλος.

6. Ο Λυμπερόπουλος Λυμπέρης, διαδέχτηκε τον πατέρα του Κώστα Αναγνώστη Λυμπερόπουλο, Δήμαρχο και βουλευτή το 1870. Επανεξελέγη το 1874.

7. Το 1879 εξελέγη δήμαρχος Ιθώμης ο Πανουσόπουλος Λεωνίδας, από Κεφαλληνού.

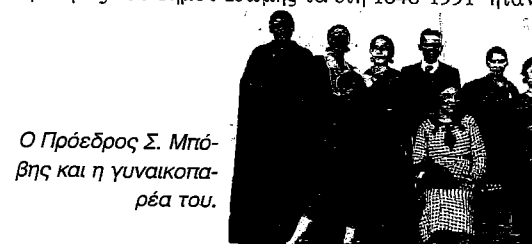
8. Το 1866 και 1887 εξελέγη δήμαρχος Ιθώμης ο Θεοδωρόπουλος Δημήτριος, από Αριστοδήμειο και συνέδεσε το όνομά του με πολλά κοινωφελή έργα.

9. Το 1907 εξελέγη δήμαρχος Ιθώμης ο Κλεφτογιάννης Ανδρέας, από Κεφαλληνού. Ασχολήθηκε με τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις Μαγγανίου πυρολουσίτη στα Ζέρμπισια, στην εταιρεία Ηλιοπούλου-Σκαλιστήρη. Ασχολήθηκε ιδιαίτερώς με την ιστορία της Μεσσηνίας αλλά δυστυχώς διασώθηκαν ελάχιστα.

10. Το 1911 ο τελευταίος δήμαρχος Ιθώμης ήταν ο Γ. Παρίσης.

Ο **δήμος Ιθώμης** ιδρύθηκε το **1833** και το **1836** περιελάμβανε 6 χωριά. Το 1840 ενσωματώθηκαν στο δήμο Ιθώμης οι καταργηθέντες δήμοι **Βελύρας** και **Υάμειας**. Λειτουργήσε μέχρι το 1911. Είχε χειμερινή έδρα το **Μαυρομμάτι** και καλοκαιρινή το **Χασάμπασα**. Από τον «Οδηγό της Ελλάδος» 1910-11 του Ν. Γ. ΠΤΑΞΗ ο δήμος Ιθώμης ήταν Β τάξης με 7060 κατοίκους και δήμαρχος ήταν ο Γ. Παρίσης. Έδρα ήταν το Μαυρομμάτι με 497 κατοίκους. Στο δήμο ανήκαν τα χωριά Βασιλικό κατ. 58, Βουρνάκι κατ. 367, Δαλακλή 98, Δράϊνα 367, Ζαγάραινα 244, Ζερμπίσι 244, Καλογερόραχη 239, Κάστρο 70, Κεφαλληνού 431, Κλήμα 165, Λακκακούκια 146, Λέξι 434, Λούμι 319, Μαγγανιακό 382, Μάνεσι 204, Μήλα 390, Νεοχώριο 490, Πεντιά 665, Πετράλωνα 139, Σαρδελέικα 22, Σιάμαρι 307, Σιμίζα 311, Τσιχλέικα 38, Χασάμπασα 392 και Χρύσοβα 132. **Γραμματοδιόδοι** λειτουργούσε στα χωριά Ζερμπίσι, Καλογερόραχη, Κεφαλληνού, Λούμι, Μαγγανιακό, Μάνεσι, Μήλα, Νεοχώριο και δημοτικό σχολείο αρρένων στα χωριά Ποντιά και Χασάμπασα. Στο Μαυρομμάτι λειτουργούσε και δημοτικό σχολείο θηλέων. Ο πληθυσμός του δήμου Ιθώμης τα έτη 1848-1991 ήταν.

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1848	2823
1849	2846
1850	2824
1851	2781
1852	2753
1853	3734
1854	3758
1855	3139
1856	2813
1861	3734
1870	3848
1879	4819
1889	5468
1896	6124
1907	7068
1991	2880

Ο Πρόεδρος Σ. Μπόβης και η γυναικοπαρέα του.

Ζεύγος γέρο-Μάη

Πρόεδρος Στρατής

Το 1994 καθιερώθηκε ο θεσμός του αιρετού νομάρχη (2ος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης) με ταυτόχρονη δημιουργία του περιφερειάρχη (3ος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης), ο οποίος είναι κυβερνητικό πρόσωπο.

Επειδή σήμερα η τοπική αυτοδιοίκηση αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα το Δεκέμβριο του 1997 ψηφίστηκε το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας» με σκοπό την κατάργηση και συνένωση κοινοτήτων δημιουργώντας τους νέους **900 δήμους** και **133 κοινότητες**.

Ο νέος δήμος Ιθώμης με έδρα τη Βαλύρα, προήλθε από τις συνενώσεις των κοινοτήτων: Αριστοδημείου, Αρσινόης, **Βαλύρας**, Ζερμπίσσιων, Κεφαλληνού, Λαμπαίνης, Μαυρομματίου και Ρευματιάς.

Οι υπάρχοντες δήμοι στη Ελλάδα ήταν 434, οι κοινότητες 5343 και 12.548 οικισμούς.

Ο νομός Μεσσηνίας είχε 8 δήμους, 272 κοινότητες και 496 οικισμούς. Διαιρείται σε 4 επαρχίες (Μεσσήνης, Καλαμάτας, Πυλίας, Κυπαρισσίας) και με το νόμο Καποδίστρια γίνονται 29 δήμοι και 2 κοινότητες. Διοικητικά η Βαλύρα ανήκει στην επαρχία Μεσσηνίας

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ - ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1835-2002

Οι δημοτικές εκλογές έγιναν τα έτη: 1835, 1837, 1841, 1847, 1850, 1853, 1855, 1857, 1861, 1866, 1870, 1874, 1879, 1883, 1887, 1891, 1895, 1899, 1903, 1907, 1911. Στις 2-5-1911 κατετέθη στην βουλή Νομοσχέδιο περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων με τον νόμο ΔΝΖ/1912. Προκηρύχθηκαν εκλογές στις 4-11-1912 αλλά λόγω των βαλκανικών πολέμων αναβλήθηκαν με νόμο ΔΡ12/1912 και έγιναν στις 9-2-1914. Οι δεύτερες δημοτικές εκλογές αναβλήθηκαν 3 φορές λόγω του Α Παγκοσμίου πολέμου και μικρασιατικής εκστρατείας και έγιναν στις 25-10-1925. Το 1929 έγιναν οι τρίτες κοινοτικές εκλογές όπου ψήφισαν για πρώτη φορά οι εγγράμματες γυναίκες. Οι τέταρτες έγιναν στις 11-2-1934. Μεσολάβησε η ΕΑΜική περίοδος και μετά από 17 χρόνια στις 5-4-51 διενεργήθηκαν οι νέες δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, στις οποίες είχαν δικαίωμα ψήφου και οι γυναίκες χωρίς ποριοριστικούς όρους, όπως έγιναν και το 1934, οπότε αποκαταστάθηκε η τάξη και ομαλότητα στην χώρα την οποία κατέλυσε η χούντα των συνταγματαρχών 1967-1974. Στη συνέχεια στη περίοδο της Γ Ελληνικής δημοκρατίας τον Μάρτιο του 1975 έγιναν οι πρώτες ελεύθερες κοινοτικές και δημοτικές εκλογές. Ακολουθούν οι εκλογές 1978, 1982 (17-10), 1986 (12-10), 1990 (14-10), 1994 (16-10) όπου έχουμε για πρώτη φορά τον αιρετό νομάρχη και δημιουργείται ο 3ος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης του περιφερειάρχη που είναι κυβερνητικό πρόσωπο.

Οικογένειες Μπόβη

Το 1998 έγιναν οι κοινοτικές δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές με το νομο <ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ>. Στην εφημερίδα ΒΑΛΥΡΑ στα φύλλα 2,3,37,82-83,84-85,127-28,125-26, και 101, 102 και 103 υπάρχουν αναλυτικά τα αποτελέσματα των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών από το 1975-1998.

Στις 13.2010102002 έγιναν οι νομαρχιακές-δημοτικές και κοινοτικές εκλογές. Οι επόμενες θα γίνουν τον Οκτώβριο του 2006 και όποιος συνδυασμός έχει ποσοστό 42% εκλέγεται, από την πρώτη Κυριακή.

Τα Ελληνικά συντάγματα ψηφίστηκαν τα έτη: 1823, 24, 27, 44, 64, 1911, 27, 52, 73 (χούντα, 1975 (μεταπολίτευση) 1986 και 2001 αναθεωρήσεις του 1975).

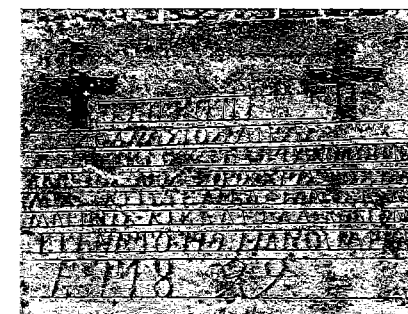
ΙΕΡΕΙΣ ΒΑΛΥΡΑΣ 1821-2005

1. ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, εκ Ζυγοβιστίου Γορτυνίας, 1821-1840, αποθανών
2. ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, 1840-1845
3. ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ή ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ, 1845- 1875, αποθανών
4. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ, εκ Δυρραχίου Μεγαλοπόλεως, 1875- 1917
5. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΥΔΗΣ 1903- 1923/223, αποθανών, ετών 80.
6. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΚΑΡΥΔΗΣ, υιός του Γεωργίου, από 1905 προελθών από ενορία αγίου Προδρόμου Καλόβρυσης Μαγούλας
7. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ- ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, 1906-1922, αποθανών
8. ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ι. ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ*, εξ Αργιλιάς, 1922-1940, αποθανών
9. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ, προελθών από ενορία αγίου Ιωάννου Ανεμόμυλου 1940-1969, συνταξιοδοτηθείς. Απεβίωσε το 1973/13, ετών 83.
10. ΚΩΝΝΟΣ ΣΦΗΚΑΣ, εκ Βαλύρας, 1973-1978, μετατεθείς εις ενορίαν Παμμεγίστων Ταξιαρχών Καλαμάτας
11. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, προελθών από ενορία αγίου Ιωάννου Προδρόμου Καρτερωλίου 1979-2001/15/10, αποθανών, ετών 65 και
12. ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ, προελθών από ενορία Αγ. Νικολάου ΚΟΡΩΝΗΣ το 2002...

*Ο ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ι. ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ έχασε τα δυο παιδιά του, στη μάχη της Μικράς Ασίας και βγήκε από το χαμό αυτών το τραγούδι: Στην Κόκκινη Μηλιά στείλαμε δυο παιδιά....., όπως αναφέραμε στα ιστορικά στοιχεία.

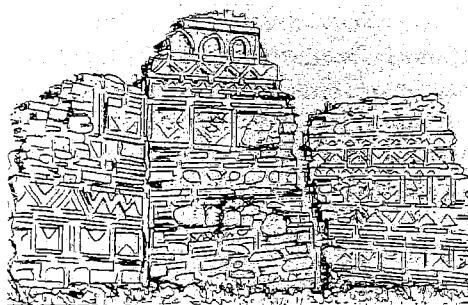
Ιεροψάλτες: Παναγιώτης Φειδάς (Καπές), Γεώργιος Ξυδόπουλος, Μιχάλης Τσάμης, Δημήτριος Γεωργακόπουλος, Γεώργιος Φωτεινός, Λεωνίδας Παπαδόπουλος.

Νεοκώρες: Αργυροπούλου Γεωργία, Οικονόμου Πετζέχρω, Κατσαμπάνη Ουρανία, Εκκλη-

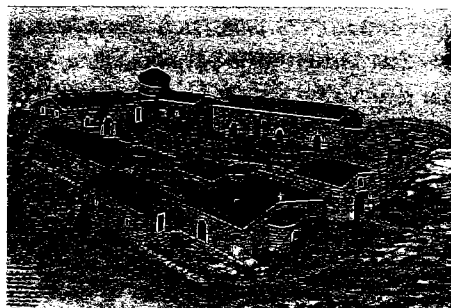

Επίτροποι Βαλύρας: Λύρας, Γεωργακόπουλος, Λιοντήρης, Τσάμης.

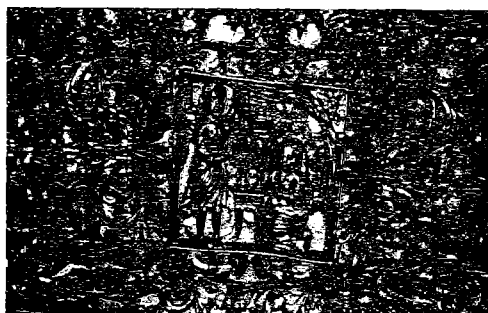
σταστικό Συμβούλιο 2006 (Ιωάννης Φειδάς, Παπαδημητρώπουλος Ιωάννης, Θεοδωρακόπουλος Παναγιώτης, Γουρνάς Λεωνίδας και Αναστάσιος Σιάγκρης).

Άγιος Βλάσης

Καθολικό Βουλκάνου

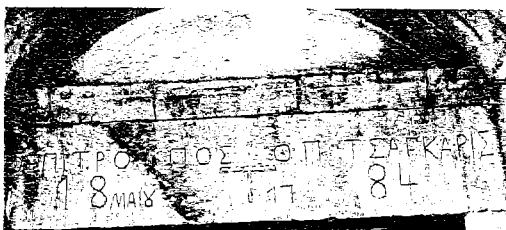
Ξυλόγλυπτο Τέμπλο Αγ. Αθανασίου

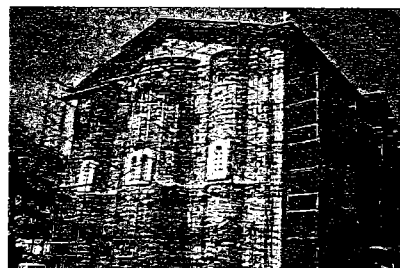
Παναϊτσα Βαλύρας

Πέτρινο Σπίτι

18 Μαΐου 1784

Άγιος Αθανάσιος Βαλύρας

Θ. Τσαγκάρης

98

1ERA МНТРОПОЛИЕ МСЕЕХИНА

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ 1157

Εξω από την Αγία Τριάδα Βαλύρας

Βαρκές νῦν 344 βάρ. σιγίνας βάρ. ψαγίνας 575 ευφύ-
 λιας 575 σιγίνας βαρβίνας 575 σιγίνας και 4 ευφύ. καυτή
 4100 αρμυρίδας καυτή και βάρ. ψαγίνας σιγίνας 2375, καυ-
 τή 115000 ευφύ. 20 τόν. κ.κ. 1. Γεωργιανόγαινα, 4. Μασπύ
 πορ. 5500, 244. Μασπύνα, 2418. παροδογίνα, 1. Μασπύ, 7.
 Μασπύ, 24. Σίγιναν, 59. Μασπύ, 27. Σίγιναν, 11000.
 24000, 4. Σαρραβόνα, πορ. 85000, 51. Μασπύ, 7.
 Σαρραβό, 4. Σαρραβό, 3. Φαβό, 3. Σαρραβό, 1.
 Φαβό, πορ. 150000, 4. σιγίνα 20 καυτή 30000
 2000 575 σιγίνας 25 είτες και 4 σιγίνα 1500 και 2000
 καυτή 150000 20. 20000 575 καυτή 2000 20000
 και 2000 24. 20000 2000 575 1500 20000
 26. καυτή 24. 2000 2000 1951

0 1178040/1576

7. 2 irregular Apertures

Κοινοποιείται

Александров Александр Александрович

_____Hubert's _____Highway

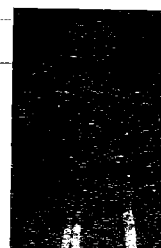
761 trajp m 57 mar 1958

8. Проект

Ο Μητροπολίτης
Μονεμβασίας και
Σπάρτης Ευστάθιος

**Έρανος για τη στέγη του Ενοριακού Ναού
Αγίου Αθανασίου Βαλύρας**

Ιερέας Ν. Ηλιόπουλος

105

Ελληνορωμαϊκή περίοδος 31π.Χ. -476 π.χ.

Το εκπαιδευτικό σύστημα των Ελληνιστικών χρόνων συνεχίστηκε και κατά την Ελληνορωμαϊκή εποχή.

- Στην στοιχειώδη εκπαίδευση διδάσκονταν ανάγνωση και γραφή της μητρικής γλώσσας, αριθμητικής αποφθέγματα, λίγη λογοτεχνία και απομνημόνευση νόμων.
- Στην μέση εκπαίδευση διδάσκονταν η Ελληνική γλώσσα και γραμματική, τα έπη του Ομήρου, Ελληνική μυθολογία, ιστορία και γεωγραφία, αλλά και μαθήματα με πρακτικό χαρακτήρα: αριθμητική, γεωμετρία, φυσικές επιστήμες, μουσική και γυμναστική.

Η ανώτατη εκπαίδευση επικεντρώνονταν στις ρητορικές σχολές. Η φοίτηση διαρκούσε 2-3 έτη και το πρόγραμμα περιλάμβανε ρητορική (από Έλληνες συγγραφείς), φιλολογία, φιλοσοφία (κυρίως των Στωϊκών) και την επιστήμη του δικαίου.

Βυζαντινή περίοδος

Η εκπαίδευση στο βυζάντιο ήταν προσανατολισμένη στο Ελληνοχριστιανικό ιδεώδες και είχε 3 βαθμίδες : Στοιχειώδη μέση και ανώτατη.

- Η στοιχειώδη εκπαίδευση ήταν σε εκκλησιαστικά χέρια .
- Τα διδασκόμενα μαθήματα ήταν: ανάγνωση, γραφή, στοιχειώδης αριθμητική, γραμματική, θρησκευτικά, ελληνοκλησιαστικοί ύμνοι, μυθολογία συνδυασμένη με ιστορία.
- Η μέση εκπαίδευση διατήρησε έντονο και φιλολογικό χαρακτήρα. Τα διδασκόμενα μαθήματα ήταν κυρίως εκείνα της «εγκυκλίου παιδείας» των Ελληνιστικών χρόνων η τριτύς (γραμματική, ρητορική και διαλεκτική) και η τετρατύς (αριθμητική, γεωμετρία, αστρονομία και μουσική). Επιπλέον διδάσκονται σημειογραφία (στενογραφία), στοιχεία ιατρικής, πολιτική και εκκλησιαστική ιστορία.
- Στα πλαίσια της ανώτατης εκπαίδευσης πολλές ήταν οι σχολές που λειτούργησαν κατά τη διάρκεια της μαισαϊωνης βυζαντινής εποχής. Το πρώτο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ιδρύθηκε στην Κωνσταντινούπολη από το Μέγα Κωνσταντίνο. Αναδιοργανώθηκε από το Θεοδόσιο Β το 425 π.χ. και ονομάστηκε πανδιδακτήριο. Γνώρισε μεγάλη ακμή από το 9ο-11ο αιώνα και μετονομάστηκε από τον Ιουστινιανό στο Οικουμενικό Διδασκαλείο. Στις σχολές του εκτός της γραμματικής, φιλολογίας, ρητορικής, φιλοσοφίας, διδασκόταν το δίκαιο, η γεωμετρία, η αστρονομία, οι φυσικές επιστήμες και αργότερα η ιατρική.

Περίοδος τουρκοκρατίας 1453-17ος αιώνας

Το 15-16ο αιώνα στη Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα η σχολική εκπαίδευση ήταν περιορισμένη. Σχολεία βασικής εκπαίδευσης υπήρχαν στην Φιλιππούπολη, Αγχίαλο, Θεσσαλονίκη, Ανδριανούπολη και αλλού. «Σχολεία» επίσης λειτουργούσαν και στους νάρθηκες των εκκλησιών και στα κελιά των μοναστηριών. Οι μαθητές αποκτούσαν στοιχειώδεις γνώσεις, ανάγνωσης, γραφής, και αριθμητικής. Οι σχολές που λειτούργησαν αυτή την σχολική περίοδο ήταν : η Πατριαρχική σχολή της Κωνσταντινούπολης, η σχολή των Φιληρθραπεινών η σχολή Στρατηγποπούλου στα Ιωάννινα ένα καθολικό και ένα ορθόδοξο σχολείο στη Χίο.

Περίοδος τουρκοκρατίας 17ος-1821

- Τον 17ο αιώνα παρατηρείται μια αναγέννηση της παιδείας στην υπόδουλη Ελλάδα, ίσως

ως αντανάκλαση εκείνης στην Ευρώπη..

- Για την στοιχειώδη εκπαίδευση λειτούργησαν σχολεία σε πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά, μοναστήρια και ερημοκλήσια. Τα διδασκόμενα μαθήματα είναι ανάγνωση, γραφή μητρικής γλώσσας, αριθμητική, χριστιανική κατήχηση και εκκλησιαστική μουσική.
- Στη μέση τα μαθήματα χωρίζονται στο κύκλο των «Πρωτόπειρων» που διδάσκονται τα «γραμματικά» (γραμματική και Συντακτικό της αρχαίας Ελληνικής) και στο κύκλο της «Τα της κυκλοπαίδειας μαθήματα» που είναι αρχαία Ελληνικά (έργα κλασικά και χριστιανικά), ρητορική και λογική.

Στις ανώτερες σχολές (Πατριαρχική ή Μεγάλη σχολή του γένους, Αθωνιάδα Ακαδημία, Ακαδημία Κέρκυρας, Πανεπιστήμια Ιασίου, Βουκουρεστίου) οι νέοι σπούδαζαν κλασικούς και εκκλησιαστικούς συγγραφείς, μαθηματικές και φυσικές επιστήμες όπως είχαν διαμορφωθεί στις ευρωπαϊκές χώρες.

Περίοδος απελευθερωτικού αγώνα.

Εξαιτίας της εμπόλεμης κατάστασης η πενταμελής επιτροπή που συγκροτήθηκε με απόφαση της Α' Εθνικής Συνέλευσης των Ελλήνων (1822) περιορίστηκε στην εφαρμογή της κατώτερης βαθμίδας σχολείου του αλληλοδιδασκτικού *στο οποίο εφαρμοζόταν η αλληλοδιδασκτική μέθοδος και διδασκόταν τα μαθήματα ανάγνωση, γραφή και αριθμητική.

* Ένας δάσκαλος δίδασκε σε πολλούς μαθητές με τη βοήθεια των πιο προχωρημένων μαθητών των ανώτερων τάξεων. (Βλέπε και σελ. 25).

Περίοδος του βασιλιά Όθωνα

Θεμελιώθηκε το εκπαιδευτικό σύστημα 3 βαθμίδων. Όμως από τους κύκλους του παλατιού αγνοήθηκε η Ελληνική πραγματικότητα και τα νομοθετικά στηρίχτηκαν στις ουμανιστικές και κλασικιστικές τάσεις που

επικρατούσαν τότε στη δυτική Ευρώπη, με αποτέλεσμα την αποτυχία τους στην πρακτική εφαρμογή.

Η αλληλοδιδασκτική μέθοδος εφαρμόστηκε και συνεχίστηκε και σ' αυτή την περίοδο. Στο δημοτικό σχολείο τα διδασκόμενα μαθήματα ήταν Κατήχηση, στοιχεία της Ελληνικής, ανάγνωση, γραφή, αριθμητική τα μέτρα και τα σταθμά της εποχής, γραμμική ιχνογραφία, φωνητική μουσική και όπου ήταν δυνατόν στοιχεία γεωγραφίας, Ελληνικής ιστορίας και από τις φυσικές επιστήμες τα αναγκαία.

Η μέση εκπαίδευση περιλάμβανε τα Ελληνικά σχολεία και τα γυμνάσια.

Όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση το 1837 άρχισε να λειτουργεί το Πανεπιστήμιο του Όθωνος με τους 52 μαθητές : 8 Θεολογία, 22 Νομική, 4 Ιατρική, 18 φιλοσοφική και με 57 τακτικούς ακροατές.

1862-1892

Καθιερώνεται η συνδιδασκτική* μέθοδος και εγκαταλείπεται η αλληλοδιδασκτική.

* Ο δάσκαλος διδάσκει όλους τους μαθητές και όλα τα μαθήματα.

Βαλύρα Τετάρτη Δημοτικού
1956

Το Εκπαιδευτικό μας σύστημα και οι αλλαγές του (1830-2000)

α. Η ευθύνη

Για την καλύτερη διοίκηση και οργάνωση του Ελληνικού κράτους διαμορφώθηκαν η Νομοθετική (κοινοβούλιο), Δικαστική (δικαστήρια) και Εκτελεστική (κυβέρνηση, Υπουργοί, διοικητικές υπηρεσίες) εξουσία. Μια από τις δραστηριότητες του κράτους είναι η παιδεία (Αγωγή και Μόρφωση), η Εκπαίδευση (οργανωμένη μορφή παιδείας) διακρίνεται σε νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο ανώτερη εκ/ση, Πανεπιστήμιο, Ελεύθερο Πανεπιστήμιο, ΕΛΚΥΣ, ΠΣΕ ΙΕΚ, ΚΕΠ, ΣΧΟΛΕΣ ΟΑΕΔ Ιδιωτική εκ/ση, Κ.Α.Π.) την οποία εφαρμόζει με την εκπαιδευτική της πολιτική (προγράμματα, στόχοι, σκοποί).

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την παιδεία είναι το κράτος, η πολιτεία, οικογένεια, κοινωνία, οικονομία, θρησκεία εκκλησία, επιστήμη, παιδαγωγικοί, κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες. Τη διοίκηση στην εκπαίδευση ασκούν Πρόεδρος Δημοκρατίας, Κυβέρνηση, Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς ΥΠΕΠΘ, όργανα διοίκησης, Σύμβουλοι, Δ/ντες – Υπ/ντες σχολείων, Συλλογικά όργανα και τέλος οι αφανείς δάσκαλοι και καθηγητές. Ο αντιχιτλερικός καθηγητής του Χάρβαρντ Werner Taeger στο τρίτομο έργο του Paideia καλύπτει τις έννοιες πολιτισμό, παράδοση, εκπαίδευση, γράμματα και καλλιέργεια.

Η αξία ενός μακρόπνοου σχεδιασμού για την παιδεία και εκπαίδευση είναι γνωστή από το 5ο αιώνα π.χ. από το ποίημα του Κυαν – Τζι.

- * Όποιος σπέρνει σιτάρι, θερίζει μια χρονιά
- * Όποιος φυτεύει δέντρα, παίρνει καρπούς δέκα χρόνια
- * Όποιος μορφώνει το λαό, απολαμβάνει καρπούς εκατό χρονιές (Στην Ελλάδα ουδέποτε σχεδιάστηκε μακρόπνοο πρόγραμμα και σε κανένα τομέα).

β. Οι μεταρρυθμίσεις

Με την απελευθέρωση του Ελληνικού κράτους το εκπαιδευτικό σύστημα κατοχυρώνεται νομικά το 1830-40. Οι σημαντικές αλλαγές – μεταρρυθμίσεις έγιναν τα έτη 1834, 36, 1913, 17, 29, 57-9, 64, 76, 80-82, 82-85, 85, 88-95, 96, 98 και 2000;

1834. Διάταγμα για τη Δημοτική Εκπαίδευση 6η Φλεβάρη, τετρατάξιο δημοτικό.

1834. Διάταγμα για τη μέση εκπαίδευση, τριτάξιο Ελληνικό(σχολαρχείο) και τετρατάξιο γυμνάσιο

1835. Β.Δ. 25 Μαρτίου 1835(αντιβασιλεία).Ιδρύονται τα πρώτα 10 Ελληνικά σχολεία στην

Ελλάδα

1836. Διάταγμα για τη Μέση Εκπαίδευση και ίδρυση Πανεπιστημίων.

1864. Τα δημοτικά σχολεία στη Μεσσηνία ήταν 58. Οι επαρχίες Καλαμών, Τριφυλίας, Μεσσηνίας και Πυλίας είχαν αντίστοιχα 16Α-2Θ, 10Α-4Θ, 13Α-1Θ, 12Α-2Θ. Α=Αρρένων, Θ= Θηλέων

1897. Κινήσεις και προσπάθειες για μεταρρύθμιση.

1913. Διαμόρφωση αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση. Ίδρυση τριταξίων διδασκαλείων Αρρένων – Θηλέων.

1917. Καθιέρωση δημοτικής γλώσσας για το δημοτικό και συγγραφή αναγνωστικών στη δημοτική. Ίσχυε 4ετές δημοτικό (στη δικαιοδοσία κοινότητας ή δήμου) 3ετές Ελληνικό, 4ετές Γυμνάσιο (έβδομη τάξη, στο κράτος).

1929. Αύξηση της φοίτησης κατά ένα έτος. Δημιουργία 6ετούς δημοτικού – γυμνασίου. Ίδρυση του Πειραματικού Αθηνών και νυχτερινών σχολείων, τα διδασκαλία έγιναν 5τάξια και για τους νηπιαγωγούς 4τάξια.

1937. Δημοτικό 4τάξιο και συνέχιση στο γυμνάσιο, εξετάξιο δημοτικό και 8τάξιο γυμνάσιο (5 χρόνος, τριχρονος κύκλος, ογδόη).

1957-9 Έγιναν οι νόμοι 3971 και 3973 για την τεχνική και επαγγελματική Εκπαίδευση αντίστοιχα.

1964. 6ετές δημοτικό, 3ετές γυμνάσιο (εννιάχρονη υποχρεωτική Εκπαίδευση) 3ετές λύκειο Ν. 4379. Καθιέρωση ακαδημαϊκού απολυτηρίου, διδασκαλία αρχαίων και αύξηση της φοίτησης δασκάλων κατά 1 έτος (τριετής φοίτηση).

1967. Ίδρυση του Πανεπιστημίου Πατρών και Φιλοσοφικής Ιωαννίνων. Επανέρχεται το σύστημα πριν του 1964.

1970. Ίδρυση των 5 ΚΑΤΕΕ (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Ηράκλειο).

1976. 9ετή υποχρεωτική Εκπαίδευση (6ετές δημοτικό – 3ετές λύκειο) εισαγωγή του με εξετάσεις ίδρυση κλασσικών λυκείων, ίδρυση ΚΕΜΕ (Ν186), ίδρυση τεχνικών – επαγγελματικών σχολών με διάρκεια 2-4 εξαμήνων (χωρίς εξετάσεις) και 3ετή με εξετάσεις, ανώτερες τεχνικές – επαγγελματικές σχολές με εισαγωγικές εξετάσεις μετά το λύκειο (Ν 576/77) και καθιέρωση νεοελληνικής γλώσσας. Στις ακαδημίες εισάγονται με το βαθμό απολυτηρίου.

1978-79. Εισάγεται ο θεσμός των κατ' επιλογήν μαθημάτων και καθιερώνεται ο θεσμός των Πανελληνίων εξετάσεων. Τα μαθήματα Β,Γ Λυκείου διακρίνονται σε μαθήματα κορμού (κοινό πρόγραμμα), και σε κατ' επιλογήν (πρόγραμμα επιλογής), με 2 κατευθύνσεις. Τα μαθήματα για την 1η κατεύθυνση ήταν: Αρχαία ελληνική γλώσσα και γραμματεία, λατινικά και ιστορία, ενώ για τη 2η ήταν: Μαθηματικά φυσικά και χημεία. Οι βαθμοί εξυπηρετούν τη δυνατότητα του μαθητή στην προαγωγή ή απόλυση και την εισαγωγή του στα ΑΕΙ-ΤΕΙ. Η διαδικασία αυτή διήρκεσε μέχρι το 1981 που ήρθε το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία

1981. Η κυβέρνηση υποσχέθηκε την κατάργηση των εξετάσεων για τις ανώτερες-ανώτατες σχολές και το μόνο που έκανε ήταν η κατάργηση των πανελληνίων της Β λυκείου και τη διατήρησή τους στη Γ που μετονομάζονται σε Πανελληνιες εξετάσεις

1980-82. Η Β, Γ τάξη λυκείου χωρίζεται σε δύο κατευθύνσεις. Θεσπίζεται συντελεστής βαρύτητας μαθημάτων, κατοχύρωση βαθμολογίας, και ο βαθμός επίδοσης Β και Γ λυκείου

λαμβάνεται υπόψη για ΑΕΙ. Η εισαγωγή στα ΚΑΤΕΕ – Ακαδημίες γίνεται χωρίς εξετάσεις με ορισμένα μαθήματα από Β-Γ λυκείου και γενικής βαθμολογίας Β-Γ λυκείου.

Οι εξετάσεις είναι Πανελλήνιες και έχουν δικαίωμα αναβαθμολόγησης μια φορά σε δύο μαθήματα (2 Β λυκείου, 2 Γ λυκείου 1 από Β και ένα από Γ λυκείου).

1982-85. Δημιουργία 5 δεσμών στη Γ' Λυκείου. Τη 5η δέσμη παρακολουθούν όσοι δεν επιθυμούν να συμμετέχουν σε εξετάσεις ΑΕΙ-ΚΑΤΕΕ. Τα μαθήματα των 4 δεσμών είναι 4 και είναι ταυτόχρονα μαθήματα εισαγωγής και απολυτηρίων. Κριτήριο εισαγωγής σε ΑΕΙ-ΚΑΤΕΕ είναι η βαθμολογία των 4 μαθημάτων στις γενικές εξετάσεις και η συνολική βαθμολογία των τάξεων Α,Β,Γ λυκείου με συντελεστές 5,25 και 12 αντίστοιχα.

Το μηχανογραφικό συμπληρώνεται το Μάρτιο τα ΚΑΤΕΕ ονομάζονται ΤΕΙ. Στα ΤΕΙ εισάγονται σε ποσοστό 25% από τα ΤΕΛ.

Η εισαγωγή τους γίνεται σε ποσοστό 75% από τα μαθήματα της τελευταίας τάξης και 25% από τα μαθήματα πτυχίου. Υπάρχει κατοχύρωση βαθμολογίας.

1985. Ίδρυση Ε.Π.Α. (ΕΝΙΑΙΟΥ ΠΟΛΥΚΛΑΔΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ)

1988 Αποδέσμευση απολυτηρίων και εισαγωγικών εξετάσεων σε ΑΕΙ – ΤΕΙ. Κατοχύρωση βαθμολογίας για 2 έτη. Κατάργηση της 5ης δέσμης. Κάθε δέσμη εξετάζεται σε όλα τα μαθήματα για την απολυτή του και στη συνέχεια διαγωνίζονται στα 4 μαθήματα επιλογής για την εισαγωγή τους στα ΑΕΙ-ΤΕΙ. Το ένα μάθημα έχει βαρύτητας με συντελεστή 1,15 και τα άλλα 3 έχουν συντελεστή το καθένα 0,95. Έχει δικαίωμα κατοχύρωσης βαθμολογίας για 3 χρόνια σε 1 ή περισσότερα ή και όλα τα μαθήματα κάθε φορά εξετάσεων. Τη 4η χρονιά ο υποψήφιος δίνει όλα τα μαθήματα και η κλίμακα βαθμολογίας είναι 0-80. Αν η διαφορά μεταξύ δύο βαθμολογητών σ' ένα γραπτό είναι πάνω από δέκα βαθμολογείται από αναβαθμολογητή που ο βαθμός τους θα κυμανθεί μεταξύ των βαθμών των δύο βαθμολογητών.

1992. Ίδρυση ΙΕΚ για να καλύψουν το κενό Λυκείου – Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για όσους το επιθυμούν.

1996. Εθνικό απολυτήριο και επέκταση ΕΠΛ.

1998. Κατάργηση των τύπων των λυκείων, πανελλαδικές εξετάσεις στη Β-Γ λυκείου σε 14 μαθήματα. Προαγωγικός βαθμός το 9,5 δεν υπάρχουν ανεξεταστέοι (δεν εφαρμόστηκε). Υπάρχουν μαθήματα με συντελεστή βαρύτητας και για την εισαγωγή σε ΑΕΙ – ΤΕΙ μετρά και ο βαθμός του εθνικού απολυτηρίου 30% από Β (προαιρετικά) και 70% από Γ λυκείου). Διενεργείται ο διορισμός των δασκάλων - καθηγητών μέσω ΑΣΕΠ. Ο πρώτος διαγωνισμός έγινε τον Ιούνιο 1998 με τα γνωστά θλιβερά επεισόδια.

2000. Έγιναν τον Απρίλιο (9/4) εθνικές εκλογές. Στη νέα Κυβέρνηση ο υπουργός κος Πέτρος Ευθυμίου παρέλαβε τη σκυτάλη από τον υπουργό κο Γεράσιμο Αρσένη. Το ράβε ξήλωνε άρχισε. Η μεταρρύθμιση Αρσένη κράτησε 2 μήνες και η χρήση του πολλαπλού βιβλίου που δαπανήθηκαν τεράστια χρηματικά ποσά πήγε περίπατο

2001-2. Αρχίζει η ενισχυτική διδασκαλία στα γυμνάσια και τα λύκεια.

γ. Βαθμίδες Εκπαίδευσης

Νηπιαγωγείο. Προβλέφθηκε για πρώτη φορά το 1895. Έγινε ίδρυμα στοιχειώδους Εκπαίδευσης το 1929 Ν. 4397 και αποτελεί την πρώτη βαθμίδα της γενικής Εκπαίδευσης το 1976

N.390.

Δημοτικό. Η φοίτηση ήταν 4ετής, 6ετής με προαγωγικές εξετάσεις στην Ε και ΣΤ τάξη οι οποίες καταργήθηκαν. Διακρίνονται σε μονοθέσια (15-30 μαθητές) και 15θέσια (421-450 μαθητές).

Το 1933 έγινε η ίδρυση των παιδαγωγικών ακαδημιών Ν. 5802 (αντικατάσταση διδασκάλων) και καταργήθηκαν το 1989 (14 ακαδημίες) γιατί ενσωματώθηκαν στα Πανεπιστήμια.

Γυμνάσιο-Λύκειο (Μέση Εκπαίδευση). Το διδακτικό έτος χωρίζεται σε τρίμηνα (α21/9-5/12, β 6/12-29/2 και γ 1/3-11/5). Οι προαγωγικές εξετάσεις ορίζονται από 12/5-30/6 και για τους ανεξεταστέους 8-20/9. Υπήρχαν 2 γραπτές εξετάσεις Φεβρουαρίου, Ιουνίου, συνθετικές εργασίες. Με το νομό Αρσένη στα λύκεια τα τρίμηνα έγιναν τετράμηνα. Τώρα για το γυμνάσιο – λύκεια ισχύουν οι γραπτές εξετάσεις Ιουνίου.

Για την προαγωγή μαθητών έγιναν αρκετές εσωτερικές τροποποιήσεις (κατηγορίες μαθημάτων, συγγενή μαθήματα προαγωγή με ή χωρίς εξετάσεις, ειδικές κατηγορίες μαθημάτων. Η βάση προαγωγής είναι ο Μ.Ο. το 10 ενώ με το νόμο Αρσένη η βάση προαγωγής στο λύκειο είναι 9,5.

Ανώτερη Εκπαίδευση. Ιδρύεται η ΣΕΛΕΤΕ το 1970 Ν. 652. Το 1970 ιδρύονται τα ΚΑΤΕΕ που μετονομάστηκαν σε ΤΕΙ το 1985 Ν. 1566 και το ΚΕΜΕ σε ΠΙ. Με το νόμο 576/1977 ρυθμίζεται η λειτουργία των ΚΑΤΕΕ.

Λειτουργούν 13 ΤΕΙ σε όλη την Ελλάδα 5 (1973), 3(1976), 2(1979), 3(1985) και περιέχουν διάφορα τμήματα.

Πανεπιστήμια. Είναι Ν.Π.Δ.Δ. πλήρως αυτοδιοικούμενα. Μέχρι το 1923 η εισαγωγή φοιτητών γινόταν χωρίς εξετάσεις. Το 1925-26 το Χημικό Τμήμα δημιούργησε τις πρώτες εξετάσεις και το 26-27 τα υπόλοιπα τμήματα. Σήμερα λειτουργούν 19 ΑΕΙ και το 20ο είναι το ΕΑΠ (ελεύθερο ανοιχτό πανεπιστήμιο, με έδρα την Πάτρα) με το νόμο 2552/1997 με 19 άρθρα για τη δομή, οργάνωση και λειτουργία του. Υλοποιούνται 17 προγράμματα σπουδών το 1999-2000 και 8 προγράμματα σπουδών το 2000-2001. Στα πανεπιστήμια - ΤΕΙ λειτουργούν προγράμματα ΠΣΕ, ΕΛΚΥΣ. Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν ιδιωτικά ιδρύματα ΠΕΚ, ΚΕΣ, ΚΕΚ, ΙΕΚ όλων των βαθμίδων (εκτός ΑΕΙ).

Το ΔΙΚΑΤΣΑ αναγνωρίζει και εξομοιώνει τους τίτλους σπουδών με φοίτηση – εξετάσεις ή όχι των φοιτητών του εξωτερικού. Η μεταγραφή φοιτητών γίνεται με ορισμένα κριτήρια και εξετάσεις τα άτομα με ειδικές ανάγκες εισάγονται σε ΑΕΙ – ΤΕΙ χωρίς εξετάσεις αφού φυσικά τελειώσουν το Λύκειο.

δ. Ίδρύσεις σχολείων, προαγωγές ημιγυμνασίων σε γυμνάσια και ιδρύσεις ημιγυμνασίων 1909-1929 (στην Ελλάδα).

αριθ.	
Πόλεις που ιδρύθηκαν	φύλλο έτος Υπουργός
	Ε.Κ.

Πρότυπον κλασσικόν

Γυμνάσιον Αθηνών	296	1910	Παναγιωτόπουλος
Θηβών	294	1908	Στάης
Β' Θεσσαλονίκης	266	1914	Ι. Τσιριμάνος

Β' Πειραιώς	266	>>	>>
Ε' Αθηνών	253	>>	>>
ΣΤ' Αθηνών	253	>>	>>
Φιλιατρών	266	>>	>>
Β' Τριπόλεως	175	1916	Κανάρης
Β' Ιωαννίνων	164	1917	Δ. Δίγκας
Β' Πρεβέζης	>>	>>	>>
9ον αρρ. Αθηνών	>>	>>	>>
Κιάτου	246	>>	>>
Γ' Πειραιώς	164	>>	>>
Αμαλιάδος	>>	>>	>>
7ον αρρ. Αθηνών	186	1918	>>
Καρπενησίου	45	>>	>>
Μεγαλουπόλεως	39	>>	>>
Γυμν. Θηλέων Θεσ/κης	220	1919	>>
Β' Θηλέων Αθηνών	148	>>	>>
Μελιγαλά	139	>>	>>
Σύστ. γ' ταξ. γυμν. Παραμυθ.	189	1920	>>
Θηλέων Πατρών	>>	>>	>>
Β' Ηρακλείου	203	1921	Θ. Ζαΐμης
Αταλάντης	176	>>	>>
Ακράτας	184	>>	>>
Ακροπόλεως	203	>>	>>
Θηλέων Βόλου	150	>>	>>
Δαδίου	150	>>	>>
Β' Καλαμών	219	>>	>>
Αγ. Γεωργίου Νεμέας	216	>>	>>
Κορωπίου	164	>>	>>
Κυθήρων	>>	>>	>>
Κύμης	150	>>	>>
Λεβαδείας	20	>>	>>
Μολάων	178	>>	>>
Νάξου	164	>>	>>
Β' Πύλου	178	>>	>>
Καλαμών	219	>>	>>
Β' Αιγίου	228	>>	>>
Β' Πύργου	150	>>	>>
Β' Χανίων	2	>>	>>
Αλμυρού	122	1922	Κ. Πολυγένης
Κεραμίων	201	>>	Ι. Σιώτης
Ιστιαίας	155	>>	Κ. Πολυγένης

Φουσταννελάδες
Ι. Καρτερολιώτης, Δ. Δημητρά-
κόπουλος, Τσούνιας από Σκάλα
Μελιγαλά 25η Μαρτίου 1934

Αθανάσιος Λιοντήρης

Γεωργακόπουλος - Μπόβης
(πλατσάρας)

Μεγάρων	140	>>	>>
Γ. Πατρών	282	>>	Ι. Σιώτης
Λεωνιδίου	27	>>	>>
Ναυπάκτου	198	1923	Κ. Γόντικας
Θηλέων Πειραιώς	66	>>	Ι. Σιώτης
Άνδρου	340	>>	Κ. Μανέτας
Βοστίνης	213	>>	Θ. Βελλιανίτης
Κρεσταινών	79	1924	Α. Χατζηγεωργίου
Λιδωρικίου	>>	>>	>>
Λεβιδίου	>>	>>	>>
Β' Κέρκυρας	216	>>	Θ. Βελλιανίτης
Αμαρουσίου	251	>>	Ι. Τσιριμώκος
Μαζεΐκων	380	1925	Γ. Λιβαθινόπουλος
Τήνου	37	>>	Κ. Σπυρίδης
Σπερχειάδος	251	>>	Ι. Τσιριμώκος
Παλαιού Φαλήρου	301	>>	Α. Παππάς
Καλλιθέας	326	1929	Γ. Διδάχος
Δομοκού	360	>>	>>
Δούκα	355	>>	>>
Κριεκουρίου-Ηλείας	360	>>	>>
Πόρου	355	>>	>>
Δ' Πειραιώς	301	>>	Α. Παππάς
Κάτω Αχαΐας	362	>>	Γ. Διδάχος
Κεφαλοβρύσου	326	>>	>>

Προαγωγαί Ημιγυμνασίων εις Γυμνάσια

Γυμνάσια	αριθ.	φύλλου	έτος	Υπουργός
		Ε.Κ.		
Φλωρίνης	286	1914		Ι. Τσιριμώκος
Εδέσσης	324	1915		>>
Βερροίας	302	>>		>>
Πολυγύρου	394	>>		Γ. Θεοτόκης
Καβάλλας	>>	>>		>>
Καστοριάς	302	>>		Ι. Τσιριμώκος
Βάμου	>>	>>		>>
Γρεβενών	164	1917		Θ. Δίγκας
Σητείας	272	>>		>>
Κισσάμου	164	>>		>>
Πόμπης	>>	>>		>>
Πλωμαρίου	>>	>>		>>

Βιβλίσχημο

Δάσκαλος Κατσαμπάνης
Λύρα-Σιάγκρη-Χριστάκη
Τζαλαβράς-Λάγιος

Καρτερολιώτης-Λύρας
Γκομέσης

Γαλανόπουλος-Νέζη
Γεωργόπουλος

Ιεράπετρας	235	1918	>>
Αικατερίνης	221	1920	>>
Τσαριτσαίνης	>>	>>	
Δράμας	>>	1921	>>
Καρδαμύλλων	184	>>	Θ. Ζαΐμης
Καστελλίου Πεδιάδος 194	1923	Κ. Γόντικας	
Αγίου Κηρύκου	292	>>	>>
Ναούσης	196	1924	Θ. Βελλιανίτης
Τσοτυλίου	79	>>	Α.Λυμπερόπουλος
Λήμνου	92	1925	Α. Βαλαλάς

Ιδρύσεις ημιγυμνασίων

Ημιγυμνάσια τριτάξ.

Φύλλο έτος	Υπουργός
Ε.Κ.	
Λιαριγκόβης	286 1914 Ι. Τσιριμώκος
Γενιτσών	186 >> >>
Κιλκίς	286 >> >>
Λαγκαδά	>> >> >>
Σιδηροκάστρου	277 >> >>
Βασιλικών	286 >> >>

Ημιγυμνάσια

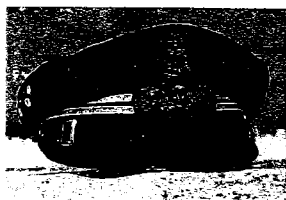
Βελβενδού	394	1915	Γ. Θεοτόκης
Κλεισούρας	30	>>	>>
Σερβίων	359	>>	>>
Βάλτης	394	>>	>>
Ρουδολείβου	>>	>>	>>
Πραβίου	>>	>>	>>
Βογατσικού	>>	>>	>>
Βολισσού	302	>>	Ι. Τσιριμώκος
Βατούσης	411	>>	Γ. Θεοτόκης
Επανωμής	292	1917	Δ. Δίγκας
Αγ. Πνεύματος	164	>>	>>
Χάρακος	>>	>>	>>
Μπάλτζης	188	1918	>>
Σάχου	>>	>>	>>
Ασβεστοχωρίου	>>	>>	>>
Λιτοχωρίου	165	>>	>>
Τζερμιάδων	235	>>	>>
Ευδήλου Ικαρίας	186	>>	>>
Μλάτσης	241	1919	>>
Ζηλιαχόβης	181	>>	>>
Ελάσσωνος	173	>>	>>

Φειδάς - Μπάκας - Λύρας - Μουρούσια

Νικολακοπούλου - Λύρα - Ντουραμάκου

Το πηλίκιό μου

Ο Αλεξανδρόπουλος Χρίστος σε μαθητικούς Αγώνες

Μαθητικό Θέατρο. Αγνωστη, Αδαμοπούλου, Σταυριανοπούλου, Φεφοπούλου, Θεοδωρακόπουλος

Μοχού	>>	>>	>>
Ερεσσού	220	>>	>>
Σαμοθράκης	193	>>	>>
Ζαγκλιβερίου	189	1920	>>
Νεβέσσης	>>	>>	>>
Αχαρνών	192	>>	>>
Καλυμβαρίου	>>	>>	>>
Καλλονής	189	>>	>>
Καλαματις Χίου	160	>>	>>
Πέτρας Λέσβου	189	>>	>>
Νιγρίτης	215	1921	Θ
Ζαΐμης			
Άνω Βιάννου	176	>>	>>
Παμφύλων	228	>>	>>
Λιμεναρίων	214	>>	>>
Πατάδων	194	1923	Κ. Γόντικας
Καϊλαριδών	79	1924	Α.Χατζηκυριάκος
Παλαιοχώρας	295	>>	Κ. Στυρίδης
Αγ. Νικολάου	119	>>	Ι.Λυμπερόπουλος
Ησκάτης	37	1925	Στυρίδης
Σφακίων	294	1926	Α. Παππάς

Μαθητική 1930

Το παλιό Γυμνάσιο Μελιγαλά σε πλήρη εγκατάλειψη

ε. Η κατάσταση στη Μεσσηνία το 1937.

Το ποσοστό των αναλφάβητων στους παλαιότερους ανέρχεται για τους άνδρες στο 10%, για τις γυναίκες στο 90%. Ευτυχώς όμως με την υποχρεωτική φοίτηση όλοι οι νέοι σήμερα, πλην ελαχίστων ακόμη εξαιρέσεων στα θήλεα, έχουν λάβει την στοιχειώδη δημοτική εκπαίδευση. Σήμερα στην υπό μελέτην περιφέρεια των ορεινών λεκανών λειτουργούν 59 δημοτικά σχολεία, από τα οποία είναι: 1 πεντατάξιο, 2 τετρατάξια, 5 τριτάξια, 10 διτάξια και 41 μονοτάξια. Κατά το σχολικό έτος 1936-37 εγγεγράφησαν σε αυτά 4.978 μαθητές και μαθήτριες, από τους οποίους 3.031 είναι άρρενες και 1.947 θήλεις.

Ο δείκτης φοίτησης (αναλογία φοιτώντων προς τους κατοίκους κατά την απογραφή του 1928) είναι 14,4 ενώ σε ολόκληρη τη Μεσσηνία είναι 15,5. Παρατηρείται μικρότερος συντελεστής φοίτησης μεταξύ των θηλέων. Εκ των φοιτησάντων κατά το έτος 1936 - 1937 απεργήθησαν 20,9%.

Διδάσκαλοι γεωργικώς μετεκπαδευθέντες είναι μόνο 3. Ο αριθμός των σχολικών κήπων είναι 4. Σε όλα τα χωριά έχουν ιδρυθεί δημοτικά σχολεία, εκτός των χωριών Αρσινόη, Μάνδρα, Λακακούκια, Χρύσοβα, Άνω Βασιλικό, όπου είναι αναγκαίο η ίδρυσή τους.

Στο κάμπο λειτουργούν σήμερα 54 δημοτικά σχολεία, εκ των οποίων 9 εξατάξια, 2 πεντατάξια, 6 τετρατάξια, 7 τριτάξια, 10 διτάξια και 20 μονοτάξια. Κατά το σχολικό έτος 1937-1938 εγγεγράφησαν 10.597 μαθηταί, εκ των οποίων 6.027 μαθηταί και 4.570 μαθήτριαι. Απερ-

ρίφθηκαν δε 1.667 άρρενες, ήτοι 27% και 1352 θήλεις, ήτοι 29%. Ο δείκτης φοιτήσης στο κάμπο είναι 15,2.

Διδάσκαλοι γεωργικώς μετεκπαιδευθέντες είναι 6. Στα 5 χωριά (Άμμιον, Αργιλιά, Καλαμαρά, Μαγούλα, Πιπερίτσα) δεν υπάρχουν σχολεία, εξυπηρετούνται όμως τα χωριά αυτά καλώς από τα πολύ πλησίον ευρισκόμενα.

Και ως προς τη Μέση και Ανώτερη εκπαίδευση οι κάτοικοι δεν υστερούν τα τέκνα τους. Στην υπό μελέτην περιφέρειαν υπάρχουν 4 Γυμνάσια, 2 στη Καλαμάτα, 1 στη Μεσσήνη και 1 στη Μελιγαλά, μία εμπορική σχολή και ένα Λύκειο στη Καλαμάτα, 4 αστικά σχολεία, του Διαβολιτσίου, του Ψαρίου, Θουρίας και Ανδρούσης.

Με τον τελευταίο νόμο κατηργήθησαν 4 ακόμη ημιγυμνάσια (Βαλύρας, Αετού, Αρφαρών και Άριος). Στα σχολεία της μέσης εκπαίδευσης φοιτά κάθε έτος μεγάλος αριθμός μαθητών. Στο Πανεπιστήμιο παρ' όλη την οικονομική κρίση πολλοί μεταβαίνουν για να λάβουν ανωτέρη μόρφωση. Το όνειρο και του πλέον πτωχού γεωργού είναι να μορφώσει τα παιδιά του και να τους κάμει υπαλλήλους δια να μη κουράζονται όπως αυτός.

ζ. Δημοτικό και Ελληνικό σχολείο

(1922-1938) Βαλύρας Μεσσηνίας.

1. Δημοτικό σχολείο

- Συνεστήθη με απόφαση του Δήμου Οικαλίας το 1862 και με δαπάνες του δήμου λειτουργούσε και γ δημοτικό σχολείο που είχε έδρα τη Βαλύρα 444/18-3-1862 σελ. 1957

- Το 1890 διορίστηκε δάσκαλος ο Δ.Ν. Καρακίτσος 306/23-11-1890.

- Το 1891 ανασυστήθηκε το δημοτικό σχολείο 95B/7-10-1891.

- Το 1894 τοποθετήθηκε δάσκαλος ο Γ.Α. Παπαδόπουλος 1951/31-8-1894.

- Οδηγός Ελλάδος Ν. Ιγγλέση 1911.

Κοινότητας Τζεφερεμίου (Βαλύρα)

Δημοτικό σχολείο Αρρένων

Δημοτικό σχολείο Θηλέων

- Το 1897 είχε υποβιβαστεί σε γραμματοσχολείο και γραμματιστής ήταν ο Γ. Παναγόπουλος 50Γ/1-3-1897.

- Στο Μελιγαλά Μεσσηνίας λειτουργούσε δημοτικό Β' τάξης Ι. Ραγκαβή. Τα ελληνικά Τόμος Β σελ. 572-3.

2. Ελληνικό σχολείο

Από περιγραφή του Αλέκου Σιάγκρη και Αθανασίου Καρύδη για το ελληνικό σχολείο το 1920 ήταν διετές και τριετές. Ο χώρος στέγασης ήταν στο σπίτι του Βασιλείου Καρύδη στο σταθμό. Συμμαθητές είχε το Θανάση Λιοντήρη, Χρίστο Βίγκο (σκοτώθηκε στην Αλβανία), Ντίνο Δημόπουλο και δασκάλους τον Βακαλόπουλο, Σταυρόπουλο (σχολάρχη) και Γρίβα. Η γερουσία (μεγάλοι σε ηλικία) κάθονταν στο τέλος. Είχαν ένα τροκάνι το χτυπούσαν και λέγανε ότι μια γίδα τρώει το κλιματερό. Έτσι έβγαιναν έξω και δεν επέστρεφαν στο μάθημα. Η γερουσία παρέσυρε και μας και μια μέρα είχαν φέρει ένα μικρό γουρούνι στην τάξη και την πλήρωσε ο Ντίνος Δημόπουλος. (Βλέπε φωτογραφία σελίδα 137).

Στους διαγωνισμούς κάναμε αντιγραφή και όταν κάναμε Γαλλικά με το Βακαλόπουλο γινόταν η πλάκα της ζωής μας. Το σχολείο λειτουργήσε συνέχεια στου Τσώνη ενώ παλαιότε-

ρα στεγάζονταν στου Σταυριανόπουλου.

Το εισιτήριο για Καλαμάτα με τραίνο το 1922-23 είχε 1,80 δραχμές. Ο αριθμός των μαθητών για το δημοτικό και ελληνικό σχολείο Βαλύρας* ήταν:

* Μαθητές Ελληνικού σχολείου από Βαλύρα

Έτος	Μαθητές	Έτος	Μαθητές	Έτος	Μαθητές
Δημοτικό	Αρρένων	Δημοτικό	Θηλέων		
1899-1900	158	1916-7	72	Ελληνικό σχολείο Βαλύρας*	
1901	154	1918	66	1922-23	126
1902	133	1919	70	1924	207
1903	137	1920	72	1925	162
1904	131	1921	104	1926	150
1905	149	1922	45	1927	139
1906	156			1928	127
1907	142			1929	105
1908	137			1930	41
1909	145			1931	29
1910	131			1932	32
1911	156			1933	40
1912	156			1934	42
1913	127			1935	55
1914	149			1936	47
1936	249			1937	36+19
1958	214				

Μεσσανίων

*Από το αρχείο του δημοτικού σχολείου Βαλύρας

Έτος	Ονοματεπώνυμο	Αριθμός Καταλόγου
1922-23	Καλαμπόκης Δημήτριος Κων/νου	Αρ.Κ. 18
1923-24	Μπόβης Στέφανος Ιωάννου	Αρ.Κ. 43
24-25	Λιοντήρης Χαρίλαος Παναγιώτου	Αρ.Κ. 57
	Τσιλίκας Αθανάσιος Γεωρ.	Αρ.Κ. 28
25-26	Ράμμος Σταύρος Κων/νου	Αρ.Κ. 42
26-27	Τσιλίκας Ηλίας	Αρ.Κ. 43
	Θεοδωρακόπουλος Φλώρος Ηλίας	Αρ.Κ. 111
	Τσάμης Παντελής Δημ.	Αρ.Κ. 107
27-28	Σταυριανόπουλος Βασίλειος Σταμ.	Αρ.Κ. 116
	Λιοντήρης Αθανάσιος Νικολ.	Αρ.Κ. 103
29-30	Μακρής Ηλίας Δημητρίου	Αρ.Κ. 28
32-33	Καρύδη Πολυγένη Παν.	Αρ.Κ. 27
34-35	Μακρής Μαρίνος	Αρ.Κ. 19
36-37	Ευδόπουλος Ιωάννης Γεωρ.	Αρ.Κ. 16
	Κουτοπάναγος Παν. Αναστ.	Αρ.Κ. 19
	Φερφάνης Κων.	Αρ.Κ. 13

*Από τα ΓΑΚ Καλαμάτας

η. Υπουργοί Παιδείας από το 1976-2005

Α.Α.	Υπουργός	Χρονολογία	Κυβέρνηση
1.	Γ. Ράλλης	1976-7	Ν.Δ.
2.	Γ. Βαρβιτσιώτης	77-81	>>
3.	Ε. Βερυβάκης	81-83	ΠΑΣΟΚ
4.	Α. Κακλαμάνης	83-86	>>
5.	Α. Τρίτσης	86-88	>>
6.	Α. Κακλαμάνης	1988	>>
7.	Γ. Παπανδρέου	88-89	>>
8.	Κ. Δεσποτόπουλος	89-90	Οικουμενική
9.	Κ. Σημίτης	90-91	>>
10.	Β. Κοντογιαννόπουλος	91-92	Ν.Δ.
11.	Γ. Σουφλιάς	92-93	>>
12.	Δ. Φατούρος	93-94	ΠΑΣΟΚ
13.	Γ. Παπανδρέου	94-96	>>
14.	Γ. Αρσένης	96-2000	>>
15.	Π. Ευθυμίου	2000	>>
16.	Μαριέττα Γιαννάκου-Κουτσίκου	2004....	Ν.Δ.

Θεατρική Παράσταση

Θ. Θεσμοθετήσεις – Ανατροπές

1836. Το διάταγμα "Περί βιβλιοπωλείου εν τη Βασιλική Τυπογραφία" για τη δομή και το περιεχόμενο των εκδιδόμενων διδακτικών βιβλίων.

1937. Δημιουργία ΟΕΣΒ

1968. Δημιουργία ΟΕΔΒ

1895. Καθιερώνεται ο θεσμός του επιθεωρητού.

1922. Ίδρυση ΔΟΕ

1924. Ίδρυση ΟΛΜΕ

1933. Ίδρυση παιδαγωγικών ακαδημιών (αντικατάσταση διδασκαλείων Ν. 5802). 1929 φοίτηση 5ετής, 1964 Φοίτηση 3ετής, 1967 φοίτηση 2ετής Ν.129, 1977 φοίτηση 4ετής Ν. 933, 1990 εξομοίωση πτυχίων των 14 ΠΑ με τα αντίστοιχα πανεπιστημιακά τμήματα.

Το 4χρονο δημοτικό σχολείο διοικητικά υπαγόταν στο κοινοτάρχη ή δήμαρχο, ενώ το ελληνικό σχολείο και γυμνάσιο υπαγόταν στο κράτος.

Ο γραμματοδιδάσκαλος δίδασκε στο γραμματοσχολείο (δημοτικό α, β, γ τάξης και γραμματοσχολείο) δεν είχε φοιτήσει σε διδασκαλείο και υστερούσε σε επιστημονική και επαγγελματική κατάρτιση (στα χαρτιά και όχι στην ουσία).

1976. Κατάργηση εισιτηρίων εξετάσεων για το γυμνάσιο και αριθμητικής βαθμολογίας στο Δημοτικό. Αντί για βαθμούς μπαίνουν οι χαρακτηρισμοί Α, Β, Γ, Δ.

1978. Διαρροή θεμάτων εισαγωγικών εξετάσεων και μετάδοσή τους την επόμενη χρονιά με τηλεομοιοτυπία.

1980. Κατάργηση πολυτονικού.

1982. Κατάργηση εξετάσεων από την μία σχολική βαθμίδα στην άλλη, σχολικής ποδιάς,

σχολείων αρρένων-θηλέων, επιθεωρητών και θεσμοθέτηση του σχολικού συμβούλου, εφαρμογή πενθήμερου.

1981. Δημιουργία μεταλκειακών προπαρασκευαστικών κέντρων και κατάργησή τους το 1990. Τα ποσοστά επιτυχίας τα έτη 1983,84 και 1989 ήταν αντίστοιχα 29,8%, 43,9% και 45%.

1983. Δημιουργία 4 δεσμών στη Γ' Λυκείου και δημιουργία ΕΠΛ που καταργούνται το 1997.

1986. Κατάργηση βαθμολογίας των τριών τάξεων λυκείων για την εισαγωγή τους σε ΑΕΙ-ΤΕΙ, επαναφορά τους το 1997 και κατάργησή τους το 2000.

1987. Λειτουργεί ΤΕΙ Καλαμάτας Β' εξάμηνο, τμήμα Ηλεκτρολόγων με 100 σπουδαστές. Εισαγωγή του μαθήματος της πληροφορικής και η χρήση κομπιούτερ στα σχολεία

1990. Δημοσιεύονται τα Π.Δ. για τις αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα. Για τις εξετάσεις επιστρατεύονται οι καθηγητές και πρωτοεμφανίζονται οι καταλήψεις στα σχολεία.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση (Π.Ε.) είναι τμήμα του αναλυτικού προγράμματος του σχολείου Νόμος 1892/1990.

Η κάθε αλλαγή είχε άμεση συνέπεια τη συγγραφή και έκδοση διδακτικών βιβλίων.

1991. Τη Τρίτη βράδυ 8-9-1991 στο συγκρότημα Βουδ τραυματίστηκε θανάσιμα ο Νίκος Τεμπονέρας. Υπεύθυνος θεωρήθηκε ο Γιάννης Καλαμπόκας. Καταδικάστηκε και τώρα είναι ελεύθερος. Νομάρχης τότε ήταν ο Νίκος Τάγαρης που απεβίωσε στις 27-8-2000.

1992. Νόμος 2043. Κατάργηση του Γυμνασιάρχη, Λυκειαρχη, επιθεωρητή και θεσμοθετεί προϊστάμενους γραφείων εκπ/σης και Διευθύνσεων.

1995. Εισαγωγή με εξετάσεις στις σχολές Αστυνομικής – Πυροσβεστικής ακαδημίας.

1997. Θεσμοθέτηση ενισχυτικής διδασκαλίας στα λύκεια και προαγωγικός βαθμός ο Γ.Μ.Ο.=9,5.

1998. ΦΕΚ 183/31-7-1998. Π.Δ. 246 με 40 άρθρα ο νόμος Αρσένη, αξιολόγησης μαθητών ενιαίου λυκείου. Τα τρίμηνα γίνονται τετράμηνα στα λύκεια.

2000. Αρ. Φύλλου 122/2-3-2000 Δεύτερη προκήρυξη διεξαγωγής διαγωνισμού εκπαιδευτικών για τη προσλήψή τους μέσω ΑΣΕΠ.

Αποδέσμευση προαγωγικών – απολυτηρίων εξετάσεων με εισαγωγικές πανελλαδικές εξετάσεις σε Β-Γ λυκείου. Ο Γ.Μ.Ο. (προφορικά-γραπτά) των τάξεων Β-Γ λυκείου (για τα εξεταζόμενα εννέα πανελλαδικά μαθήματα) οι βαθμοί της Β' λυκείου προαιρετικά καθώς και το 30% για το εθνικό απολυτήριο – έχει συντελεστή 8 και τα δύο μαθήματα βαρύτητας 1,3 και 0,7. Προαγωγή απόλυση ΓΜΟ=9,5 και παραμένει ο μηχανισμός των 3,5 βαθμών μεταξύ προφορικού – γραπτού βαθμού για όλα τα μαθήματα.

Διατηρούνται τα επιστημονικά πεδία (5) με δικαίωμα επιλογής (2). Συμμετέχει όσες φορές θέλει στις πανελλαδικές Γ. Λυκείου που δεν ίσχυε με το νόμο Αρσένη. Όποιος διατηρεί τη βαθμολογία εισάγεται σε ποσοστό 10% του κάθε τμήματος. Δημιουργούνται 3 κατευθύνσεις. Θετική, θεωρητική και τεχνολογική και εισάγονται νέες ειδικότητες στα Τ.Ε.Ε.

Στις δέσμες το μάθημα βαρύτητας είχε 1,15 και τα άλλα τρία 0,95. Το άριστα ήταν 6.400 χωρίς τα ειδικά μαθήματα. Η κλίμακα βαθμολογίας ήταν 0-80. Αναβαθμολόγηση γινόταν αν η διαφορά ήταν μεγαλύτερη από 10 και εντός των ορίων των δύο βαθμολογιών.

Είχε δικαίωμα επιλογής 230 σχολές. Το εθνικό απολυτήριο είχε συντελεστή 8 και τα δύο

μαθήματα βαρύτητας 1,3 και 0,7. Σε περίπτωση αλλαγής τα αντίστοιχα μαθήματα κορμού έχουν βαρύτητα στη κάθε κατεύθυνση 0,9 και 0,4. Το άριστα είναι 200. Γίνεται προσαρμογή βαθμολογίας προφορικού γραπτού αν η διαφορά είναι πάνω από 2 μονάδες και ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από τον γραπτό που πολλαπλασιάζεται με το 70% και τον προφορικό με 30%.

Το 2003 λειτουργεί το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, με έδρα την Τρίπολη και παραρτήματα στο Ναύπλιο και Καλαμάτα (τμήμα ιστορίας – αρχαιολογίας και διαχείρισης πολιτισμικών αγαθών, που λειτουργεί στο παλιό στρατόπεδο του 9ου συντάγματος πεζικού).

Τα συμβούλια δασκάλων είναι ΠΥΣΔΕ-ΑΠΥΣΔΕ και καθηγητών ΚΥΣΜΕ-ΑΚΥΣΜΕ.

Σήμερα στην Ελλάδα του 2006 λειτουργούν 21 ΑΕΙ (109 Σχολές 313 Τμήματα) στην 17 ΤΕΙ (89 Σχολές και 193 Τμήματα), ΚΕΚ, ΠΕΚ, ΙΕΚ, ΚΕΣ, ΠΣΕ, ΕΛΚΥΣ, ΝΕΛΕ. Για φέτος οι εισαγόμενοι πρέπει να έχουν τη βάση, έχουν δικαίωμα επιλογής δύο πεδία (Α Πεδίο = 117 τμήματα, Β=122, Γ=57, Δ=300) και με την αναθεώρηση του Συντάγματος θα δημιουργηθούν ιδιωτικά Α.Ε.Ι. Έμειναν 18.768 κενές θέσεις σε Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι. (84 ΤΕΙ 22 πόλεων).

Πληροφοριακά στοιχεία για το διδακτικό έτος 2000-2001

1. Νηπιαγωγείο			3. Γυμνάσια		
Έτος	Αριθμός	Νήπια	1980	1187	388967
1970	2402	87087	2000	1884	338150
1980	4596	140232			
2000	5538	137969			
2. Δημοτικά			4. Λύκεια		
1970	9838	919984	1980	735	193823
1980	9583	910576	2000	1234	236037
2000	6237	601186	5. ΤΕΕ	430	
			6. ΤΕΙ	13	
			7. ΑΕΙ	19	

- Σχολεία (9754) Γυμνάσια (1844) Λύκεια (1234) ΤΕΕ (430)
- Μαθητές 1.513.233
- Εγκατεστημένοι Η/Υ 20.790
- Μαθητές ανά Η/Υ 40,6%
- Σύνδεση με Ιντερνέτ 4,8%
- Το 82% των γυμνασίων διαθέτουν εργαστήριο και το 91% διδάσκεται πληροφορική.
- Το 13% των λυκείων διαθέτουν εργαστήριο ΤΕΕ 51% διαθέτουν τομέα πληροφορικής 24 νέες ειδικότητες και 501 βιβλία.
- Θεσμός ολοήμερου νηπιαγωγείου και δημοτικού (300 και 500 αντίστοιχα). Η έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών έδωσε άριστα το 83% των μαθητών που συμμετείχαν και το 81% των γονιών τους.
- 1500 σχολεία συνδεδεμένα στο δίκτυο πληροφορικής σε 29 νομούς. Μέχρι το 2006 όλα τα σχολεία θα έχουν συνδεθεί με το Ιντερνέτ.
- Έντεκα νέα βιβλία του γυμνασίου, 91 του ενιαίου λυκείου και 271 των ΤΕΕ.
- 80 τίτλοι πολλαπλού βιβλίου με 2-3 πακέτα διδακτικού υλικού.
- Παρατηρούμε ότι σε κάθε αλλαγή έχουμε τη δημιουργία νέων διδακτικών βιβλίων και δίνεται βαρύτητα κυρίως στην εξεταστική και όχι στη μορφωτική διαδικασία.

Ι. Συμπέρασμα

Τα έτη 1909-1929 η μέση θητεία υπουργού παιδείας είναι 9 μήνες και τα έτη 1976-2000 είναι περίπου 1,5 χρόνος. Οι αλλαγές που έκαναν ο Ι. Μεταξάς και Γ. Παπαδόπουλος συρρίκνωσαν την εκπαιδευτική διαδικασία έδωσαν έμφαση μόνο στο εξεταστικό σύστημα και δεν συναντήσαμε πουθενά το θεσμό της αξιολόγησης.

Λόγο υπογεννητικότητας το μαθητικό δυναμικό μειώνεται επικίνδυνα. Με το διαγωνισμό του ΑΣΕΠ δεν εισάγονται να διδάξουν οι καλύτεροι (δάσκαλοι, καθηγητές) αλλά, να δοθεί βαρύτητα στη διδακτική, μοντέλα προσομοίωσης και να λαμβάνεται πιλοτικά η γνώμη και άποψη της μάχιμης εκπαίδευσης για τα βιβλία, προγράμματα, μαθήματα και οποιαδήποτε άλλη αλλαγή.

Είμαστε άραγε εκτελεστικά όργανα ανευθυνουπεύθυνων και νοσηρών εγκεφάλων και ενός κουτσού εκπαιδευτικού συστήματος γιατί καταρτίζουμε μυαλά αντί να μορφώνουμε, έναντι γλίστρου μισθού και η πολιτεία διαφημίζει ολυμπιονίκες και ποδοσφαιριστές ενώ τους δασκάλους ποτέ δεν τους αντιμετώπισε σοβαρά. Και παρανομεί για δύο συνεχείς χρονιές καταργώντας τους ανεξεταστέους στην Α' λυκείου. Στη δημοκρατία της Αθήνας οι υπαίτιοι εξοστρακίζονταν ενώ για τα χρήματα που δαπανήθηκαν από ΕΟΚ και κρατικό προϋπολογισμό τα τρία χρόνια της μεταρρύθμισης του Αρσένη, ποιος θα πληρώσει;

Διαπιστώσαμε τη ποσοτική αναβάθμιση, φθάνοντας σε ύψη ρεκόρ οι βάσεις εισαγωγής σε ΑΕΙ-ΤΕΙ, ενώ δεν διαπιστώσαμε αντίστοιχη ποιοτική αναβάθμιση και τώρα ψαχνόμαστε.

Η παιδεία μας είναι κουτσή και από τα δύο πόδια. Δεν περπάτησε ποτέ. Το περπάτημα γινόταν κάθε φορά με διαφορετικά δεκανίκια από τους έκτοτε υπουργούς παιδείας (μεταλλικά, ξύλινα, πλαστικά) αλλά η αναπηρία παραμένει και θα παραμένει. Οι εκπαιδευτικοί 32 χρόνια διαδηλώνουν, διεκδικούν καλύτερη παιδεία. Τα συνθήματα αλλάζουν και τα οικονομικά αιτήματα παραμένουν τις χρονιές 1977, 1980-81, 1988-91, 1997 και 2006.

Ευχόμαστε οι νέοι υπουργοί να πετύχουν αυτά που γράφει ο Kuau Tzu. Να είναι γνώστες των πραγμάτων, να προέρχονται από τον εκπαιδευτικό χώρο γιατί πολλοί προκατόχοι ήταν τεχνοκράτες χωρίς να έχουν ζήσει την εκπαιδευτική διαδικασία από μέσα.

Προτάσεις

Στο τελευταίο έτος όσοι φοιτητές ακολουθήσουν το επάγγελμα του εκπαιδευτικού να διδάσκονται παιδαγωγικά, ορθοφωνία, διδακτική, ειδική διδακτική, μοντέλα προσομοιώσεις, ψυχολογία, κοινωνιολογία και πληροφορική.

Η αποστολή του δασκάλου είναι το σχολείο. Γι' αυτό να επιστρέψουν στα σχολεία τους όλοι οι αποσπασμένοι του κομματικού και κρατικού μηχανισμού.

Περιορισμός των αναπληρωτών ωρομισθίων στο ελάχιστο και οι διορισμοί, αποσπάσεις να ολοκληρώνονται τον Ιούνιο ώστε αρχές Σεπτεμβρίου τα σχολεία να λειτουργούν κανονικά. Να επανέλθει ο βαθμός του γυμνασιάρχη, λυκειάρχη, επιθεωρητή και η επιλογή τους να γίνεται αξιολογικά και όχι με κομματικά κριτήρια.

Να δοθούν διάφορα κίνητρα στους καθηγητές που έχουν παραπάνω προσόντα από άλλους, γιατί τώρα υπάρχει ισοπέδωση. Κάθε χρόνο να γίνονται για όλους τους εκπαιδευτικούς, σεμινάρια ενημέρωσης, σε επιστημονικά, παιδαγωγικά και διδακτικά θέματα.

Αξιολόγηση από το ένα κλιμάκιο στο άλλο. Να διαχωριστούν οι ρόλοι κόμματος – κράτους – πολιτείας και στο κάθε νέο δήμο να συσταθεί μια επιτροπή για να γραφεί η ιστοριο-λογία του, γιατί τα παιδιά μας δυστυχώς δεν γνωρίζουν από πού έρχονται και που πηγαίνουν. Ας εφαρμοστούν τα παραπάνω πιλοτικά και πιστεύουμε ότι η διάρκεια θερισμού δεν θα είναι μόνο για ένα χρόνο, όπως γράφει ο Kuau Tzu αλλά, για πολλές χρονιές.

Το ξυπόλητο τάγμα για κέντρωμα στις ράχες

Δημοτικό Σχολείο Βαλύρας 1953
(Αγόρια-Κορίτσια)

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΧΑΜΕΝΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ (ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ
ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ)***

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ		
	ΣΧΟΛΕΙΑ	ΔΙΔΑΣΚ.	ΜΑΘΗΤ.
Μικρασ. Διοίκ. Κων/πόλεως	58	217	7.633
Διοίκησης Νικομηδείας	100	164	7.633
Διοίκ. Προύσης	211	563	25.515
Διοίκησης Πηγών	28	74	3.144
Διοίκ. Σμύρνης	403	1.287	56.525
» Ικονίου	94	252	10.471
» Άγκυρας	76	121	4.475
» Σεβαστείας	285	374	10.305
» Τραπεζούντος	754	1.202	37.195
» Κασταμονής	38	75	2.931
» Αδάνων	40	76	2.830
Διοικητικά Διαμερ. Γεν. Διοικήσεως Χαλεπού	41	82	2.310

Περιοχαί	Πληθυσμός	Σχολεία	Διδάσκαλοι και διδασκάλισ.	Μαθηταί	Μαθήτρια
Μητροπ. Τραπεζούντος	95.500	111	206	4.505	1.300
» Ροδοπόλεως	57.000	57	121	2.430	797
» Χαλδίας	108.000	170	332	3.780	2.740
» Κολωνείας	67.000	94	178	2.595	1.250
» Νεοκαισαρείας	100.000	150	170	3.970	1.100
» Αμασείας	272.500	268	421	8.756	4.351
Σύνολον	700.000	850	1.428	26.056	11.538
* Δ.Η.ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΗ σελίδες 63-76 πανελληνίου λευκώματος ,τόμος 5ος					

Στο πόνημα του Α ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ με τίτλο:Σελίδες εκ της μαύρης εθνικής συμφοράς αναφέρει ότι το έτος 1914 υπήρχαν: Νηπιαγωγεία 8,αρρεναγωγεία 340,παρθεναγωγεία 40,ημιγυμνάσια 3.Στην Αμασειά, Σινώπη και Πάφρα φοιτούσαν 763 νήπια,13349 στα αρρεναγωγεία,2751στα παρθεναγωγεία και στα ημιγυμνάσια 322 μαθηταί. Ο αριθμός των δασκάλων και καθηγητών ήταν 417, δασκάλες73 και οι εκπαιδευτικές δαπάνες ήταν 21.44. τουρκικές λίρες. Στη Νεοκαισαρεία το 1920 λειτουργούσαν 160 σχολεία αρρένων, 20 θηλέων και φοιτούσαν 2300 μαθητές. Στα νηπιαγωγεία φοιτούσαν 800 νήπια και δίδασκαν 320 δάσκαλοι και 20 δασκάλες.Το 1920 ο αριθμός των μαθητών του Πόντου ήταν 37594 , ενώ ο αρχιμανδρίτης ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ στο πονημά του " Ο Πόντος ανα τους αιώνες",Δράμα 1929 , αναφέρει ότι ο αριθμός των μαθητων ήταν 75953.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ*

Διετηρήθη και επι της πρώτης βασιλείας του Όθωνος [1832-1862], κατηργήθη δε, δια των επιγενομένων εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων υπερμεσύντος του ΙΘ' αιώνος εν τε τη ελευθέρα και τη δούλη Ελλάδι.

2-ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΝΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Τουντεύθεν ανεγράφομεν τα σχολεία κατά χώρας: Α.Θράκης,Β.Μακεδονίας,Γ.Ηπείρου,Δ.Θεσσαλίας, Ε.Στερεάς Ελλάδας, ΣΤ. Πελοποννήσου, Ζ.Νήσων Αιγαίου Πελάγους,

Η.Ιονίων νήσων, Θ. Μικράς Ασίας, Ι. Πατριαρχείου Αντιόχειας, Ι Α.Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, ΙΒ. Πατριαρχείου Αλεξάνδρειας, ΙΓ. Βουλγαρίας, ΙΔ. Παραδουναβίων ηγεμονιών, ΙΕ.Ρωσσίας, ΙΣΤ.Αυστροουγγαρίας, ΙΖ.Ιταλίας, ΙΗ.άλλων δυτικών χωρών.

Α. Θράκης

1.Σχολείον Αδριανουπόλεως.Και εν τη πρώτη εν Ευρώπη πρωτευούση του Όθωμανικού Κράτους Αδριανουπόλη ιδρύθη σχολή περί το 1550 εν η εδίδασκειν ο Ιωάννης Ζυγομαλάς , ως αναφέρεται εν τη του Μαρτίνου Κρουσίου Τουρκογραφία .2.Φιλιππουπόλεως,3.Ραιδεστού,4.Σηλυμβρίας,5.Γάνου,6.Χώρας,7.Τυρολλώης,8.Μυριοφύτου,9.Καλλιπόλεως,10.Διδυμότειχου,11.Αίνου,12.Επιβατών,13.Αγχιάλου,14.Σωζουπόλεως,15.Σθηνιμάχου,16.Μεσημβρίας,17.Σκοπού,18.Διπίτσης,19.Σαράντα Εκκλησιών.

Β.Μακεδονίας

20.Θεσσαλονίκης περί το 1490 έτος 21.Αθωνίας Ακαδημία,22.Πολυγύρου,23.Γαλατίτης,24.Γιαννιτών,25.Εδέσσης [Βοδενών],26.Ναούσης,27.Βέροιας,28.Κοζάνης,29.Καστοριάς,30.Σερβίων,31.Σιατίστης,32.Σελίτσης,33.Γρεβενών,34.Αλβανοχωρίου [Ντάρτα], 35.Βελβενδού, 36. Μοναστηρίου [Βιτωλιών], 37. Κλεισούρας, 38. Κωνσταντινικού, 39.Κορυτζάς, 40.Μοσχολέως, 41 .Μονής Αγίου Ναούμ, 42. Κρουσόβου, 43. Σερρών,44.Σταγειρών, 45.Σπάρμου, 46.Μελνίκου, 47.Ελευθεροπόλεως [Καβάλλας].

Γ. Ηπείρου

48.Ιωαννίνων α]της επί της νήσου Μονής,β]η των Δεσποτών εν τω φρουρείω ,γ]Επιφανίου Ηγουμένου,δ]Γκούμα,ε]Μαρουτσαία,στ]Μπαλαναία[Καπλαναία],ζ]Ζωσιμαία,[αυται νυν απετέλεσαν δύο Γυμνάσια από του 1913].49.Μετσόβου,50.Αρτης,51.Πρεβέζης,52.Παραμύθιας,53.Πάργας,54.Αργυροκάστρου,55.Δελβίνου,56.Δρόβιανης,57.Δελβιναίου,58.Πρεμετής,59.Χειμάρρας,60.Ζίτσης,61.Καλλαρυτών,62.Συράκου,63.Μονοδενδρίου,64.Κουκουλίου,65.Νενάδων,66.Φραγγάδων,67.Καπεσόβου,68.Αρταίτης,[63-68 ανήκουσιν εις το φιλόμουνσον Ζαγορίον],69.Πογδοριανής,70.Μονής Γερομερίου,71.Καμιτσάνης,72.Μονής Σωζίνου,73.Μολυβδοσκεπάστου,74.Μονής Βελλάς,75.Μονής Διπαλίτσας,76.Σενίτσης,77.Μονής Απολλωνίας,78.Βελεγράδων[Βερατίου],79.Αχρίδος,80.Σιπτήχης[Ιππισχία].Από του αριθμού 78-81 ανήκουσιν εις την Βόρειον Ήπειρον].

Δ. Θεσσαλίας

82.Σχολή Λαρίσης, 83.Τυρνάβου, 84.Τρικάλων, 85. Καστανέας,86.Μοσχουλαρίου, 87.Τσαριτσάνης, 88.Αμπελακίων, 89.[Βλαχο]λειβαδίου,90.Ραφάνης, 91.Ζαγοράς,92.Μηλέων,93.Αγρόφων[ΜΔ.χωρών της Θεσσαλίας],ήτοι εν τη Μονή της Αγίας Παρασκευής Μεγάλων Βρνανιάνων ή της Γούβης], 94.Καρπενισίου,95.Ρεντίνης,96.Κερασόβου.

Ε. Στερεάς Ελλάδας

97.Αιτωλικόν[Αναπλίκου],98.Μεσολογγίου,99.Αγρινίου,100.Χρυσού,101.Υπάτης,102.Αμφίσσης[Σαλώνων],103.Βονίτσης,104.Καττούνης,105.Αθηνών.

ΣΤ.Πελοπόννησος

106.Φιλοσόφου,107.Δημητσάνης,108.Βυτίνης,109.Καλαμών,110.Λαγκαδίων,111.Ανδριτσάνης,112.Μιστρά,113.Τριπόλεως,114.Δολιανών,115.Άργους,116.Ναυπλίου,117.Πατρών,118.Μονεμβασίας,119.Κορώνης.

Ζ.Νήσων του Αιγαίου

120.Χίου,121.Πάτμου,122.Σάμου,123.Σύμης,124.Ρόδου,125.Σίφνου,126.Λέσβου,127.Σερίφου,128.Πάρου,129.Νάξου,130.Ανδρου,131.Μοσχίων,132.Κω,133.Θήρας[Σαντορίνης],134.Σκοπέλου,135.Σκιάθου,136.Τμβρου,137.Λήμνου,138.Ευρίπου[Χαλκίδος],139.Ύδρας,140.Τενέδου.Εναλείπονται εκ των εν τη Μεσογείω αι δύο μεγαλύνυμοι νήσοι ,η Κρήτη και η Κύπρος.141.Κρήτης[1][εν τη εν Χανδάκι, τω σημερινώ Ηράκλειω και εν τω μετοχίω της Αγίας Αικατερίνης των Σιναιτών μοναχών],142.Κύπρου,[εν Λευκωσία τη πρωτευούση],143.Μονής Κύκκου,144.Μονής Μαχαιρά,145.Δεμησού.

Η. Ιονίων Νήσων [Επτανήσου]

146.Κερκύρας,147.Κεφαλληνίας [Αργοστολίου,Ληξουρίου,αγίου Γεωργίου],148.Ζακύνθου,149.Λευκάδος,150.Ιθάκης,151.Κυθήρων,152.Καλάμου.

Θ. Μικράς Ασίας

153.Σμύρνης,154.Κυδωνίων,155.Προύσης,156.Μουδανείων,157.Ρυσίου[Αρυσσούς],158.Εφέσου,159.Μαγνησίας,160.Κασαμπά[Σάρδεις],161.Τραπεζούντος,162.Θεοδοσιουπόλεως[Ερζερούμης],163.Σινώπης,164.Καισαρείας,165.Μονής Τιμίου Προδρόμου,166.Κερμηρίου,167.Ταυλουσσούν,168.Ταλάσι,169.Εντουρλούκ,170.Ινδζε Σου,171.Ουρκιούτ,172.Συνασσού,173.Νεβ Σεχέρ,174.Μαλακοπίας,175.Νίγδης,176.Φερεκίου,177.Τένεγι,178.Κέρβερι,179.Πόρου,180.Λαοδικείας[Λυκαονίας].

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΙΣ ΧΑΜΕΝΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ (Σχολεία)

Ι. Πατριαρχείου Αντιόχειας

181.Δαμασκού.

ΙΑ. Πατριαρχείου Ιεροσολύμων

182.Ιεροσολύμων,183.Θεολογική Σχολή Σταυρού.

ΙΒ΄] Πατριαρχείου Αλεξάνδρειας

184. Καΐρου

ΙΓ΄ . Βουλγαρίας

185.Τορνόβου,186.Σόφια.

Ι΄ Δ. Ρουμανίας

187.Ιασίου,188.Βουκουρεστίου,189.Κραγιώβας.

ΙΕ. Ρωσσίας

190.Μόσχας, 191.Σλαβογραικολατινική Ακαδημία, 192.Λβόβης, 193. Κιαίβου,194. Καφά [Θεοδοσίας], 195. Οδησσού,196.Νίζνης

Περιβολάκης,
Γεωργακόπουλος,
Βασιλόπουλος,
Καρτερολιώτης

Ις. Αύστρουγγαρίας

197.Βιέννης,198.Τεργέστης,199.Πέστης,200.Νεοφύτου,201.Σεμλίνου.

Ι' Ζ] Ιταλίας

202.Βενετίας,203.Φλαγγιανόν Φροντιστήριον,204.Παταβίου,205.Κωππουνιανόν φροντιστήριον,206.Λιβόρνου,207.Ρώμης.

ΙΗ] Άλλων Δυτικών Χωρών

208.Κωνσταντινοπολιτικόν Φροντιστήριον

209.Οξωνειανόν φροντιστήριον

210.Αμστελοδάμου.

Ταυτα είναι εν συνόλω τα υπό του αιοδίδμου Παρανίκα αριθμούμενα ελληνικά σχολεία από της αλώσεως και εντεύθεν μέχρι των μέσων του ΙΘ' αιώνος εν τω Σχεδιάσмати ημεις όμως λαβόντες υπ'όψιν τας από του 1867 και εντεύθεν εκδοθείσας μονογραφίας περί σχολείων κατά το αυτό χρονικόν διάστημα και καταλόγους χειρογράφων ,χωρίς να θέλωμεν ουδ'επ'ελάχιστον να μειώσωμεν το θαυμασίας υπομόνης έργον του μακαρίτου χαλκεντέρου φίλου μου , ος και την βιογραφίαν του μετά εικόνας επέδωκεν ημίν εν Σμύρνη ολίγον προ του θανάτου του,εδιπλασιάσαμεν αυτά,ως θα ίδη ο αναγνώστης εν ειδικώ έργω μου δημοσιευθησομένην προσεχώς.

*Ματθαίος Παρανίκας ,γυμνασιάρχης Τραπεζούντος «Σχεδιάματι περι της εν τω ελληνικώ έθνει καταστάσεως των γραμμάτων απο της αλώσεως της Κων/λεως μέχρι των αρχών της ενεστώσης εκατονταετηρίδος1857 ,σελίδες37-39 πανελληνίου λευκάματος ,τόμος 5ος

Στο έντυπο με τίτλο: «ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ» στις σελίδες 284-5 με χάρτες περιέχει τον αριθμό Σχολείων - Μαθητών - Δασκάλων.

Ο Ελληνισμός της χειρσονήσου του Αίμου κατά τις παραμονές των Βαλκανικών πολέμων είχε τα παρακάτω σχολεία ,μαθητές και καθηγητές:

Ελληνικά Σχολεία:

Ηπειρος

Βιλαέτι Ιωαννίνων: 726 σχολεία 26500 μαθητές, 900 δάσκαλοι

Μακεδονία

Βιλαέτι Μοναστηρίου: 477 σχολεία 27.106 μαθητές, 676 δάσκαλοι

Βιλαέτι Θεσσαλονίκης: 521σχολεία 3253 μαθητές 787 δάσκαλοι

Θράκη

Βιλαέτι. Ανδριανουπόλεως: 502 σχολεία, 52185 μαθητές ,1262 δάσκαλοι .

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ 1927-28*

Είναι παρήγορον ότι κατά το σχολικό έτος 1927- 1928 η στατιστική του υπουργείου θρησκευμάτων και της παιδείας αναγράφει, ότι ανά το κράτος λειτούργησαν Σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης 138 Γυμνάσια εν εις 7 θηλέων, 13 Πρακτικά Λύκεια, 68 ημιγυμνάσια και 405 ελληνικά σχολεία, ων 25 θηλέων και 16 αστικά σχολεία, οι δ' εις αυτά εγγραφέντες μαθηταί

ανήλθον εν μεν τοις Γυμνασίοις εις 23741 αρρένας και 5789 θήλεις , εν δε τοις ελληνικοις σχολείοις εις 49708 αρρένας και15397 θήλεις, ήτοι εν συνόλο αρρένες 74471, θήλεις δε εις 21744. Εν δε τη Δημοτική Εκπαιδεύσει, ήτις είναι η βάσις της εθνικής διαπαιδαγωγήσεως υπήρχον άνα σύμπτασαν την Ελλάδα, τω 1928- 9 7830 δημόσια δημοτικά σχολεία έχοντα 711111, 474 μαθητάς και μαθήτριάς, 149 ιδιωτικά με μαθητάς 1461 και 407 νηπιαγωγεία.

1. Αβάσου, 2.Αγίου Ανδρέα, 3. Αγίου Βασιλείου, 4. Αγίου Γεωργίου, 5. Αγίου Ιωάννου, 6. Αγίου Κοσμά, 7. Αγίου Κωνσταντίνου, 8. Αγίου Πέτρου, 9. Αγκύρας, 10. Αγκώνος, 11. Αγκριάς, 12. Αγκιάς, 13. Αιγίνης, 14. Αϊζαγα, 15. Αίνου, 16. Ακράτας, 17. Αλμυρού, 18. Αμίδης, 19. Αμοράνης, 20.Αμοργού, 21. Αμφίσσης, 22. Ανδρονικίου, 23. Άστρους.

24. Βαθέος, 25. Βαλιμής, 26. Βάλτου, 27. Βαλτσίκ, 28. Βαμβακούς, 29. Βαρβίτσης, 30. Βαρλέττας, 31. Βάρνης, 32. Βελιγραδίου, 33. Βερζοβά, 34. Βόλου, 35. Βονίτσης, 36. Βοστίτσης, 37. Βονωνίας, 38. Βατισλαβίας, 39. Βρεσθένων, 40. Βουρλών.

41. Γαλατσίου, 42. Γαλαξιδίου, 43. Γερακίου, 44. Γουμενίστης, 45. Γραβάρων.

46. Δάρδας, 47. Δερβίς Τσαλεμπή, 48. Δομοκού, 49. Διακοφτού, 50. Δίβρης, 51. Διδύμων, 52. Δολών, 53. Δούκα, 54. Δραβολοβίου.

55. Ερμαννουπόλεως, 56. Ερθηραίας.

57.Ζάκρου, 58. Ζαρνάτας, 59. Ζάτουνας, 60. Ζάχωλης, 61. Ζυγοβιστίου.

62. Ηλιοδρομίων. 63. Θηβών. 64. Ικονίου.

65. Καβάρνας, 66. Καλαβρύτων, 67. Καμαρίου, 68. Κκαραγιουσεϊν, 69. Κκαρλοβασίου, 70. Καρυταίνης, 71. Κάτω Ρίξης, 72. Καρυών, 73. Καλύμνου, 74. Καστανιάς, 75. Κέρκυρας, 76. Κεσκεμέτ, 77. Κλινοβού, 78. Κέω, 79. Κερπινής, 80. Κίου, 81. Κλουκίνης, 82. Κλάουζιμπουργ, 83. Κουνουποχωρίων, 84. Κοκκωτών, 85. Κουνουπίτσης, 86. Κοντοβαζαίνης, 87. Κουφών , 88. Κύθνου, 89. Κυπαρισσίας.

90. Λαμίας, 91. Λεβαδείας, 92. Λειψίας, 93. Λεμπ'ετσοβας, 94. Λεονταρίου, 95. Λεχαιών, 96. Λεωνιδίου, 97. Λιβαρστίου, 98. Λιδορικίου, 99. Λιτρών.

100. Μαγουλιανών, 101. Μαλανδρινού, 102. Μαλτσίνης, 103. Μαραθωνησίου, 104. Μασσαλίας, 105. Μαυροβουνίου, 106. Μεθώνης, 107. Μεγάρων, 108. Μεγλιστης, 109. Μεθάνων, 110. Μελίτης, 111. Μεσιμβρίας, 112. Μηθύμνης, 113. Μήλου, 114. Μεγάλης Λομποτινάς, 115. Μελιγούς, 116. Μεγάλου Σπηλαιίου, 117. Μεσσήνης, 118. Μισκόλτζ, 119. Μονεμβασίας, 120. Μουσας, 121. Μονάχου, 122. Μοσχονησίων, 123. Μυκόνου.

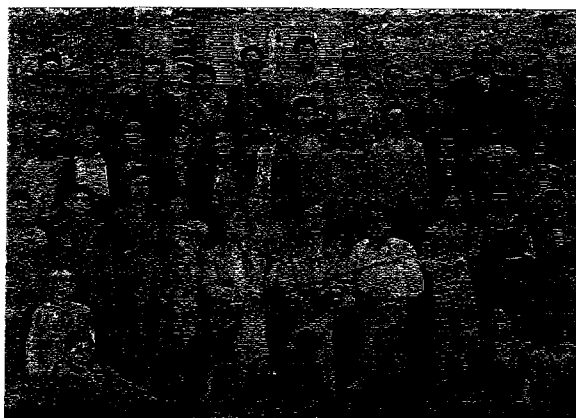
124. Ναυπάκτου, 125. Νησίου, 126. Ννικομηδείας Ντουσίων, 127. Νιζαΐλου.

128. Ξηρόμερον. 129. Όρσοβας, 130. Ορτάκιον.

131. Παγκρατίου, 132. Παλούμπας, 133. Πάντισας, 134. Πειρεώς,135. Περγάμου, 139. Περιστερίου, 140. Πέτσαινας, 141. Πιάδας, 142. Πικριδίου, 143. Πλατάνου, 144. Πόλιανης, 145. Πόλας, 146. Πολοβίτσας, 147. Πόρου, 148. Προικοννήσου, 149. Προνοίας, 150. Πραστού, 151. Προυσού, 152. Πύργου(Ηλίας), 153. Πύργου(Δέρκων), 154. Πύργου(Βουλγαρίας).

155. Ράσοβας, 156. Ραχώβης, 157. Ρους-Ντεβέδε.

158. Σαλαμίνας, 159. Σαουτσούκ, 160. Σαίν Μικλός, 161. Σένδες, 162. Σικίνου, 163. Σινώπης, 164. Σιστόβου, 165. Σκιαθου, 166. Σκοπού, 167. Σκύρου 40 εκκλησιών, 168. Σοπωτού, 169. Σοφικού, 170. Σουδενών, 171. Σπάρτης, 172. Σπετσών, 173. Στεφανουπόλεως, 174. Σύλλης, 175. Σύρου, 176. Σοζουπόλεως.

Μαθητική 1933-4,
Καθηγητές: Σταυρό-
πουλος, Σπυρόπουλος,
Νικολακόπουλος.

177. Ταρσού, 178 Τέμενης, 179. Τεργοβιστίου, 180. Τήνου, 181. Τίρυνθος, 182. Τοκάγιας,
183. Τρικιάλων, 184. Τούζλων, 185. Τυρολλώης.
186. Φαναρίου, 187. Φίλιατρών, 188. Φολεγάνδρου, 189. Φρουτσάλας.
190. Χαλκηδόνας, 191. Χριστιανουπόλεως, 192. Χρυσοπόλεως
193. Ψαρίου
• Σελίδες 39-41 πανελληνίου λευκώματος ,τόμος 5ος

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

(Ο από του 1821- 78 παρών κατάλογος συντάχθη υπό του εν Κτήματι Πάφου τέως Καθη-
γητού και ήδη δικηγόρου κ. Λοΐζου Φιλίππου).

Λευκοσίαν. Σχολαρχείον.

Ονόνφρ, Μικελλίδης	1827- 40
Λεόντιος	1840- 45
Ιω. Παυλίδης	1845- 48
Επαμ. Φραγκούδης	1848- 54
Ονόνφρ, Μικελλίδης	1854- 61
Σωφρόνιος Φοινιεύς	1861- 65
Κυπριαν. Οικονομίδης	1855- 68
Γεωργ. Κάλβαρης	1868- 78
Αστική	
Χαρίτων Ιερομόναχος	1844- 52
Αριστείδης	1859-
Α. Βακιρτζήδης	1854- 78
Κ. Παπαδόπουλος	1854- 60
Παρθεναγωγείον	

Μαθητική Βαλύρας
(άγνωστης Χρονολογίας)
Προαύλιο Σταυριανόπουλου-Λιοντήρη

Ερατώ Καρύκη	1859- 63
Καρολ. Σμόλιτς	1863- 69
Άννα Ζούκουρη	1869- 71
Αγαθή Φυσενζίδου	1871- 72
Ευπραγία Θεοχαρίδου	1872- 73
Τριανταφυλλιά	1876- 78
Λιβέριος Δ. Καρόνας	1878

Λάρνακος Σχολαρχείον

Δημήτριος Θεμιστοκλέους	1822- 48
Αθανάσιος Σακελλάριος	1849- 54
Δημήτριος Μιχαηλινός	1854- 60
Χρυσάνθος Ιωαννίδης	1860- 80
λληλοδιδασκτική Σκάλας	
Δαυίδ Χριστοδουλίδης	1835- 83
Παρθεναγωγείον Σκάλας	
Μαριγώ Νικολαΐδου, Άννα Σωτηρίου	
Και Ευθήμια Ευστρατίου	1867- 78
Αλληλοδιδασκτική Λάρνακος	
Κυπριανός Παυλίδης	1843, Κωνσταντίνος Βονιτσιανός,
Θεόδουλος Κωνσταντινίδης, Γεώργιος Ευστρατίου	

Λεμεσού Σχολαρχείον

Αρχιμανδρ. Νικηφόρος Ευγενίδης	1848
Δημ. Λανίτης Νικολαΐδης	1848- 65
Δημ. Βενετοκλής	1867- 70
Ανδρ. Θεμιστολλέους	1870- 93
Αστική	
Γεώργιος Σαλουμίδης	1834
Χριστόδουλος Βασιλειάδης	1835- 38
Μάρκος Ανδρεάδης	1838- 41
Θεμιστοκλής Θεοχαρίδης	
Μιχαήλ Ιωαννίδης	1848- 50
Γεώργιος Νικολαΐδης	1850- 65 και 1872- 78
Γεώργιος Μαληκίδης	1865- 72

Παρθεναγωγεία

Μαριγώ Λαζαρίδου	1863- 69
Ελένη Καραγεωργιάδου	1869- 74
Ελένη Αντωνιάδου	1874- 78
Πολυξένη Λοΐζιάς	1878
Κτήματος Πάφου Αστική	
Ιερομόναχος Ιωακείμ	1840- 57
	1860- 66
Ιεροδιάκονος Διονύσιος	1857- 1860

Οι δάσκαλοι Γεωργακόπουλος
Κυριακοπούλου,
Ζεύγος Κατσαμπάνη

Η νεολαία χαμογελά

Μαθητική Βαλύρας 1953. Δάσκαλοι:
Νέζη-Καρτερολιώτης-Σταθά

Νικόλαος Πιπτακίδης	1866- 67
Διονύσιος Τάκας	1867- 70
Νικόλαος Τριανταφυλλίδης	1870- 72
Θεόδωρος Μακρίδης	1872- 75
Χριστόδουλος Παπαδόπουλος	1875- 77
Βασίλειος Παπαδάτος	1877- 78
Βαρώσεων Αστική	
Λουκάς Παΐσιος	1870- 78
Δημήτριος Μιχαηλίδης	1867- 70
Σοφοκλής Γεωργιάδης	Νικόλαος Λυσσανδρίδης
Μακάριος Σκλαβούνης	Γεώργιος Λοϊζίδης
Ιωάννης Γεωργιάδης	Νικόλαος Καλλονάς

Μαθητικά νιάτα

Οι Σημερινοί Διευθυνταί Σχολών των Πόλεων

Ατυχώς δε κατέστη δυνατόν να συνταχθεί πλήρης κατάλογος αυτών από του 1878 έως σήμερα. Οι παλαιαί Μέσης Παιδείας της Λευκοσίας, Λάρνακος και Λεμεσού, εις ας ήρξαντο προσπιθέμεναι και άλλων πόλεων. Διετήρησαν Επί πολύ τον πολυών τύπον.

Βαθμύδον κατόπιν, τα εν γένει Σχολεία της νήσου, αρχής γενομένης από των Αστικών, έλαβεν τον τύπον των εν Ελλάδι ομοίων, ων τα προγράμματα εφαρμόζουσι σχεδόν πιστώς.

Ο επόμενος κατάλογος των νυν διευθυντών οφείλεται εις τον εν Λευκοσία ευπαίδευτον δικηγόρον κ. Αχιλλέα Αιμιλιανίδην, μόνον του εν Λευκωσία Γυμνασίου κατορθώσαντος να συντάξει κατάλογον των κατά καιρούς Διευθυντών.

Παγκύπριο Γυμνάσιον Λευκωσίας

Γυμνασιάρχαι	Έτος
Ιωάννης Δέλλιος	1893- 96
Μιχ. Βολονάκης	1896- 908
Αθαν. Φυλακτός	1900- 11
« «	1933- 24
Στίλπ. Κυριακίδης	1912- 14
Γεώρ. Σακκάρης	1914- 15
Μίχ. Μιχαηλίδης	1915- 17
Λεάνδρος Παντάκης	1917- 18
Σπ. Σπυριδάκης ολίγους μην. Του	1918
Σ. Δουκάκης	1918- 22
Κ. Κοσμίδης	1925- 27
Ι. Γ. Ιωαννίδης	1927
Παγκύπριον Διδασκαλείον Λευκοσίας	
Π. Παϊδούσης	1923- 26

Οι νυν Διευθιγνταί

Λευκοσίας

Παρθεναγωγείον και Διδασκάλ. Θηλαίων	Ελένη Χρήστου
Βου »	Ιουλία Πική

Πατήρ και υιός
Φερμάνης Κ.

Αστικής Αγίου Σαββα
« Αγ. Αντωνίου
« « Κασσιανού
Εμπ. Σχολ. Και Γλωσσών
Ελληνικόν Ωδείον
Νυκτερινή Σχολή Απόρων

Λάρνακος

Παγκυμπρίου Εμπορικού Σχολείου

« Ιεροδιδασκαλείου

Ανωτέρου Παρθεναγωγείου

Ευριβιάδου »

Αστικής Λάρνακος

« Σιάλας

Λεμεσού

Γυμνασίου

Αου Παρθεναγωγείου

Βου «

Αης Αστικής

Βας «

Γης «

Ιδιωτικής Σχολής Θηλέων

Βαρωσίων

Γυμνασίου

Ανωρ. Παρθεναγωγείου

Αης Αστικής

Βας «

Κτήματος (Πάφου)

Γυμνασίου

«

«

Παρθεναγωγείου

Αστικής

Κερηνείας

Γυμνασίου (5 τάξεων)

Παρθεναγωγίου

Αστικής

Διευθυνταί Ανωτέρων

Ελληνικών Σχολών Κωμοπόλεων

Μόρφου

Ευρύχους

Λαπήθου

Λευκάρων

Χαρ. Παπαδόπουλο

Ν. Αργυρόπουλος

Π. Τσικίνης

Κ. Σαμουήλ

Ελένη Αναστασιάδου

Δ. Κουτουμάνος

Γ. Ματσάκης

Καραγεωργιάδου

Παρασκευή Ιωάννου

Χριστόδουλος Ιακωβίδου

Κοσμάς Λισιώτης

Α. Δρουσιώτης

Ελένη Αυτονόμου

Αγνώ Καμιναρά

Χρ. Αποστολίδης

Σωκρ. Μαριανθόπουλος

Μιχ. Στεφανόπουλος

Λέα Ταβελούδη

Και Αθηνάς Λανίτου

Ιω. Καλαφατάς

Ελένη Χριστοφόρου

Πολύβιος Παπαδόπουλος

Μιχ. Κούμας

Ν. Αντωνιάδης μέχρι του 1911

Ι. Χατζηιωάννου « « 1915

Π. Πασχάλης

Κατίνας Αντωνιάδου

Λουκάς Λ. Λοϊζίδης

Θ. Σοφοκλέους

Θ. Ιωάννου

Γ. Καραγίννης

Ανέμελες στιγμές

Ν. Αναστασιάδου

Κ. Α. Καπλάνης

Χ. Παπαχαραλάμπους

Εν Πεδούλα λειτουργεί αι δαπάναις του Δημοσθένους Μιστή ιδρυθείσα και συντηρουμένη Πρακτική Ελληνική Σχολή. (Αντιγραφή όπως το πρωτότυπο).

Δημοτική Παιδεία				
Σχολεία	Μαθηταί	Μαθήτριαι	Σύνολο	Δαπάνη
Λευκοσίας Παλκύριον				
Γυμνάσιον	532	5	537	
« Θηλαίον	358	895	1253	6110λ.
Λάρνακος Λύκειον	209	19	228	
« Θηλέων	31	259	290	3915λ.
Λεμεσού Γυμνάσιον	226	18	244	
« Θηλέων	125	369	494	2812λ.
Κτήματος Γυμνάσιον	116	24	140	1494λ.
Βαρωσίων «	148	15	163	
« Θηλέων	48	211	259	290 8λ.
Κερυνείας Ημιγυμνάσιον	48	12	60	712λ.
Χωριων Μ. Π. Σχολαί 7	294	16	307	1136λ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΑΙΔΕΙΑ

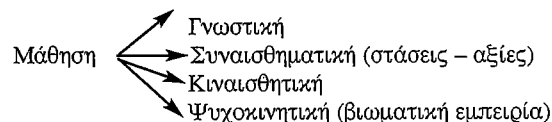
Μάθημα (Περιεχόμενο, υλικό, αρχή - μέση - τέλος, διδακτικές μέθοδοι, ασκήσεις, αξιολόγηση, ειλικρίνεια, ενθουσιασμός)

- Ερεθίσματα επίδραση
- Μάθηση Θεωρίες
- Γνωστικές θεωρίες

Πληροφορία - Γνώση - Τι κάνω μ' αυτήν - Πώς την εφαρμόζω

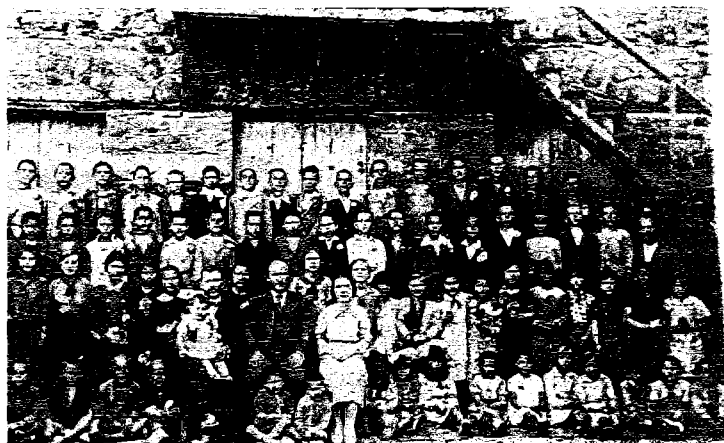
— Η εμφάνιση του διδάσκοντα

Αρχίζουμε με: Αστείο, ρητό, χιούμορ, ανέκδοτο, τραγούδι, ιστορία

Βάση γνώσεων, βάση δεδομένων.

Αρχές (ένταση, άσκηση, εφαρμογή, πρωτοτυπία, γρήγορη εφαρμογή).

Μάιος 1935

Μαθαίνουν όταν: Θέλουν, υποκινούνται, χρειάζονται, συμμετέχουν.

Στόχος Ξεκάθαρος, μετρήσιμος, ρεαλιστικός.

Δεξιότητες: Γνωστική, Λογικομαθηματική, Μουσική, εικονική, κιναισθητική, διαπροσωπική.

Θέατρο, ποίημα, τραγούδι, ζωγραφική, ακροστιχίδα, σταυρόλεξο, PowerPoint, Ράβδο-γράμματα, πίτες.

Εκπαίδευση: Η συστηματική και οργανωμένη ανάπτυξη γνώσεων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων και στάσεων. Είναι μια μακροχρόνια αλλαγή της συμπεριφοράς.

Παγκοσμιοποίηση, εξέλιξη τεχνολογίας, σύνδεση με φυσικό - ανθρωπογενές περιβάλλον Έλλειψη στόχων, μάθησης - δράσης.

Η/Υ: Τα πληροφορηματικά του είναι η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, άπειρες δυνατότητες, ταχύτητα εμφάνισης πληροφορίας, πλούτος αρχείων, εντυπωσιακά αποτελέσματα.

Εκπαιδευτικές ανάγκες: Πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό κλίμα, χρήση τεχνολογίας.

Τι ξέρουν, θέλουν, πρέπει να μάθουν οι μαθητές.

Επικοινωνία: Μη λεκτική (χειρονομίες, εκφράσεις προσώπου), οπτική (εικόνες, αντικείμενα), προφορική (τόνος φωνής, εναλλαγές, χροιά,) (σώμα, μάτια χέρια, φωνή).

Τεχνολογίες μάθησης Η/Υ, Πληροφορίες + Δεξιότητες + Γνώσεις.

Διδακτικές μέθοδοι Πώς διδάσκονται οι πληροφορίες (παιχνίδι, προσομοίωση, παρουσίαση, δρώμενα, μοντέλα, προσομοιώσεις, ζωγραφική, ποίηση κ.λ.π.).

Μέθοδοι παρουσίασης (Ηλεκτρονικό κείμενο, πολυμέσα, τηλεδιάσκεψη).

- Κανείς δεν μαθαίνει με τον ίδιο τρόπο και την ίδια ταχύτητα.

- Ηγεσία σημαίνει να ξέρουμε να ακολουθούμε. Όταν μαθαίνουμε να ακολουθούμε μαθαίνουμε ταυτόχρονα πώς να σχετιζόμαστε και συνεπώς πώς να οδηγούμε.

- Κάθε μέρα κάνει την σπουδαία μέρα. Κάθε μεγάλο ταξίδι αρχίζει με ένα βήμα

- Πρέπει να ακούμε την καρδιά μας, να ενεργούμε με το μυαλό μας και να μετράμε ζυγίζουμε με την ψυχή μας.

Θα σας γνωρίσω προσωπικά όλους και καλύτερα.

Πρέπει να αρχίσω, σταματήσω, συνεχίσω, πρώτα βήματα που κάνω, παράγοντες που θα με βοηθήσουν εμποδίσουν.

Ακούτε, ρωτάτε, μεταβιβάζετε, δρώτε, παρακολουθείτε, προσαρμόζετε.

Πρωτότυποι τρόποι διδασκαλίας.

Σχήματα, ενεργοποιητές (ανέκδοτα, αινίγματα, δημιουργικά προβλήματα, μικρές ιστορίες με νόημα). Θέατρο, ερώτηση - συζήτηση, ανάμειξη ομάδων, σαφείς οδηγίες, εύκολες, δύσκολες, παίξιμο ρόλων σεναρίου, δραστηριότητες, χιούμορ.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1. Μοντέλα - Προσομοιώσεις - Εικονική Πραγματικότητα.

2. Μέθοδος origami (χαρτοδιπλωτική).

3. Θεατρικά Δρώμενα.

Οι διδακτικές προσεγγίσεις γίνονται με τη χρήση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή σε πρόγραμμα power point, για την αισθητοποίηση (οπτικοποίηση) όρων-δομών -εννοιών -λειτουργιών.

(ΠΕΡΙΛΗΨΗ)

Έχουμε καθυστερήσει τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην Ελλάδα, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Θα παρουσιάσουμε τη χρήση του ΗΥ με τις άπειρες δυνατότητες που διαθέτει και θα αποδείξουμε ότι αφενός αποτελεί βασικό εργαλείο μάθησης και λύνει πολλά προβλήματα στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία, αφετέρου πως γίνεται η παθητική μάθηση βιωματική συμμετοχική και διαμορφώνεται ισότιμα η σχέση εκπαιδευτικού – εκπαιδευμένου.

Η αισθητοποίηση δύσκολων όρων – εννοιών – λειτουργιών, με τη χρήση του υπολογιστή, κάνει πιο γρήγορη την κατάκτηση και αφομοίωση της γνώσης με το τρίπτυχο:

**Φτιάχνω και Μαθαίνω
Βλέπω και Θυμάμαι
Αποχτώ Δεξιότητες**

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΟΥ

Σχηματισμός γης πριν 5 δις έτη.

Εμφάνιση ζωής πριν 2 δις έτη.

Πριν 1 εκατομμύριο έτη εμφανίστηκαν τα ανθρωποειδή.

Πριν 100 ή 200 χιλιάδων ετών εμφανίστηκε ο άνθρωπος, που διακρίνεται ανάλογα με την πορεία της εξέλιξης η οποία επηρεάζεται από τις φυσικές και κοινωνικές συνθήκες σε:

Homo sapiens= Λογικός Άνθρωπος

Homo faber= Τεχνίτης Άνθρωπος

Homo habilis= Επιδέξιος Άνθρωπος

Homo ryndens =Παιγνιώδης Άνθρωπος

Homo oeconomicus=Οικονομικός Άνθρωπος

Homo Juridicus =Νομικός Άνθρωπος

Homo Artisticus=Καλλιτέχνης Άνθρωπος

Homo Dominator=Εξουσιαστής Άνθρωπος

Homo Conventionalis=Συμβατός Άνθρωπος

Homo Mathematicus Constructor= Μαθηματικός κατασκευαστής άνθρωπος.

Homo Intellectual constructor= Πνευματικός κατασκευαστής άνθρωπος.

Οι άνθρωποι θέλουν να ζήσουν, ευημερήσουν, αγαπήσουν, να χαρούν, να γελάσουν, να ευτυχίσουν να δημιουργήσουν, να οδηγήσουν την ανθρωπότητα στην ειρήνη, αγάπη και εργασία, στην ένωση και ελευθερία των λαών.

Η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων είναι το θεμέλιο της συνεργασίας για την ευημερία της ανθρωπότητας με τις 2 επιταγές την φιλότητα και την συνγνώμη.

Η συστηματική αλλαγή οφείλεται στην ανάπτυξη τη διάδοση των θετικών θεωρητικών επιστημών και ειδικά των μαθηματικών που μελετήθηκαν οι νόμοι της ύλης και της κίνησης.

Η βιολογία, με γνωστικό αντικείμενο τη ζωή, είναι η πλέον ανθρωποκεντρική επιστήμη των θετικών επιστημών.

Ζεύγος Μανώλη Χατζηγά

Βασίλης Τζανετάκος

Η "ΔΥΝΑΜΗ" ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Εμείς οι εκπαιδευτικοί έχουμε μια τρομακτική δύναμη και ευθύνη διότι επηρεάζουμε και καθορίζουμε τη ζωή των μαθητών μας.

Για να χτίσουμε καλύτερες σχέσεις με τους μαθητές μας στην τάξη πρέπει να είμαστε μέντορες και γητευτές και όχι πρόσωπα εξουσίας και να θεωρούμε το σχολείο και τη μάθηση κάτι το σημαντικό και ευχάριστο. Να διαθέτουμε καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας διδάσκοντας με διεπιστημονική- πολυεπιστημονική προσέγγιση που να συνδέουν γεγονότα, ιδέες και έννοιες με μοντέλα-προσομοιώσεις –εικονική πραγματικότητα(πηγές από βιβλία, επικαιρότητα, βιβλιοθήκες, διαδίκτυο).

Οι πληροφορίες και μεθοδολογίες να κάνουν τους μαθητές ενεργητικούς να γίνονται δάσκαλοι-ερευνητές να αποχτούν συναισθηματικές και γνωστικές δεξιότητες στο ομαδικό πνεύμα συνεργασίες με παιχνίδια και ευχάριστες δραστηριότητες. Το σχολείο πρέπει να διαμορφώνει όχι μόνο καλούς μαθητές αλλά και καλούς ανθρώπους. Να είναι καταφύγιο όπου να παρέχονται στους μαθητές όλα τα εργαλεία για να τους βοηθήσουν να πετύχουν τα μέγιστα των δυνατοτήτων τους και το σχολείο να συνδέεται με τη ζωή. Τα λάθη των μαθητών δεν αποτελούν πρόβλημα εφ' όσον μαθαίνουν από αυτά.

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να' ναι φορείς πολιτισμού και της δια βίου μάθησης, παραδείγματα προς μίμηση και θετικών κοινωνικών σχέσεων.

Οι νέες τεχνολογίες βοηθούν στην άριστη συνεργασία και σχέση μεταξύ των μαθητών και καθηγητών γιατί;

1. Εκσυγχρονίζεται κάθε παλιά διδακτική και αντικαθίσταται με τη συνεργατική και διερευνητική μάθηση.
2. Ανατρέπεται η ελεγχόμενη σχέση διδάσκοντος- διδασκόμενου και η μονοδιάστατη μάθηση γραμμικού τύπου.
3. Αξιοποιείται μια σύνθετη μάθηση με διεπιστημονική προσέγγιση.
4. Καλλιεργείται η ανάπτυξη της αίσθησης της πραγματικότητας.
5. Γίνεται η χρήση πολυμέσων και διαδικτύου και τέλος.
6. Οι διδασκόμενοι αυτοαξιολογούνται και αποχτούν δεξιότητες που θα τις χρησιμοποιήσουν στη ζωή τους.

Τα άμεσα μαθησιακά οφέλη από την οπτικοποίηση όρων, δομών, λειτουργιών και εννοιών με τη χρήση ΗΥ στα σχολεία είναι:

- Η συμμετοχική, ενεργητική και βιωματική μάθηση φτιάχνοντας σχέδιο, εικόνα, κίνηση και ήχο. Είναι ένα μαθησιακό κίνητρο.
- Η διαδικασία αυτή ωφελεί στη καλύτερη αφομοίωση της γνώσης.
- Η χρήση μοντέλων –προσομοιώσεων δημιουργεί ένα ανακαλυπτικό μαθητοκεντρικό εκπαιδευτικό σύστημα.
- Ο ρόλος του διδάσκοντα είναι κυρίως καθοδηγητικός.
- Πολλαπλασιάζει τη μεταδοτικότητα του και τα μαθήματα γίνονται πιο ευχάριστα.
- Γίνεται προσέγγιση «δύσκολων» όρων εννοιών, δομών και λειτουργιών.

Μια πολύ καλή μέθοδος για να προσεγγίσουμε εποπτικά το μικρόκοσμο των ατόμων και

των μορίων στα μαθήματα βιολογίας, χημείας, είναι η χρήση των προσομοιωμάτων. Κάθε άτομο παριστάνεται με έναν κύκλο. Για να διακρίνουμε τα άτομα μεταξύ τους χρησιμοποιούμε διαφορετικά χρώματα-μεγέθη. Στο μάθημα της βιολογίας χρησιμοποιούμε σχήματα-μοντέλα και χρώματα.

(ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ)

1. ΜΟΝΤΕΛΑ - ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΕΙΣ - ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Τα κύρια χαρακτηριστικά τους είναι:

- Μεγάλη οικονομία και απόδοση σκέψης.
- Απουσία διαφωνίας γιατί έχουν μεγάλη απλότητα και ευχέρεια απορρόφησης όταν διδάσκονται σωστά.
- Αποτελούν αποτελεσματική και ισχυρή εκγύμναση του νου και του πολλαπλασιάζουν την ικανότητα του.

Τα χαρακτηριστικά των μοντέλων είναι η ακριβής, σαφής, απλή, πλήρης, σύντομη διατύπωση. Όργανά τους είναι ο Λόγος, το Σύμβολο και το Σχήμα. Ένα μοντέλο-σύμβολο-σχήμα συμπυκνώνει εκατομμύρια περιπτώσεων κατηγοριών και αντικειμένων φυσικών και πνευματικών. Τα μοντέλα με την απλότητα πυκνότητα και συντομία χαρίζουν στον άνθρωπο οικονομία χρόνου και κόπου. Απαιτείται μόνο λίγος χρόνος για την αρχική κατανόηση και στη συνέχεια η εφαρμογή και επανάληψη γίνεται με ευχάριστο τρόπο. Εκεί που χρειάζεται κάποιος να εκφράσει δύσκολες έννοιες και όρους και για μεγάλο χρονικό διάστημα με τη χρήση των μοντέλων αρκεί μόνο λίγος χρόνος, δηλαδή τα μοντέλα εξοικονομούν κόπο και χρόνο και η βραχυχρόνια μνήμη γίνεται μακροχρόνια.

Βέβαια δε φταίνε όσοι δε γνωρίζουν τα μοντέλα ούτε φταίνε γιατί δεν τα έμαθαν. Πρώτον γιατί δε γνώριζαν ότι τα μοντέλα είναι αναγκαία και σπουδαία ενίσχυση για κάθε πνευματική εργασία, κατεύθυνση και επιστήμη και έχουν οικονομική χρησιμότητα και είναι απίστευτα απλή σε βάθος-πλάτος.

Δεύτερον γιατί δε γνώριζαν ότι τα μοντέλα είναι ισχυρά και αναγκαία για την εκπαίδευση και εκγύμναση του νου. Εκείνος που δε γνωρίζει ή δεν κατέχει τη χρήση των μοντέλων είναι ένας καθυστερημένος, ατελής και αγύμναστος νους. Είναι ακόμη χειρότερο όταν έχει πνευματικές ικανότητες και δεν αξιοποιούνται ή αχρηστεύονται. Άρα είναι ένας ατελής νους με απλή λογική και

Τρίτον δεν φταίνει γιατί δε τους δίδαξαν τα μοντέλα με αποτέλεσμα να δείχνουν αποστροφή στις δύσκολες έννοιες και όρους, ενώ τα μοντέλα είναι ελκυστικά και κατανοητά.

Η ανθρώπινη λογική από τον πρωτόγονο άνθρωπο μέχρι σήμερα έχει αναπτυχθεί και εξελιχθεί αλλά παραμένει ακόμη ανεπαρκής να συλλάβει και να λύσει τα προβλήματά μας και με τη βοήθεια των μοντέλων και μαθηματικών θα συμπληρωθεί, επεκταθεί και ενισχυθεί.

Η Ελλάδα με το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, το λαμπερό ήλιο, τον καθαρό ουρανό και τη μεσογειακή διατροφή ευνοεί τη σκέψη και τη συζήτηση. Από τον ελληνικό πολιτισμό πήραν πολλά στοιχεία οι άλλοι πολιτισμοί γιατί οι Έλληνες έχουν ευαίσθητη αντίληψη είναι περισσότερο ανήσυχοι, αισιόδοξοι και πάντα δημιουργούν.

Η παρουσίαση της εισήγησής μας θα γίνει με H/Y σε πρόγραμμα Power Point αξιοποιώντας

τις νέες τεχνολογίες στην παιδαγωγική, διδακτική και μαθησιακή διαδικασία, παρουσιάζοντας ορισμένες διαφάνειες, στον απαιτούμενο χρόνο.

2. ΜΕΘΟΔΟΣ ORIGAMI

Τα πλεονεκτήματα της διδακτικής προσέγγισης με τη μέθοδο origami (χαρτοδιπλωτική) είναι:

- * Άρα θεραπευτικά σε μαθητές και καθηγητές
- * Διδάσκει την αρμονία
- * Χαρίζει δεξιότητα στα δάχτυλα
- * Ευκνησία στα μάτια και
- * Υψηλή αντίληψη

3. ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

Στη συνέχεια οι μαθητές αξιοποιώντας τις γνώσεις τους καλούνται να εμπλακούν σε ένα παιχνίδι ζωής βιώνοντας και κατανοώντας το μικρόκοσμο, με θεατρικά δρώμενα. Όμως ορισμένοι από αυτούς οδηγούνται σε νέες αναζητήσεις πληροφοριών και δημιουργικών δραστηριοτήτων, οπότε γίνονται ερευνητές-δημιουργοί και προκαλούν έτσι την αύξηση των ενδιαφερόντων τους για τα μαθήματα.

4. ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ

Αν θέλουμε να βοηθήσουμε τους μαθητές μας πρέπει να έχουμε απεναντί τους πίστη, ευθύνη και σεβασμό. Η κριτική και αφαιρετική σκέψη δουλεύονται και με τη βιωματική μάθηση, όπου ο καλλίτερος δάσκαλος είναι η φύση την οποία μιμείται ο άνθρωπος σε όλες του τις δραστηριότητες. Πρέπει να βγει η μάθηση έξω από την τάξη και να παρατηρήσει με τις πέντε αισθήσεις χάνοντας χρόνο τον οποίο κερδίζει σε συναισθήματα.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΑ

Η συνθεσή τους βασιζόταν στις αντιλήψεις που επικρατούσαν στην κάθε εποχή, ακολουθώντας την αντίστοιχη πορεία των εκπαιδευτικών, πνευματικών και ιδεολογικών τάσεων του τόπου.

ΟΕΣΒ Α.Ν. 952\1937. Αργότερα ονομάστηκε Ο.Ε.Δ.Β. με σκοπό την έκδοση και διάθεση στους μαθητές και σπουδαστές των διδακτικών και βοηθητικών βιβλίων της εκπαίδευσης. Το τελευταίο αλφαβητάριο που εξέδωσε ο ΟΕΔΒ ήταν το 1981, Το 1982 αντικαταστάθηκε από το βιβλίο που εκδίδει ο ίδιος οργανισμός με τίτλο: «Η Γλώσσα μου».

Μαθητική του
Ελληνικού Σχολείου
Βαλύρας 1924

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Πολιτιστική Κληρονομιά

Ο παραπάνω όρος περιλαμβάνει τα φυσικά τοπία, τα διατηρητέα μνημεία της φύσης και τα δημιουργήματα της αρχιτεκτονικής, των εικαστικών και διακοσμητικών τεχνών, κινητά και ακίνητα, όλων των εποχών και όλων των ρυθμών που βρίσκονται στην επικράτεια, είτε αυτά ανήκουν στην πολιτεία, εκκλησία, ΟΤΑ, ιδιώτες και τα οποία αποτελούν καλλιτεχνική και πολιτιστική παρακαταθήκη του έθνους.

Η προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς καταρχήν περιορίστηκε μόνο στα αρχαία, δηλαδή όλα τα έργα της αρχιτεκτονικής, γλυπτικής, γραφικής και οποιασδήποτε άλλης τέχνης, που προέρχονται από την αρχαία εποχή μέχρι την εποχή του μεσαιωνικού πολιτισμού. Τώρα η προστασία επεκτείνεται σε κτίρια και μνημεία που χαρακτηρίζονται ως έργα τέχνης ή έχουν ιστορική σημασία καθώς και τόπους ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και τους ιστορικούς τόπους. Επίσης η χώρα μας έχει υπογράψει διεθνείς συμβάσεις για την προστασία της πολιτιστικής, αρχαιολογικής και φυσικής κληρονομιάς και για τη διαφύλαξή τους σε περίπτωση ένοπλης σύρραξης.

Η αλλοίωση των ιστορικών μνημείων και κειμηλίων, πέρα από τη φυσική τους γήρανση, σεισμούς, πυρκαγιές, βομβαρδισμούς και βανδαλισμούς υπάρχουν και αιτίες διάβρωσης όπως είναι: Μηχανικές, Χημικές, Βιολογικές και Ανθρωπογενείς.

Η συντήρηση και αποκατάσταση των μνημείων αποτελεί έναν επιστημονικό κλάδο που στηρίζεται στη συνεργασία διαφόρων επιστημών και τεχνών. Σύμφωνα με το χάρτη της Βενετίας κείμενο με διεθνή αναγνώριση σχετικό με τη δεοντολογία των επεμβάσεων στα μνημεία καθορίζεται ότι:

1. Κάθε μνημείο νοείται άμεσα και άρρηκτα συνδεδεμένο με το ευρύτερο περιβάλλον του, και
2. Η συντήρηση και αποκατάσταση των μνημείων αποσκοπούν να το διασώσουν τόσο σαν έργο τέχνης όσο και σαν ιστορική μαρτυρία.

Σε κάθε εργασία που αφορά τα μνημεία υπεισέρχονται οι δύο έννοιες, αυτής της διατήρησης – ερμηνείας και αυτή της συντήρησης – στερέωσης. Η πρώτη περιλαμβάνει τη μελέτη του μνημείου και του περιβαλλοντός του ως αρχιτεκτονικής έκφρασης καθώς και τα στοιχεία των αντιλήψεων μιας ιστορικής στιγμής. Πρόκειται δηλαδή για τεκμηρίωση με βάση την ιστορική ερμηνεία. Η δεύτερη έχει τεχνικό χαρακτήρα και περιλαμβάνει τη διάγνωση, τη στατική μελέτη της υπάρχουσας κατάστασης και την επιλογή της οριστικής λύσης. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για τη δυνατότητα επαναφοράς του μνημείου που βρισκόταν πριν τις επεμβάσεις, ώστε να διατηρήσει όλες της δυνατότητες παροχής πληροφοριών και να μπορεί να διορθωθεί ένα πιθανό λάθος των σημερινών επεμβάσεων με μια μελλοντικά επέμβαση.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι της «κληρονομιά μας» συνδέονται με:

- Τον πρωτογενή παραγωγικό τομέα (εγχειοβελτιωτικά έργα, γεωργική ρύπανση, μη ορθολογική εκμετάλλευση υδατικών πόρων για άρδευση, ιχθυοκαλλιέργειες, υπερβόσκηση κ.λ.π.)
- Τις τουριστικές δραστηριότητες

- Την αυθαίρετη δόμηση
- Τις βιομηχανικές δραστηριότητες, περιλαμβανομένων των εξορυκτικών (αμμοληψίες) και μεταλλευτικών.
- Τη δημιουργία οδικών δικτύων, περιλαμβανομένου και του δασικού οδικού δικτύου.
- Τη ρύπανση από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, τη μη ορθολογική διαχείριση δασικών οικοσυστημάτων, καθώς και τις επιπτώσεις από δασικές πυρκαγιές.
- Τις αλλοιώσεις της επιφανειακής υδρολογίας, (εκτροπές ποταμών, δημιουργία τεχνητών λιμνών, διευθετήσεις κοινών ποταμών κ.λ.π.)
- Τη διάθεση (κυρίως την ανεξέλεγκτη) οικιακών απορριμμάτων.
- Τις κατολισθήσεις εδαφών

Αρχαιολογικοί χώροι - Ναοί - Μνημεία - Θρησκευτικός Τουρισμός

Ο ναός ως χώρος και η εκκλησία ως σύνολο προσώπων η αναφορά στο Θεό αποτελεί κομμάτι της καθημερινής ζωής των ανθρώπων. Στο χώρο του ναού την ημέρα της λειτουργίας ο πιστός λειτουργείται, μεταλαμβάνει, κοινωνεί με το διπλανό του, γευματίζει, τραγουδάει χορεύει, συζητάει, ρωτά να μάθει νέα παρόντων και από και επικοινωνεί με τα πρόσωπα της τοπικής κοινωνίας αναβιώνει τις πρωτοχριστιανικές αγάπες δένει τη ζωή του ορίζοντά με τη ζωή των άλλων με τα τελετουργικά μυστήρια δένεται κάθετα με το Θεό.

Η ταξινόμηση των θρησκειών με βάση τους διαφορετικούς τύπους θεών διακρίνεται:

- *Θεούς Πατριάς
- *Εξειδικευμένους θεούς
- *Τον ένα θεό
- *Το φιλοσοφικό θεό και
- * Τους οργίλους θεούς

Ο ελληνικός χώρος είναι γεμάτος από αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία όπου το καθένα είναι ξεχωριστό με τις δικές του ιδιαιτερότητες. Έχουν αφήσει τη σφραγίδα τους σε όλες τις γνωστές περιόδους της μακραίωνης ιστορίας της Ελλάδος. Όσοι επισκέπτονται το χώρο, έχουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν ένα ταξίδι στο χρονοχώρο της ιστορικής και πολιτιστικής-πολιτισμικής μνήμης, που βρίσκεται ανεξίτηλα αποτυπωμένο σε κάθε περιοχή της χώρας και αναδεικνύει αβίαστα τις πολύπλευρες μορφές του ελληνικού πολιτισμού μέχρι σήμερα.

Ο θρησκευτικός τουρισμός συνδέεται άμεσα με τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας και είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι αρχαίες, βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες με την αξιόλογη εικονογραφησή τους, τα ψηφιδωτά, τις τοιχογραφίες τους, τα ξωκλήσια, τα προσκυνήματα της υπαίθρου, τα μοναστήρια, τα μετόχια και οι σκήτες, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις θρησκευτικές παραδόσεις και τη στενή μακραίωνη διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία. Σε πολλές περιοχές της χώρας, ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να συναντήσει, επίσης, κτίσματα και μνημεία λατρείας διαφορετικών δογμάτων και θρησκειών, που συνυπάρχουν σε έναν διαρκή διάλογο, αναδεικνύοντας το σπάνιο ιστορικό πολιτισμικό και πολιτιστικό του ελληνικού χώρου.

Χαρτογραφική αξιοποίηση των διατηρητέων μνημείων της φύσης με τη χρήση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών – G.I.S, G.P.S, Google Earth.

Τα γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – (GIS, Geographical Information Systems) αποτελούν τα σημαντικότερα συστήματα για την εισαγωγή, διαχείριση, επεξεργασία και αξιοποίηση των γεωγραφικών δεδομένων. Οι δυνατότητες των συστημάτων αυτών αξιοποιούνται κατά το βέλτιστο τρόπο εφόσον τα γεωγραφικά δεδομένα εισαχθούν σε μία ειδικά σχεδιασμένη Γεωγραφική Βάση Δεδομένων ΓΑΒ (Geographical Data Base – GDB). Υπάρχουν επίσης τα GPS (Γεωγραφικά Συστήματα Θέσης) και το πρόγραμμα στο διαδίκτυο **Google Earth** με το οποίο μπορούμε να πλοηγηθούμε σε πολλές περιοχές της Ελλάδος

Η αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών απαιτεί τη συνεχή χρήση ενός μεγάλου αριθμού πληροφοριών που μεταβάλλονται δυναμικά, δημιουργώντας την ανάγκη και την ευκαιρία μαζί μηχανοργάνωσης των εργασιών. Τα τελευταία χρόνια Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (ΓΣΠ ή GIS) χρησιμοποιούνται ευρέως για ιδανική κάλυψη ανίχνευσης από πυροφυλάκια, σχεδιασμό και διαδρομή εναέριων περιπολιών, εκτίμηση του κινδύνου εμφάνισης και εξάπλωσης μιας πυρκαγιάς, σύγκριση εναλλακτικών σχεδίων αντιπυρικής δράσης, αριστοποίηση της διάθεσης και κατανομής πυροσβεστικών δυνάμεων και άλλα.

Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Προβολής των μνημείων της φύσης

Ο Στόχος του ολοκληρωμένου προγράμματος ανάδειξης και προβολής των μνημείων της φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς είναι να συμβάλει στην προβολή των μνημείων και της μεγάλης επιστημονικής τους αξίας αλλά και στη τόνωση της εικόνας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η πρόταση στοχεύει επίσης στην προβολή των δυνατοτήτων που παρέχει η Ελλάδα για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η Ελλάδα ως προορισμός διακοπών διαθέτει πέρα από τα κλασικά τουριστικά προϊόντα – ήλιο θάλασσα- **αξιόλογα μνημεία της Φύσης** και του πολιτισμού ενταγμένα σε Περιβάλλον με μεγάλο φυσικό κάλλος. Ιδιαίτερο στοιχείο αποτελεί η ύπαρξη του Απολιθωμένου Δάσους, μοναδικού διατηρητέου μνημείου της φύσης, στο νησί της Μυτιλήνης.

Η ανάπτυξη του Οικο-τουρισμού μπορεί να αποτελέσει πόλο και βασικό στήριγμα μιας ολοκληρωμένης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης των περιοχών, στα οποία υπάρχουν διατηρητέα μνημεία της φύσης, με την ενεργοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού και να συντελέσει στην προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος ως κύριο στοιχείο και όχι ανταγωνιστή της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Η πρόταση στοχεύει:

- Στην αύξηση του τουριστικού ρεύματος.
- Στην προσέλκυση πολιτών με οικολογικά, περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα, γνωριμία με τοπεριβάλλον, τα φυσικά μνημεία, αλλά και τα αρχαιολογικά και θρησκευτικά μνημεία.
- Στην προσέλκυση επιστημονικών ομάδων από τα πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα από την Ελλάδα και το εξωτερικό και
- Συνεδριακό τουρισμό με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των χώρων που διαθέτουν διατηρητέα φυσικά μνημεία της φύσης.

Προτάσεις.

- Έκδοση οδηγού για τους επισκέπτες.
- Έκδοση ενημερωτικού τουριστικού φυλλαδίου σε 4 γλώσσες.
- Έκδοση αφισών.
- Δημιουργία ενημερωτικού φακέλου που να απευθύνεται σε πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα από την Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Έκδοση χάρτη των περιοχών με τα διατηρητέα μνημεία της φύσης.
- Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε ειδικά έντυπα εσωτερικού –εξωτερικού.
- Προβολή τους στο διαδίκτυο.
- Παραγωγή βίντεο, CD- ROM.
- Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων και τέλος
- Χρήση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών G.I.S, G.P.S, Google Earth

Έκθεση για τα διατηρητέα μνημεία της φύσης στα πλαίσια εκδηλώσεων

Η παρουσίαση των διατηρητέων μνημείων της φύσης στα πλαίσια πολιτιστικών εκδηλώσεων θα δώσει τη δυνατότητα στους χιλιάδες επισκέπτες αλλά και στους κατοίκους να γνωρίσουν τα μοναδικά μνημεία της φύσης και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία και διατήρησή τους. Το θεματολόγιο της έκθεσης θα περιλαμβάνει:

Τα δέντρα με το βιογραφικό τους

Το γεωγραφικό τους στίγμα

Την εξέλιξη της βλάστησης

Τις προσπάθειες προστασίας, συντήρησης και αξιοποίησης των διατηρητέων μνημείων της περιοχής και κατ'επέκτασιν, όλης της Ελλάδος.

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Πιστεύουμε ότι για την εφαρμογή μιας αποτελεσματικής πολιτικής των διατηρητέων μνημείων της φύσης είναι η ευαισθητοποίηση ευρύτερων κοινωνικών ομάδων και θέλοντας να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρει η εκπαίδευση στον τομέα αυτό με τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Τα προγράμματα στοχεύουν στη γνωριμία των μαθητών με τα μοναδικά διατηρητέα φυσικά μνημεία της φύσης, στην ενημερωσή τους για την επιστημονική και περιβαλλοντική αξία των μνημείων και στην ευαισθητοποίησή τους σε θέματα διαφύλαξης και προστασίας τους και στην προσέλκυση μαθητών από όλη τη χώρα στα πλαίσια των ετήσιων εκδρομών, γεγονός που μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην τουριστική ανάπτυξη των περιοχών. Τα προγράμματα πρέπει να απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς και μαθητές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ) έχει στόχο να δημιουργήσει μαθητές με γνώσεις, στάσεις συμπεριφοράς, να αναπτύξει τις σωματικές, πνευματικές και ψυχικές τους δυνατότητες, να κατανοήσουν τις σχέσεις και αλληλεπιδράσεις ανθρώπων - περιβάλλοντος και τέλος να προτείνουν και να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων. Από το παρά φύση στο κατά φύση.

Εκδηλώσεις

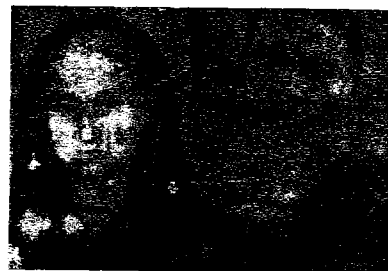
- *Διοργάνωση συνάντησης για την παρουσίαση στους υπευθύνους περιβαλλοντικής εκπαίδευσης πρωτοβάθμιας-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ολης της χώρας.
- *Διοργάνωση ενημερωτικών ομιλιών στα σχολεία, στα πλαίσια του μαθήματος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- *Διοργάνωση εκπαιδευτικών επισκέψεων μαθητών, σπουδαστών, φοιτητών.
- *Διοργάνωση έκθεσης για την παρουσίαση εργασιών που έγιναν στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης από μαθητές και βράβευση της καλύτερης παρουσίασης.
- *Διοργάνωση ενημερωτικών ομιλιών σε συνεργασία με το υπουργείο παιδείας, στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και τέλος
- *Διοργάνωση εκδρομών από σχολεία ολης της χώρας.

Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού

- Έκδοση ενημερωτικού εντύπου με θέμα: Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης στην Ελλάδα
- Έκδοση χάρτη με τις περιοχές στις οποίες υπάρχουν τα διατηρητέα μνημεία της φύσης
- Παραγωγή εποπτικού και εκπαιδευτικού υλικού των φυτών (κορμοί, ρίζες, βλαστοί, φύλλα, ανθη, καρποί, γυρεόκοκκοι).
- Παραγωγή βίντεο και CD-ROM.
- Δημιουργία ηλεκτρονικής σελίδας, στο διαδίκτυο.

Πλένοντας τα προκιά της νύφης το '55

Το ζεύγος Μπουζαλά

Γυναικείο μπάνιο με ειδικά μαγιά

Οικογένεια Β. Γεωργακόπουλου

Οικογένειες

Φιλίππου

Λύρα

Ντουραμάκου

Λατζούνη - Μπόβη

Ραμογιαννόπουλου

Μπάκα

Κολλάτου - Μακρή

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ

ΑΔΕΛΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΟΥ ΙΘΩΜΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Άρθρο 23

(Άρθρο 22 Π.Δ. 323/1989 – Άρθρο 1 παρ. 17 Ν. 2307/1995)

Γενικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των δημοτών και των κατοίκων.

Οι δημότες συμμετέχουν ενεργά στην προαγωγή των τοπικών υποθέσεων και στις δραστηριότητες του δήμου ή της κοινότητας. Όλοι οι κάτοικοι προσφέρουν τη βοήθειά τους για την εκτέλεση της αποστολής του δήμου ή της κοινότητας και συνεισφέρουν, ανάλογα με τις δυνάμεις τους, σε όλες τις κοινές υποχρεώσεις και σε όλα τα κοινά βάρος.

Προσφορά προσωπικής εργασίας μπορεί να επιβληθεί στους κατοίκους του δήμου ή της κοινότητας μόνο για την αντιμετώπιση επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, με ειδική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 24

(Άρθρο 41 Ν. 2218/1994 – Άρθρο 6 παρ. 9 και Ν. 2240/1994, Άρθρο 1 παρ. 7 και Άρθρο 12 παρ. 12 και Άρθρο 13 παρ. 35 Ν. 2307/1995)

Αρμοδιότητες

1. Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων της.

Στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων ανήκουν ιδίως:

- α) η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία:
 - i) συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων, έργων δημοτικής και κοινοτικής οδοποιίας, πλατειών, γεφυρών και έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων.
 - ii) χώρων πρασίνου, βοσκοτόπων, υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων, κοιμητηρίων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης και αναψυχής και
 - iii) δημοτικών, κοινοτικών και λαϊκών αγορών.
- β) η λειτουργία των εμποροπανηγύρεων,
- γ) η καθαριότητα και η διαχείριση των απορριμμάτων, η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων,
- δ) η ίδρυση και η λειτουργία παιδικών, βρεφικών, βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων, κέντρων ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, Κ.Α.Π.Η. και κέντρων υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με ειδικές ανάγκες και η μελέτη και εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων,

ε) η ίδρυση, κατασκευή και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, σχολών διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής και κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού, καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων,

στ) η εξασφάλιση στέγης και η δημιουργία θερέτρων,

ζ) η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης,

η) η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης, άμεσης βοήθειας και θεραπειάς,

θ) η ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, φιλαρμονικές, θέατρα, η επισκευή και συντήρηση παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες και σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς, η συντήρηση και λειτουργία αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής.

ι) η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση σχολικών κτηρίων,

ια) η κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και διαχείριση των δημοτικών και κοινοτικών σταδίων, των γυμναστηρίων και των αθλητικών κέντρων,

ιβ) η προστασία, η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπιων μορφών ενέργειας,

ιγ) η υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου,

ιδ) η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθαρισμός πεζοδρομίων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, ο προσδιορισμός και η λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων, η ονομασία των οδών και των πλατειών και η τοποθέτηση πινακίδων, η αρίθμηση των κτισμάτων καθώς και η διοίκηση της αστικής συγκοινωνίας,

ιε) ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την ύδρευση, την άρδευση, την αποχέτευση, την ηχορύπανση, τη ρύπανση των θαλασσών από πηγές ξηράς, την προστασία των επίγειων και υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος,

ιστ) ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την λειτουργία των πάσης φύσεως επιτηδευμάτων και επαγγελμάτων,

ιη) η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών ή κοινοτικών εργαστηρίων και ο έλεγχος των υγρών, στερεών και αέριων αποβλήτων, της ρύπανσης των υδάτων και της θάλασσας,

ιθ) η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις,

κ) η χορήγηση αδειών μικροπωλητών και λειτουργίας κυλικίων σε κοινόχρηστους χώρους (άλση, κήπους, κλπ),

κα) η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας θεάτρων, κινηματογράφων και

παρεμφερών επιχειρήσεων, που προβλέπονται από τους α.ν 445/1937 και 446/1937,

κβ) η χορήγηση των αδειών λειτουργίας μουσικής σε δημόσια κέντρα, που προβλέπονται από αστυνομικές διατάξεις και χορηγούνται σύμφωνα με την Α5/3010/85 υγειονομική διάταξη (Β' -593),

κγ) η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ψυχαγωγικών παιδιών, που προβλέπονται από αστυνομικές διατάξεις και δεν υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 2000/1991,

κδ) η διαχείριση της δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία δημοτικών ή κοινοτικών καταστημάτων,

κε) η μελέτη, εκτέλεση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στα πλαίσια του πολεοδομικού και το χωροταξικού σχεδιασμού,

κστ) η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους,

κζ) η αποθήκευση και η εμπορία υγρών και αερίων καυσίμων,

κθ) η σύνταξη προγραμματικών συμβάσεων,

λ) η έκδοση κανονιστικών αποφάσεων σύμφωνα με το άρθρο 37.

2. Για την άσκηση της αρμοδιότητας της περίπτωσης ιε' της παρ. 1 ο δήμος ή η κοινότητα μπορεί να προβλέπει στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας τη συγκρότηση ειδικής υπηρεσίας. Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού των Εσωτερικών, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος, καθορίζονται οι αρμοδιότητες και ο τρόπος άσκησης τους, τα προσόντα, τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των οργάνων της ειδικής υπηρεσίας, της παραγρ. 2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας μπορούν να επεκτείνονται και σε θέματα των περιπτώσεων β', ιστ', ιη', κ', κα', κβ', κγ', και λ' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

Νόμος 1599/1986 για τη βελτίωση των σχέσεων Κράτους Πολίτη

Ο νόμος 1599 με τον τίτλο < Σχέσεις Κράτους - Πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις > που ψηφίστηκε και ισχύει από τις 11 Ιουνίου 1986, προωθεί μια σειρά από διοικητικές μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στη διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου δημόσιας διοίκησης με κύρια χαρακτηριστικά

- Τη διαφάνεια στη διοικητική δράση και τη συμμετοχή του πολίτη σ' αυτή.
 - Την απλότητα στις συναλλαγές με τις υπηρεσίες της διοίκησης.
 - Την δημιουργία σχέσης αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας ανάμεσα στα κρατικά όργανα και τους πολίτες.
 - Την πληροφόρηση των πολιτών.
- Ειδικότερα για την εξυπηρέτηση και πληροφόρηση των πολιτών ο νόμος 1599 εισήγαγε τα

ακόλουθα μέτρα.

- Τον περιορισμό των πιστοποιητικών στα απολύτως απαραίτητα, όσα παραμένουν αποδεικνύονται καταρχήν είτε με το δελτίο ταυτότητας είτε με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου.

- Την υποχρέωση των δημοσίων υπηρεσιών να έχουν χαρτόσημα και έντυπα υπευθύνων δηλώσεων, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να τα βρουν επιτόπου και να μην ταλαιπωρούνται.

- Το δικαίωμα της πληροφόρησης των πολιτών, την κατάργηση της ανωνυμίας, της απρόσωπης διοίκησης που συντελούν στην ανευθυνότητα των οργάνων της.

- Την εσωτερική διακίνηση των εγγράφων και πιστοποιητικών, ώστε να απαλλαγεί ο πολίτης από την υποχρέωση να τα καταθέτει.

- Την απλούστευση των ρυθμίσεων για τη θεώρηση του γνήσιου της υπογραφής, της επικύρωσης των φωτοαντιγράφων και της αποδεικτικής ισχύος αυτών.

- Το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων, δηλαδή το δικαίωμα του κάθε πολίτη να ζητεί και να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε διοικητικού εγγράφου, όχι μόνο αυτών για τα οποία θεμελιώνει έννομο συμφέρον.

- Τη δημιουργία Γραφείων Επικοινωνίας και Πληροφόρησης του Πολίτη στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και στους Δήμους. Τα γραφεία αυτά ενημερώνουν, συμβουλεύουν και κατευθύνουν τους πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους και την άσκηση των δικαιωμάτων τους σε σχέση με τη διοίκηση. Ο νόμος 1943/91 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 50τ.Α' της 11 Απριλίου 1991 στο Κεφάλαιο Β' με τον τίτλο < Σχέσεις πολιτών και δημόσιας διοίκησης - Δημοσιότητα Διοικητικής Δράσης Κατάργηση Κωδίκων > στα άρθρα 5 και 6

- Ορίζει συγκεκριμένες προθεσμίες μέσα στις οποίες οι υπηρεσίες του δημοσίου τομέα έχουν υποχρέωση να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των πολιτών ώστε ο κάθε πολίτης, αλλά και τα όργανα της διοίκησης να γνωρίζουν με ακρίβεια τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

- Καθιερώνει δικαίωμα των πολιτών να ζητήσουν < αποζημίωση > σε περίπτωση παράβασης των προθεσμιών ώστε να οδηγηθούν οι υπηρεσίες να διεκπεραιώνουν με μεγαλύτερη ταχύτητα τις υποθέσεις των πολιτών.

Υποχρεώνει τις υπηρεσίες του δημοσίου τομέα να δημοσιεύσουν σε περιπτώσεις καίριων τομέων παροχών όπως απονομή συντάξεων, ορισμένα στοιχεία και ενέργειες τους όπως ημερομηνία που τελειώνουν οι σχετικές υποθέσεις, ώστε να μπορούν οι πολίτες, να ελέγχουν αν τηρήθηκε η σειρά προτεραιότητας κατά τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους και να υποχρεώνονται έτσι οι υπηρεσίες να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

- Ο νόμος 2266/1994 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 218/13.12.1994 τ.Α' διευρύνει τον έλεγχο του Σώματος ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

- Με όλα τα παραπάνω μέτρα σε συνδυασμό και με τη λειτουργία του Σώματος ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης δημιουργείται ένα πλαίσιο που διευκολύνει τον πολίτη στις σχέσεις του με τη δημόσια διοίκηση και ευνοεί τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων του.

- Επιβάλλεται η διατήρηση της ιστορικής μνήμης γιατί έτσι συνδεόμαστε με τις ρίζες του

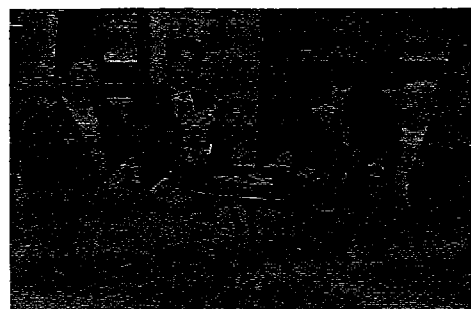
παρελθόντος και γνωρίζουμε από πού ερχόμαστε και που πηγαίνουμε. Στη διάρκεια του ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους μεσολάβησαν 5 εμφύλιοι (1824, 1835, 1848, 1862, 1946-49). Διείσδυσαν οι βασιλιάδες στην άλωση του Ελληνικού κράτους μετά την «Καμάρια» οι μηχανορραφίες έδωσαν στον Ελληνικό λαό αρνητικά δείγματα γραφής, ώστε τον εξανάγκασαν να μεταναστεύσει ή να γίνει δημόσιος υπάλληλος εξαρτώμενος από τον πολιτικό που τον είχε ψηφοφόρο-πελάτη.

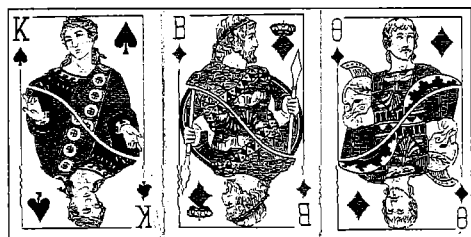
Οικογένειες Βάκρινου-Μπουρίκα

Μαγειρική

Παίζοντας χαρτιά

Τράπουλα Μονοπωλίου
Ο Θεράπων την Κόρη του Βασιλιά

ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟΝ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΒΑΛΥΡΑΣ

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ "ΑΝΟΙΞΙΣ"

1. Διοντήρης Παναγιώτης Νικολάου	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2. Γκομέσης Κωνσταντίνος Σπυρ. Γ.	ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
3. Ιωάννου Μίμης Παναγιώτου	»
4. Διοντήρης Άρσιτείδης Άθανασίου	»
5. Λύρας Ιωάννης Δημητρίου	»
6. Μπάκας Άθανάσιος Άλεξίου	»
7. Μπατάλιας Άχιλεύς Δημητρίου	»
8. Σπηλιώτης Κων(νος) Άνδρέου	»
9. Στρατής Θωμάς Δημητρίου	»
10. Τσάμης Μιχαήλ Δημητρίου	»

Κοινοτικές εκλογές 1975

Η δεντρογαλιά έφαγε τ' αυγά και πιάστηκε

Πρωτομαγιά στον Άγιο Δημήτρη

Κεντρώνει ο Φιλίππου

Παρέες στο κέντρο Τσαγκάρη

Παρέες Γκομέση

Παρέα στο Μπιζάνι

Οικογένεια
Ντουραμάκου

Γυναικοπαρέα

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ - ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

— Οι λέξεις Οικολογία, Περιβάλλον Ποιότητα Ζωής και Αειφόρος Ανάπτυξη αποκτούν μια κρίσιμη σημασία. Και τούτο γιατί σηματοδοτούν διεκδικήσεις, απαιτήσεις και ευαισθησίες που φιλοδοξούν να διαφοροποιήσουν ριζικά ή να ανατρέψουν μία αρνητική πραγματικότητα.

— Οι λέξεις αυτές με τους συνειρμούς τους μας οδηγούν σε κριτικές σκέψεις και σε έντονους προβληματισμούς για τις συσχετίσεις ανάμεσα στην ανάπτυξη, τη φύση, τον πολιτισμό και τον άνθρωπο, ανάμεσα στην οικολογία, την τεχνολογία και την κοινωνία.

— Κάθε μέρα γίνεται συνείδηση και κτήμα των ανθρώπων ότι κάθε ανάπτυξη δεν είναι συνώνυμη με την πρόοδο.

— Η ανάπτυξη και η πρόοδος είναι συμβατές μόνο όταν διασφαλίζονται και ανανεώνονται τα φυσικά θεμέλια της ζωής, όταν το παρόν δεν υποθηκεύει το μέλλον.

— Όμως όταν η ανάπτυξη και η πρόοδος καθιλώνεται μόνο στην αναφορά και την προβολή των ποσοτικών μεγεθών τους αυτή η ανάπτυξη και αυτή η πρόοδος συνυπάρχουν με την οικολογική καταστροφή, με το φαινόμενο του "θερμοκηπίου", με την κατάρρευση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, με την υποβάθμιση και την κρίση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων σε όλη τη γη.

— Σίγουρα η φύση εκδικείται τον άνθρωπο για την απληστία, την ματαιοδοξία και τις καταστροφικές του παρεμβάσεις στις ισορροπίες των οικοσυστημάτων. Ο αέρας δηλητηριάζεται. Οι θάλασσες και οι υδάτινοι πόροι ρυπαίνονται. Οι κλιματολογικές συνθήκες αλλάζουν. Η πανίδα και η χλωρίδα καταστρέφονται. Το έδαφος διαβρώνεται. Τα δάση χάνονται. Η ξηρασία απειλεί. Η πυρηνική απειλή, η καταστροφή της στοιβάδας του όζοντος, η όξινη βροχή, το νέφος και η ηχορύπανση των Μεγάλων Πόλεων είναι μέσα στη ζωή μας.

— Η Αειφόρος Ανάπτυξη προϋποθέτει αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα και τη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων στις ανεπτυγμένες χώρες.

— Η Αειφόρος Ανάπτυξη δεν αποτελεί ωραίο και ηχηρό Λόγο αλλά έχει αντίκρουσμα Αλήθειας ανοίγει άλλους ορίζοντες. Αργά ή γρήγορα θα επιβάλλει την **Οικολογική Αναδιάρθρωση** στους πάντες και τα πάντα. Στην Σκέψη, στο Σχεδιασμό, στην Οικονομία, στην Τεχνολογία, στο Δίκαιο, στην Εκπαίδευση, στα Πρότυπα και τις Αξίες.

— Η Αειφόρος Ανάπτυξη και οι αρχές της φέρνουν στο προσκήνιο την πρόληψη, την πρόβλεψη. Θα υπάρχει πρόβλεψη και συνυπολογισμός στο κόστος μιας επένδυσης και ενός έργου ενός προϊόντος και μιας υπηρεσίας, προκειμένου να ληφθεί υπ' όψη η κοστολογημένη αρνητική επίδραση τους στο περιβάλλον και τη φυσική ισορροπία.

"Πρέπει κανείς να σκέφτεται Σφαιρικά, Συνολικά, Οικουμενικά και να Δρα τοπικά"

— Το μήνυμα αυτό ίσως χρειάζεται μια προέκταση και μια συμπλήρωση "Πρέπει κανείς να διεκδικεί και να απαιτεί και να δρα **Πλανητικά, Ηπειρωτικά, Περιφερειακά και Εθνικά** και ταυτοχρόνως να σκέφτεται και να αγωνιά **Τοπικά**."

— Για όλα αυτά και για χιλιάδες άλλα **ΤΙ, ΓΙΑΤΙ, ΠΩΣ, ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΟΙΟΙ** έχουμε χρέος να αρχίσουμε να στοχαζόμαστε και να φροντίζουμε από τώρα τα πολλαπλά ισοζύγια της Ελλά-

δας και του Ελληνισμού. Βεβαίως να φροντίσουμε τα μεγέθη και τα ισοζύγια της οικονομίας, αλλά να μην προσκολληθούμε μόνο σε αυτά, αγνοώντας και καταστρέφοντας τα άλλα, επειδή βλέπουμε μόνο το Δέντρο και χάνουμε τα Δάση. Όμως, οι στόχοι και το περιεχόμενο της **ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** δεν αρχίζουν και δεν τελειώνουν, δεν εξαντλούνται μόνο στα Οικονομικά μεγέθη.

Ας θυμηθούμε ότι και στην Ελλάδα αλλά και παντού στον κόσμο, πέρα από την Οικονομική και τη Γεωπολιτική τάξη πραγμάτων υπάρχει και η "**ΓΕΩΦΥΣΙΚΗ**" η "**ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ**" και η "**ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ**" τάξη πραγμάτων με μέτρο των πάντων τη Φύση και τον Άνθρωπο.

— Η Ελλάδα είναι **Γεωγραφικά, Κλιματολογικά και Πολιτισμικά** η πιο προνομιακή χώρα της Ευρώπης. Για τούτο πρέπει να εξαντλήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της και να αποκομίσει όλα τα οφέλη από το Νέο Ευρωπαϊκό καταμερισμό και από τη νευραλγική της θέση στη Μεσόγειο και στα Βαλκάνια. Αυτό όμως προϋποθέτει επιλογές, σχέδια και ιεραρχήσεις με άλλους προσανατολισμούς και συμβατά πρότυπα ανάπτυξης.

— Έχει έλθει η στιγμή να φαντασθούμε και να σχεδιάσουμε την πορεία της Ελλάδας με τις εξής θεωρήσεις και συσχετίσεις:

Α. Χώρος – χρόνος – Ελληνισμός – Πολιτισμός

Β. Φύση – Ζωή – Άνθρωπος – Κοινωνία – Ανάπτυξη

Ακόμα και σήμερα η **ΕΛΛΑΔΑ** έχει τη δυνατότητα να ακολουθήσει το δρόμο της **ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**, να αποδειχτεί ως Οικολογικό και Πολιτισμικό Απόθεμα της Ευρώπης.

— Αυτή η τρομακτική υπερ-συγκέντρωση, αυτός ο υδροκεφαλισμός συμπορεύτηκε αλλά και εξακολουθεί να συμβαδίζει με τη φθίνουσα πορεία της περιφέρειας, με τη συρρίκνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων και με την ερήμωση και την κατάρρευση των οικισμών της υπαίθρου.

— Η **ΑΤΤΙΚΗ** όπως έγινε και όπως είναι, εκπροσωπεί το γόρδιο δεσμό της Ελλάδας και του Ελληνισμού. Με το βρόγχο της δεν πνίγεται μόνο η ίδια, αλλά ταυτοχρόνως πνίγει και όλη την Ελλάδα. Τα πάντα και το παρελθόν και το παρόν και το μέλλον μας καθορίζονται από τη σχέση της Αττικής, της Αθήνας με την Ελλάδα.

— Το σημερινό Αττικό τοπίο αποτελεί το ανεξίτηλο στίγμα στη Νεοελληνική μας ταυτότητα. Καταστρέψαμε όμως μέσα σε 40 περίπου χρόνια σημαντικά και ίσως αμετάκλητα τη Φύση, την Ισορροπία, την Αρμονία, το Μέτρο, την Ιστορία και την Ομορφιά ενός σπάνιου στον κόσμο τοπίου με αδιατάρακτη συνέχεια χιλιάδων ετών.

— Σήμερα το Μεταπολεμικό μοντέλο ανάπτυξης έχει εκπνεύσει. Έχει πεθάνει αλλά έχει αφήσει μια βαριά κληρονομιά και μια ιδιότυπη συνενοχή στην ελληνική κοινωνία. Γι' αυτό ίσως να βολεύει πολλούς να μένει αυτό το μοντέλο άταφο. Όμως αν εμείς δεν το "**θάψουμε**" δηλαδή αν δεν αρνηθούμε τις σκέψεις, την αισθητική, τα πρότυπα, τα συμφέροντα και τους φορείς που ταυτίστηκαν με αυτό το μοντέλο, υπάρχει κίνδυνος να βρικολασкиάσει. Είχαμε τα πιστοποιητικά των κοινωνικών φρονημάτων, με επακόλουθο τη μετανάστευση και αστυφιλία, ενώ τώρα έχουμε το συνδικαλιστικό φασισμό και το ηλεκτρονικό φακέλωμα.

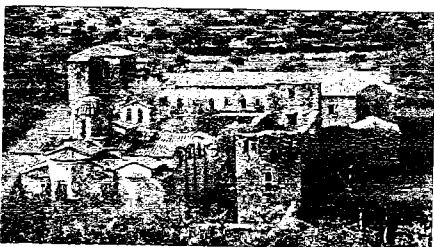
Οι άνθρωποι θέλουν να ζήσουν, ευημερήσουν, αγαπήσουν, να χαρούν, να γελάσουν, να

ευτυχίσουν να δημιουργήσουν, να οδηγήσουν την ανθρωπότητα στην ειρήνη, αγάπη και εργασία, στην ένωση και ελευθερία των λαών.

Η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων είναι το θεμέλιο της συνεργασίας για την ευημερία της ανθρωπότητας με τις 2 επιταγές την φιλότιτη και την συγνώμη.

Η συστηματική αλλαγή οφείλεται στην ανάπτυξη τη διάδοση των θετικών θεωρητικών επιστημών και ειδικά των μαθηματικών που μελετήθηκαν οι νόμοι της ύλης και της κίνησης.

Η βιολογία, με γνωστικό αντικείμενο τη ζωή, είναι η πλέον ανθρωποκεντρική επιστήμη των θετικών επιστημών.

Ανδρονικομονάστηρο ή Ανδρομονάστηρο

Η αγροφυλακή ξεκουράζεται

Σκάψιμο

Όργωμα

Ρύζια. Η Λίτσα με τη θεία της

Ρύζια. Σκρεπετός - Γεωργόπουλος

Ο κ. Πολιτόπουλος και η παρέα του

Ο Πρόεδρος του Συνεταιρισμού Θανάσης Μυλωνάς με την Τραγιάσκα

ΕΚΔΕΙΞΕ Ο ΚΥΚΛΟΣ

Το 1991 με την κατάργηση του υπαρκτού σοσιαλισμού, τη διάλυση της Ρωσίας Γιουγκοσλαβίας, τους πολέμους στο Ιράκ από τους πατέρα και γιο Μπούς, τη διέγερση των 25 μελών κρατών τα Ε.Ε. το όχι στο ευρωσύνταγμα των Γάλλων και Ολλανδών, τον περιορισμό των πόρων στην Ελλάδα από το Δ. ΚΠΣ, την εγκατάσταση των χιλιάδων ελληνικών επιχειρήσεων στα βόρεια συνορά μας και τις μηδαμινές επενδύσεις στη χώρα μας, ο κατακλυσμός των κινέζικων προϊόντων στην ελληνική αγορά, την καθυστέρηση της ολοκλήρωσης της εθνικής οδού Τρίπολης - Καλαμάτας, στη θέση Τσακώνα, την μη αξιοποίηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων μετά τους ολυμπιακούς αγώνες το 2004, την κατάργηση των αγροτικών επιδοτήσεων από το 2013, το ασφαλιστικό, συνταξιοδοτικό και ωράριο λειτουργίας καταστημάτων έφεραν τα πάνω κάτω στην ελληνική κοινωνία και την διακατέχει η αβεβαιότητα και ανασφάλεια. Γι αυτό επιβάλλεται η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτουμε για να μη μας πάρει η κάτω βόλτα. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτουμε είναι ή χλωρίδα, ιστορία, πολιτισμός, πολιτιστική κληρονομιά, το κλίμα και η μεσογειακή διατροφή μας. Επειδή έχουμε δωρεάν κλίμα, ήλιο, νερό και έδαφος, πρέπει να αναπροσαρμόσουμε τις καλλιεργειές μας με φαρμακευτικά - θεραπευτικά - αρωματικά φυτά (μέντα, ρίγανη, γλυκόριζα, φασκομηλιά κ.λ.π.) με άμεση λειτουργία κέντρων πληροφόρησης αγροτών από δήμους, νομαρχίες και περιφέρειες. Πρέπει να επαναφέρουμε τη χρήση της μεσογειακής μας διατροφής που είναι έκφραση ιστορίας, πολιτισμού και τρόπος ζωής, την άθληση και ψυχαγωγία. Πριν αγοράσουμε ένα προϊόν να ελέγχουμε προέλευση, περιεχόμενο και ετικέτα, να συγκρίνουμε, επιλέγουμε και έχουμε εναλλακτικές λύσεις και να μην επηρεαζόμαστε από τη μόδα και τη διαφήμιση, ελέγχοντας έτσι τις ανάγκες και επιθυμίες μας, με την αγωγή του καταναλωτή. Είναι διαπιστωμένο ότι ο ανθρώπινος οργανισμός καθημερινά βιοσυνωρεύει δηλητήρια από φυτοφάρμακα, οι γευστικές απολαύσεις σπανίζουν και το περιβάλλον φυσικό και ανθρωπογενές, γίνεται επικίνδυνο στην υγεία του ανθρώπου και του προκαλεί καρκίνους, λευχαιμίες, μελανώματα κ.λ.π. Αντίδοτο και αντίσταση είναι η ευρεία χρήση της βιολογικής - οικολογικής γεωργίας, με κάθετη διαδικασία παραγωγής (σπόροι, καλλιέργεια, τυποποίηση), για να διατηρηθεί η γονιμότητα του εδάφους, η προστασία των καταναλωτών και του περιβάλλοντος και η καθετοποίηση, σε όλες τις δραστηριότητες παραγωγής.

Τέλος τα ΑΜΕΑ (Ατομα με Ειδικές Ανάγκες) και αυτά που χρειάζονται τη βοήθεια στο σπίτι, επειδή έχουν το δικαίωμα στη ζωή, χρειάζεται άμεσα η δημιουργία και δραστηριοποίηση του κοινωνικού τομέα του δήμου. Παράλληλα με τη χρήση διαδικτύου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ιστοσελίδας και e mail να καλούνται ειδικοί για συνέδρια, και να επικοινωνούμε με τους ομογενείς της περιοχής εντός και εκτός Ελλάδος μιας και έχουμε την κοινωνία χωρίς την επικοινωνία και χωρίς το κοινωνείν. ενημερώσεις και εκδηλώσεις.

Περιβάλλον, οικονομία, ενέργεια, αυτοκίνητο, πληροφορική και επικοινωνίες, ιστορία, πολιτισμός και παράδοση, ελληνική γλώσσα, αρχαία ελληνική γραμματεία, πρέπει να είναι στις άμεσες προτεραιότητές μας και να γνωρίζουμε τους αντίστοιχους νόμους, διατάξεις και αποφάσεις.

Για να υλοποιήσουμε ρήξεις, τομές, ανατροπές πρέπει να ακούμε την καρδιά μας, να σκε-

φτόμαστε με το μυαλό μας και να μετράμε ζυγίζουμε με την ψυχή μας. Επιστρατευόμαστε γιατί έχουμε γνώσεις, οράματα, πρωτοβουλίες, προγράμματα, ιδέες, αξίες και ιδανικά. Αξιολογούμε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής μας και τα αξιοποιούμε, προβάλουμε και διασώζουμε την πολιτιστική μας ταυτότητα και κληρονομιά, ήθη και έθιμα. Δεν φοβόμαστε το αύριο γιατί έχουμε δει, βιώσει, παραδειγματιστεί, ζήσει το χθες και είμαστε ερωτευμένοι με το σήμερα, έχοντας θετική ενέργεια και σκέψεις.

Τα χρόνια της αναμονής τελείωσαν και ο καιρός της καταστροφής πλησιάζει. Ποιοι δε θέλουν να αμφισβητούμε την εκάστοτε εξουσία και αυτούς που παραποιούν την ιστορία μας, ποιοι είναι οι υπεύθυνοι που υπογράφουν χωρίς εμάς, υποθηκεύουν το μέλλον μας και μας θέλουν κοιμισμένους. Είμαστε έτοιμοι να ανακαλύψουμε, αποκαλύψουμε και προλάβουμε τα χειρότερα που έρχονται, γιατί «ο καιρός για εγγύς».

Όμως η καλύτερη προετοιμασία για το αύριο είναι να κάνουμε σήμερα τη δουλειά μας πολύ καλύτερα και ο μόνος τρόπος για να προβλέψουμε το μέλλον, είναι να το διαμορφώσουμε. Έτσι θα βρούμε το δρόμο της αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής μας ή θα το χαράξουμε. Αρχίζουμε το μεγάλο μας ταξίδι με ένα βήμα. Ξεκινάμε από τώρα. Η φροντίδα για το περιβάλλον και τους ανθρώπους πρέπει να είναι πρακτική που ερμηνεύεται να παίρνουμε σοβαρά υπόψη μας τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους. Μερικές φορές είμαστε τόσο απορροφημένοι να δώσουμε στα παιδιά μας αυτά που δεν είχαμε όταν ήμασταν παιδιά, που ξεχνάμε να τους δώσουμε αυτά που είχαμε. Το δε περιβάλλον είναι πολλές φορές σε χέρια κανιβαλών και το καταστρέφουν και η φύση είναι το μεγαλύτερο σούπερ μάρκετ.

Ηγεσία σημαίνει να ξέρουμε να ακολουθούμε. Όταν μάθουμε να ακολουθούμε, μαθαίνουμε ταυτόχρονα μεταξύ μας πώς να συνυπάρχουμε, να συναλλασόμαστε, αλληλεπιδρούμε, αλληλοσυμπληρώνουμε και συνεπώς πώς να οδηγηθούμε στα μονοπάτια της αυτοολοκλήρωσης, αυτοπραγμάτωσης που είμαστε ταγμένοι. Η πίστη, αφοσίωση, και ευτυχία δεν αγοράζονται, κερδίζονται. Επειδή έχουμε τις γνώσεις των προβλημάτων της περιοχής μας, ζητάμε την «ψήφο» αυτών που μας εμπιστεύονται και όχι αυτών που μας συμπαθούν ή γνωρίζουν. Πρέπει να σπουδάσουμε την πολιτική και τον πόλεμο και να μην είμαστε δήθεν σπουδαίοι, δήθεν πραγμάτων και αμέτοχοι θεατές σε πράγματα που δεν μας αφορούν, για να μπορέσουν τα παιδιά μας να σπουδάσουν φιλοσοφία και μαθηματικά και να δώσουμε το δικαίωμα στα εγγόνια μας για να σπουδάσουν μουσική και ποίηση. Έχουμε τη φιλοδοξία να πεθάνουμε από κούραση και όχι από ανία.

Η ανθρωπότητα είναι γεμάτη από πολιτικούς που είναι απόμακροι από κάθε ευαισθησία και τα κόμματα που υπηρετούν είναι μηχανισμοί κατάληψης της εξουσίας. Ανακαλύπτουν το δαίμονα για να πουλήσουν το Θεό μας. Έχουν και το μαχαίρι και το πεπόνι και ασκούν τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία και προσδιορίζουν το μέλλον του ελληνισμού και της Ελλάδος. Αυτό που τους λείπει είναι η ανθρωπιά, η αγάπη για τη ζωή και τη φύση. Ενώ εμείς που δεν ασκούμε πολιτική σεβόμαστε το περιβάλλον και τη ζωή γιατί αποφασίζουμε, συμμετέχουμε, δημιουργούμε. Έχουμε ευφυΐα, επιχειρήματα, ετοιμότητα και πρωτοβουλίες για να αλλάξουμε το σημερινό τοπίο. Συζητάμε και προχωράμε με δράσεις, πρωτοβουλίες, οράματα, προγράμματα, ιδέες, αξίες, και ιδανικά. Δε θα κάνουμε τους πλούσιους πλουσιότερους και τους φτωχούς φτωχότερους. Πρέπει όλοι μας να γίνουμε μάχιμοι και μαχητές με θέση,

λόγο και άποψη να αποχτήσουμε δεξιότητες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές για μια ισορροπημένη και ευτυχισμένη κοινωνία. Τα έργα μας και οι λέξεις πρέπει να καρφώνονται σαν πρόκες με δυνατές σφυριές, για να μην τις παίρνει ο άνεμος όπως έγραφε στους στίχους του ο **Μανώλης Αναγνωστάκης** στο «**Στόχο**» το 1970.

ΤΟ ΣΤΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Ελλάδα είναι η απόληξη της Βαλκανικής χερσονήσου στα νότια της Ευρωπαϊκής Ηπείρου. Περιβρέχεται από το Αιγαίο, το Ιόνιο και το Λυβικό Πέλαγος, και έχει περισσότερα από 3000 νησιά, από τα οποία τα πιο πολλά έχουν μικρή έκταση, και βρίσκονται στα ανατολικά, δυτικά και νότια της. Στα βόρεια συνορεύει με την Αλβανία, την πρώτη Γιουγκοσλαβία και τη Βουλγαρία και στα ανατολικά με την Τουρκία.

Βρίσκεται μεταξύ των παραλλήλων 35ο και 41ο βόρειου γεωγραφικού πλάτους και ανήκει στην εύκρατη ζώνη.

Η έκτασή της ανέρχεται σε 131957 τετραγωνικά χιλιόμετρα που αποτελεί το 1% της έκτασης της Ευρώπης.

Η χλωρίδα, η πανίδα και οι βιότοποί τους, οι διάφοροι τύποι οικοσυστημάτων, οι φυσικοί σχηματισμοί και τα τοπία αποτελούν τη φυσική κληρονομιά της Χώρας.

Στην Ελλάδα ένας πολύ μεγάλος αριθμός διαφορετικών τύπων φυσικών και ημιφυσικών βιοτόπων που περιλαμβάνουν ιδιόμορφους σχηματισμούς και τοπία τόσο στο χερσαίο, όσο και στο θαλάσσιο χώρο. Οι βιοκοινωνίες που διαβιώνουν στους βιότοπους αυτούς, αποτελούνται από εξαιρετικά μεγάλο πλήθος ειδών χλωρίδας και πανίδας καθώς και ενδημικών ειδών.

Ο πλούτος αυτός οφείλεται στην ειδική γεωγραφική θέση της Χώρας (σταυροδρόμι τριών ηπείρων και βιογεωγραφικών περιοχών) στη μεγάλη ποικιλία κλιματικών συνθηκών, γεωλογικού υπόβαθρου και γεωμορφολογίας (έντονο ανάγλυφο, κοιλάδες, κατακερματισμός ακτών, νησιά).

Στο Ελληνικό φυσικό περιβάλλον, απαντώνται περίπου 6000 είδη ανώτερης χλωρίδας, εκ των οποίων 1250 είναι ενδημικά, δηλαδή δεν απαντώνται σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου, και αποτελούν ένα ιδιαίτερο αντικείμενο προστασίας.

Σύμφωνα με παλαιότερα στοιχεία (Συμβούλιο Ευρώπης 1983) στην Ελλάδα έχουν εντοπιστεί 357 σπάνια είδη και υποείδη, 26 κινδυνεύοντα, 38 ευαίσθητα, 5 εξαφανισμένα, 39 για τα οποία είναι απροσδιόριστος ο βαθμός κινδύνου, 60 για τα οποία δεν έχουμε καθόλου στοιχεία και 224 που δεν είναι σπάνια ή απειλούμενα.

Ο Νομός Μεσσηνίας διαθέτει 4 φυσικά μνημεία της φύσης τα οποία πρέπει να προφυλάξουμε και προβάλλουμε και είναι τα παρακάτω:

*Ο Σφένδαμος του Σιδηρόκαστρου Μεσσηνίας

* Η ελιά της Καλαμάτας

* Ο πλάτανος Αγ. Φλώρου Μεσσηνίας

*Το δάσος των αειφύλλων πλατύφυλλων στο νησί Σαπινέντζα Μεσσηνίας (Κουμαριές, Ρείκια, Βελανιδιές).

Υπάρχουν πάρα πολλά μνημεία της φύσης που δεν έχουν χαρακτηριστεί (ελιές Βαλύρα, Αργιλόβουνο, Καλλιρόη, Σιδηρόκαστρο), βελανιδιά Μαυρομματίου, πλατάνια κλπ.)

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

Η Ελλάδα είναι ένα απέραντο παγκόσμιο μουσείο και είναι ο τόπος που ενώνει ανθρώπους, ιδέες και πολιτισμούς. Ένα μέρος του αποτελεί και ο Δήμος Ιθώμης που περιέχει την Αρχαία Μεσσήνη που είναι τόπος πολιτισμού και αθλητισμού. Ο τουρισμός είναι το κύριο προϊόν του ακαθάριστου εθνικού μας προϊόντος το οποίο δεν κινδυνεύει από την παγκοσμιοποίηση επειδή από τα πανάρχαια χρόνια διαθέτει ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, ιστορία, πολιτισμό, παραδοσιακή φιλοξενία και εξαιρετικά προϊόντα. Εκείνο το οποίο είναι να προσπαθήσουμε όλοι μαζί να βελτιώσουμε τις επιδόσεις μας σε υποδομές υπηρεσίες και εμπειρίες μέσα από διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες για την προβολή και ανάπτυξη της περιοχής μας.

Ο Δήμος Ιθώμης του νομού Μεσσηνίας είναι τόπος γεμάτος διάσπαρτα μνημεία. Με ζήλο, αγάπη, περιέργεια, περιπέτεια, έρωτα, πάθος και ενθουσιασμό κάναμε αυτή την έρευνα-μελέτη-καταγραφή. Δυστυχώς διαπιστώσαμε ότι πολλά από αυτά είναι ερειπωμένα, ακρωτηριασμένα, αφανή (τα έχουν σκεπάσει τα δέντρα και οι θάμνοι), κακοσυντηρημένα, αβεστωμένα, παραποιημένα και μελετώντας παράλληλα την αρχαία ελληνική γραμματεία και ιστορία, προσπαθούμε να μην χαθεί η μνήμη τους, αλλά να γίνει η διάσωση και γνώση της ιστορίας τους από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η επιτόπου μελέτη-έρευνα-καταγραφή των σωζόμενων, ερειπωμένων και κατεστραμμένων αρχαίων μνημείων γίνεται με σύντομη περιγραφή και τοπογραφικά διαγράμματα-χάρτες, ώστε στη συνέχεια να παραλάβουν τη σκυτάλη οι ειδικοί για να γίνει στη συνέχεια η συντήρηση, αναπαλαίωση και αποκατάσταση από τους αρμόδιους.

Στο δήμο Ιθώμης τα χριστιανικά και άλλου είδους μνημεία βρίσκονται σε αξιοθρήνητη κατάσταση και θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΥΠ.ΠΟ., ΕΦΟΡΕΙΕΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΔΗΜΟ, ΦΟΡΕΙΣ και ΙΔΙΩΤΕΣ) για την κτιριακή περίσωση, αναπαλαίωση, ανακατασκευή των κακοσυντηρημένων μνημείων, επειδή αποτελούν αρχαιολογικό θησαυρό της αρχαίας-ρωμαϊκής βυζαντινής και μεταβυζαντινής τέχνης. Πολλά μικρά εκκλησάκια δεν έχουν καν μελετηθεί συστηματικά και επιστημονικά. Έχουν γίνει ορισμένα γνωστά κατά αρχαία χρονικά διαστήματα από εργασίες που δεν έχουν επιστημονική τεκμηρίωση και αλλά ούτε καν αναφέρονται στη βιβλιογραφία ή άλλα αναφέρονται χωρίς καν να υπάρχουν, γιατί κανείς δεν φρόντισε να τα επισκεφτεί και να σώσει. Σκοπός της παρούσας μελέτης-έρευνας-καταγραφής, είναι να δημοσιοποιηθούν και στη συνέχεια να μελετηθούν από ειδικούς πολυεπιστημονικά-διεπιστημονικά, για να προβληθούν στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΙΣΤΟΡΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ-ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο πολιτισμός σαν κινητήρια δύναμη, στην σύγχρονη κοινωνία και οικονομία εξασφαλίζει ταυτότητα, αυτοπεποίθηση και κοινωνική αποδοχή. Παράλληλα δημιουργεί θέσεις εργασίας και απασχόλησης είτε άμεσα, είτε έμμεσα στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής. Η περιοχή μας με τουριστική διαφήμιση, έργα πολιτιστικής-πολιτισμικής ανάπτυξης και έργα επίλυσης δημοτικών προβλημάτων των δημοτικών διαμερισμάτων, θα πετύχει την πολιτιστική της αναβάθμιση και αιεφόρο ανάπτυξη. Για την επίτευξη των στόχων

αυτών σημαντικό ρόλο κατέχουν τα έργα υποδομής, οι υπηρεσίες και οι κατάλληλες εμπειρίες. Ο σχεδιασμός των έργων στοχεύει στο να αποκτηθεί ένας βιώσιμος εξοπλισμός της περιοχής που θα της επιτρέψει να εξελίσσεται σε μητροπολιτικό πολιτιστικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής, με παρεμβάσεις που εντάσσονται στον ευρύτερο πολεοδομικό σχεδιασμό. Σήμερα ο αρχαιολογικός μας χώρος είναι χωρίς σύγχρονο εξοπλισμό και χωρίς καμιά σημαντική παρουσία στη ζωή των κατοίκων της, γιατί κανένας φορέας δεν έχει αναλάβει την προβολή του, οι ανασκαφές αναστηλώσεις προχωρούν με βήμα χελώνας και δεν υπάρχει αργαστή συνεργασία Δήμου κατοίκων και καθηγητή που κάνει τις ανασκαφές, χωρίς να δίνει κανένας αναφορά. Το υπάρχον μουσείο είναι δείγμα μουσείου σε σχέση με το υλικό που στοιβάζεται κάτω στις αποθήκες, οι δε χώροι εκδηλώσεων είναι λίγοι και κακώς εξοπλισμένοι π.χ. προαύλιοι χώροι σχολείων και γήπεδα.

Οι δυνατοί χώροι για τον πολιτισμό-ψυχαγωγία-εμπόριο, με στόχο τις κερδοσκοπικές λειτουργίες που θα ασκούν οι ιδιώτες και μη επιχειρηματίες να συντηρούν τα έξοδα λειτουργίας των συγκροτημάτων που είναι τα ακόλουθα.

*Κέντρο εικονικής πραγματικότητας (για τηλεμάθεια-τηλεεκπαίδευση-δικτυότοπο)

*Λαογραφικό Μουσείο

*Συνεδριακοί χώροι

*Χώροι με πολιτιστικές - Τουριστικές - Εμπορικές Δραστηριότητες

*Χώροι Ψυχαγωγίας

*Χώροι κατοικίας

Οι επιπτώσεις σε σωστές βάσεις και η εν τη ενόψει η ισχύς θα επιφέρει την αιεφόρο ανάπτυξη της περιοχής.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ (Ο χώρος και η Ιστορία της)

Η Αρχαία Μεσσήνη ήταν μια από τις μεγαλυπόλεις της Αρχαίας Ελλάδας. Αυτό αποδεικνύεται από από τα σωζόμενα αρχαία μνημεία της. και παρότι έπαθαν ζημιές από τον Αλάρικο, (Βασιλιά των Ουτιγόθων), Ορλωφ και Ιμπραήμ, τις καταστροφικές δυνάμεις της φύσης και την αδιαφορία του ανθρώπου, αυτά αντιστέκονται στη φθορά και διαμαρτύρονται λέγοντας ότι έχουν παρουσία. Τα τεμένη έπαθαν τις μεγαλύτερες καταστροφές. Ο Αλάρικος δεν κατέστρεψε τη Θήβα και Αθήνα επειδή τις θεωρούσε ιερές πόλεις. Άλλαξε πολλών πόλεων τα ονόματα και ο ποταμός Πάμισσος ονομάστηκε Πιρνάσας. Η Αρχαία Μεσσήνη αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ, όπου οι ανασκαφές-αναστηλώσεις έχουν αποκαλύψει ένα μόνο τμήμα του ιστορικού πολεοδομικού συγκροτήματος. Ο αρχαιολογικός χώρος της έχει έκταση 4.000 στρεμμάτων, περικλείεται από οχύρωση 9 χιλιομέτρων και τα τείχη περικλείουν ολόκληρη την αρχαία πόλη, την ακρόπολη και το σύγχρονο οικισμό, το χωριό Μαυρομμάτι ή Μαυρομμάτη ή Μαυροματιαίς (μετονομάστηκε Αρχαία Μεσσήνη πρόσφατα), χτισμένο στο κέντρο της περιφέρειας των τειχών και τον οικισμό Αρσινόη (Σιμίζα).

Η ανασκαφή της Αρχαίας Μεσσήνης διαρκεί πάνω από 100 χρόνια και συνεχίζεται εδώ και μερικά χρόνια από τον καθηγητή κύριο Πέτρο Θέμελη. Αποτελεί σπουδαίο πολιτιστικό ενδιαφέρον για όλη την Ελλάδα και τον κόσμο. Με τις ανασκαφές βρέθηκαν σημαντικά μνημεία αρχιτεκτονικής καθώς και των άλλων τεχνών. Το πολεοδομικό της σύστημα χαρακτη-

ορίζει αρκετές ελληνιστικές πόλεις με εξέχον στοιχείο τη μνημειακή οχύρωσή της που βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση. Αξιοσημείωτα και μεγαλοπρεπή είναι τα μεγάλα δημόσια κτιριακά συγκροτήματα καλλιτεχνικοί θησαυροί, και αρχαιολογικά ανθρωπολογικά δημιουργήματα που μας δίνουν οι νέες ανασκαφές. Ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον παρότι οι πυρκαγιές του 1981 και 1999 το κατέστρεψαν. Παρουσιάζεται αμφιθεατρικά με τα τείχη και τους πύργους, περιβάλλοντας μοναστήρια, παλιά σπίτια, την πηγή Κλειψύδρα, τα όμορφα χρώματα - αρώματα της χλωρίδας και τα χρώματα-ήχους της πανίδας της περιοχής. Στον κάθε επισκέπτη γίνεται διακίνηση ευχαρίστων συναισθημάτων με τουριστικές -ορειβατικές-πεζοπορικές ξεναγικές διαδρομές. Εφ' όσον γίνουν οι κατάλληλες απαραίτητες υποδομές -υπηρεσίες και δρομολογηθούν οι διαδικασίες μπορεί ο αρχαιολογικός αυτός χώρος να γίνει τόπος οργάνωσης φεστιβάλ και μήτιγκ κάθε είδους-μιας και διαθέτει θέατρο, ασκηπείο, στάδιο και γυμναστήριο, όπως γίνεται και σε άλλους αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα. (Βλέπε χάρτη πίσω στο εξώφυλλο).

Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Είναι μοναδικό σ' όλη την Ελλάδα να έχουν κτιστεί οι οικισμοί Αρχαία Μεσσήνη (Μαυρομμάτι) και Αρσινόη (Σιμίτζα) μέσα σε αρχαιολογικό χώρο τα οποία λόγω των αρχαιοτήτων υφίστανται τις συνέπειες στους διάφορους τομείς δραστηριότητας οι οποίες σιγά-σιγά θα πρέπει να ρυθμιστούν από τις υπηρεσίες των εμπλεκόμενων φορέων με τις αρμοδιότητες που διαθέτουν. Στην αγορά της πόλης υπήρχαν τα αγάλματα του Διός Σωτήρος Ποσειδώνος και Αφροδίτης Η πηγή Κλειψύδρα στο κέντρο του χωριού Μαυρομμάτι αποτελεί το κύριο αξιοθέατο του χωριού και βορηνά υπάρχει το βυζαντινό κτίσμα του αγίου Ιωάννη και στο κοιμητήριο το βυζαντινό κτίσμα άγιος Νικόλαος. Υπάρχουν επίσης οι βυζαντινοί ναοί Κλήσα Κούκκε, Κλήσα Πόρτη, Φραγκοκκλησί και άλλοι 5 ναοί αγνώστου ονόματος, με αξιοζήλευτη ναοδομία. Οι οικισμοί Μαυρομμάτι -Σιμίτζα μπορεί με την προβολή τους να αποκτήσουν δυναμική με θετικές επιπτώσεις στην τοπική οικονομία η οποία θα βασιστεί :

*Στην ιστορία της αρχαίας Μεσσήνης (Μεσσηνιακοί πόλεμοι)

*Στον αρχαιολογικό χώρο. (Βουλευτήριο, Γερουσιαστήριο, Πρυτανείο, Ασκηπείο, Κυβερνείο, γυμναστήριο, Στάδιο, Θέατρο, Ιερό Ιθώματα Διός, Ιερό Λιμνάτιδος Αρτέμιδος Κρήνη Αρσινόη, Αρχαία Αγορά, Ναοί, Δικαστήριο, Μνημείο Ηρώων, Καλλιτεχνικά Ιδρύματα και Βυζαντινά Μεταβυζαντινά κτίσματα)

*Στην Ακρόπολη-Τείχη-44 Πολεμόπυργους- 4 Πύλες-Μονοπάτια

*Στα άγνωστα βυζαντινά μνημεία που είναι πάρα πολλά σε σύγκριση με άλλες περιοχές της Ελλάδος

*Στο Μουσείο

*Στις γιορτές 15 Αυγούστου και 20 Σεπτεμβρίου που γίνονται προς τιμήν της Παναγίας.

*Στα τοπικά παραδοσιακά προϊόντα της περιοχής

*Στους οικισμούς των διαμερισμάτων Κοκχυλίου(Λακακούκια) και Χρυσότοπου(Χρύσοβα) με τα παλιά παραδοσιακά σπίτια, όπου θα πρέπει να ενταχθούν σε Ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως έγινε και στην Ευρυτανία που η τουριστική ανάπτυξη εκεί βελτιώνεται συνεχώς.

Για να γίνουν αυτά θα πρέπει οι αρμόδιοι φορείς να δρομολογήσουν την εκπαιδευτική λειτουργία του χώρου, την ανάγνωση της ιστορίας σε εικονική πραγματικότητα, να καθοριστούν οι θέσεις -στάσεις απόλαυσης - ανάπαυσης-μελέτης -φωτογράφισης μνημείων, να χαραχτούν διαδρομές -μονοπάτια με κατάλληλο φωτισμό, χώροι στάθμευσης τροχοφόρων, περιφράξη του κυρίως αρχαιολογικού χώρου και επαναλειτουργία θεάτρου -σταδίου- γυμναστηρίου- αγοράς. και με ορμητήριο την Αρχαία Μεσσήνη να γίνουν διαδρομές στη γύρω περιοχή για κανό, καγιάκ, ανεμοπτερισμό, ορειβατικές διαδρομές με τα πόδια ή ζώα και γιατί όχι αγροτουρισμός-θρησκευτικός τουρισμός (βλέπε 163) και διαμονή σε εκπαιδευτικούς χώρους όπου να διδάσκεται η Ιστορία -Ελληνική γλώσσα δημιουργία ιστοσελίδας, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και ότιδήποτε σχετίζεται με τις νέες τεχνολογίες.. Η εγκατάλειψη του όρους Εύα με το βυζαντινό κτίσμα του αγίου Βασιλείου και Διονύσου, τις υπόγειες στοές, τα λατομεία, τα ίχνη τροχλασίας και αμαξοτροχιών, χαλιάς, αβεστοκάμινο από το 369 Π.Χ., θα πρέπει να προσεχτεί ιδιαίτερα για να γίνει τουριστικό μονοπάτι και πόλος έλξης τουριστών, εφ' όσον θέλουμε να παει μπροστά ο τόπος μας, γιατί έχει εγκαταλειφτεί από την εποχή του 1970 που βγάσαμε μεροκάματο από την καλλιεργούμενη λεβάντας.

Επί Πανσανίου η πόλη Μεσσήνη απαριθμούσε 10 επίσημους ναούς και 20 αγάλματα του γλύπτη Δαμοφώντα. Όλων των ναών σώζονται τα ερείπια σε διάφορα μέρη, σε μερικούς από αυτούς ανηγέρθηκαν βυζαντινοί ναοί και αυτοί έπειτα καταστράφηκαν. Η σκαπάνη του καθηγητή Πέτρου Θέμελη θα διώξει το σκοτάδι που επί αιώνες έκρυβε η αρχαία Μεσσήνη. Αμαξοτροχιές σώζονται άνωθεν του χωριού Μπέτσι, Βόρεια της Ιθώμης που υπήρχε δρόμος προς Μεγαλόπολη. Άλλη οδός υπήρχε προς τις εκβολές του Παμμίσσου 80 σταδίων. Πολλά σημεία αμαξοτροχιών υπάρχουν στη θέση Κακοπέτρι Νότια και Δυτικά του όρους Εύα.

ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΘΩΜΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΜΟΡΩΝ ΔΗΜΩΝ-ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Για να δρομολογηθεί και πραγματοποιηθεί σε εύλογο χρονικό διάστημα η αιφερορς ανάπτυξη του δήμου ΙΘΩΜΗΣ Μεσσηνίας και των όμορων δήμων και κοινοτήτων, αναγκαία και απαραίτητη προϋπόθεση είναι η μελέτη -έρευνα -καταγραφή όλων των παραμέτρων και δεδομένων του Φυσικού Πολιτιστικού και Ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής, την πορεία της μέσα στον χρόνο, την αξιολόγηση των στοιχείων που διαθέτει και τον τρόπο με τον οποίο αυτά τα στοιχεία μπορούν να αξιοποιηθούν ως συγκριτικά πλεονεκτήματα αιεφόρου ανάπτυξης για την περιοχή.Στη συνέχεια η προβολή τους με ετήσια "Έκθεση Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Περιβαλλοντικής Δράσης - Αγροτουρισμού του Δήμου ΙΘΩΜΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ", είναι ένα γεγονός εικονικής αναπαράστασης ιδεών και προϊόντων, δρομολογώντας έτσι μια αναπτυξιακή και επιμορφωτική διαδικασία της τοπικής κοινωνίας, καθώς συμμετέχουν όλοι όσοι έχουν να παρουσιάσουν κάτι σημαντικό. Επίσης, καλούνται ειδικοί να μιλήσουν για θέματα τοπικής αιεφόρου ανάπτυξης, δημιουργώντας ένα δίκτυο σχέσεων και δράσεων με ποιοτικούς στόχους για πρώτη φορά στην ιστορία της περιοχής μας..

Έτσι στο επίπεδο του Δήμου μας χρειάζεται συνδυασμός οραματισμού, τεχνοκρατικής γνώσης και ορθολογικών πολιτικών αποφάσεων με οράματα, αξίες, ιδανικά, ρήξεις τομές και ανατροπές που οφείλει να λαμβάνει υπ' όψιν του το κάθε Δημοτικό Συμβούλιο ή η αναπτu-

ξιακή εταιρεία της περιοχής που διαχειρίζεται ολοκληρωμένα προγράμματα, για την ανασυγκρότηση της υπαίθρου, η κοινοτική πρωτοβουλία Leader ή άλλων επιδοτούμενων προγραμμάτων, «Θησέας».

Το "Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης", επίσης, αποσκοπεί στη διάκριση των ποιοτικών και ποσοτικών μακροπρόθεσμων στόχων έναντι μιας κοντόθωρης λογικής, που υπάρχει σε πολλούς Καποδιστριακούς Δήμους, και η οποία αναλώνεται μόνον στη διαχείριση της μίζερης καθημερινότητας, χωρίς προγραμματισμό και αναπτυξιακή πολιτική. Θέτει δηλαδή, το "Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης" οράματα, αξίες, ιδανικά και στρατηγικούς στόχους. Κατά συνέπεια η χάραξη της στρατηγικής του σχεδίου, εκτός απ' την αναβάθμιση του πολιτιστικού επιπέδου, έχει σκοπό απ' ενός την συγκρότηση του υποκειμένου της τοπικής ανάπτυξης και απ' ετέρου την δημιουργία τεχνοκρατικής υποδομής, μεθολογικών εργαλείων και στελέχωσης, αλλά και φορέων υποβολής αναπτυξιακών προτάσεων και υλοποίησης έργων, είτε πρόκειται για τον Δήμο μας είτε για αναπτυξιακές εταιρείες, που υπάρχουν στην περιοχή μας. Υπάρχουν όμως πολλά εμπόδια. Για παράδειγμα, οι πελατειακές πρακτικές, το άγχος της επανεκλογής με την εξυπηρέτηση μόνο της εκλογικής πελατείας και η καθήλωση της δημοτικής πρακτικής στην καθημερινότητα είναι παράγοντες που παρεμποδίζουν την τοπική ανάπτυξη. Έτσι, η στενότητα ανθρώπινων πόρων είναι παράγωγο της στενότητας των αντιλήψεων, που "βραχυκυκλώνει" τελικά την αναπτυξιακή διαδικασία. Αυτό το κλίμα μπορεί να ανατραπεί με την υιοθέτηση ενός επιχειρησιακού σχεδίου ανάπτυξης, το οποίο ταυτόχρονα μπορεί να είναι και το αντίδοτο στον φαύλο κύκλο των δημοτικών πελατειακών σχέσεων, στον βαθμό που κάνει ορατές τις μακροπρόθεσμες προοπτικές και τις καθιστά άξιες στον δημοτικό διάλογο (Βλέπε σελίδες 84-5, 144-7).

Δεν έχουμε εδώ να αντιμετωπίσουμε μόνο το συχνό φαινόμενο τεχνοκρατικού ελλείμματος που συναντάμε συνήθως στους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), αλλά πρόκειται για ένα γενικότερο έλλειμμα συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας. Η απορροφητικότητα και εκταμίευση από τις 13 περιφέρειες της Ελλάδος από τα ευρωπαϊκά προγράμματα είναι πολύ χαμηλή. Αυτό, για να καλυφθεί, προϋποθέτει λογικά και την ύπαρξη ενός τοπικού οράματος ανάπτυξης, υποστηριζόμενου από την τοπική κοινωνία, η οποία τελικά μπορεί να συμβάλλει μόνο μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες στην ενεργοποίηση των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, εφόσον τις κατανοεί και επωφελείται από αυτές.

Εάν θέλουμε να ορίσουμε μια αφετηρία για τις προτεραιότητες του "Σχεδίου Αειφόρου Ανάπτυξης", πρέπει να επικεντρωθούμε στην ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης, την ενίσχυση του εισοδήματος και της τοπικής αγοράς αλλά και την οικιστική ανάπτυξη και να καταλήξουμε σε άξονες προτεραιότητας, που είναι ο ορεινός τουρισμός, ο εκσυγχρονισμός και η ποιοτική αναβάθμιση της βιολογικής-οικολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας η αξιοποίηση των υδάτινων πόρων της περιοχής και η πολιτιστική αναβάθμιση. Εξάλλου, το έντυπο αυτό αναφέρεται αναλυτικά σε αυτούς τους άξονες και τους ορίζει ως επίκεντρο της δημοτικής πολιτικής.

Για παράδειγμα η ανάδειξη του φυσικού πλούτου, των υδάτινων πόρων και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής απαιτεί χρόνο, μελέτη και συστηματική προβολή, και φυσικά δεν επαρκεί η προβολή δίχως παραδείγματα υλοποίησης συγκεκριμένων δράσεων,

που μπορούν να λειτουργήσουν πιλοτικά προς μια αναπτυξιακή κατεύθυνση, σύμφωνα με τις μελέτες των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την περιοχή.

Γι' αυτό η "Εκθεση Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Περιβαλλοντικής δράσης και Αγροτουρισμού του Δήμου Ιθώμης Μεσσηνίας" αποτελεί ένα σημαντικό παράδειγμα επικοινωνιακής δράσης για την προβολή της περιοχής. Πέραν όμως αυτού του παραδείγματος, προτείνεται ένα ολόκληρο επικοινωνιακό πρόγραμμα ανάδειξης του ιστορικού – πολιτιστικού τουρισμού και οικοτουρισμού. Έτσι το επικοινωνιακό πρόγραμμα είναι αναπόσπαστο μέρος προώθησης των αναπτυξιακών προτάσεων και παράλληλα προϋπόθεση για την αναπτυξιακή διέγερση της τοπικής κοινωνίας με όραμα την δημιουργία ενός ημιαστικού κέντρου με πολιτιστική ζωή.

Η ανάπτυξη της πνευματικής κίνησης απαιτεί με την σειρά της ανεπτυγμένη πολιτική και πολιτιστική επικοινωνία και αυτό δημιουργεί ένα επικοινωνιακό κόστος, το οποίο πρέπει να είναι διατεθειμένη να καλύψει η Τοπική Αυτοδιοίκηση, θεσμικά και οικονομικά, για να πετύχει την αναπτυξιακή διέγερση της τοπικής κοινωνίας. Να μη γίνεται, δηλαδή, μίζερη σε νέες καινοτομικές ιδέες και δράσεις που μπορούν να αντλήσουν πόρους από άλλες πηγές χρηματοδότησης, πέρα από τα τακτικά έσοδα του Δήμου.

Δεν μπορεί να υπάρξει ένας αειφόρος αναπτυσσόμενος πολιτισμός δίχως τις ελάχιστες οικιστικές προϋποθέσεις του ημιαστικού κέντρου. Βεβαίως το INTERNET (Διαδίκτυο) σε πολλούς τομείς εκμηδενίζει τις αποστάσεις και ο πολιτισμός μεταφέρεται έμμεσα σήμερα και στην ύπαιθρο. Οι άλλοτε μειονεκτικές παραγωγικά από την φύση ορεινές περιοχές, οι οποίες σήμερα μπορούμε να πούμε ότι είναι μειονεκτικές μόνο στο ανθρώπινο περιβάλλον γνώσεων και δεξιοτήτων, μπορούν να γίνουν το ίδιο πλεονεκτικές στο επίπεδο της τηλεργασίας και τηλεμάθησης αλλά και περισσότερο πλεονεκτικές στην ψυχαγωγία και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι δράσεις που προτείνονται από τους ΟΤΑ είναι οι παρακάτω:

* Να θέσει τους όρους ευθύνης της συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε αυτόν τον προγραμματισμό και την απαραίτητη κοινωνική συναίνεση.

* Να θέσει τις συνδυαστικές ενέργειες και προτεραιότητες των έργων που πρέπει να υλοποιηθούν μέσα σε ένα πενταετές πλάνο με την κοινωνία συμμετοχο.

* Να προτείνει λύσεις για να αντιμετωπιστεί το έλλειμμα που υπάρχει σε φορείς υλοποίησης των προγραμμάτων.

* Να υποδείξει τρόπους εξεύρεσης των κατάλληλων ανθρώπινων πόρων και δημιουργίας κινήτρων για να επενδύσουν οι επιχειρηματίες στην περιοχή.

Οι βασικοί μακροπρόθεσμοι στόχοι του "Τοπικού Σχεδίου Ανάπτυξης" είναι:

- Δημιουργία ημιαστικού κέντρου στην έδρα του Δήμου.
- Ανάδειξη ιδιαίτερων οικιστικών και αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών, στα διαμερίσματα του δήμου.
- Ανάδειξη και αξιοποίηση των πολιτιστικών, ιστορικών και φυσικών μνημείων της περιοχής για την πρόκληση τουριστικών δραστηριοτήτων.
- Ανάδειξη οικιστικών (χλωρίδας – πανίδας) και φυσικών αξιοθέατων.
- Ανάδειξη υπερτοπικών – διαδημοτικών δραστηριοτήτων υψηλής ελκυστικότητας με σημεία ιδιαίτερης επισκεψιμότητας (πηγές Παμμίσου, Ανδρονικομονάστηρο, Σαμαρίνα,

Ψωριάρης, Τρίκορφο, Κοντοβούνια, γεφύρι Μαυροζούμενας, αγία Θεοδώρα Βάστα κ.λ.π. νερόμυλοι καμάρες στο χωριό Φίλια, αρχαίο διβάρι στο χωριό Πολίχνη κ.λ.π.)

- Ανάπτυξη καινοτομιών στις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.
 - Ανάπτυξη καινοτομικών δραστηριοτήτων στις βιολογικές καλλιέργειες γεωργίας -κτηνοτροφίας και ενασχόληση με τα φαρμακευτικά φυτά.
 - Ανάπτυξη συνεργασιών με όλους τους συλλογικούς φορείς του Δήμου και των γειτονικών Δήμων, όπου μπορεί να υπάρξει συνεργασία.
 - Η δημιουργία τουριστικής υποδομής (χώροι διαμονής, εστίασης, αναψυχής).
- Άμεσοι στόχοι που σχετίζονται με την καθιέρωση και θέσμιση των μεγάλων επικοινωνιακών και πολιτιστικών γεγονότων είναι οι εξής:

1. Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής στον τουρισμό, όπως η δημιουργία φυσικού πάρκου στους ποταμούς Πάμισο και Μαυροζούμενα, υποδομές για τον αθλητικό τουρισμό (kayak, rafting κ.τ.λ.).
2. Ενέργειες "διαχείρισης και προστασίας υδάτινων πόρων - έγγειες βελτιώσεις".
3. Αξιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς (διάνοιξη ολυμπιακού μονοπατιού από την αρχαία Μεσσήνη έως την Αρκαδία, Σπάρτη και αρχαία Ολυμπία), μονές, γεφύρια, μύλοι κ.λ.π.
4. Δημιουργία βιολογικού πάρκου (χλωρίδας -πανίδας-καλλιεργείων) στην περιοχή Ποτιστικά, στη Βαλύρα, εκπόνηση πιλοτικού προγράμματος για την ανάπτυξη των βιολογικών καλλιεργειών - υποστηρικτικές ενέργειες βελτίωσης της κτηνοτροφίας στα ορεινά δημοτικά διαμερίσματα του δήμου Ιθάμης.
5. Δημιουργία των προϋποθέσεων για την οικιστική ανάπτυξη και αξιοποίηση των χρηματοδοτικών και των ανθρώπινων πόρων στην περιοχή γύρω από τους ποταμούς Πάμισο και Μαυροζούμενα.
6. Ενεργοποίηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των παραδοσιακών συλλόγων, αλλά και σύσταση νέων συλλογικών μορφών οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας.
7. Προσέλκυση περισσότερων απασχολούμενων νέων στη λεκάνη της Μακαρίας πεδιάδας (όπως τα παλιά τα χρόνια της εποχής του '50) μέσω των υπαίθριων δραστηριοτήτων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας γι' αυτούς.

Προτάσεις

1. Ανάδειξη οικοτόπων (φαράγγια, καταρράκτες, σημαντικές πηγές, δάση, παραδοσιακά μονοπάτια κ.α.)
2. Επαναλειτουργία αρχαίων μονοπατιών για πεζοπορεία-περιήγηση-ξενάγηση.
3. Ανάδειξη παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του χώρου (πέτρινα γεφύρια, μύλοι, νεροτριβές κ.α.)
4. Μονοπάτια πρόσβασης για το φυσικό canoe-kayak στον ποταμό Μαυροζούμενα τους χειμερινούς μήνες.
5. Ανάδειξη αρχαίων δρόμων και μονοπατιών στα "βήματα του Πausανία" από την αρχαία Μεσσήνη την αρχαία Ολυμπία. Κατάλληλες παρεμβάσεις (καθαρισμός - διευθέτηση

αρχαίου μονοπατιού, αξιοποίηση πηγών, δημιουργία ξενώνων, ίδρυση μουσείου).

6. Ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων (Αρχαία Μεσσήνη) και βυζαντινών μνημείων της περιοχής και των όμορων δήμων-κοινοτήτων.

7. Βελτίωση του οδικού δικτύου.

8. Έργα υποδομής για την διαχείριση των υδάτινων πόρων των ποταμών, με σκοπό την ανάπτυξη της οικολογικής γεωργίας-κτηνοτροφίας και κατ'επέκταση των παραγώγων προϊόντων τους.

9. Ίδρυση υποστηρικτικού κέντρου βιολογικής γεωργίας - κτηνοτροφίας-κάθετης παραγωγής.

10. Μουσείο τοπικής ιστορίας και πολιτισμού.

11. Ολοκληρωμένες προτάσεις για το πρόγραμμα ορεινών όγκων και το πρόγραμμα Natura (προστασία δασών, πάρκα θηραμάτων, περάσματα, μονοπάτια, κ.α.).

12. Δημιουργία τράπεζας ιδεών για την ανάπτυξη της περιοχής μας.

13. Ανάδειξη των οικοτόπων του οροπεδίου Ιθάμης,, Ψωριάρη, Τρίκορφο, Κοντοβούνων, των γύρω μονοπατιών, των πηγών και των μνημείων τοπικής ιστορίας και μυθολογίας.

14. Μηχανοργάνωση αρχαίων - βάσεις δεδομένων - γραμματειακή υποστήριξη.

15. Γιορτές γνωριμίες, ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και βράβευσης των νέων που ζουν εντός και εκτός δήμου.

16. Εκδηλώσεις για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιοχής μας.

17. Μπόλιασμα των νέων με αξίες, ιδέες, οράματα και προτάσεις λύσεων σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, φορείς, δήμο, νομαρχίες, περιφέρεια και απόδημο ελληνισμό.

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ -ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ*

Με τον όρο «αγροτουρισμός» εννοούνται διάφορες τουριστικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας, οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής που αναπτύσσονται σε αγροτικό χώρο από ανθρώπους που ασχολούνται με την γεωργία. Βασικός σκοπός του είναι να δώσει εναλλακτικές λύσεις στην απασχόληση των γεωργών και να βελτιώσει το εισόδημά τους, ενώ παράλληλα επιδιώκει την διαφύλαξη, την προβολή και την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο αγροτικός κόσμος είναι η κοιτίδα της ελληνικής παράδοσης και μαζί με την όμορφη φύση αποτελούν την φυσιογνωμία της ελληνικής υπαίθρου. Ο συνδυασμός αγροτουρισμού-θρησκευτικού τουρισμού με τα 4 μοναστήρια και τα αρχαία βυζαντινά -μεταβυζαντινά μνημεία και ναούς, πρέπει να αποτελούν ένα μεγάλο αναπτυξιακό έργο αξιοποίησης του χώρου και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Να έχουν ως κύριο αντικείμενο τη δημιουργία ξενώνων, τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και την ανάπτυξη των νερόμυλων και νεροτριβών των μοναστηριών, με στόχο την προσέλκυση επισκεπτών σε ένα χώρο, που βρίσκεται ακριβώς στους πρόποδες του όρους Ιθάμης στη περιοχή του παλιού χωριού Δανηλέικα κοντά στη Δέση και τη λίμνη Κάκαβο, κοντά στο λόφο της Τσουνίας, όπου εκεί έγινε ο δεύτερος Μεσσηνιακός πόλεμος (μάχη Δερρών).

*Πληροφορίες από τη διεύθυνση Γεωργικών εφαρμογών και έρευνας και τη διεύθυνση Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας στο τηλέφωνο 210.5291337

ΕΝΟΠΙΩΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΜΕ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ

Ο σπουδαιότερος αρχαιολογικός χώρος του Δήμου Ιθάμης Μεσσηνίας είναι αυτός της ΑΡΧΑΙΑΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ. Πρόκειται για πόλη που αναπτύχθηκε ήδη από τους αρχαίους χρόνους και πολλοί μύθοι πλέκονται γύρω από αυτήν. Στο υψηλότερο επίπεδο ακμής ωστόσο έφτασε την ελληνιστική περίοδο από το Θηβαίο Επαμεινώνδα το 369 π.χ.

Ερείπια δημοσίων κτηρίων της εποχής και ναών είναι διάσπαρτα σε όλη την έκταση του σύγχρονου οικισμού, ενώ και πριν από την έναρξη της ανασκαφικής δραστηριότητας έχουν ανακαλυφθεί επιγραφές, αγάλματα, αγαλματίδια, αγγεία, νομίσματα, ρωμαϊκοί τάφοι, πιστοποιώντας την εξέχουσα θέση αυτής της αρχαίας πόλης. Ο σύγχρονος επισκέπτης μπορεί να δει τα τείχη-πύργους της αρχαίας ακρόπολης, θεμέλια διαφόρων οικοδομημάτων, ίχνη αγωγών ύδρευσης, το αρχαίο θέατρο, γυμναστήριο, στάδιο, Ασκληπιείο, τάφο Μαιηδών, κρήνη Αρσινόη καθώς και ερείπια κτισμάτων της περιόδου της φραγκοκρατίας ίχνη αρχαίας τροχλιασίας, αοβεστοκάμνα, το ναό του Βάκχου στην κορυφή του όρους Εύα, το πάνω μοναστήρι που έχει κτιστεί από τα υλικά του τέμενους του Ιθαμάτα Διός Σωτήρος, και πολλά άλλα διάσπαρτα μνημεία στα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου και στους όμορους δήμους-κοινότητες.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Αρχαίας Μεσσήνης αποτελεί εξάλλου ένα τμήμα του νοητού κύκλου που θα μπορούσε να χαραχτεί και που περιλαμβάνει τους αρχαιολογικούς χώρους που την περιστοιχίζουν σε ακτίνα 80 χλμ. Πρόκειται για τους αρχαιολογικούς χώρους, Πύλου-Κυπαρισσίας-Νέδας-Ολυμπίας-Επικουρείου Απολλωνα-Αρκαδίας και Σπάρτης.

Η μελέτη πρέπει να αναφέρεται στην περιγραφή της πληθυσμιακής, οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης των νόμων και των ρυθμών των σχετικών μεταβολών του βάσει έγκυρων και πρόσφατων στοιχείων εμπεριστατωμένων μελετών, καθώς και στον εντοπισμό των βασικών δεικτών των όμορων νομών στο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Το επόμενο μέρος αφορά στην καταγραφή, διάσωση, προβολή και ανάδειξη των ιστορικών μνημείων της περιοχής και της κατάστασης στην οποία βρίσκονται σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην παρουσίαση του ιστορικού παρελθόντος των περιοχών και στη μυθολογική τους παράδοση. Επισημαίνεται λοιπόν η σπουδαιότητα του ρόλου που διαδραμάτισαν οι αρχαίες αυτές πόλεις στην αρχαιότητα και σε υστερότερους χρόνους, ακολουθώντας μια κοινή ιστορική πορεία, ώπου να φτάσουν στο σημερινό στάδιο της παρακμής και της εγκατάλειψης. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι μέσω αυτής της παρουσίασης οι εν λόγω περιοχές αναδεικνύονται σε περιοχές που μπορούν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον (κυρίως τουριστικό), το οποίο εμφανίζεται μειωμένο με τις σημερινές συνθήκες. Η καταγραφή μάλιστα γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να χαράσσονται στο νου του αναγνώστη διαδρομές, τις οποίες κάλλιστα μπορεί να προγραμματίσει με το όχημά του.

Ο κάθε άνθρωπος επομένως που ενδιαφέρεται για τις αρχαιότητες του τόπου μας και τις άγνωστες ομορφιές του, ο λάτρης της φύσης και του πολιτισμού, αλλά και ο προβληματιζόμενος για την εξέλιξη και την προοπτική αυτού του τόπου – ανεξάρτητα απ' το αν κατάγεται από την εν λόγω περιοχή – είναι αυτός στον οποίο απευθύνεται το παρόν έντυπο.

Με τον όρο ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων εννοούμε πρωταρχικά τη λειτουρ-

γική ενοποίηση αυτών των χώρων και όχι τη χωρική. Αυτό σημαίνει πως ο επισκέπτης, σε όποιον χώρο και αν βρεθεί, θα είναι σε θέση να έχει εικόνα ολόκληρης της αρχαιολογικής περιοχής. Αυτό καθίσταται δυνατό με έντυπο υλικό, με ηλεκτρονικό υλικό, με κέντρα πληροφόρησης, με ικανότητα μεταφοράς, κλπ.

Ενοποίηση σημαίνει ακόμα με την διάθρηση των χώρων και των εκθεμάτων να δημιουργείται η επιθυμία στον επισκέπτη να περιηγηθεί σε ολόκληρο τον χώρο και να του δίνονται προς τούτο όλα τα κατάλληλα μέσα, οι σχετικές πληροφορίες και οι δυνατότητες μεταφοράς.

Πιο αναλυτικά στα πλαίσια της λειτουργικής ενοποίησης προβλέπεται η δημιουργία υποδομών στις μεταφορές για επικοινωνιακή σύνδεση μεταξύ των , η δημιουργία τουριστικών περιπτέρων σε διάφορα προεπιλεγμένα μέρη, στα οποία θα δίνονται όλες οι σχετικές πληροφορίες για τους αρχαίους τόπου, τα ευρήματα, τις παραδόσεις, τις αποστάσεις, κλπ., και η διανομή έντυπου υλικού με σχετικό πληροφοριακό υλικό.

Προβλέπονται ακόμα αναστηλώσεις, πραγματικές αλλά και ψηφιακές, αναπλάσεις μνημείων και χώρων και εικονικές αναπαραστάσεις, μη ηλεκτρονικές.

Επιπλέον είναι απαραίτητες αισθητικές παρεμβάσεις, που συνίστανται σε καθαρισμό του περιβάλλοντος χώρου, σε λείκανση μνημείων και προσθήκες, σε περιφράξεις και περιτειχίσματα.

Όσον αφορά στις υποδομές, είναι αναγκαία η δημιουργία κινητών μονάδων πρωτοβάθμιας περιθαλψής, η δημιουργία σταθμών επιβίβασης και η δημιουργία σταθμών υγιεινής πρωοπωπικής φροντίδας.

Στον τομέα των παραγωγικών υπηρεσιών προβλέπεται η δημιουργία μικρών μουσείων και μουσειακών χώρων σε προεπιλεγμένες περιοχές με πρωτότυπα και ανάγλυφα ευρήματα, η κατασκευή μακετών αρχαίων περιοχών για δημιουργία ολοκληρωμένης εικόνας, η δημιουργία βιβλιοθηκών σε ανάλογες περιοχές με πηγές, φωτογραφίες και έντυπο υλικό, η δημιουργία ερευνητικού και συνεδριακού κέντρου για μελετητές από όλο τον κόσμο και η συστηματική λειτουργία του, η δημιουργία ενός λαογραφικού μουσείου, στο οποίο θα εκτίθεται με ποικίλα μέσα η πορεία του ελληνισμού μέσα στους αιώνες, και η προβολή του αναπτυξιακού αρχαιολογικού πόλου από το διαδίκτυο.

Τέλος οι λειτουργίες υποστήριξης περιλαμβάνουν την εγκατάσταση μικρών βιοτεχνιών σε επιλεγμένες περιοχές για παραγωγή τουριστικών ειδών, τη δημιουργία κέντρου πληροφόρησης για την αρχαιολογική διασπορά και την πολιτιστική κληρονομιά ολόκληρης της Πελοποννήσου, την δημιουργία εκθετηρίου σε προεπιλεγμένη περιοχή, στο οποίο θα εκτίθενται πολιτιστικές μονάδες ολόκληρης της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα, την εγκατάσταση μικρών οικολογικών μονάδων ξενοδοχεία για την φιλοξενία των τουριστών, συμβατών με τις αισθητικές παραμέτρους του περιβάλλοντος φυσικού και ιστορικού χώρου, τη δημιουργία ηλεκτρονικού πάρκου αρχαιολογικού τουρισμού, όπου ο επισκέπτης θα μπορεί να μεταφέρεται μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας σε όλες τις ιστορικές φάσεις της ελληνικής πορείας, και τη δημιουργία αθλητικού μουσείου στην περιοχή της ΑΡΧΑΙΑΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ, στο οποίο θα εκτίθενται σε φωτογραφικό ή ηλεκτρονικό υλικό όλοι οι διεξαχθέντες των Ιθαμίων. Οι παραπάνω δραστηριότητες θα έχουν επιπτώσεις:

Στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής, οι επιδράσεις θα είναι ευνοϊκές, γιατί θα δοθεί ώθηση στα αγροτικά παραδοσιακά προϊόντα, τα οποία θα είναι διαθέσιμα στο πλαίσιο του προγράμματος του αγροτουρισμού.

Στον τομέα της δευτερογενούς παραγωγής, η δημιουργία και η εγκατάσταση μικρών και άλλοτε οικόσιτων μονάδων παραγωγής τουριστικών προϊόντων θα αναζωπυρώσει τις οικονομικές δραστηριότητες.

Στον τομέα των υπηρεσιών, θα εμφανισθούν τα θετικότερα αποτελέσματα, αφού οι κύριες δράσεις του επενδυτικού προγράμματος αφορούν στον τομέα του θεματικού τουρισμού.

Οι αναπτυξιακές διασπορές θα αναπτυχθούν επίσης προς ενίσχυση της απασχόλησης και της αντιμετώπισης της ανεργίας στην περιοχή, στην συγκράτηση του πληθυσμού και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ-ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Όσον αφορά στην οικονομική ενίσχυση της περιοχής, η καθιέρωση της Ετήσιας Έκθεσης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Περιβαλλοντικής Δράσης και Αγροτουρισμού θα έχει ανεπιφύλακτα θετικά αποτελέσματα, τόσο άμεσα όσο και έμμεσα, γύρω από τρεις βασικούς άξονες:

την όσο δυνατόν ευρύτερη συμμετοχή και προβολή οικολογικών φορέων, γυναικείων οργάνωσεων και συνεταιρισμών, οικοτεχνών και βιοτεχνών, στους οποίους διατίθεται δωρεάν ο ειδικά διαμορφωμένος εκθεσιακός χώρος στο εσωτερικό ενός βυζαντινού- υστεροβυζαντινού μνημείου την καθιέρωση ενός Περιφερειακού Συνεδρίου με θέμα τον ΠΑΝ.Δ.ΟΙΚ.Ο. (Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων) και εισηγήσεις – προτάσεις σχετικά με τις βιολογικές καλλιέργειες, την αγροτική ανάπτυξη και τις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες τοπικού και οικολογικού χαρακτήρα. ανάμεσα στους νέους καλλιτέχνες και τους επαγγελματίες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Η διαφύλαξη της παράδοσης και της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του κάθε τόπου είναι καθοριστική για τη διατήρηση της ταυτότητάς του και κατ' επέκταση για την επιβίωση του. Γι' αυτόν το λόγο εμφανίζεται ως επιτακτική η ανάγκη άνθρωποι συνειδητοποιημένοι, ικανοί και κυρίως με βαθιά αγάπη γι' αυτόν τον τόπο να αναλάβουν την καταγραφή της ιστορίας του, των αξιοθεάτων και του λαογραφικού του υλικού.

Η πτωχική δημογραφική πορεία του Δήμου ΙΘΩΜΗΣ και της ευρύτερης περιοχής της βόρειας πλευράς της Ιθώμης, καθώς και η γενικότερη υπανάπτυξη αποτελούν συνισταμένη πολλών παραγόντων. Σίγουρα όμως η έλλειψη οποιασδήποτε πολιτιστικής δραστηριότητας και η καθολική έλλειψη μορφών ψυχαγωγίας και τρόπων δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου συνιστά μια από τις βασικότερες αιτίες. Και αυτό είναι εύλογο, αφού οι προαναφερθείσες ελλείψεις πλήττουν κυρίως τους νέους, που ενσαρκώνουν την ελπίδα και την προοπτική κάθε τόπου. Γι' αυτό επιβάλλεται άμεσα η ίδρυση Πνευματικού-Πολιτιστικού Κέντρου.

Η βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία αναπτύχθηκε με σκοπό όχι μόνο την προστασία της υγείας του καταναλωτή, αλλά και ως λύση στα προβλήματα της συμβατικής βιομηχανίας και προς όφελος της γονιμότητας του εδάφους, της προστασίας των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας του κάθε τόπου, καθώς και ως τρόπος δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλη-

σης.

Κατ' αρχήν είναι απαραίτητη η κατασκευή σύγχρονων αρδευτικών έργων και ειδικά η ανακατασκευή του παλιού αυλακίου το οποίο παροπλίστηκε το 1975. Ιδιαίτερα η αξιοποίηση της Πέρα Μεριάς και των Ποτιστικών, μέσω αυτών των αρδευτικών έργων, θα αποβεί άμεσα επωφελής για τα 2/3 της περιοχής, καθώς καταλαμβάνει 5000 στρέμματα στην ευρύτερη περιοχή Αυτό έχει επιβεβαιωθεί από εμπεριστατωμένες μελέτες ειδικών, που έχουν αναγνωρίσει την καταλληλότητά της για αγροτοκαλλιέργειες, αγροτικές – κτηνοτροφικές επιχειρήσεις, λειτουργία ιπποφορβείων, εκτροφή σαλιγκαριών και σπηροτροφία (παραγωγή μεταξιού).

Ένας άλλος χώρος στον οποίο πρέπει να επικεντρωθεί η συντονισμένη δράση των φορέων υλοποίησης του "Τοπικού Σχεδίου Ανάπτυξης" είναι η προστασία των δασών με τη δημιουργία ζωνών πυρόσβεσης και την ανακήρυξη από το πρόγραμμα NATURA προστατευόμενων περιοχών, με τη δημιουργία πάρκου για την διατήρηση χλωρίδας –πανίδας της περιοχής μας.

Όσον αφορά στην αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή, στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού και της αύξησης της ανταγωνιστικότητας, χρειάζεται να δοθεί έμφαση στα βιολογικά προϊόντα. Πρόκειται για "φυσικά" προϊόντα διατροφής, των οποίων η ζήτηση εμφανίζει ραγδαία αύξηση τα τελευταία χρόνια εξαιτίας του οικολογικού κινήματος, της υπερβολικής χρήσης λιπασμάτων φυτοφαρμάκων και πάσης φύσεως χημικών από την πλειονότητα των παραγωγών και της πληθώρας διατροφικών σκανδάλων.

Βέβαια η παραγωγή μόνη της δεν φτάνει. Είναι αναγκαία η μεταποιητική διαδικασία ως ενδιαμέσο στάδιο πριν τα προϊόντα εκτεθούν προς πώληση, πράγμα που σημαίνει ότι είναι αναγκαία η δημιουργία μονάδων συγκέντρωσης και μεταποίησης προϊόντων. Λάδι, ελιές, σόγια, τυροκομικά, μελισσοκομικά, κτηνοτροφικά πρέπει να πάρουν τη θέση που τους ανήκει και να μην βαφτίζουμε ξένα προϊόντα ελληνικά όπως έγινε με τις ελιές και το λάδι.

Αναμφίβολα όλα τα προαναφερθέντα μπορούν να δρομολογηθούν και να υλοποιηθούν, εφόσον ιδρυθεί και λειτουργήσει Κέντρο Ενημέρωσης και Κατάρτισης των αγροτών της περιοχής. Τα τελευταία χρόνια το Υπουργείο Γεωργίας στα πλαίσια της διαρθρωτικής πολιτικής που ακολουθεί για την αναβάθμιση του αγροτικού παράγοντα, αναγνωρίζοντάς τον ως θεμέλιο λίθο της αγροτικής ανάπτυξης, έχει προωθήσει ένα διαρκώς εξελισσόμενο και βαλτιούμενο σύστημα γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΤΕΣ-ΚΕΓΕ). Απώτερος στόχος του είναι η αναδιάρθρωση και ο εκσυγχρονισμός της αγροτικής οικονομίας.

Οι προτάσεις μας για την οικιστική ανάπτυξη μπορούν να χωριστούν σε τρία επίπεδα:

- 1) στο πολεοδομικό σχέδιο για την δημιουργία ημιαστικού κέντρου
- 2) στην ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών (Χρυσότοπος-Κοκχύλι)
- 3) στην δημιουργία νέων οικισμών κοντά στους κεντρικούς οδικούς άξονες της εθνικής οδού Καλαμάτας – Τρίπολης Σπάρτης και Ολυμπίας.

Θα ήταν σημαντική παράλειψη η μη αναφορά της θετικής συμβολής της δημιουργίας "Κοινότητας Γνώσης" στην δημιουργία "κοινής πίστης" στο πρόγραμμα της τοπικής ανάπτυξης. Με τον όρο αυτό εννοείται η δημιουργία ενός πνευματικού χώρου με έμφαση στα αναπτυξιακά θέματα όπου θα υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης για όλα τα μέλη της τοπικής κοινωνίας. Ο πνευματικός αυτός χώρος μπορεί να έχει την μορφή πνευματικού κέντρου, βάσης

δεδομένων – τράπεζας πληροφοριών ή ενός δικτυότοπου, συστηματικά τροφοδοτούμενων με επεξεργασμένες πληροφορίες, που διοχετεύονται συστηματικά προς κοινή χρήση.

Για την επίτευξη των στόχων του αναπτυξιακού σχεδίου μπορεί να ενεργήσει και η δημιουργία Κέντρων Ενημέρωσης και Συμβουλευτικής για την ανάπτυξη της περιοχής στην Καλαμάτα, την Τρίπολη και την έδρα του Δήμου. Στα κέντρα αυτά θα υπάρχει υποδομή εξοπλισμού, Τράπεζα Πληροφοριών, χώροι εκδηλώσεων και άφθονο επικοινωνιακό υλικό κάθε μορφής (βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, βιντεοκασέτες, cds).

Η ανάπτυξη μιας τοπικής οικονομίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της και την ορθολογική διαχείριση των ανθρώπινων πόρων της.

Αυτό σημαίνει ότι, σύμφωνα με τα νέα δεδομένα της διεθνούς οικονομίας, όπου κεντρικό ρόλο κατέχει η κοινωνία της γνώσης και η εξειδικευμένη εργασία, ενώ ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει φθίνουσα πορεία, η αναπτυξιακή πολιτική στο θέμα του ανθρώπινου δυναμικού πρέπει να δώσει μεγάλη βαρύτητα γιατί η συρρίκνωση του πληθυσμού της υπαίθρου είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που καθλώνουν την ύπαιθρο σε αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης, σε χαμηλά εισοδήματα και σε υποβαθμισμένες υπηρεσίες. Η αποκλιμάκωση αυτής της συρρίκνωσης μπορεί να επιτευχθεί μέσα από δράσεις που προάγουν την απασχόληση σε κλάδους με μεγάλη προστιθέμενη αξία, όπως είναι ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ-ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Οι ιδιώτες επιχειρηματίες μπορούν να ενισχυθούν για τον εκσυγχρονισμό των οικονομικών μονάδων τους, προκειμένου να γίνουν πιο ανταγωνιστικές και παραγωγικές. Ταυτόχρονα αυτό θα αυξήσει τη ζήτηση ανθρώπινου δυναμικού με ιδιαίτερες δεξιότητες και σύγχρονη κατάρτιση.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, λόγω και του κοινωνικού χαρακτήρα που περιέχει, μπορεί να δραστηριοποιηθεί σε όλους του τομείς ενίσχυσης της τοπικής κοινωνίας. Ως προς το θέμα της διαχείρισης των πόρων, η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί μέσω των Δημοτικών Εταιρειών να αναπτύξει τέτοια επιχειρηματική δραστηριότητα που θα συμβάλλει ραγδαία στην απασχόληση, στην συγκράτηση του ενδογενούς δυναμικού, αλλά και στην προσέλκυση ανθρώπινου δυναμικού από άλλες περιοχές της χώρας, ενδυναμώνοντας τις οικονομικές συνθήκες της υπαίθρου. Ταυτόχρονα θα επιτύχει τη βελτίωση του πολιτιστικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής και των φιλοξενούμενων της. Τέτοιες δράσεις μπορεί να είναι φυσικά πάρκα αναψυχής, πάρκο θηραμάτων, δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων, ΚΑΠΗ, οικονομικές εταιρίες συμβουλευτικών υπηρεσιών, η διαχείριση των Δασών και άλλες δημοτικο-συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

Μία τέτοια δυναμική δραστηριότητα στην περιοχή σημαίνει άμεσα και την αύξηση των αναγκών για ικανό ανθρώπινο δυναμικό, τόσο στα πλαίσια της απορρόφησής του από άλλες επιχειρήσεις όσο και στα πλαίσια της αυτοαπασχόλησης.

Για την άμεση λωπόν ένταξη και επανένταξη των επιχειρηματιών και των εργαζομένων αποτελεσματικά στην επιχειρηματική και εργασιακή αγορά, προωθείται η ίδρυση Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης, τα οποία συν τις άλλες θα περιλαμβάνουν κατάρτιση ειδικά

για βιολογικά και αγροτικά προϊόντα, καθώς και κέντρα εκμάθησης χειρισμού Η/Υ και εξοικείωσης με το διαδίκτυο. Επίσης προτείνεται η στήριξη των επιχειρήσεων για την εκπαίδευση των εργαζομένων μέσω των ιδίων των ΚΕΚ ανάλογα με την ειδικότητα που έχουν σε διάφορους τομείς, όπως προώθηση και διαφήμιση, πωλήσεις, ηλεκτρονικό εμπόριο, τηλε-εργασία κ.τ.λ.

Ενα νεοεμφανιζόμενο είδος εκπαίδευσης, που θα συντελέσει σημαντικά στην εκπαίδευση κυρίως ενηλίκων ατόμων είναι η τηλε-εκπαίδευση. Αυτό προϋποθέτει την χρήση Η/Υ και του Διαδικτύου, η εκμάθηση του οποίου αποτελεί βασικό στόχο στην κατάρτιση, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως. Η χρήση του Διαδικτύου δίνει την δυνατότητα πρόσβασης σε ένα πλήθος πληροφοριών και γνώσεων, συμβάλλοντας στην καλλιέργεια και την ενημέρωση των ατόμων, ανεξαρτήτων γεωγραφικών ορίων ή συνόρων.

Η τηλε-εκπαίδευση δίνει την δυνατότητα κατάρτισης και ειδίκευσης σε τομείς που δεν προσφέρονται σε μικρές κοινωνίες, ενώ παράλληλα ευνοεί και την συλλογή και επεξεργασία γνώσης που διατίθεται στην "άλλη άκρη της γης". Αυτό θα δώσει την δυνατότητα συνεργασίας των κατοίκων και των ατόμων που θέλουν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους με πανεπιστήμια, κολέγια, ερευνητικά κέντρα κ.λ.π. που εδρεύουν είτε σε άλλη πόλη της ίδιας χώρας (κυρίως σε αστικά κέντρα) είτε σε άλλη χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η τηλε-εκπαίδευση δημιουργεί δηλαδή νέους τρόπους εκπαίδευσης και νέες ευκαιρίες για εκείνους που δεν είχαν πρόσβαση στην εκπαίδευση με τα συμβατικά μέσα. Τομείς όπου επεκτείνεται η τηλε-εκπαίδευση είναι:

- Η ανάγκη για εκπαίδευση και για επιμόρφωση μεγάλου αριθμού ατόμων, που βρίσκονται σε διαφορετικές περιοχές.

- Η εκπαίδευση και επιμόρφωση ατόμων με ειδικές ανάγκες και ειδικότερα με κινητικούς περιορισμούς.

- Η εκπαίδευση και επιμόρφωση ατόμων που ζουν σε δυσπρόσιτες περιοχές (π.χ. ορεινή και νησιωτική χώρα).

- Η διευκόλυνση συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία ειδημόνων και συμβούλων που κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις σε διάφορους τομείς.

- Η συνεργατική διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας από διδάσκοντες που βρίσκονται σε διαφορετικές περιοχές.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Για την βελτίωση της παιδείας και της δια βίου κατάρτισης, εκτός της ίδρυσης των ΚΕΚ-ΙΕΚ και της προώθησης της τηλε-εκπαίδευσης, για τα οποία έγινε λόγος στο προηγούμενο κεφάλαιο, θα πρέπει να προωθηθεί από την Πολιτεία και από την Τοπική Αυτοδιοίκηση η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων και εκδηλώσεων – ημερίδων – συνεδρίων και η έκδοση ενημερωτικού υλικού πάνω σε θέματα επαγγελματικού αλλά και γενικότερου ενδιαφέροντος, ώστε οι κάτοικοι της περιοχής να γίνονται κοινωνοί των παγκοσμίων εξελίξεων και να συμμετέχουν ενεργά στην Κοινωνία της Γνώσης.

Η επιτυχής υλοποίηση του "Τοπικού σχεδίου αειφόρου ανάπτυξης" συναρτάται άμεσα με την δραστηριοποίηση και ενεργοποίηση των νέων της περιοχής προς αυτόν τον σκοπό, καθώς

αυτοί αποτελούν το πλέον ζωντανό, δραστήριο και ελπιδοφόρο τμήμα του πληθυσμού.

Για την ανάπτυξη και την επιτυχή υλοποίηση του είναι θεμελιώδης ο διάλογος στο Δημοτικό Συμβούλιο, αλλά και ο διάλογος στα πλαίσια ημερίδων και ενός τοπικού συνεδρίου με την συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, συλλογικών φορέων και ειδικών σε θέματα ανάπτυξης, ενώ για την επίτευξη της ευρύτερης συναίνεσης είναι απαραίτητος ο διάλογος και η συνεργασία με τους γειτονικούς Δήμους, την ΤΕΔΚ, τους φορείς της Περιφέρειας και εν γένει της Πολιτείας.

Η προώθηση της συνεργασίας με γειτονικούς Δήμους για πολλά έργα καθοριστικής σημασία για την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής είναι κυρίαρχη προϋπόθεση για την υλοποίηση του "Τοπικού Σχεδίου Αειφόρου Ανάπτυξης" και αυτό έχει ήδη συνειδητοποιηθεί και αντιμετωπισθεί στην περίπτωση της αξιοποίησης του υδάτινου πλούτου του Παμμίσιου και Μαυροζούμενας και θα αντιμετωπισθεί και μελλοντικά, εφόσον υπάρχει σταθερός προσανατολισμός προς την προώθηση μιας βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης για την περιοχή.

Κατ' αρχήν μια από τις βασικές αδυναμίες της περιοχής είναι η ανεπάρκεια ανθρώπινου παραγωγικού και επιστημονικού ανθρώπινου δυναμικού. Το προτεινόμενο "Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης" σε αυτό ακριβώς το σημείο πρέπει να δώσει ουσιαστικές λύσεις και αυτές οι λύσεις υπάρχουν μέσα από την μεθοδολογία μετάκλησης ανθρώπινου δυναμικού στους τομείς αναπτυξιακής στόχευσης.

Σε ότι αφορά π.χ. τον οικονομισμό –αγροτουρισμό η πολιτική του "Σχεδίου Αειφόρου Ανάπτυξης" θα πρέπει να είναι τέτοια, ώστε σημαντικές εταιρείες που ασχολούνται με τις υπαίθριες δραστηριότητες και έχουν το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό να επενδύσουν στην περιοχή.

Κεφαλαιώδους σημασία είναι το ζήτημα ενημέρωσης και επικοινωνίας του Δήμου με του Δημότες με έναν θεσμικό και όχι προσωπικό τρόπο.

Οι δημότες πρέπει να γνωρίσουν και να συμμετέχουν στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και δεν μπορούν να συμμετέχουν χωρίς να γνωρίζουν, γι' αυτό είναι απαραίτητο ο κάθε Δήμος να εκδίδει έστω με απλό τρόπο ένα δελτίο τύπου μηνιαίως, ώστε να ξέρει τι λέει και τι πράττει η συμπολίτευση και τι λέει η αντιπολίτευση στον Δήμο.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες μπορεί να είναι διπλός: αφ' ενός πολιτιστικά και πολιτικά προωθητικός και αφ' ετέρου καθαρά επιχειρηματικός, στον βαθμό που η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να ιδρύσει και να λειτουργήσει δημοτικές ή διαδημοτικές επιχειρήσεις.

Πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν διάφορα χρηματοπιστωτικά εργαλεία ή εξειδικευμένους οργανισμούς και φορείς που χρηματοδοτούν την τοπική αυτοδιοίκηση π.χ. το νομοσχέδιο «Θησέας» προβλέπεται από μια σειρά δραστηριότητες, για την από κοινού εκμετάλλευση και εμπορία νερού, για διαχείριση απορριμμάτων κ.α. Με αυτές της δραστηριότητες θα μπορούν οι ΟΤΑ να ανοιχτούν στην τοπική αγορά.

Π.Χ. η οδηγία πλαίσιο για το νερό 2000/60 Ε.Κ. και του συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου του 2000 και ο νόμος της Ελλάδος 3199/2003 ο οποίος επιχειρεί να ενσωματώσει τη νέα οδηγία στο εθνικό δίκαιο για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων.

Ο σκοπός της οδηγίας είναι να επιτύχει τους παρακάτω βασικούς στόχους μιας αειφό-

ρου ανάπτυξης πολιτικής του νερού:

- *Επάρκεια πόσιμου νερού
- *Επάρκεια για άλλες οικονομικές δραστηριότητες
- *Προστασία του περιβάλλοντος
- *Αντιμετώπιση δυσμενών επιπτώσεων από πλημύρες και ξηρασίες

Συγκεκριμένα ο προωθητικός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνίσταται στην διαμόρφωση του πολιτικού και επιχειρηματικού υποκειμένου με συνεχή ενημερωτική και επιμορφωτική λειτουργία, ώστε να αναλάβει τις επιμέρους αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και επενδύσεις στα πλαίσια του "Τοπικού Σχεδίου".

Αυτό σημαίνει ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση προωθεί συστηματικά τους κεντρικούς αναπτυξιακούς στόχους της περιοχής, όπως στην προκειμένη περίπτωση μπορεί να είναι ο οικονομικός –αγροτουρισμός. Σημαίνει επίσης ότι ενδιαφέρεται για την επιμόρφωση των πληθυσμιακών μονάδων σε σχέση με νέες δεξιότητες, με τις νέες τεχνολογίες και με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, αλλά και με την στήριξη μεγάλων επικοινωνιακών και πολιτιστικών γεγονότων όπως η Έκθεση Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Περιβαλλοντικής Δράσης και Αγροτουρισμού Πελοποννήσου.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Απαραίτητη προϋπόθεση για την Αειφόρο Ανάπτυξη της περιοχής μας είναι η ευαισθητοποίηση και δραστηριοποίηση της Τοπικής Κοινωνίας, η ενεργός συμμετοχή στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του αναπτυξιακού προγράμματος. Για την πρόκληση αυτής της συμμετοχής θελεμιάδη ρόλο παίζει η πλήρης και σφαιρική ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης και τις ενδεδειγμένες δράσεις, η προβολή του ζητήματος μέσω των μέσων ενημέρωσης και διαφόρων επικοινωνιακών γεγονότων.

Γενικότερα οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής και ειδικότερα το Διαδίκτυο (INTERNET), αφήνουν τεράστια περιθώρια για ομάδες πρωτοβουλίας και για την προώθηση του διαλόγου και της επικοινωνίας. Γι' αυτό και ήταν απαραίτητη η δημιουργία σε αυτό ενός δικτύου (site) σχετικού με την περιοχή και τις προοπτικές της. Αυτός μπορεί να εμπλουτιστεί με τη συμβολή όλων των δημιουργικών τμημάτων της κοινωνίας και την κατάθεση εκ μέρους του θέσεων, ιδεών και προτάσεων.

Παράλληλα με τη χρήση διαδικτύου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ιστοσελίδας και e mail να καλούνται ειδικοί για συνέδρια, ενημερώσεις και εκδηλώσεις και να επικοινωνούμε με τους ομογενείς της περιοχής εντός και εκτός Ελλάδος μιας και έχουμε την κοινωνία χωρίς την επικοινωνία και χωρίς το κοινωνείν.

Η πρόκληση των νέων τεχνολογιών στην παραγωγή εποπτικού υλικού στην εκπαίδευση από απόσταση δίνει τις δυνατότητες στην κατασκευή: Δημιουργία βάσης δεδομένων, μια σελίδα για ξενάγηση από απόσταση, κατασκευή εικονικής πραγματικότητας, κατασκευή CD με δομή και περιεχόμενο, κατασκευή ψηφιακού βίντεο, κατασκευή αναλογικού αρχείου, κατασκευή νέων παιδαγωγικών μοντέλων θεωριών μάθησης και νέων διδακτικών στρατηγικών. Δεν υπάρχει όμως πολιτική βούληση αλλά και ούτε δεδομένη πίεση των ανθρώπων. Η κοινωνία των ανθρώπων ως υποκείμενο και φορέας της κοινωνικής δύναμης καθυστέρησε

και καθυστερεί να συγκροτηθεί για την πραγμάτωση της ευρείας χρήσης των νέων τεχνολογιών. Οι οπτικοακουστικές ψηφιακές τέχνες (ήχος, εικόνα) συμβάλουν καθοριστικά στην προώθηση της διεπιστημονικότητας, της εικονικής πραγματικότητας και της προσομοίωσης. Έχουν επίσης ευρεία χρήση σε δράσεις: στο χώρο πολιτισμού και πολιτιστικής κληρονομιάς, στην εκπαιδευτική διαδικασία πολυμέσων, στην οργάνωση εκδηλώσεων, στις βάσεις δεδομένων, στην καταγραφή προβολή και διαχείριση πολιτισμικής κληρονομιάς και πολιτιστικών αγαθών και τέλος στη λειτουργία εικονικού μουσείου που επιτρέπει στον κάθε επισκέπτη από απόσταση να βλέπει το τι διαθέτει αυτός ο χώρος και να του επιτρέπει τις εικονικές ξεναγήσεις. Έτσι προεκτείνεται η έννοια του παραδοσιακού μουσείου στο χώρο των σύγχρονων εφαρμογών

Προϋποθέσεις για την τοπική ανάπτυξη του ορεινού και πεδινού συγκροτήματος, τα κυρίαρχα ζητούμενα στην αναπτυξιακή διαδικασία είναι να συζητούνται οι μελέτες, προτού εφαρμοστούν και να συναντιούνται οι οποιεσδήποτε αναπτυξιακές ιδέες στην τοπική κοινωνία με τους φορείς υλοποίησης, είτε είναι ιδιώτες είτε συλλογικοί φορείς. Επιπλέον ζητούμενο είναι να καλυφθεί το υπάρχον επικοινωνιακό έλλειμμα και οι αποστάσεις από την διοικητική γραφειοκρατία, που αποθαρρύνουν τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και την επιχειρηματικότητα.

Η αλήθεια είναι ότι δεν φταίει μόνο η πολιτική εξουσία σε οποιαδήποτε μορφή της, επειδή δεν κατανέμει ισόρροπα του πόρους. Έχουμε διαπιστώσει στην περιοχή ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση κάνει σοβαρές προσπάθειες από την πλευρά της για την ανάπτυξη, υπάρχουν όμως και άλλες εξουσίες, αόρατες συνήθως, που δεν τις υπολογίζουμε, όπως η παιδεία μας, η πολιτική και οργανωτική μας κουλτούρα, η παράδοση που έχουμε και οι παγιωμένες αντιλήψεις, οι θεσμοί κοινωνικού διαλόγου, η τηλεόραση που παρακολουθούμε κ.λ.π. Για όλα αυτά πρέπει να συζητήσουμε δημόσια.

Αλλά εάν όλα αυτά σας φαίνονται πολύ προχωρημένα, μπορούμε να ξεκινήσουμε και από την ποιοτική αναβάθμιση των υφιστάμενων παραγωγικών δραστηριοτήτων και προϊόντων, από το πώς θα μετατρέψουμε την υφιστάμενη γεωργία – κτηνοτροφία σε βιολογική, οικολογική, γευστική και υγιεινή.

«Η κληρονομιά μας»

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ψάξαμε, Βρήκαμε, Μάθαμε, Γράψαμε και δημιουργήσαμε το έντυπο αυτό που κρατάτε στα χέρια σας.

Στη μεταπολεμική περίοδο «ειδικοί», για να μας «κοιμήσουν», με μέσα διάδοσης και επικοινωνίας ανέλαβαν την παραγωγή και εμπορία «πολιτιστικών αγαθών», θεαμάτων και γεγονότων, ανατρέποντας: Την πολιτιστική ταυτότητα και ιστορία της ελληνικής κοινωνίας, ανάγκες και συμπεριφορές, λαϊκό πολιτισμό, μουσική, χορό, τραγούδι, ζωγραφική, θεατρικές παραστάσεις.

Η αληθινή ιστορία δε μαθαίνεται από τα σχολικά εγχειρίδια, αλλά, μέσα από την ανάλυση της λέξης «Διγενής», (εγκατάσταση ξένων φύλων στη χώρα μας) τα ΓΑΚ (Γενικά Αρχεία του Κράτους), τους 4 εμφύλιους που έγιναν μεταξύ 1821-1864, το νεώτερο εμφύλιο 1946-49, την "καμαρίλα" της βασιλείας στην Ελλάδα (από τη θητεία των 7 βασιλέων, 1833-1974), τη δίκη του Κολοκοτρώνη, τα πρακτικά της δίκης των 6 (Μικρασιατική Καταστροφή 1922), της Χούντας 1967-1974, τη μετονομασία των χωριών της Ελλάδος (νομός Μεσσηνίας Β.Δ.11-11-1927), τα "Γλωσσικά Δάνεια – Επίθετα -Τοπωνύμια" των "Βαρβάρων - Εισβολέων - Κατακτητών" της χώρας μας, που αφομοιώθηκαν, από τον Ελληνισμό και τα χρησιμοποιεί καθημερινά η ελληνική μας γλώσσα, που στην ιστορική πορεία του τόπου, κατόρθωσε να επιζήσει (στην παρουσία του τότε ανύπαρκτου κράτους), εκτοπίζοντας ακόμη και τη λατινική γλώσσα, αφομοιώνοντας φθόγγους-καταλήξεις των 7 γλωσσικών δανείων, από τους ειρηνικούς και μη εποικισμούς, με τις ευλογίες των διαφόρων βυζαντινών αυτοκρατόρων και του Πάπα (Σταυροφορίες, Αλάριχος Παλαιολόγος κ.λ.π.).

Στη δύση του 28^{ου} αρχή 21^{ου} αιώνα πρέπει να μας προβληματίσουν: Η μη λύση του Κυπριακού και Παλαιστινιακού κράτους, τα αίτια των πολέμων στο Αφγανιστάν, Γιουγκοσλαβία και Ιράκ από τον πατέρα και γιο Μπούς, (τώρα ψήνεται και στο Ιράν), τα πολλά τρομοκρατικά κτυπήματα με πολλούς αθώους νεκρούς, με αρχή την πτώση των διδύμων πύργων στη Νέα Υόρκη (11-9-2001), αφού προηγήθηκε το 1991 η διάλυση του ανατολικού μπλοκ Ρωσίας-Γιουγκοσλαβίας και ένωση Γερμανίας, με συνέπεια η Ελλάδα να αφομοιώνει χιλιάδες οικονομικούς μετανάστες φτάνοντας έτσι στην παγκοσμιοποίηση, την Ευρώπη των 25, το κοινό νόμισμα, το Ευρώ, από το 2001, και την Αμερική στο ρόλο του «Μεγάλου Αδελφού» Big Brother.

Οι θεματικές ενότητες:

Τοπική Ιστορία 1821-1975, 18 Συνδημότες μας έγραψαν, Μετανάστευση 1895-1922, Τοπική Αυτοδιοίκηση 1833-2002, Δημοτικά Διαμερίσματα Δήμου Ιθώμης, Αρχαιολογικός Χώρος Αρχαίας Μεσσήνης, Εκπαίδευση -Σχολεία, στην Ελλάδα και Χαμένες Πατρίδες (Ιωνία, Πόντος, Αίμος και Κύπρος), από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και Πολιτιστική Κληρονομιά Περιοχής, σε νέα μελλοντική εκδόσή τους, η κάθε θεματική ενότητα θα είναι πληρέστερη και σε αυτόνομο έντυπο, επειδή διαθέτουμε σπάνιο και πλούσιο φωτογραφικό υλικό, έγγραφα, φωτογραφίες, συμβόλαια κ.λ.π..

Η χρήση νέων τεχνολογιών, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ιστοσελίδας, ηλεκτρονικού εμπορίου, πολυμέσων, διαδικτύου GPS, GIS και η εφαρμογή τους σε όλες τις δραστηριότητες παραγωγής, θα αλλάξουν ριζικά το τοπίο της περιοχής μας.

Η αιεφόρος ανάπτυξη στην περιοχή μας είναι εφικτή μιας και οι παραγωγικοί συντελεστές και προϋποθέσεις υπάρχουν. Το ενεργειακό πρόβλημα της περιοχής θα λυθεί με ανεμογεννήτριες, στις περιοχές της Τσούκας και κορυφής Εύα του όρους Ιθώμης με το το φράγμα της Δέσης για ύδρευση, άρδευση, ενέργεια και από τις ενεργειακές καλλιέργειες. Θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα στην κάθετη παραγωγή- τυποποίηση, βιολογικών - οικολογικών προϊόντων, εφαρμόζοντας την μεσογειακή διατροφή να γίνει η αξιοποίηση των αρωματικών -φαρμακευτικών φυτών, η κατοχύρωση της προέλευσης και ονομασίας του λαδιού (όπως έγινε και με τη φέτα), το αγουρέλαιο θα πρέπει να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στο καθημερινό ελληνικό και ξένο τραπέζι, διατηρώντας με τυποποίηση τη γεύση- μυρωδιά του και τη χρήση του στην σαπωνοποιία. Θα πρέπει να γίνει η μελέτη - έρευνα των φαρμακευτικών ιδιοτήτων των φυτών: Ελιάς, Πουρναριού, Χαρουπιάς, Δάφνης, Λυγαριάς, Ρέικι, την αξιοποίησή τους σε νέα προϊόντα όπως βαλσαμέλαιο, πάστα - ξυλογλυπτική της ελιάς, κουμαρόμελο, βατόμουρο κατασκευή τοιμπουκιών από κουμαριές- ρείκια, αρωματικά βότανα, καλαθοπλεκτική-υφαντική και σε συνδυασμό με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, είναι δραστηριότητες, που θα απασχολήσουν εργατικά χέρια, για να ξεφύγει η περιοχή μας από τη μίζερα και τη στασιμότητα.

Τέλος θα πρέπει όλοι μας να γνωρίσουμε την περιοχή μας, να την αγαπήσουμε να συμβάλλουμε στο δρόμο των ορίων της αιεφόρου ανάπτυξης, με επιλογές-δράσεις, προς όφελος όλων μας μελετώντας: Τα προβλήματα του κόσμου, διατροφής, ενέργειας, πρώτων υλών, φτώχειας, πείνας, αργωσίας, στοχεύοντας παράλληλα στην ίση κατανομή του πλούτου γης, στην άρση των ανισοτήτων που προκαλούν πολέμους και συγκρούσεις στους λαούς, για να πετύχουμε την αρμονική συνύπαρξη συμβίωσης «Γερακιών - Περιστεριών».

Το τραπέζι της αγροτιάς

Ρύζια Βαλύρας, Ενθύμιο 1953

Δόκανα - Λάστιχο - Γλυκορίζι

Καρποί βελανιδιάς

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αρχείο Αγώνος 1821. Έκδοση Επιμέλεια. Βουλή των Ελλήνων. Αθήνα, 1856
- Μακρυγιάννη Ιωάννη. Αρχεία Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας. Αθήνα, 1907
- Μητρώα Αγονιστών Ελληνικής Επανάστασης. Εθνική Βιβλιοθήκη. Αθήνα, 1914.
- Παπαροηγοπούλου Κ. Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. Εκδ. Γ. Αθήνα, 1925
- Απομνημονεύματα Κολοκοτρώνη
- Περιοδικό Μπουκέτο, Μάρτιος, Απρίλιος 1935
- Βιογραφικά αγωνιστών 1821, τόμοι Α, Β, Γ, Δ. Σωτ. Παπαδόπουλου
- Αρχείο Χειρογράφων Εθνικής Βιβλιοθήκης Αθήνας
- Ιστορία της Μεσσηνίας Θεοδώρου Μ. Τσερπέ. Αθήνα, 1952
- Μεσσηνιακά τόμοι 2. 1968-1969-1970. Μίμη Φερέτου. Αθήνα
- Γ.Α.Κ. Φάκελοι Αριστείων. Μοναστηριακά. Αρχείο Όθωνος
- Θόδωρου Μαργαρίτη. Σκάλα της Μεσσηνίας. Ιστορία. Λαογραφία. Αθήνα
- Η καχεκτική δημοκρατία κόμματα και εκλογές, 1946-1967 Ηλίας Νικολακόπουλος
- Πλυθυσμοί και οικισμοί της Πελοποννήσου 13ος- 18ος αιωνας, Εμπορική τράπεζα Ελλάδος, Βασίλης Παναγιωτόπουλος 1985
- Τοπικό όραμα και σχέδιο ανάπτυξης περιοχής Ερυμάνθου, Ερύμανθος, Βασίλης Τακτικός και συνεργάτες, 2004
- ΑΤΕ 1942. Ο κάμπος της Μεσσηνίας και οι ορεινά λεκάναι αυτού
- . ΑΣΟ 1925-6. Αθήναι 1927
- Ενετικές απογραφές. 1689-1700
- Εφημερίδα Βαλύρα 1981-1999
- Αρχείο Κοινότητας Βαλύρας Μεσσηνίας, 14 τόμοι 1914-1975
- Αρχείο Δημοτικού Σχολείου Κοινότητας Βαλύρας, 8 τόμοι
- 2 Λευκώματα των Πανμεσσηνιακών συνεδρίων 1947, 1947 (Νέα Υόρκη, Βοστώνη
- Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά, 1962
- Τα Σωζόμενα Ιθώμης Στ. Οικονομάκης, 1879
- Απογραφή του Νομού Μεθώνης υπό των Βενετών. τόμος Β Αθήνα, 1887
- Παρνασσός τόμος Γ, 1879
- Ιστορικό διάγραμμα των δήμων της Ελλάδος 1833-1912 Ελευθέριος Σκιαδάς Αθήνα, 1994
- Δελτία ΟΛΜΕ 1962-67 (ΤΕΥΧΗ 197-293)
- Εκπαιδευτική Νομοθεσία 1946-69
- Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Η Παιδαγωγική Σχέση, Πανεπιστήμιο Πατρών, 25-28 Νοεμβρίου 2004,
- Α. Βάρβογλης- Χ. Παπαϊωάννου
- Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-13 ΓΕΣ
- Ακαδημία Δ.Α Τσίκα 193
- Γ.Α.Κ. Καλαμάτας
- Η σχολική μεταρρύθμιση Λουκά Νάκου, 1929
- Λαοί Φυλαί Μικράς Ασίας, Γ. ΣΚΑΛΙΤΕΡΗ, 1922

- Πανελλήνιο λεύκωμα εκατονταετηρίδας 1821-1930, τόμος 5ος, Παιδεία -Νεοελληνική φιλο-
λογία Ιωάννου Χ. Χατζηιωάννου 1930
- Ο Εκπαιδευτικός στην Τάξη, David Fontana,, Εκδόσεις Σαββάλα 1996
- Νέες Τεχνολογίες και Παλαιοί Φόβοι, στο Σχολικό Σύστημα, Εκδόσεις Παπαζήση
- Πουκεβίλλ Φ. Ελλάδος Περιηγήσεις. Παρίσι, 1827
- Διαδίκτυο
- ΦΕΚ

Μακρόνησος 1949

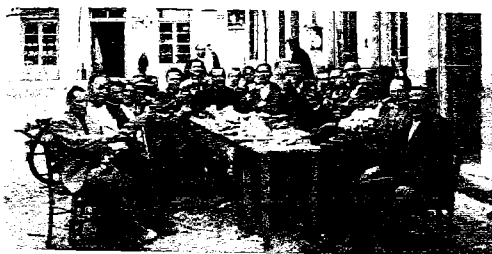
Τρεις φίλες. Φερμάνη, Παπασαραντοπούλου, Βασιλοπούλου

Οι τέσσεροι φίλοι

Καμίνι Λάμπαινας

Διασκέδαση

Γάμος Φερμάνη Ντίνου

Ζεύγος Βασιλόπουλου

Ο Σκύλος και η παρέα του

Πτυχές της καθημερινότητας των Βαλουραίων του τότε